

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

2022թ. 4-րդ եռամսյակ

ՀՀ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ
ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

- ԿԼԻՄԱ
- ՕՂԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
- ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕՂ
- ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐ
- ՍՏՈՐԵՐԿՐՅԱ ՋՐԵՐ
- ԱՆՏԱՌՆԵՐ
- ՀՈՂԱՅԻՆ ԾԱԾԿՈՒՅԹ
- ԹԱՓՈՆՆԵՐ

ՀԻՂՈՐՈՇԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ
ԵՎ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ԿԵՆՏՐՈՆ ՊՈԱԿ

meteomonitoring.am

Բովանդակություն

ՆԱԽԱԲԱՆ.....	7
1. ԿԼԻՄԱ.....	10
2. ՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ	19
3. ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴ	25
Երևան	27
Գյումրի	31
Վանաձոր	34
Ալավերդի.....	37
Արարատ	41
Կապան	42
Քաջարան	43
Չարենցավան	44
Ծաղկաձոր	45
Եվրոպայում մեծ տարածությունների վրա օդի աղտոտիչների տարածման մոնիթորինգի և գնահատման համատեղ ծրագիր.....	47
4. ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ՍՏՈՐԵՐԿՐՅԱ ՔԱՂՅՐԱՀԱՄ ՋՐԵՐ	49
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	50
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....	55
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	60
Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք.....	66
Սևանա լիճ.....	71
Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք.....	82
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք.....	87
Ջրամբարներ	91
Արաքս գետ	93
5. ՀՈՂԱՅԻՆ ԾԱԾԿՈՒՅԹ.....	97
6. ԱՆՏԱՌՆԵՐ.....	99
Հավելված 1. Միջին ամսական և տասնօրյակային ջերմաստիճաններն ու շեղումները 1961-1990թթ. համապատասխան նորմաներից 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում	118
Հավելված 2. Ամենաբարձր և ամենացածր ջերմաստիճանները 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում.....	121
Հավելված 3. Գետերի ջրերի որակը 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում.....	123
Հավելված 4. Դիտակետերի տեղադրության ցանկ	139
Հավելված 5. Ցուցանիշների ցանկ	156
Հավելված 6. Նորմերի և սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների ցանկ	158

Աղյուսակների ցանկ

Աղյուսակ 1. Երաշտային պայմանները 2022թ. սեպտեմբեր-հոկտեմբեր ամիսներին.....	14
Աղյուսակ 2. Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային տեղումներում որոշ ցուցանիշների կոնցենտրացիաները.....	46
Աղյուսակ 3. Ամբերդի մթնոլորտային տեղումներում որոշ ցուցանիշների կոնցենտրացիաները.....	48
Աղյուսակ 4. Հյուսիսային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.....	50
Աղյուսակ 5. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.....	55
Աղյուսակ 6. Հրազդանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.....	60
Աղյուսակ 7. Սևանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.....	66
Աղյուսակ 8. Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռը 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում.....	71
Աղյուսակ 9. Սևանա լճի ջրի որակը 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում.....	76
Աղյուսակ 10. Արարատյան ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.....	82
Աղյուսակ 11. Հարավային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.....	87
Աղյուսակ 12. Ջրամբարների ջրալցվածությունը 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում.....	91
Աղյուսակ 13. Ջրամբարների ջրի որակը 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում.....	92
Աղյուսակ 14. Արաքս գետի ջրի որակի մոնիթորինգի գնահատման արդյունքները 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում.....	94
Աղյուսակ 15. Հոդային ծածկույթում մետաղների գերազանցումները ՍԹԿ-ներից 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում.....	99

Գծապատկերների ցանկ

Գծապատկեր 2. Ամսական, սեզոնային տեղումների քանակը	10
Գծապատկեր 1. Օդի միջին ամսական, սեզոնային ջերմաստիճանը	10
Գծապատկեր 3. Օդի ջերմաստիճանի շեղումները նորմայից աշնան սեզոնին 1935-2022 թթ.....	11
Գծապատկեր 4. Մթնոլորտային տեղումների շեղումները նորմայից աշնան սեզոնին 1935-2022 թթ.....	11
Գծապատկեր 5. Ամառային օրերի քանակը 2022 թվականի աշնանը և դրանց նորման	12
Գծապատկեր 6. Տեղումներ, հոկտեմբեր 2022թ.	20
Գծապատկեր 7. Տեղումներ, նոյեմբեր 2022թ.	22
Գծապատկեր 8. Տեղումներ, դեկտեմբեր 2022թ.	24
Գծապատկեր 9. մթնոլորտային օդում փոշու կոնցենտրացիայի փոփոխություններն ըստ քաղաքների.....	25
Գծապատկեր 10. Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիայի.....	26
Գծապատկեր 11. Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիայի	26
Գծապատկեր 12. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	27
Գծապատկեր 13. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	28
Գծապատկեր 14. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	28
Գծապատկեր 15. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում գետնամերձ օզոնի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	28
Գծապատկեր 16. Գյումրի քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	31
Գծապատկեր 17. Գյումրի քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	31
Գծապատկեր 18. Գյումրի քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	31
Գծապատկեր 19. Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	34
Գծապատկեր 20. Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.....	34
Գծապատկեր 21. Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	34
Գծապատկեր 22. Ալավերդի քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	37
Գծապատկեր 23. Ալավերդի քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.....	37
Գծապատկեր 24. Ալավերդի քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.....	37
Գծապատկեր 25. Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	38
Գծապատկեր 26. Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	38
Գծապատկեր 27. Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտ երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	38
Գծապատկեր 27. Արարատ քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	41
Գծապատկեր 28. Արարատ քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	41
Գծապատկեր 29. Արարատ քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	41
Գծապատկեր 30. Կապան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	42
Գծապատկեր 31. Կապան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	42
Գծապատկեր 32. Քաջարան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	43

Գծապատկեր 33. Քաջարան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	43
Գծապատկեր 34. Չարենցավան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	44
Գծապատկեր 35. Չարենցավան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	44
Գծապատկեր 36. Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	45
Գծապատկեր 37. Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	45
Գծապատկեր 38. Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	45
Գծապատկեր 39. Ամբերդի կայանում ամոնիակի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	47
Գծապատկեր 40. Ամբերդի կայանում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	47
Գծապատկեր 41. Փամբակ գետում ամոնիում իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.....	51
Գծապատկեր 42. Դեբեդ գետում մոլիբդենի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	52
Գծապատկեր 43. Ախթալա գետում պղնձի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	52
Գծապատկեր 44. Ախթալա գետում մոլիբդենի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.....	52
Գծապատկեր 45. Հյուսիսային ՋԿՏ-ի բնաղբյուրներում ծախսերի փոփոխությունները	53
Գծապատկեր 46. Մեծամոր գետում ֆոսֆատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.....	55
Գծապատկեր 47. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի բնաղբյուրներում ծախսերի փոփոխությունները.....	56
Գծապատկեր 48. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերի ծախսերի փոփոխությունները	57
Գծապատկեր 49. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի չշատրվանող հորատանցքերի մակարդակների փոփոխությունները	57
Գծապատկեր 50. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի չշատրվանող հորատանցքերի մակարդակների փոփոխությունները	57
Գծապատկեր 51. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի գրունտային ջրհորների մակարդակների փոփոխությունները	57
Գծապատկեր 52. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերում նիտրատ իոնի պարունակությունը	58
Գծապատկեր 53. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերում ջրի հանքայնացումը.....	58
Գծապատկեր 54. Քասախ գետում ամոնիում իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները.....	61
Գծապատկեր 55. Հրազդան գետում ամոնիում իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	61
Գծապատկեր 56. Հրազդան գետում ֆոսֆատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	61
Գծապատկեր 57. Հրազդանի ՋԿՏ-ի բնաղբյուրների ծախսերի փոփոխությունները.....	62
Գծապատկեր 58. Հրազդանի ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերի ծախսերի փոփոխությունները.....	62
Գծապատկեր 59. Հրազդանի ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերի մակարդակների փոփոխությունները..	63
Գծապատկեր 60. Հրազդանի ՋԿՏ-ի չշատրվանող հորատանցքերի մակարդակների փոփոխությունները	63
Գծապատկեր 61. Հրազդանի ՋԿՏ-ի գրունտային ջրհորների մակարդակների փոփոխությունները.....	64
Գծապատկեր 62. Հրազդանի ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերում նիտրատ իոնի պարունակությունը	64
Գծապատկեր 63. Հրազդանի ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերում ջրի հանքայնացումը.....	64
Գծապատկեր 64. Սևանա լիճ թափվող գետերի գետաբերաններում ամոնիում իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	67
Գծապատկեր 65. Սևանա լիճ թափվող գետերի գետաբերաններում նիտրատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	67
Գծապատկեր 66. Սևանա լիճ թափվող գետերի գետաբերաններում ֆոսֆատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	67
Գծապատկեր 67. Սևանի ՋԿՏ-ի բնաղբյուրներում ծախսերի փոփոխությունները	68
Գծապատկեր 68. Սևանի ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերում ջրի մակարդակների փոփոխությունները	69
Գծապատկեր 69. Սևանի ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերում ջրի ծախսերի փոփոխությունները	69
Գծապատկեր 70. Սևանի ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերում ջրի մակարդակների փոփոխությունները	69
Գծապատկեր 71. սևանի ՋԿՏ-ի դիտակետերում նիտրատ իոնի պարունակությունը	70

Գծապատկեր 72. սևանի ՋԿՏ-ի դիտակետերի հանքայնացումը	70
Գծապատկեր 73. Մեծ սևանում ամոնիում իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	74
Գծապատկեր 74. Փոքր սևանում ամոնիում իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	74
Գծապատկեր 75. Մեծ սևանում նիտրատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	75
Գծապատկեր 76. Փոքր սևանում նիտրատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	75
Գծապատկեր 77. Մեծ սևանում ֆոսֆատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	75
Գծապատկեր 78. Փոքր սևանում ֆոսֆատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	76
Գծապատկեր 79. Արփա գետում մոլիբդենի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	82
Գծապատկեր 80. Արարարտյան ՋԿՏ-ի բնադրյունների ծախսերի փոփոխությունները	83
Գծապատկեր 81. արարարտյան ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերում մակարդակների փոփոխությունները	84
Գծապատկեր 82. Արարարտյան ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերում ծախսերի փոփոխությունները	84
Գծապատկեր 83. Արարարտյան ՋԿՏ-ի չշատրվանող հորատանցքերում մակարդակների փոփոխությունները	84
Գծապատկեր 84. Կարճևան գետում պղնձի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	88
Գծապատկեր 85. Վարարակ գետում նիտրիտ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	88
Գծապատկեր 86. Հարավային ՋԿՏ-ի բնադրյուններում ծախսերի փոփոխությունները	88
Գծապատկեր 87. Հարավային ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերում նիտրատ իոնի պարունակությունը	89
Գծապատկեր 88. Հարավային ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերի հանքայնացումը	89
Գծապատկեր 89. Երևանյան լճում նիտրիտ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	91
Գծապատկեր 90. Երևանյան լճում ֆոսֆատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները	92
Գծապատկեր 91. Մետաղների պարունակությունը Արմավիրի մարզի քաղաքային հողերում	97
Գծապատկեր 92. Մետաղների պարունակությունը Սյունիքի մարզի քաղաքային հողերում	98

Հապավումներ

ՍԹԿ	սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա
ՋԿՏ	ջրավազանային կառավարման տարածք
ԸԱԱ	ընդհանուր անօրգանական ազոտ
ԸԼԱ	ընդհանուր լուծված աղեր
ԿՉՆ	Կախության չոր նյութեր
ԹԿՊ ₅	թթվածնի հնգօրյա կենսաբանական պահանջարկ
ԹՔՊ	թթվածնի քիմիական պահանջարկ

ՆԱԽԱԲԱՆ

Հայաստանի Հանրապետության շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակի տեղեկագրում ներկայացված են կլիմայական նկարագրության, եղանակային երևույթների, մթնոլորտային օդի որակի, մթնոլորտային տեղումների որակի և քանակի, մակերևութային և ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի որակի և քանակի, հողերի աղտոտվածության, անտառների մոնիթորինգի վերաբերյալ տեղեկատվություն:

Օդերևութաբանական դիտարկումներ կատարվում են հանրապետության տարածքի 44 (այդ թվում՝ 5 դժվարամատչելի և 3 մասնագիտացված) օդերևութաբանական կայանում: Դիտարկումներն իրականացվում են Համաշխարհային օդերևութաբանական կազմակերպության կողմից սահմանված կարգով, միջազգային ստանդարտներին համապատասխան՝ 3 ժամը մեկ անգամ՝ սկսած ժամը 00:00-ից (Գրինվիչի ժամանակով): Մթնոլորտային երևույթների և եղանակի վիճակի վերաբերյալ իրականացվում են շուրջօրյա դիտարկումներ: Կատարվում են դիտարկումներ օդերևութաբանական բոլոր տարրերի նկատմամբ, ինչպիսիք են՝ օդի և հողի ջերմաստիճանը, մթնոլորտային ճնշումը, քամու ուղղությունը և արագությունը, օդի խոնավությունը, տեղումների քանակը, ամպամածության ձևը և քանակը, հորիզոնական տեսանելիությունը, մթնոլորտային երևույթները և այլ: Նորմաները հաշվարկված են բազմամյա դիտարկումների հիման վրա:

Մթնոլորտային օդի աղտոտվածության դիտարկումներն իրականացվում են հիբրիդային դիտացանցի միջոցով: Այն բաղկացած է 15 հիմնական անշարժ՝ ակտիվ նմուշառման դիտակայանում, որտեղ դիտարկումներն իրականացվում են ամենօրյա կտրվածքով և 214 շարժական՝ պասիվ նմուշառման դիտակետում, որտեղ իրականացվում են շաբաթական դիտարկումներ: Անշարժ դիտակայաններում կատարվում է հիմնական աղտոտող նյութերի՝ ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, փոշու, փոշու մեջ պարունակող մետաղների և գետնամերձ օզոնի (որպես երկրորդային աղտոտիչ) մոնիթորինգ, իսկ շարժական դիտակետերում՝ ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի մոնիթորինգ: Օդի որակի գնահատումը կատարվում է սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների կիրառմամբ համաձայն ՀՀ կառավարության 2006 թ. փետրվարի 2-ի N160-Ն որոշման:

Մակերևութային ջրերի քանակի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է 91 դիտակետ Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի (Հյուսիսային, Ախուրյան, Հրազդան, Սևան, Արարատյան, Հարավային) գետերի, ջրանցքների, ջրամբարների և Սևանա լճի վրա, որոնցում կատարվում են ամենօրյա դիտարկումներ ջրի և օդի ջերմաստիճանի, ջրի մակարդակի, սառցային երևույթների դիտարկումներ և ջրի ելքի չափումներ:

Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի գետերի, ջրամբարների, Արփա-Սևան, Որոտան-Կեչուտ ջրատարի և Սևանա լճի 151 դիտակետ: Ջրի որակը բնութագրվում է ֆիզիկաքիմիական ավելի քան 45 ցուցանիշով (հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ, առաջնային օրգանական աղտոտիչ-

Մակերևութային և ստորերկրյա ջրերի որակի և քանակի մոնիթորինգի դիտակետերի ցանկը հաստատվել է համաձայն ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարի 2021 թվականի հունիսի 15-ի N212-Լ հրամանի:

ներ), տարեկան 5-12 անգամ հաճախականությամբ: Ջրի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 2011 թ. հունվարի 27-ի N75-Ն որոշման:

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված են Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի 119 ստորերկրյա ջրաղբյուր: Ջրաղբյուրներում կատարվում են ջրի ծախսի, մակարդակի/ճնշման և ջերմաստիճանի դիտարկումներ՝ ամսական 6 անգամ հաճախականությամբ: Տարեկան 2 անգամ կատարվում է նաև ստորերկրյա ջրերի որակի մոնիթորինգ 55 ջրաղբյուրում, որոնցից յուրաքանչյուրում որոշվում է շուրջ 40 ցուցանիշ (հիմնական անիոններ և կատիոններ, մետաղներ, աղային ռեժիմի տարրեր): Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 2002 թ. դեկտեմբերի 25-ի N876-Ն հրամանի:

Հողերի՝ ծանր մետաղներով աղտոտվածության ուսումնասիրման համար դիտարկումներն իրականացվում են ինչպես հղումային տարածքներում, որտեղ առկա են մարդածին նվազագույն ազդեցություններ, այնպես էլ հանքարդյունաբերական տարածքներում կամ քաղաքային հողերում: Հողերի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվար 25-ի N01-Ն հրամանի համաձայն:

Կոմունալ աղբավայրերի հարակից տարածքներում կայուն օրգանական աղտոտիչների պարունակությունները որոշելու համար կատարվում են հողի նմուշառումներ: Յուրաքանչյուր նմուշում որոշվում են մինչև 19 քլորօրգանական պեստիցիդներ և 24 պոլիքլորացված բիֆենիլներ: Կատարված դիտարկումների արդյունքները հրապարակվում են տարեկան տեղեկագրում:

Տեղեկագրում ներկայացված են նաև միջազգային կոնվեցիաներով և համաձայնագրերով ստանձնած պարտավորությունների շրջանակներում կատարվող աշխատանքների արդյունքները:

- «Եվրոպայում մեծ տարածությունների վրա օդի աղտոտիչների տարածման մոնիթորինգի և գնահատման» (EMEP) ծրագրի շրջանակներում ՀՀ-ում գործում է մթնոլորտային օդի անդրսահմանային աղտոտվածության մոնիթորինգի առաջին մակարդակի տարածաշրջանային դիտակայան (Ամբերդի դիտակայան): Դիտակայանի մթնոլորտային օդի և մթնոլորտային տեղումների որակի մոնիթորինգի արդյունքները ներկայացվում են ՄԱԿ-ի ԵՏՀ «Մեծ տարածությունների վրա օդի անդրսահմանային աղտոտման մասին» կոնվենցիայի քիմիական կոորդինացիոն կենտրոն՝ անդրսահմանային օդի աղտոտվածության տվյալների միասնական համակարգի (EBAS) միջոցով, որը գործում է Նորվեգիայի օդի հետազոտության ինստիտուտի ներքո: Մոնիթորինգի և արտանետումների տվյալների հիման վրա Նորվեգիայի օդերևութաբանական ինստիտուտի կողմից կատարվում է օդի անդրսահմանային աղտոտման մոդելավորում և պատրաստվում է Հայաստանի Հանրապետության համար տարեկան զեկույց:

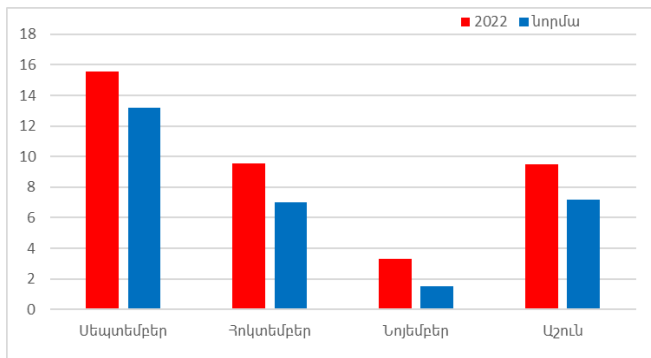
- Հայաստանի Հանրապետությունը Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ համատեղ իրականացնում է սահմանային Արաքս գետի ջրի և հատակային նստվածքների դիտարկումներ Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը գնահատելու նպատակով: Պարբերաբար երկու երկրների միջև տեղի է ունենում հանդիպումներ՝ արդյունքների քննարկման և տվյալների փոխանակման նպատակով:

Մակերևութային, ստորերկրյա ջրերի որակի և
քանակի, մթնոլորտային օդի որակի,
հիդրոօդերևութաբանական մոնիթորինգի դիտացանց

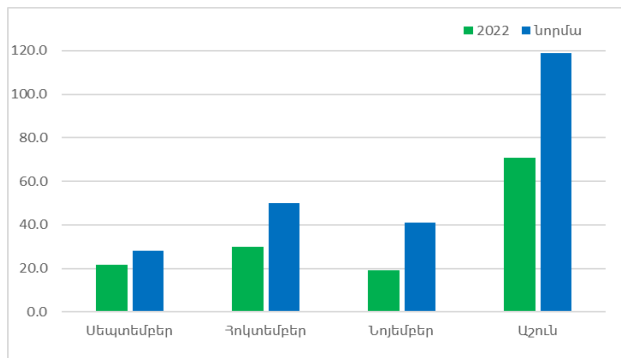

1. ԿԼԻՄԱ

2022 թվականի աշունը դասվեց «էքստրեմալ տաք» աշունների շարքում. այն երկրորդ տաք աշունն էր սկսած 1935 թվականից, ամենատաքը դիտվել է 2010 թվականին: Աշնան միջին սեզոնային ջերմաստիճանը՝ 9.5 °C, նորմայից բարձր էր 2.2 °C-ով, սեզոնային գումարային տեղումները՝ 70.8 մմ, կազմել է նորմայի 59.5 % :

Գծապատկեր 2. Օդի միջին ամսական, սեզոնային ջերմաստիճանը

Գծապատկեր 1. Ամսական, սեզոնային տեղումների քանակը

Աշնան երեք ամիսներին էլ օդի միջին ամսական ջերմաստիճանները բարձր էին 1961-1990թթ նորմաներից: Հատկապես տաք էին սեպտեմբեր և հոկտեմբեր ամիսները, երբ օդի միջին ամսական ջերմաստիճանները նորմայից բարձր էին համապատասխանաբար 2.4 °C և 2.6 °C, իսկ նոյեմբերին՝ 1.8 °C:

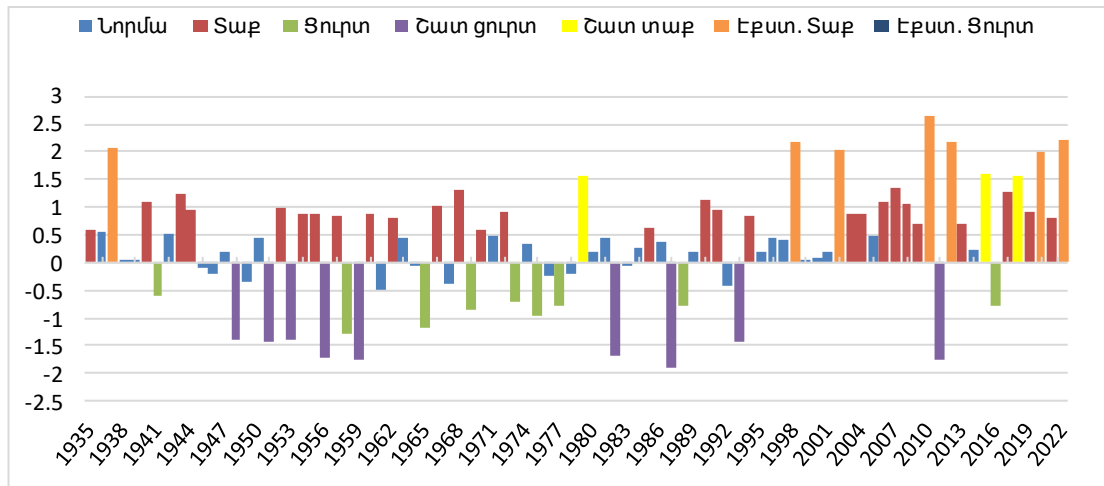
Աշնան սեզոնը շատ չորային էր, այն հինգերորդ չորային սեզոնն էր սկսած 1935 թվականից: Աշնան երեք ամիսներին էլ մթնոլորտային տեղումները ցածր էին նորմայից՝ սեպտեմբերին կազմել է նորմայի 78 %, հոկտեմբերին՝ 60 %, իսկ նոյեմբերին՝ 47 %:

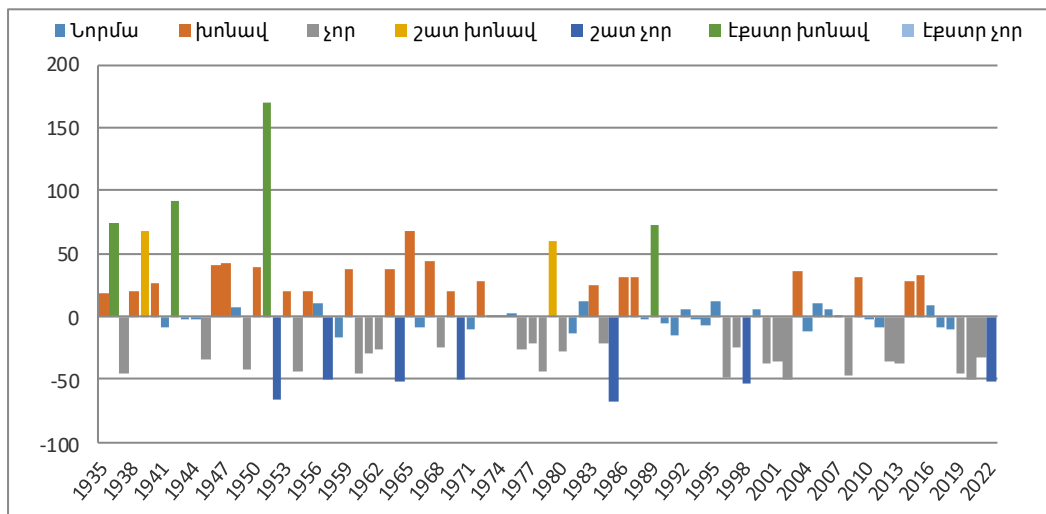
Օդի ջերմաստիճանի շեղումը նորմայից

Մթնոլորտային տեղումների շեղումը նորմայից

Գծապատկեր 3. Օդի ջերմաստիճանի շեղումները նորմայից աշնան սեզոնին 1935-2022 թթ

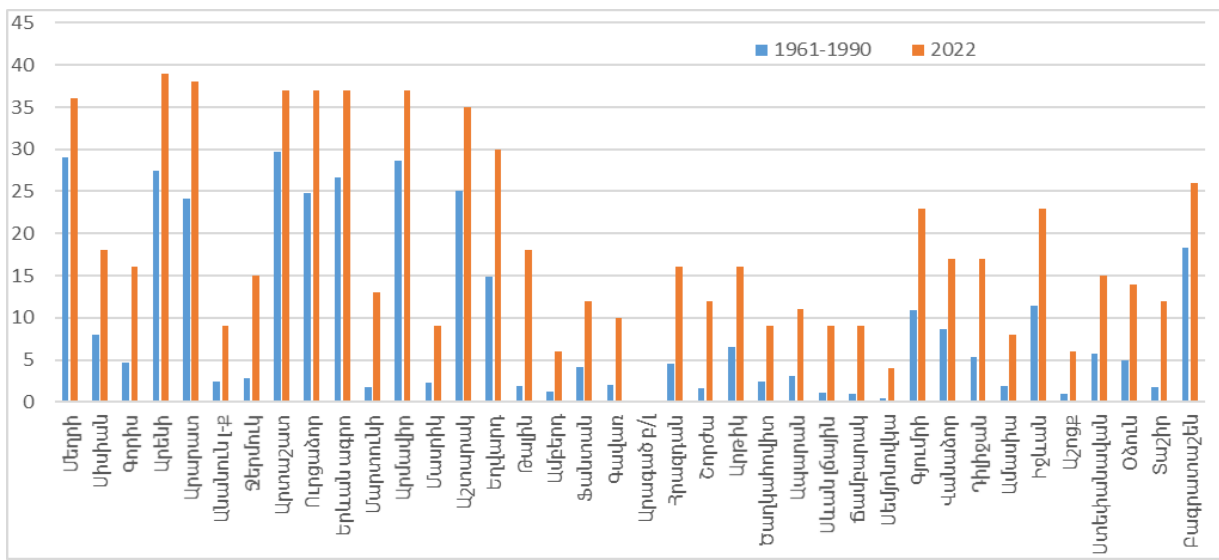
Գծապատկեր 4. Մթնոլորտային տեղումների շեղումները նորմայից աշնան սեզոնին 1935-2022 թթ

Աշնան միջին ջերմաստիճանի աճը 1935-2022թթ. կազմել է 1.0 °C, իսկ տեղումները նվազել են 31.2 %-ով:

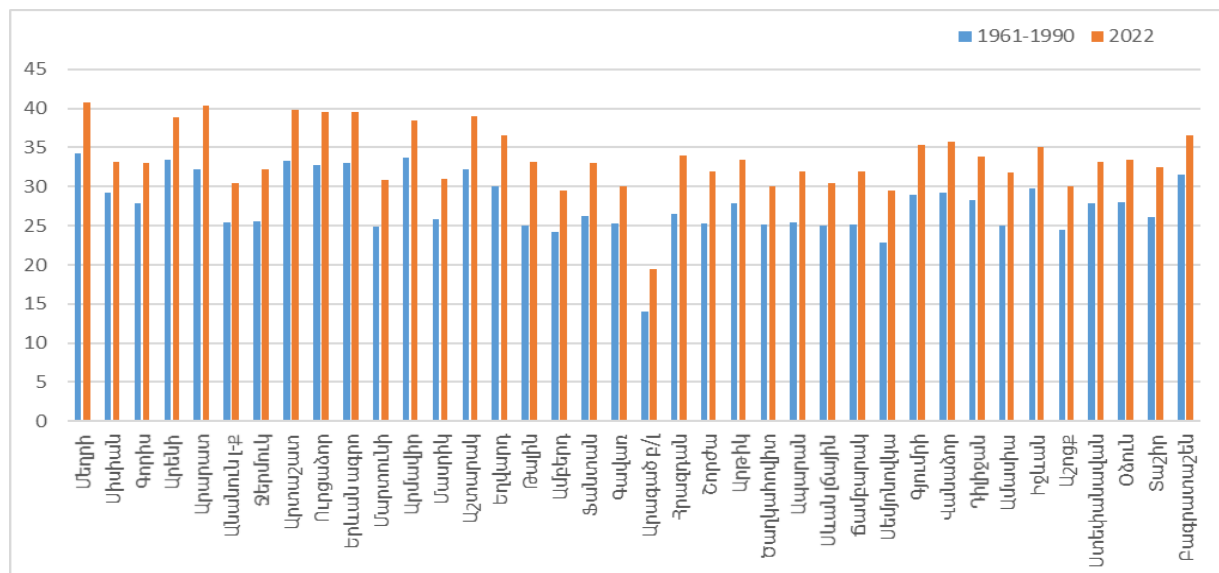
Կլիմայական ինդեքսներ

Ամառային օրերի թիվը (SU25 ինդեքս՝ օրերի թիվը տարվա ընթացքում, երբ առավելագույն ջերմաստիճանը 25 °C-ից բարձր է) 2022թ աշնան սեզոնին նորմայից (1961-1990թթ) բարձր է եղել միջինում 9 օր, առավելագույն դրական շեղումը եղել է Թալինում՝ 16 օր, Եղվարդում՝ 15 օր:

Օրական առավելագույն ջերմաստիճանների մեծությունը (TXx) 2022թ աշնան սեզոնին եղել է նորմայից (1961-1990թթ) բարձր բոլոր կայաններում՝ միջինում 6 °C: Առավելագույն դրական շեղումները դիտվել են Հրազդանում՝ 7.5 °C և Արարատում՝ 8.1 °C:

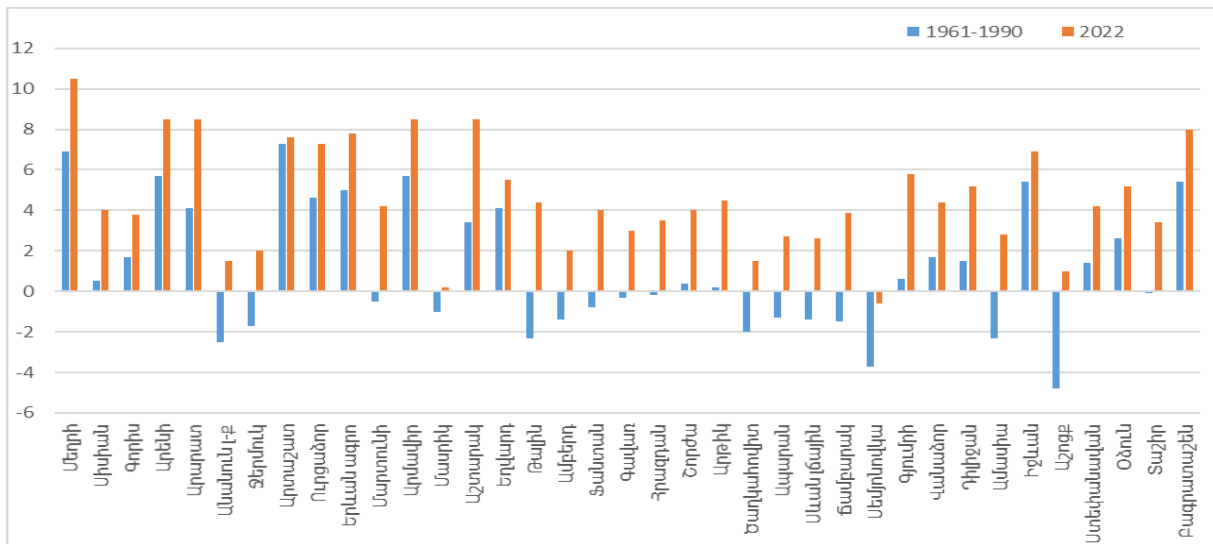

Գծապատկեր 5. Ամառային օրերի քանակը 2022 թվականի աշնանը և դրանց նորման

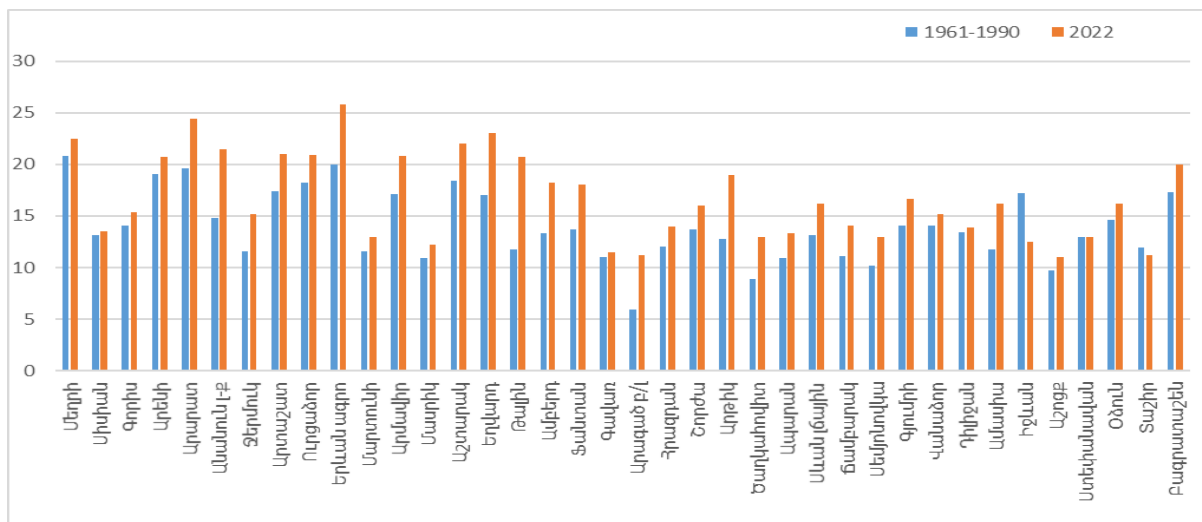
Գծապատկեր 6. Օրական առավելագույն ջերմաստիճանների (°C) արժեքները (TXx) 2022 թվականի աշնանը և դրանց նորման

Օրական առավելագույն ջերմաստիճանների ամսական նվազագույնի մեծությունը (TXn) 2022թ աշնան սեզոնին նորմայից բարձր է եղել բոլոր կայաններում, միջինում 3.5 °C, առավելագույն դրական շեղումը դիտվել է Թալինում՝ 6.7 °C, Աշոցքում՝ 5.8 °C:

Գծապատկեր 7. Օրական առավելագույն ջերմաստիճանների ամսական նվազագույն արժեքները (TXn) 2022 թվականի աշնանը և դրանց նորման

Օրական նվազագույն ջերմաստիճանների ամսական առավելագույնի մեծությունը (TNx) 2022թ աշնան սեզոնին եղել է նորմայից բարձր բոլոր կայաններում, բացառությամբ Իջևանի, միջին շեղումը կազմել է 2.8 °C: Առավելագույն դրական շեղումը եղել է Թալինում 8.9 °C, Անանուն լ/ն -ում՝ 6.7 °C:

Գծապատկեր 8. Օրական նվազագույն ջերմաստիճանների ամսական առավելագույն արժեքները (TNx) 2022 թվականի աշնանը և դրանց նորման

Օրական նվազագույն ջերմաստիճանների ամսական նվազագույնի մեծությունը (TNn) 2022թ աշնան սեզոնին եղել է նորմայից բարձր միջինում 4.3 °C: Առավելագույն դրական շեղումը եղել է Մասրիկում՝ 7.9 °C, Ճամբարակում՝ 6.2 °C:

N	Մարզ	Կայան	01.09-10.09	11.09-20.09	21.09-30.09	01.10-10.10	11.10-20.10	21.10-31.10
5	Կոտայք	Ֆանտան	1	1	2	3	5	5
6	Արագածոտն	Թալին	1	1	3	2	4	5
		Ապարան	2	2	2	2	5	5
		Աշտարակ	1	1	1	1	2	2
		Ամբերդ	1	1	2	3	5	5
		Ծաղկաձոր	3	3	5	5	5	5
7	Վայոց Ձոր	Արենի	1	1	1	1	1	2
		Ջերմուկ	1	1	1	1	3	5
8	Սյունիք	Միսիան	1	1	1	1	1	5
		Գորիս	2	3	3	1	2	5
		Մեղրի	1	1	1	1	1	2
9	Արարատ	Արարատ	1	1	1	1	1	1
		Ուրցաձոր	1	1	1	1	1	2
		Անանուն լճաբ	1	1	1	1	1	5
		Արտաշատ	1	1	1	1	1	2
10	Արմավիր	Արմավիր	1	1	1	2	2	2
		Մերձավան	1	1	1	2	2	2

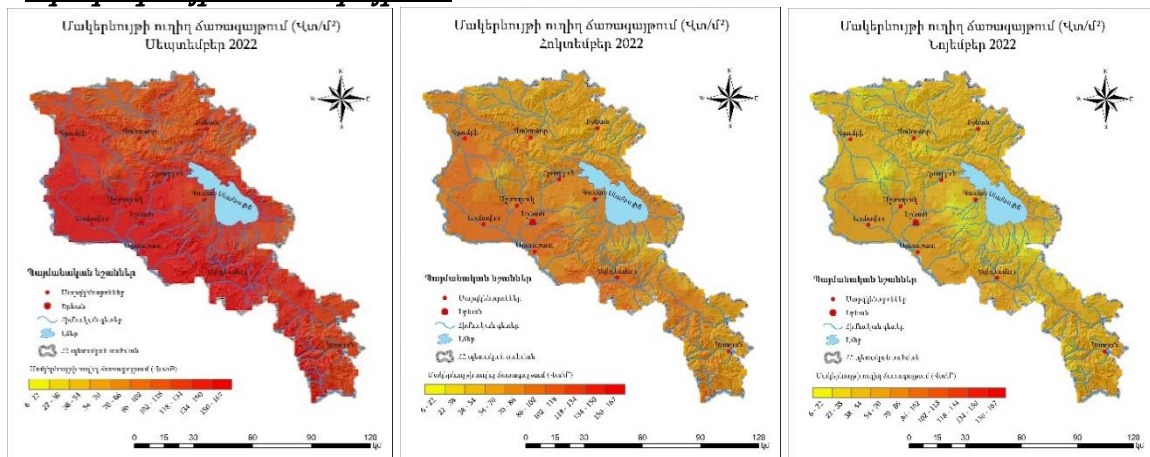
1 – շատ ուժեղ
2 – ուժեղ
3 – միջին
4 – թույլ
5 – երաշտի բացակայություն

Ինչպես երևում է աղյուսակից, գրեթե, բոլոր մարզերի կայաններում սեպտեմբեր ամսվա երեք տանօրյակներում դիտվել է շատ ուժեղ կամ ուժեղ երաշտ, բացառությամբ հյուսիսային շրջանների: Նախալեռնային և լեռնային շրջաններում սեպտեմբեր ամսին դիտվել են երաշտներ, բացառությամբ Լոռու մարզի կայանների:

Արարատյան դաշտում, Մեղրիում և Արենիում սեպտեմբերի առաջին տասնօրյակից մինչև հոկտեմբերի վերջին տասնօրյակը դիտվել է շատ ուժեղ (1-ին կարգ) և ուժեղ (2-րդ կարգ) երաշտ:

Այսպիսով աշնան սեզոնի առաջին կեսը բնութագրվել է երաշտային պայմաններով Հայաստանի շրջանների մեծ մասում :

Արեգակնային ճառագայթում

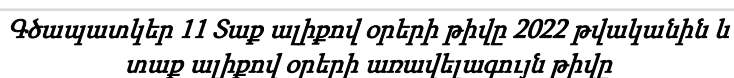

Աշնան ամիսներին արեգակնային ուղիղ ճառագայթումը բարձր է եղել Արարատյան դաշտում, Շիրակում, Վայոց Ձորում և Սյունիքում

Օդերևութաբանական կայաններում գրանցված կարճալիք ճառագայթման արժեքներն ըստ արբանյակային դիտարկումների բերված են զծապատկեր 10-ում:

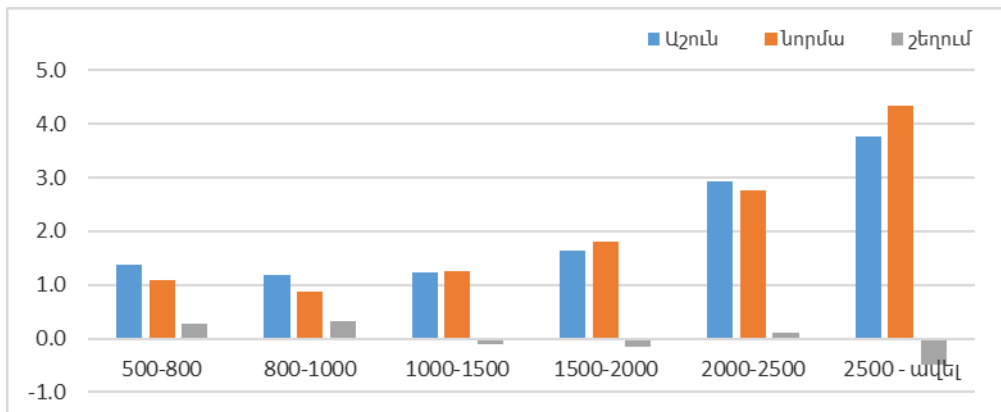

2022թ. աշնանը տաք ալիք դիտվել է սեպտեմբերի 1-5-ը, 16-21-ը, սեպտեմբերի 28-ից հոկտեմբերի 8-ը, ինչպես նաև նոյեմբերի վերջին՝ 18-26-ը: Ցուրտ ալիք չի դիտվել: Մի շարք կայաններում տաք ալիքներով օրերի թիվը գերազանցել է երբևէ դիտված առավելագույն օրերի թվին, մասնավորապես Գյումրի և Աշտարակ օդերևութաբանական կայաններում գերազանցվել է համապատասխանաբար 8 և 6 օրով (գծապատկեր 11): Առավելագույն ջերմաստիճանի առավելագույն շեղումը նորմայից կազմել է՝ 12.7 °C, միջին ջերմաստիճանի առավելագույն շեղումը նորմայից՝ 12.1 °C:

www.meteomonitoring.am

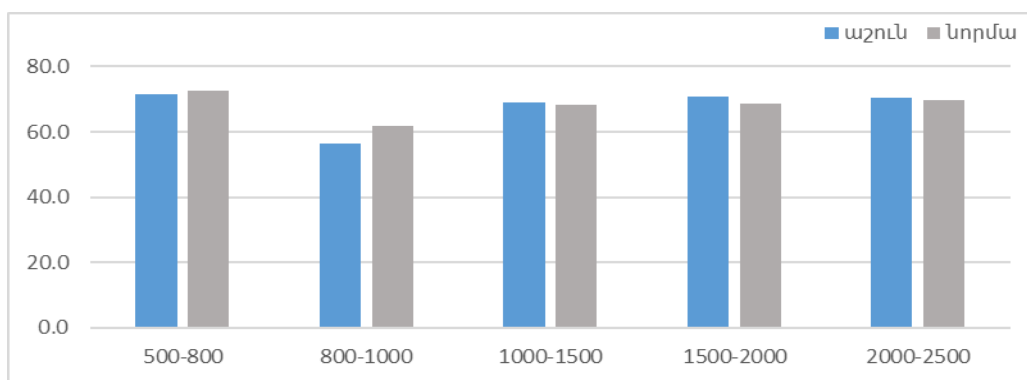
Աշնան սեզոնին քամու միջին արագությունը հովտային շրջաններում՝ 500-800 մ բարձրություններում գրանցվել է 1.4 մ/վ, 800-1000 մ բարձրություններում՝ 1.2 մ/վ: Ամենամեծ արագությամբ քամի արձանագրվել է բարձրալեռնային գոտում (2500 մ-ից բարձր)՝ 3.8 մ/վ, որը սակայն նորմայից պակաս է 0.5 մ/վ-ով :

Գծապատկեր 12. Քամու արագությունը (մ/վ) աշնանը

Օդի հարաբերական խոնավություն

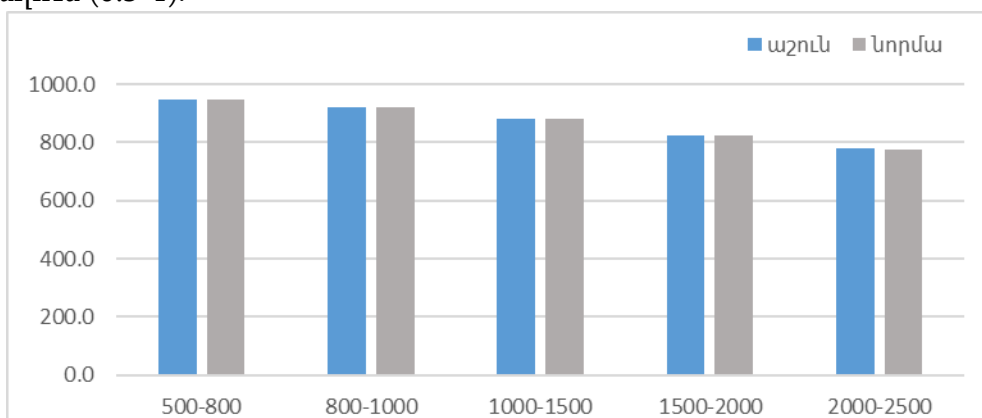
2022թ աշնանը միջին հարաբերական խոնավությունը հիմնականում եղել է նորմայի մոտ, իսկ մինչև 1000 մ բարձրությունները՝ նորմայից ցածր: Առավել չորային է եղել սեպտեմբեր ամիսը:

Գծապատկեր 13. Օդի հարաբերական խոնավությունն (%) ըստ բարձրությունների

Մթնոլորտային ճնշումը

2022թ. աշնանը մթնոլորտային ճնշումը հիմնականում բոլոր բարձրություններում եղել է նորմայից ցածր, միայն բարձրադիր վայրերում դիտվել է նորմայից մի փոքր դրական շեղում (0.5-1):

Գծապատկեր 14. Մթնոլորտային ճնշումն (հՊա) ըստ բարձրությունների

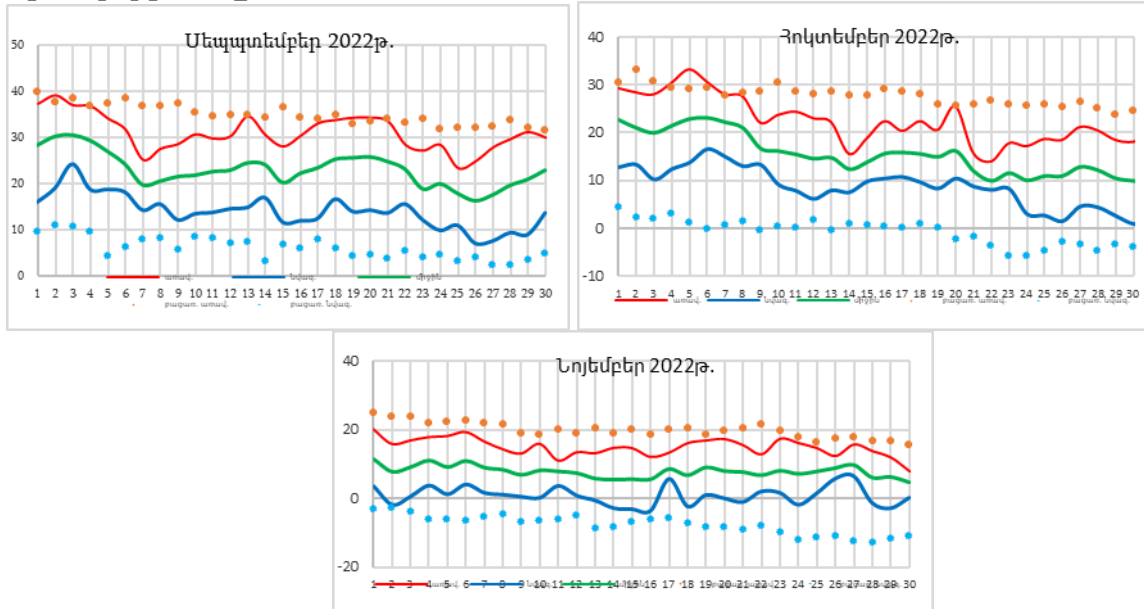
Երևան

Երևանում սեպտեմբեր ամսվա միջին ջերմաստիճանը եղել է 23.2 աստիճան, շեղումը նորմայից կազմում է +2 աստիճան: Տեղումների քանակը եղել է 5 մմ, որը կազմում է սեպտեմբեր ամսվա նորմայի 51 %-ը:

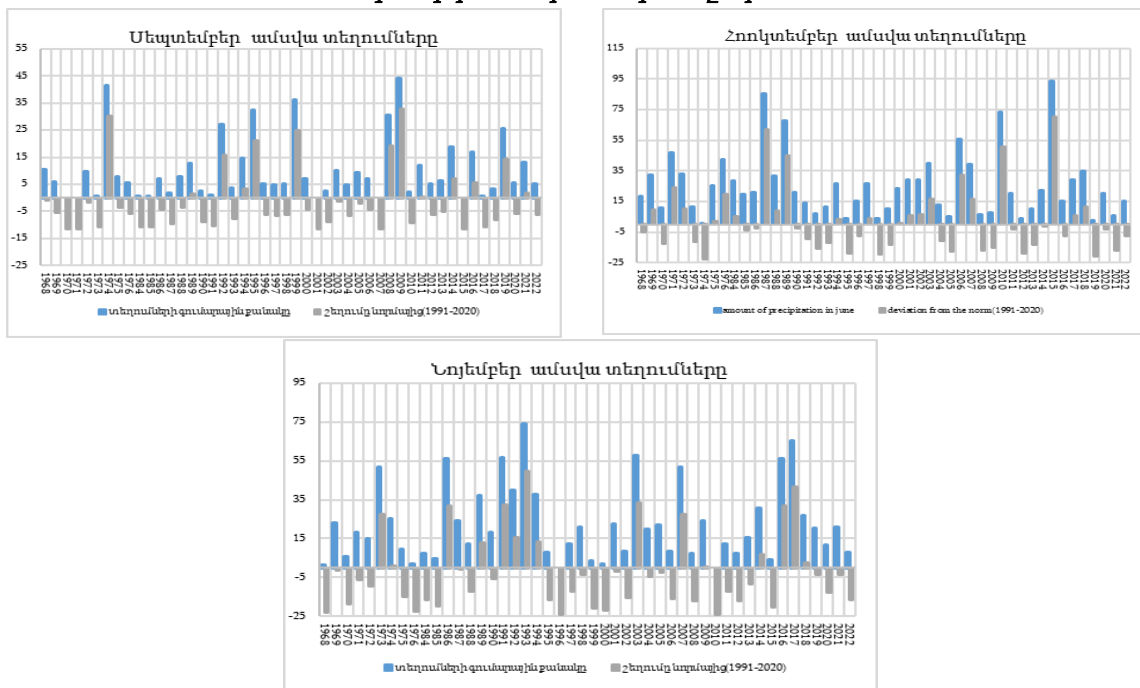
Երևանում հոկտեմբեր ամսվա միջին ջերմաստիճանը եղել է 15.4 աստիճան, շեղումը նորմայից կազմում է +1.8 աստիճան: Տեղումների քանակը եղել է 15.4 մմ, որը կազմում է հոկտեմբեր ամսվա նորմայի 61 %-ը:

Երևանում նոյեմբեր ամսվա միջին ջերմաստիճանը եղել է 7.8 աստիճան, շեղումը նորմայից կազմում է +1.8 աստիճան: Տեղումների քանակը եղել է 7.9 մմ, որը կազմում է նոյեմբեր ամսվա նորմայի 35 %-ը:

Օրական առավելագույն ջերմաստիճանները գերազանցել են երբևիցե դիտված առավելագույն ջերմաստիճանները հետևյալ օրերին՝ սեպտեմբերի 2-ին, 19-20-ը, հոկտեմբերի 4-7-ը:

Գծապատկեր 15. Ջերմաստիճանը Երևանում

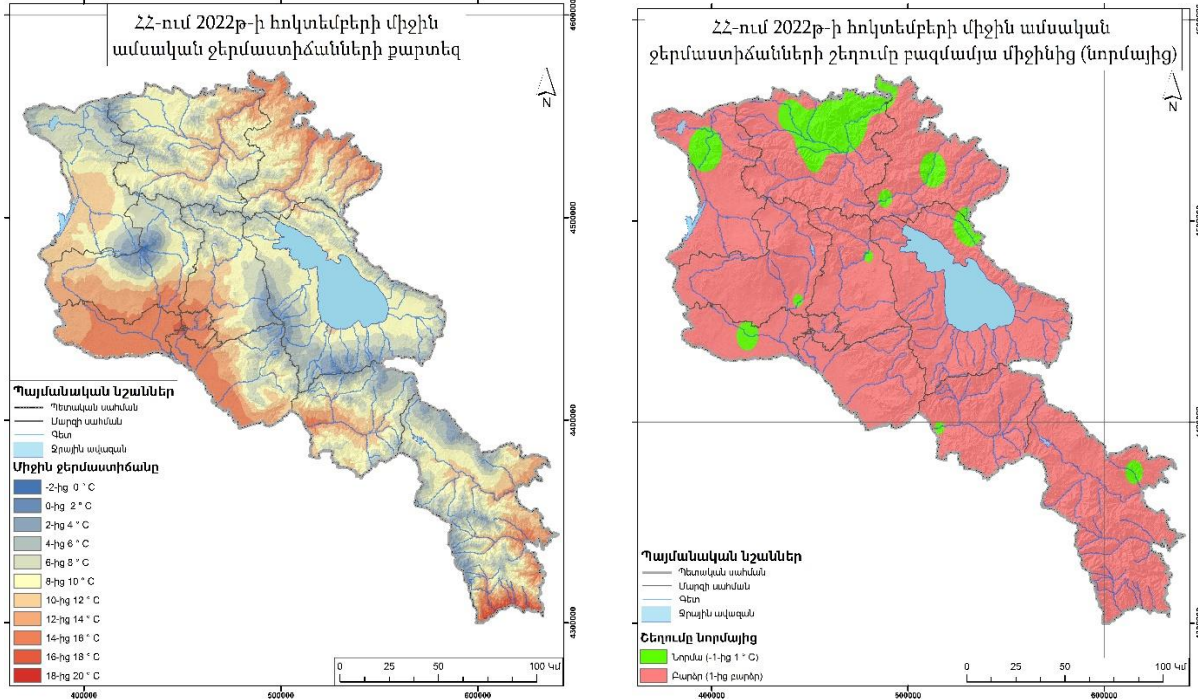

Գծապատկեր 16. Տեղումները (մմ) Երևանում

2. ՕԴԵՐԵՎՈՒԹԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Հոկտեմբերին հանրապետության շրջանների զգալի մասում օդի ամսական միջին ջերմաստիճանը բարձր է եղել նորմայից 0.5-1 աստիճանով:

Միջին ամսական ջերմաստիճանները և նրանց շեղումները նորմայից

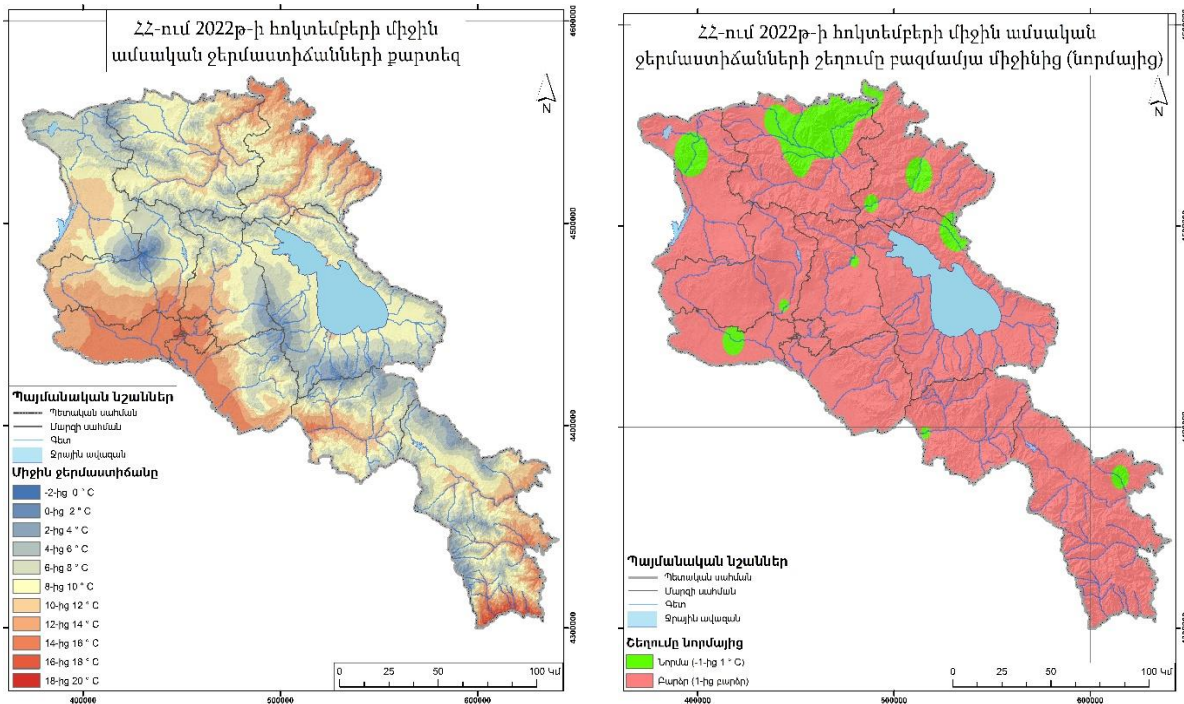

Միջին տասնօրյակային ջերմաստիճանը առաջին տասնօրյակում բարձր է եղել նորմայից 2-5 աստիճանով, երկրորդ և երրորդ տասնօրյակներում եղել է նորմայի սահմաններում՝ մի փոքր դրական ու բացասական շեղումներով:

Տեղումների քանակը և շեղումը բազմամյա միջինից

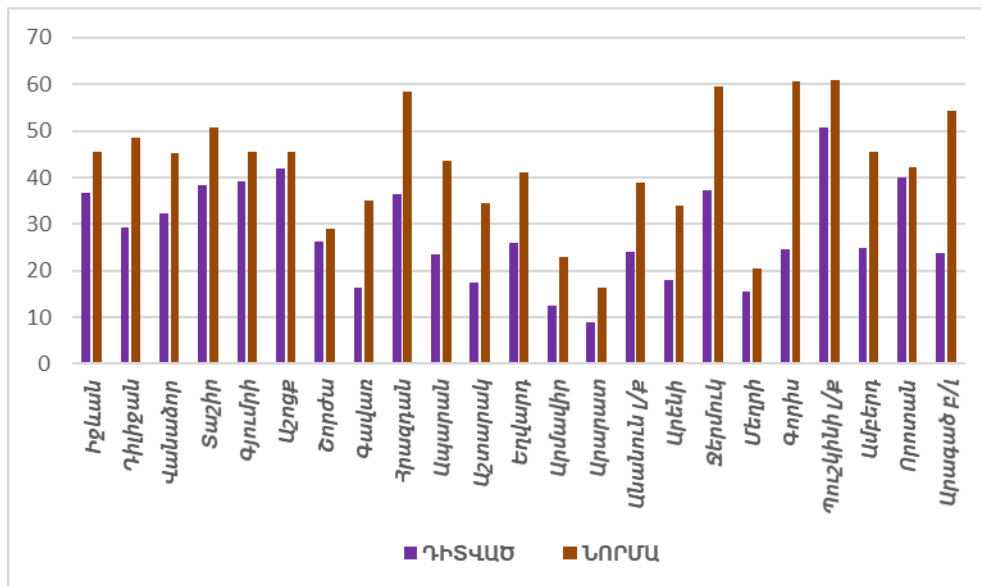
Ամսական տեղումների քանակը Տավուշում կազմել է նորմայի 50-100%, Վայոց ձորում՝ 52-62%, Սյունիքում՝ 40-80%, Շիրակում՝ 90-95% (Ամասիա՝ 50%), Կոտայքում՝ 46-68%, Լոռիում՝ 71-88% (Ստեփանավան՝ 117%), Գեղարքունիքում՝ 50-100%, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ 50-70%, լեռնային շրջաններում՝ 40-45%, Արարատյան դաշտում՝ 54-66% (Արտաշատ՝ 95), Երևան քաղաքում՝ 57-79%:

Միջին ամսական ջերմաստիճանները և նրանց շեղումները նորմայից

Հոկտեմբերի 1-8-ին, 11-13-ին, 22-24-ին հանրապետությունում դիտվել է առավելապես առամց տեղումների եղանակ:

Հուլիսի 9-10-ին, 21-ին ղիտվել է անձրև և ամայրոպ:

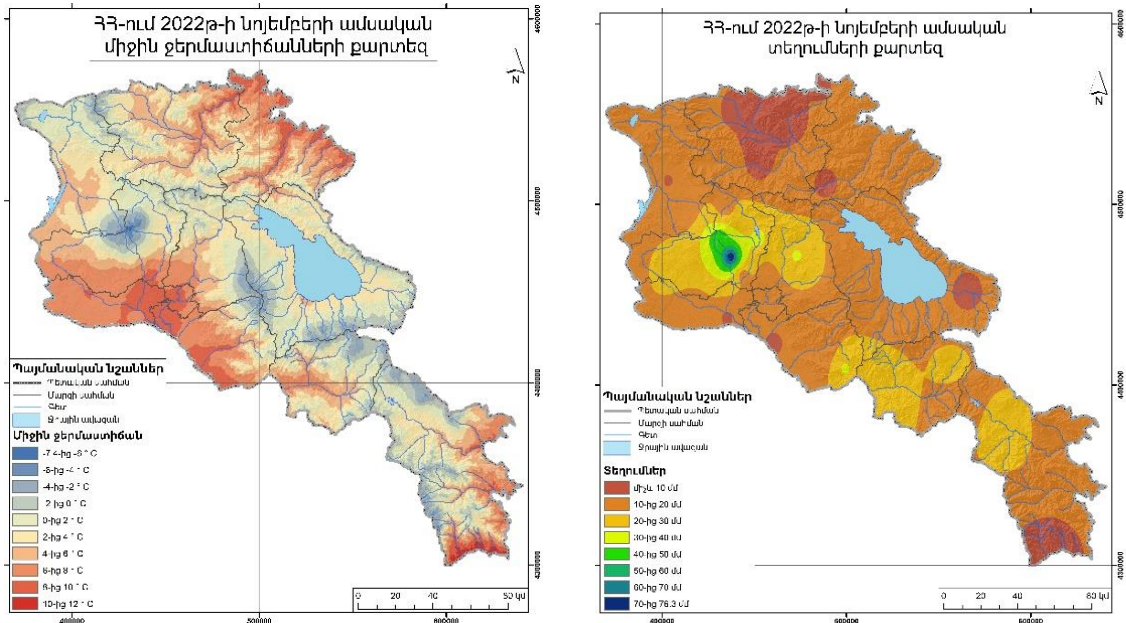

Գծապատկեր 6. Տեղումներ, հոկտեմբեր 2022թ.

Ողջ ամսվա ընթացքում հանրապետության առանձին շրջաններում, առանձին օրեր դիտվել է մառախուղ մինչև 300-500մ տեսանելիությամբ:

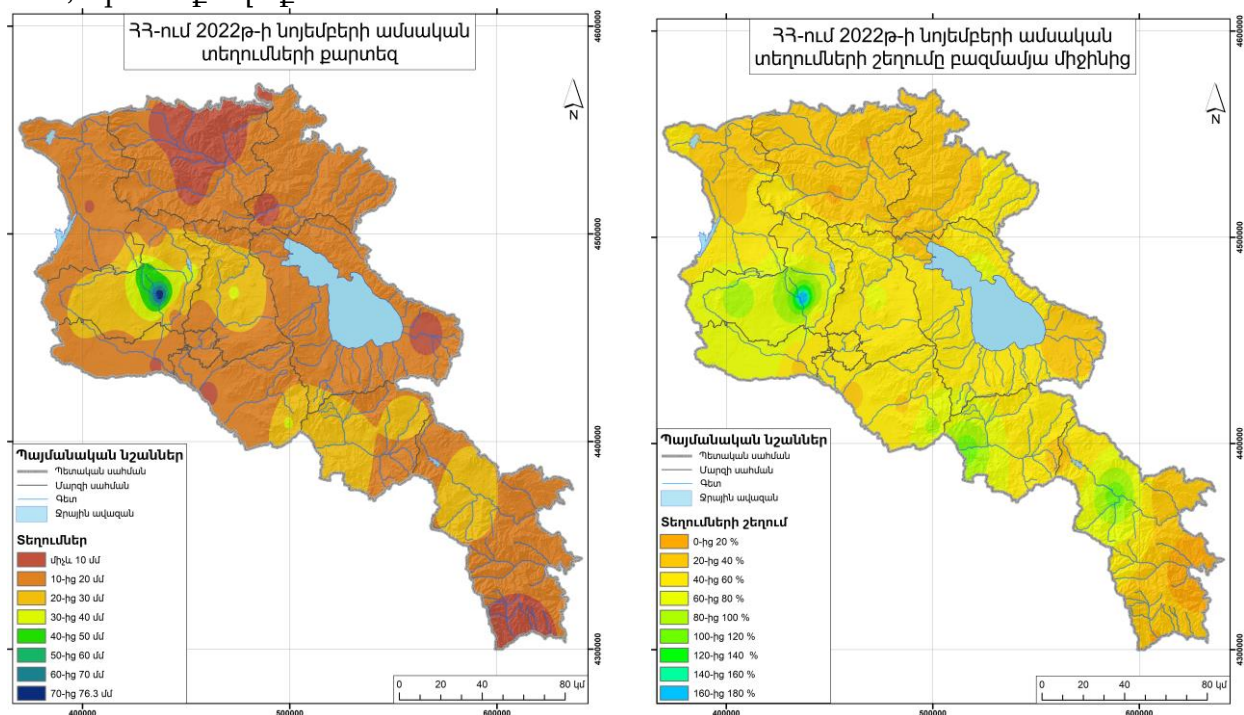
Նույեմբեր

2022թ. նոյեմբեր հանրապետության շրջանների զգալի մասում օդի ամսական միջին ջերմաստիճանը բարձր է եղել նորմայից մինչև 2-4 աստիճանով:

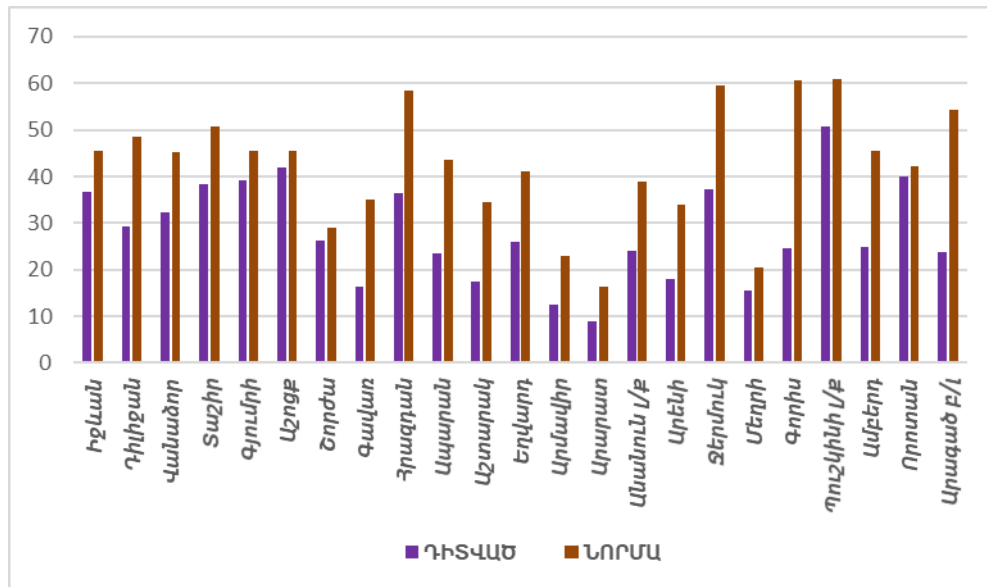

Միջին տասնօրյակային ջերմաստիճանը առաջին տասնօրյակում եղել է նորմայի սահմաններում, երկրորդ տասնօրյակում բարձր 0.5-3, երրորդ տասնօրյակում՝ բարձր 3-5 աստիճանով:

Ամսական տեղումների քանակը կազմել է. Տավուշում նորմայի 15-32%, Վայոց ձորում՝ 50-100%, Սյունիքում՝ 19-23% (Միսիան՝ 110%), Շիրակում՝ 30-45%, Կոտայքում՝ 30-66%, Լոռիում՝ 11-23%, Գեղարքունիքում՝ 33-79%, Արմավիրում՝ 78%, Արարատում՝ 35-52%, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ 55-96%, լեռնային շրջաններում՝ 44-54%, Երևան քաղաքում՝ 32-51%:

Նոյեմբերի 1-10-ին հանրապետության առանձին շրջաններում (թույլ), 11-ին, 17-ին, 25-26-ին, 30-ին շրջանների զգալի մասում դիտվել են տեղումներ:

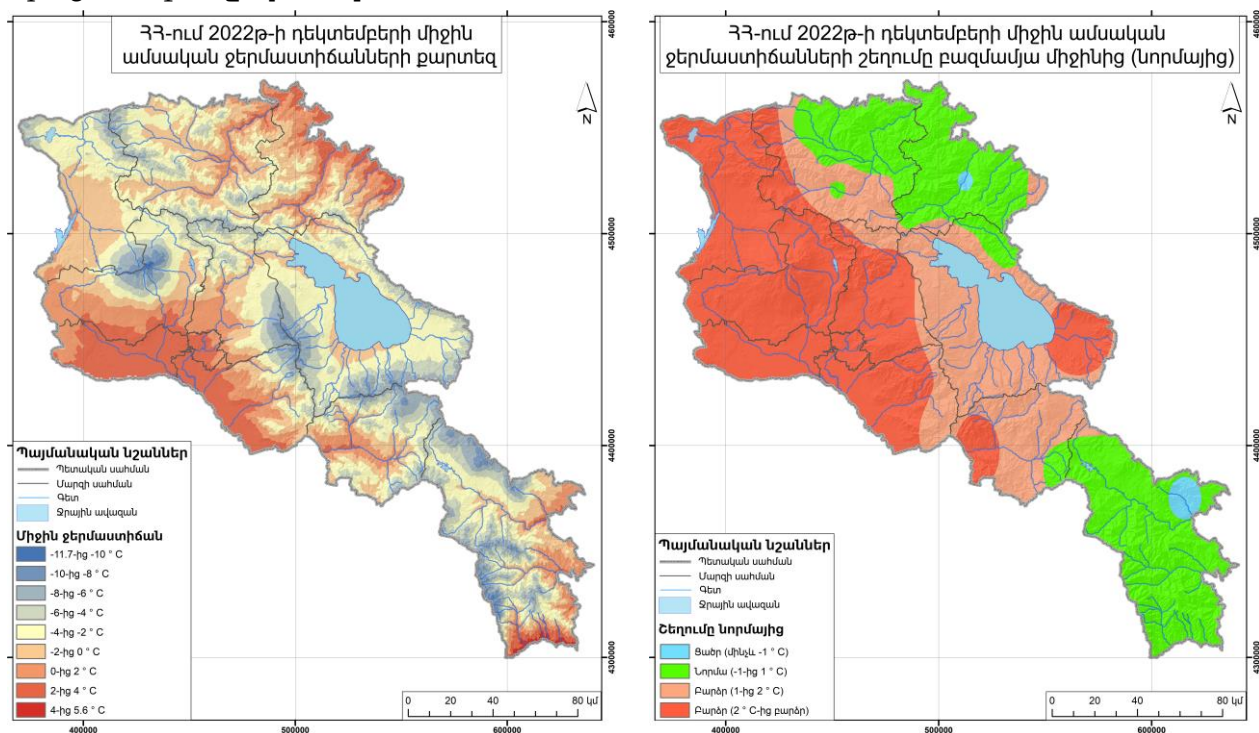
Գծապատկեր 7. Տեղումներ, նոյեմբեր 2022թ.

Նոյեմբերի 30-ի դրությամբ հանրապետության բարձր լեռնային շրջաններում է միայն ձյան ծածկ ձևավորվել (Արագած Բ/Լ՝ 27սմ):

Առանձին օրեր հանրապետության առանձին շրջաններում դիտվել է մառախուղ 200-500մ տեսանելիությամբ:

Դեկտեմբեր

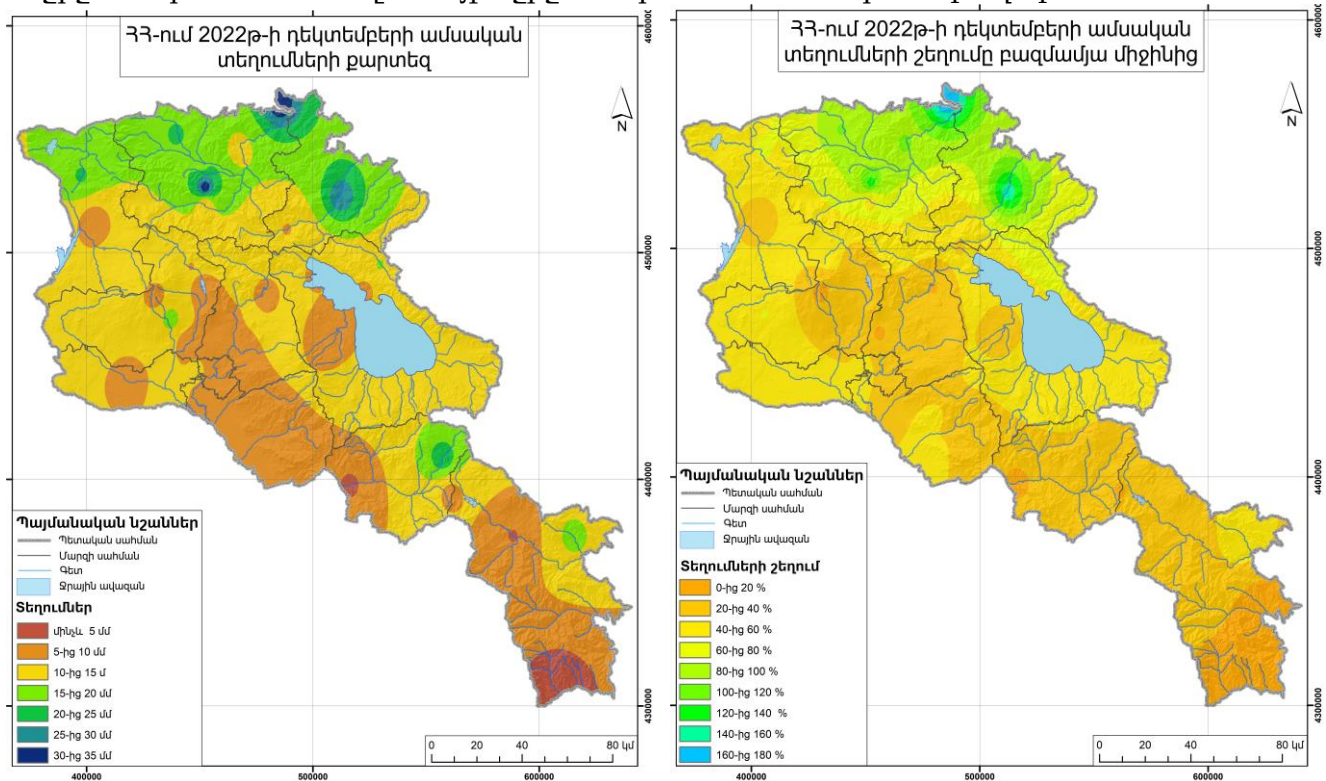
Դեկտեմբերին օդի ամսական միջին ջերմաստիճանը հանրապետության շրջանների զգալի մասում բարձր է եղել նորմայից մինչև 2-4 աստիճանով, Լոռիում, Տավուշում, Սյունիքում և Արցախում եղել է նորմայի սահմաններում մի փոքր բացասական շեղումով:

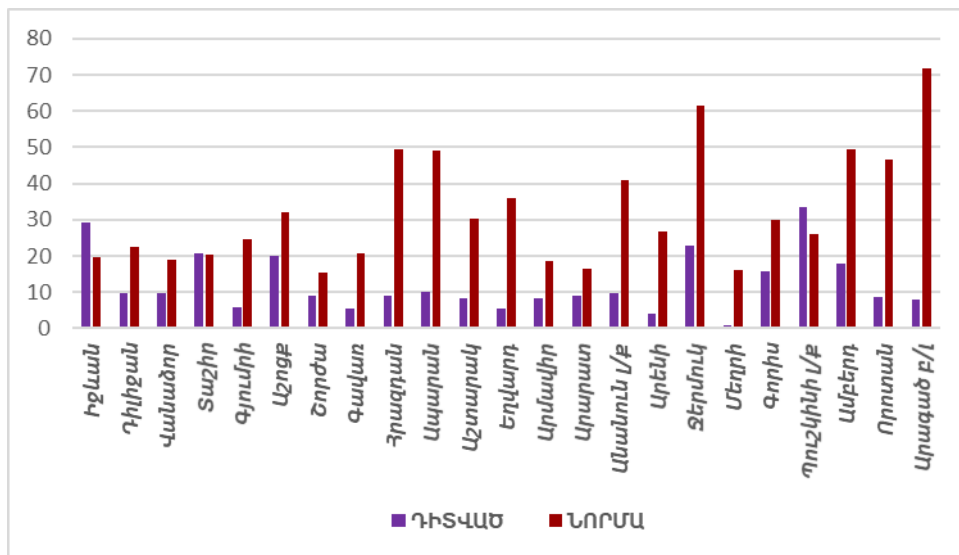
Միջին տասնօրյակային ջերմաստիճանը բոլոր երեք տասնօրյակներում բարձր է եղել նորմայից 1-4 աստիճանով, բացառությամբ Լոռիի, Տավուշի, Սյունիքի և Արցախի, որտեղ առաջին և երրորդ տասնօրյակներում ցածր է եղել նորայից 1-3 աստիճանով:

Տեղումների քանակը և շեղումը բազմամյա միջինից

Ամսական տեղումների քանակը կազմել է. Տավուշում նորմայի 149-180% (Դիլիջան՝ 43%), Վայոց ձորում՝ 15-37%, Սյունիքում՝ 25-53% (Մեղրի՝ 6%), Շիրակում՝ 42-62% (24%), Կոտայքում՝ 13-21%, Լոռիում՝ 66-121%, Գեղարքունիքում՝ 25-78%, Արմավիրում՝ 45%, Արարատում՝ 32-54%, Արագածոտնում՝ նախալեռնային շրջաններում՝ 27-61%, լեռնային շրջաններում՝ 20-53%, Երևան քաղաքում՝ 32-53%:

Դեկտեմբերի 1-8-ին շրջանների զգալի մասում (թույլ), 13 և 21-ին առանձին շրջաններում դիտվել են տեղումներ: Մնացած օրերին դիտվել է առավելապես առանց տեղումների եղանակ:

Գծապատկեր 8. Տեղումներ, դեկտեմբեր 2022թ.

Ողջ ամսվա ընթացքում Արարատյան դաշտում և դրա նախալեռներում, Երևանում դիտվել է մառախուղ 40-500մ տեսանելիությամբ:

3. ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕՂ

Մթնոլորտային օդի աղտոտումը կարող է լինել բնական և մարդածին: Աղտոտման պատճառներ կարող են հանդիսանալ՝

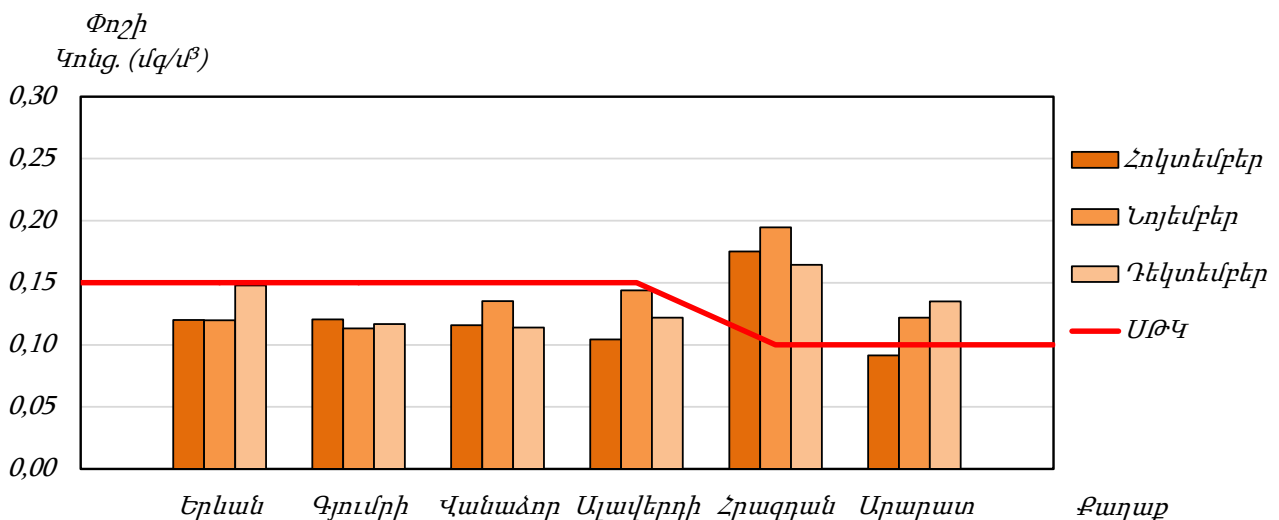
- վառելիքի այրումը (էլեկտրաէներգիայի արտադրություն, տրանսպորտ, արդյունաբերություն և տնային տնտեսություններ),
- արդյունաբերական արտանետումները, լուծիչների օգտագործումը, օրինակ՝ քիմիական և հանքարդյունաբերության ոլորտում,
- գյուղատնտեսությունը,
- թափոնների բաց այրումը,
- բնական աղբյուրների, ներառյալ հրաբխային ժայթքումների, լեռնային փոշու տարածումը, բույսերից ցնդող օրգանական միացությունների արտանետումները և այլն:

Մարդու գործունեության հետևանքով մթնոլորտային օդ կարող են արտանետվել տարատեսակ գազեր և տարբեր չափերի մասնիկներ, որոնք իրենց մեջ պարունակում են ծանր մետաղներ:

Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակություններն որոշելու համար 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում մթնոլորտային օդի դիտարկումներ կատարվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Ծաղկաձոր, Չարենցավան, Կապան և Քաջարան քաղաքներում: Ընդհանուր առմամբ վերը թվարկված բնակավայրերում գործում է 15 անշարժ՝ ակտիվ նմուշառման դիտակայան և 214 շարժական՝ պասիվ նմուշառման դիտակետ: Քաղաքների մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական և միջին շաբաթական կոնցենտրացիաների բաշխվածության քարտեզները հասանելի են www.meteomonitoring.am ինտերնետային կայքում:

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան գերազանցել է Հրազդան և Արարատ քաղաքներում:

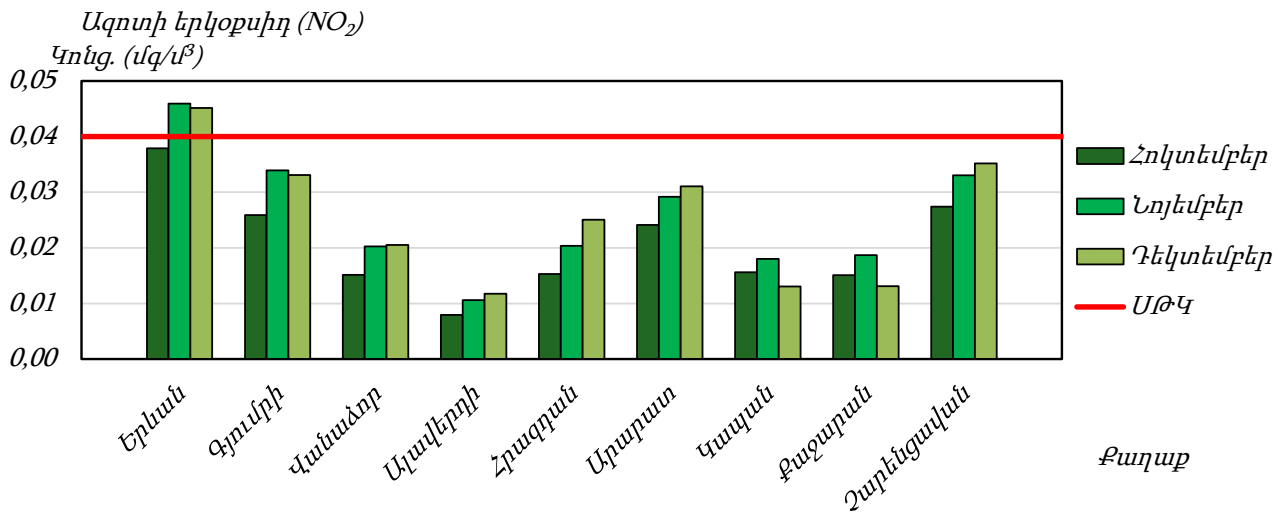
Փոշով աղտոտվածությունը կարող է առաջանալ արդյունաբերական գործընթացների, տրանսպորտային միջոցների, ճանապարհային փոշու, շինարարության, գյուղատնտեսական և այլ գործողությունների հետևանքով:

Գծապատկեր 9. Մթնոլորտային օդում փոշու կոնցենտրացիայի փոփոխություններն ըստ քաղաքների

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիան գերազանցել է ՄԹԿ-ն Երևան քաղաքում:

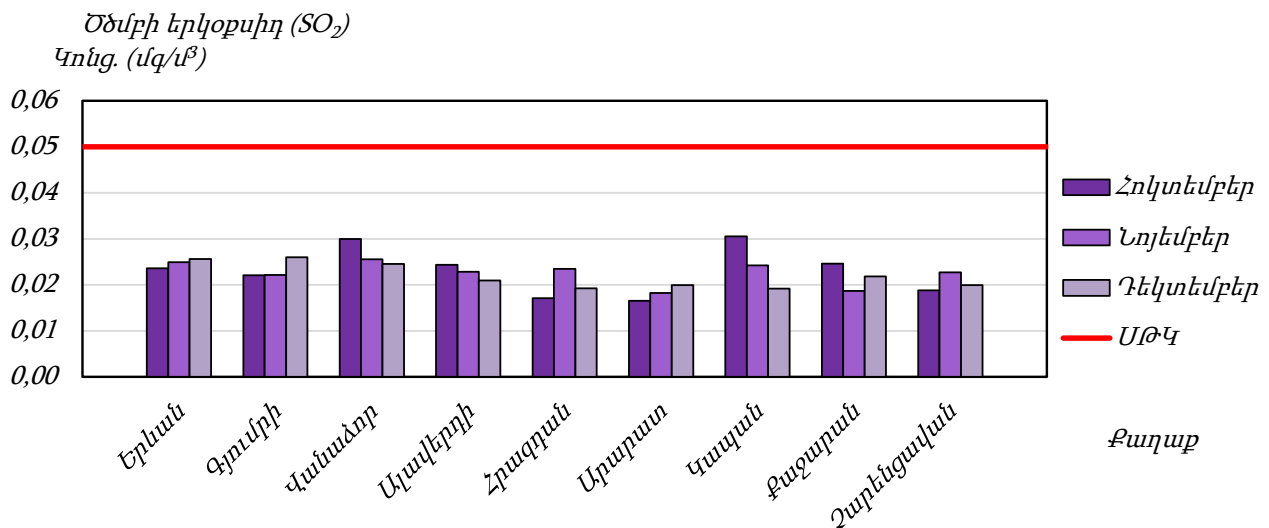
Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի առաջացման գլխավոր աղբյուրն ավտոտրանսպորտն է:

Գծապատկեր 10. Մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիայի փոփոխություններն ըստ քաղաքների

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՄԹԿ-ն:

Ծծմբի երկօքսիդը մթնոլորտային օդում առաջանում է ծծումբ պարունակող վառելիքների այրման, ինչպես նաև արդյունաբերական գործընթացների ժամանակ:

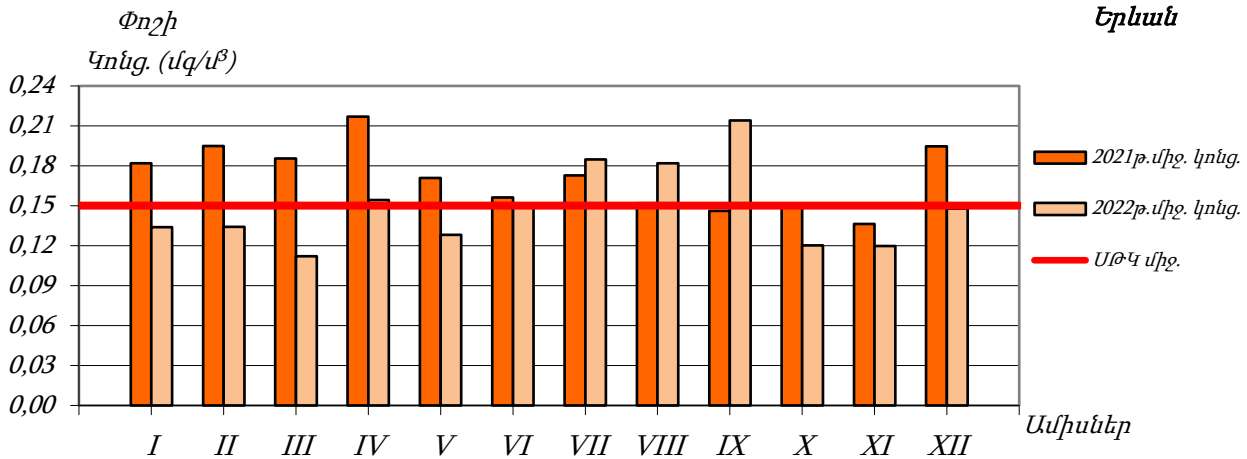

Գծապատկեր 11. Մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիայի փոփոխություններն ըստ քաղաքների

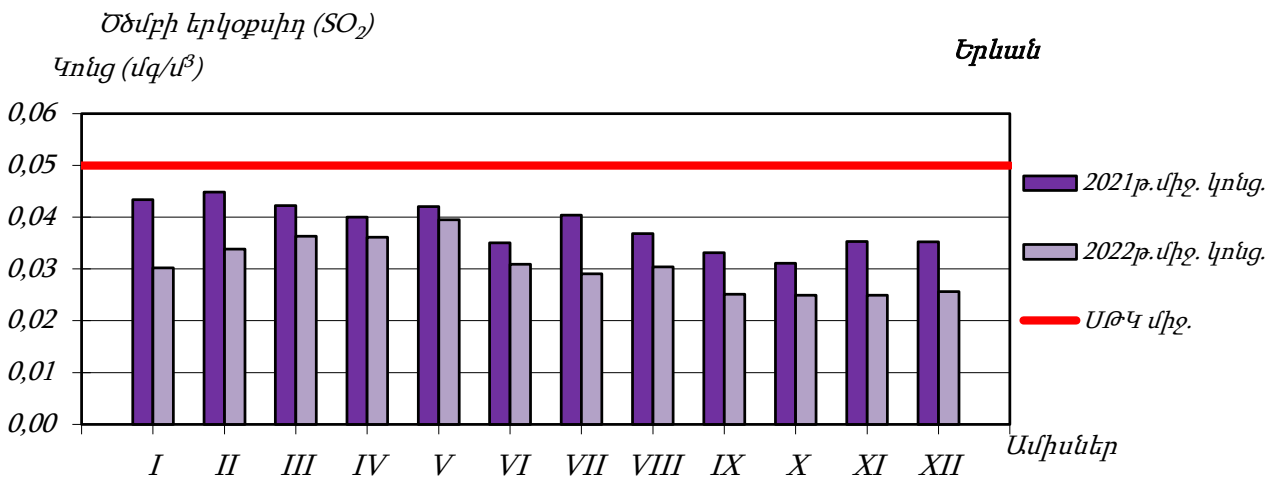
Երևան

Երևան քաղաքում կատարվում են փոշու*, ծծմբի երկօքսիդի**, ազոտի երկօքսիդի, և գետնամերձ օզոնի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 45 շարժական դիտակետ և 5 անշարժ դիտակայան:

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու և ծծմբի միջին ամսական կոնցենտրացիաները երեք ամիսների ընթացքում չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները: Ազոտի երկօքսիդների ամսական միջին կոնցենտրացիան նոյեմբեր և դեկտեմբեր ամիսներին գերազանցել է համապատասխան ՍԹԿ-ն 1.1 անգամ, իսկ հոկտեմբեր ամսին միջին ամսական կոնցենտրացիաները մոտ են եղել ՍԹԿ-ին:

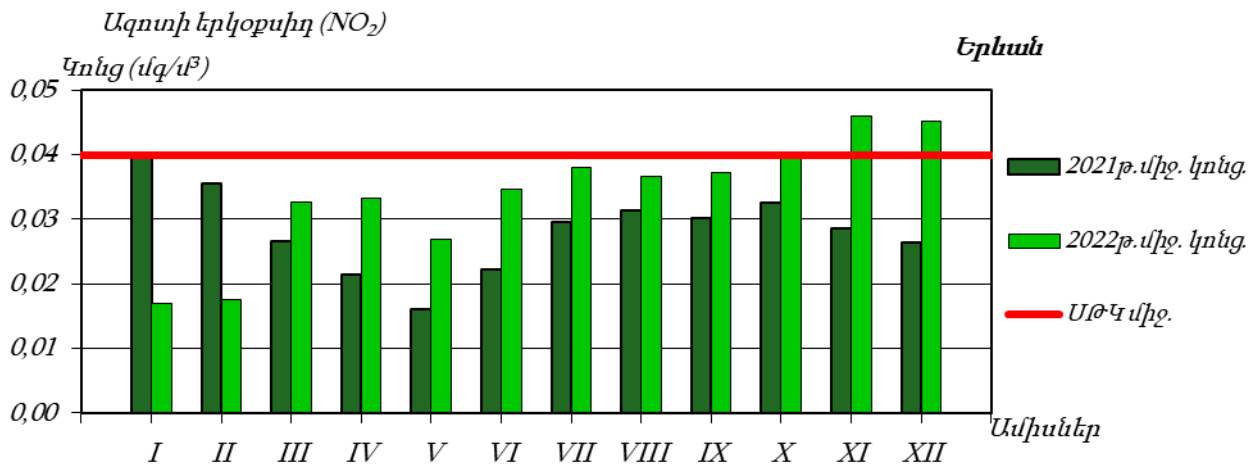
Գծապատկեր 12. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

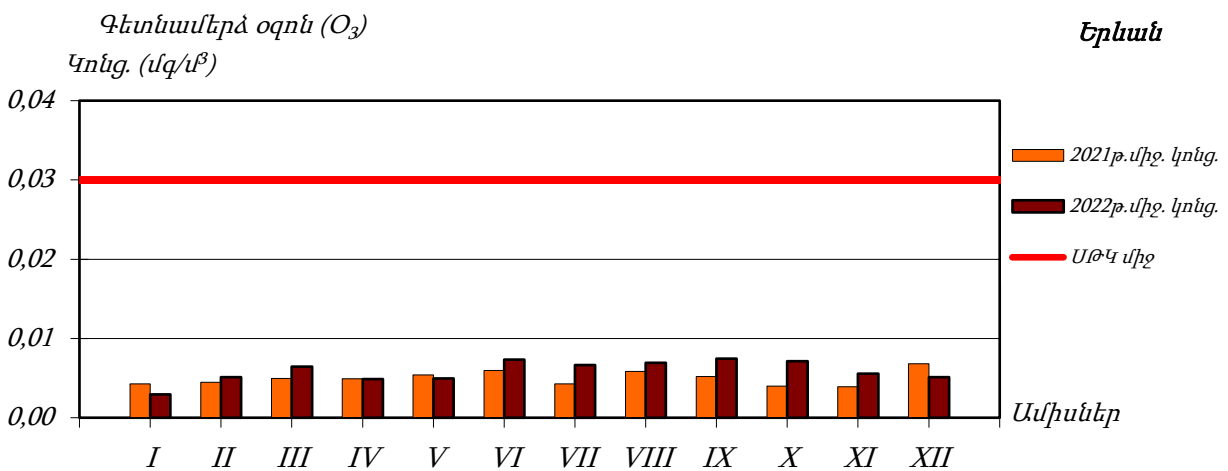
*կախված մասնիկներ

**անհիդրիդ ծծմբային

Գծապատկեր 13. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

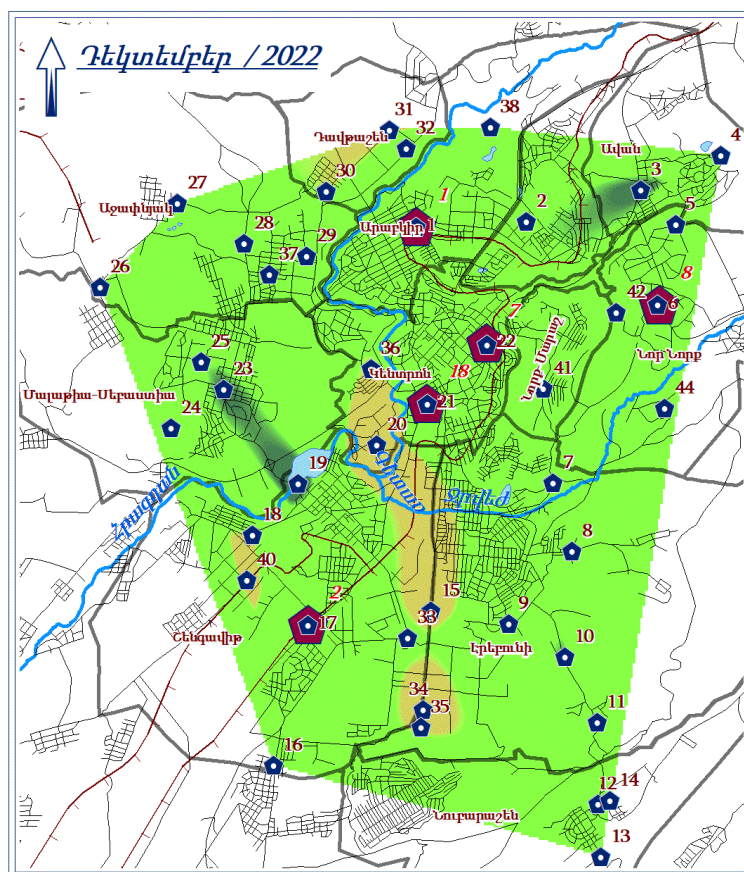
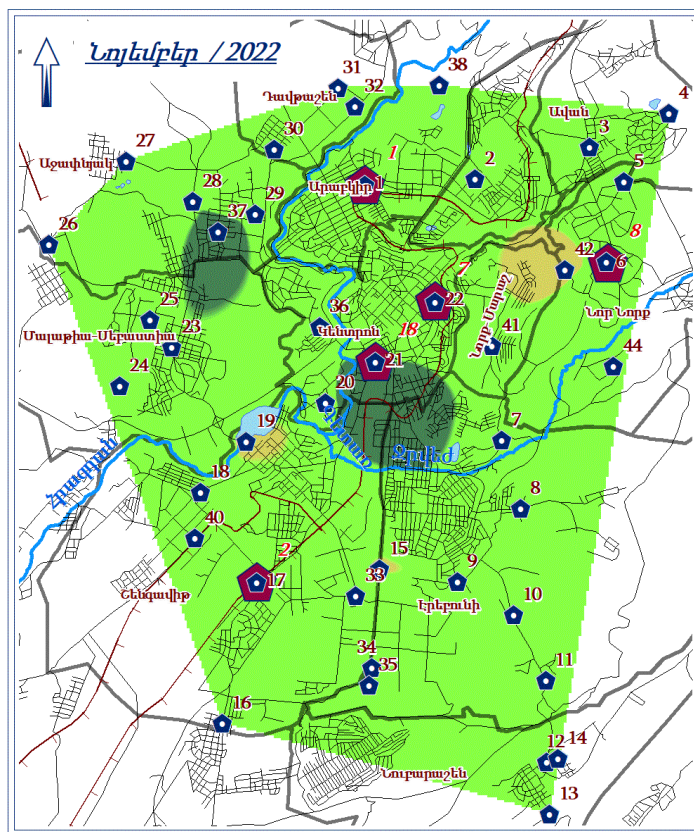
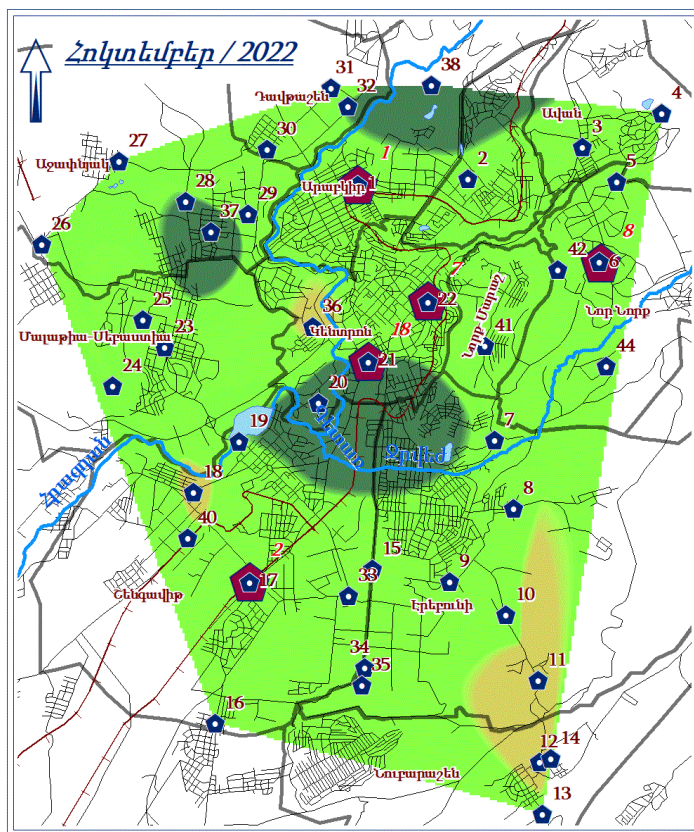

Գծապատկեր 14. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 15. Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում գետնամերձ օզոնի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

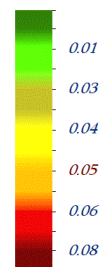
Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

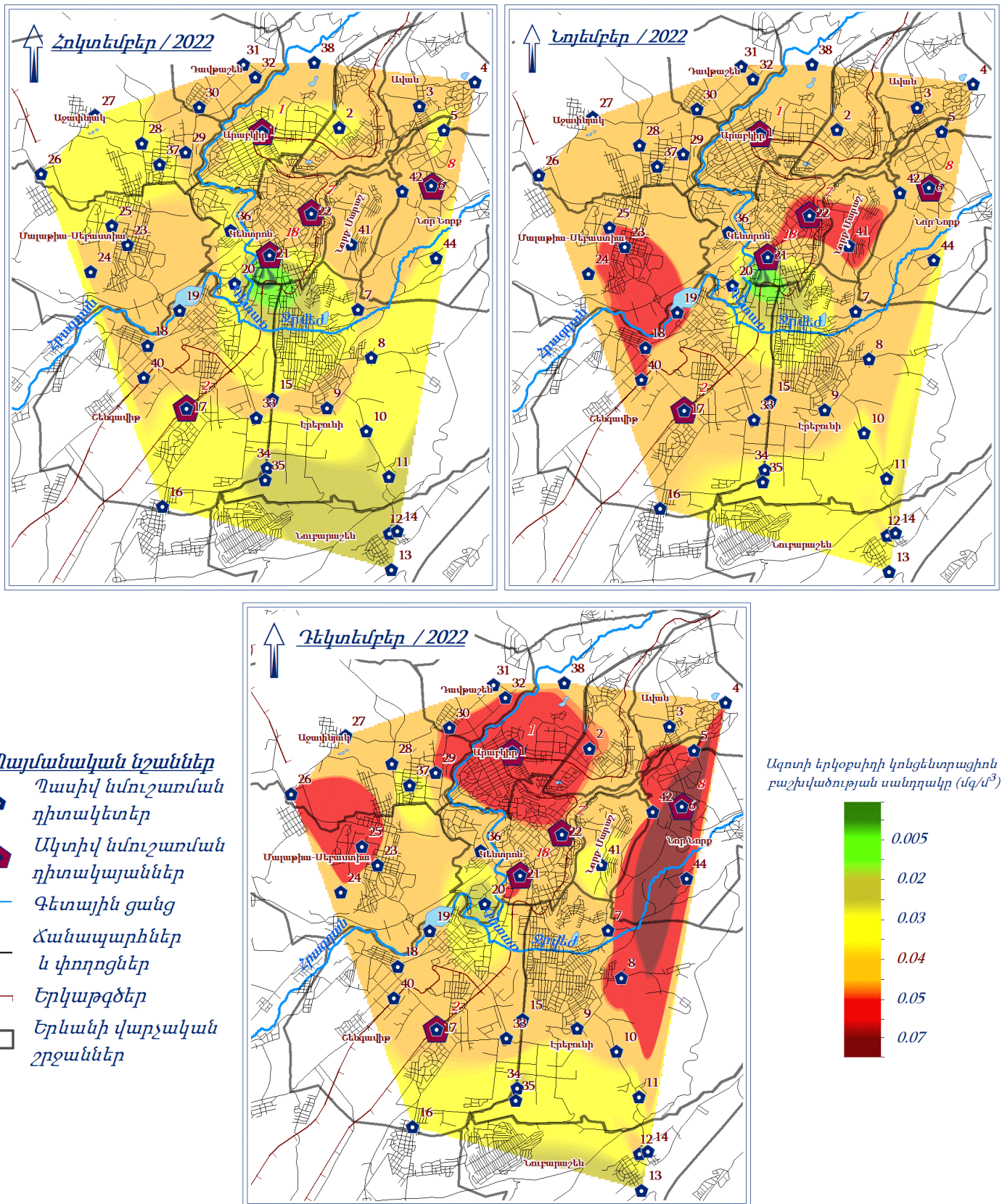
Պայմանական նշաններ

- Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
- Գետային ցանց
- Ճանապարհներ և փողոցներ
- Երկաթգծեր
- Երևանի վարչական շրջաններ

Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ³)

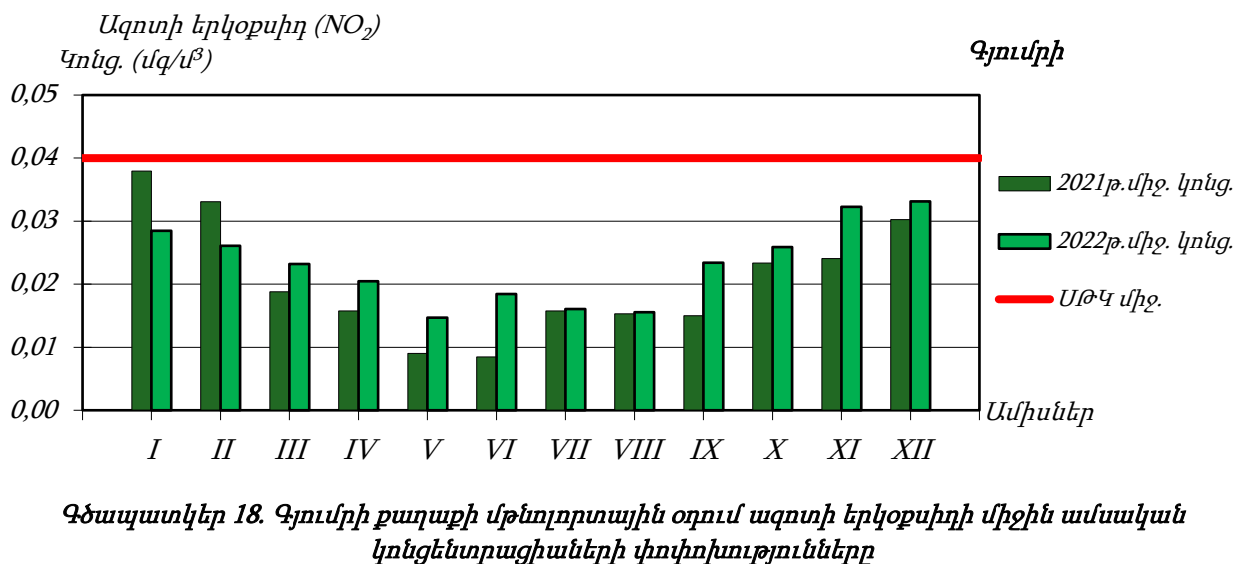
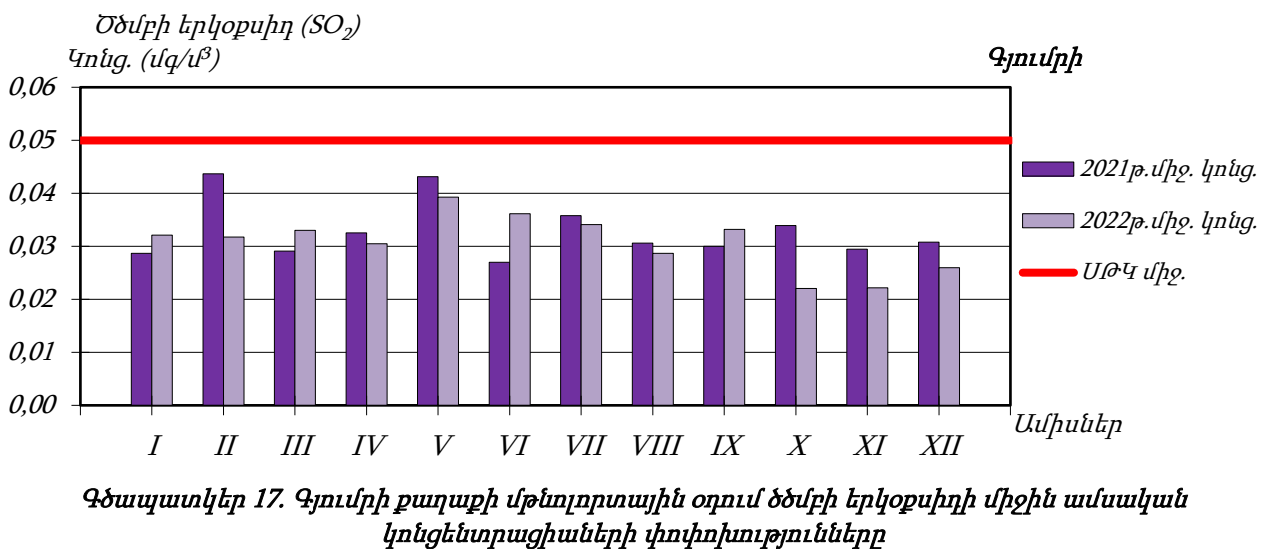
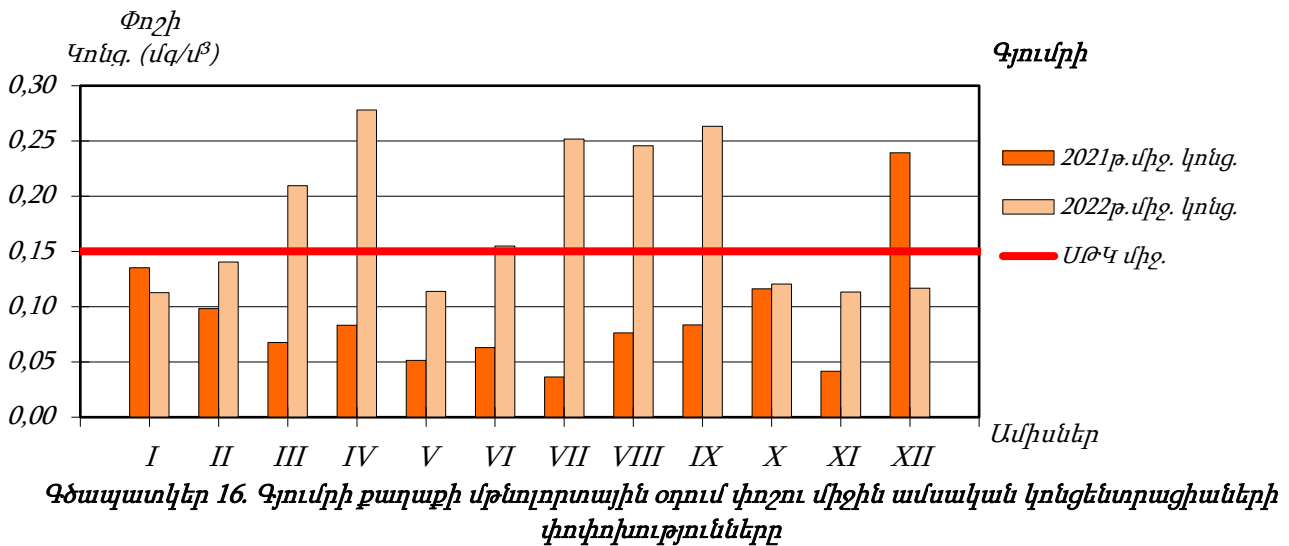
Երևան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

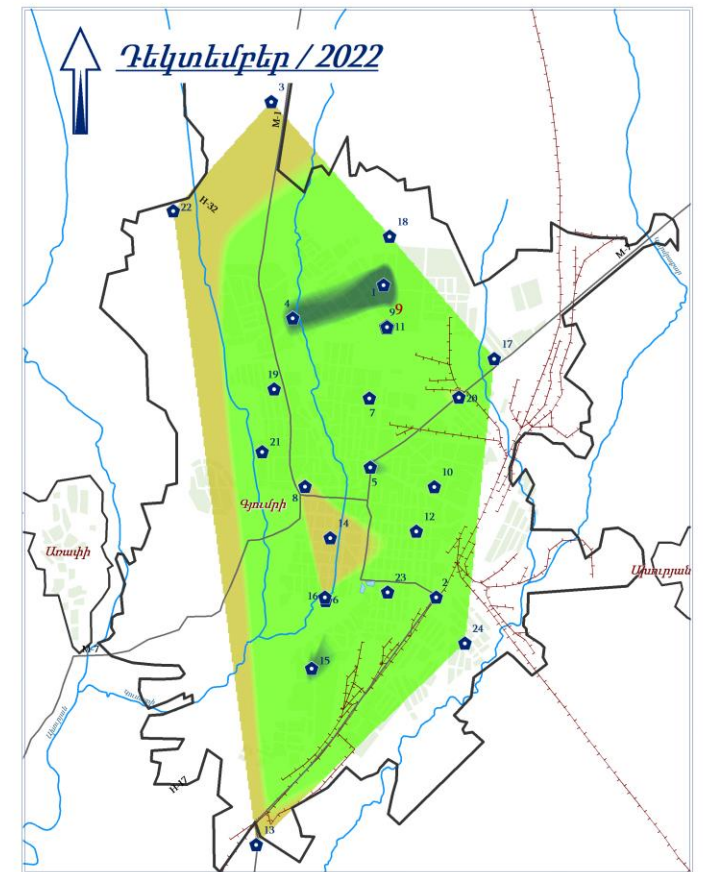
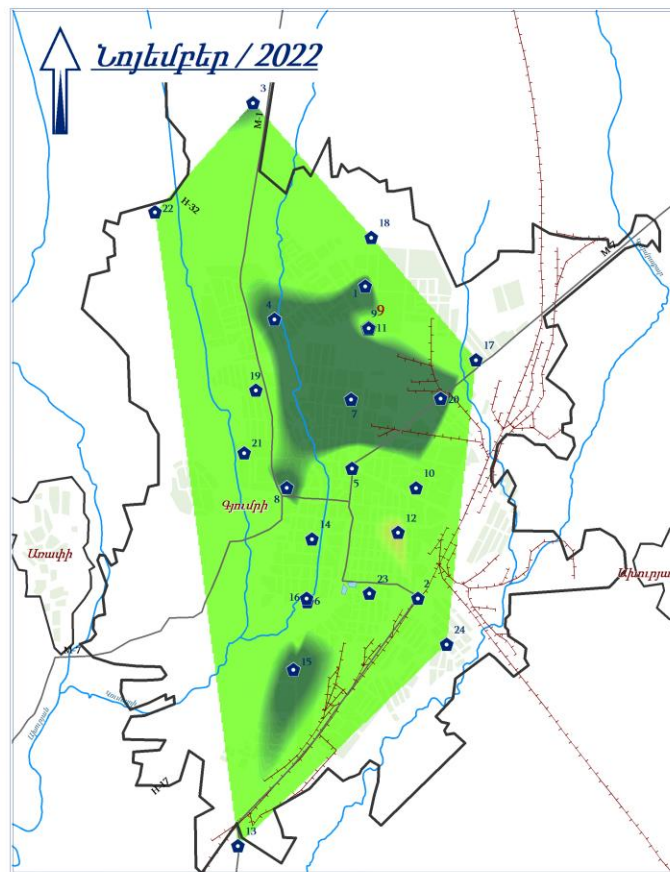
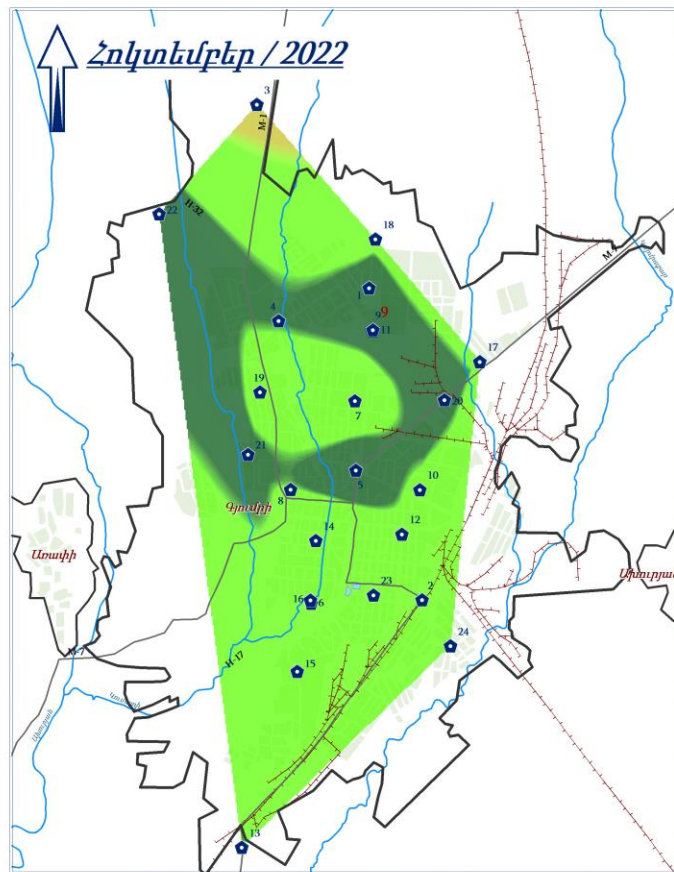
Գյումրի

Գյումրի քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է մեկ անշարժ դիտակայան և 24 շաբաթական դիտակետ:

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում Գյումրի քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները երեք ամիսներին չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

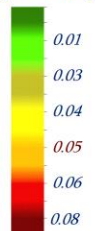
**Գյումրի քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2)
միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը**

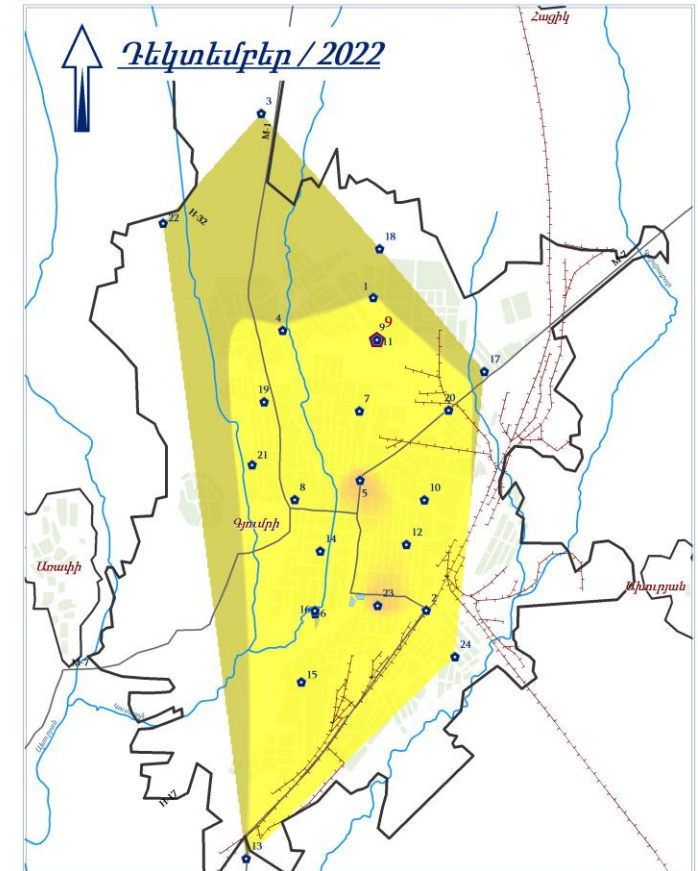
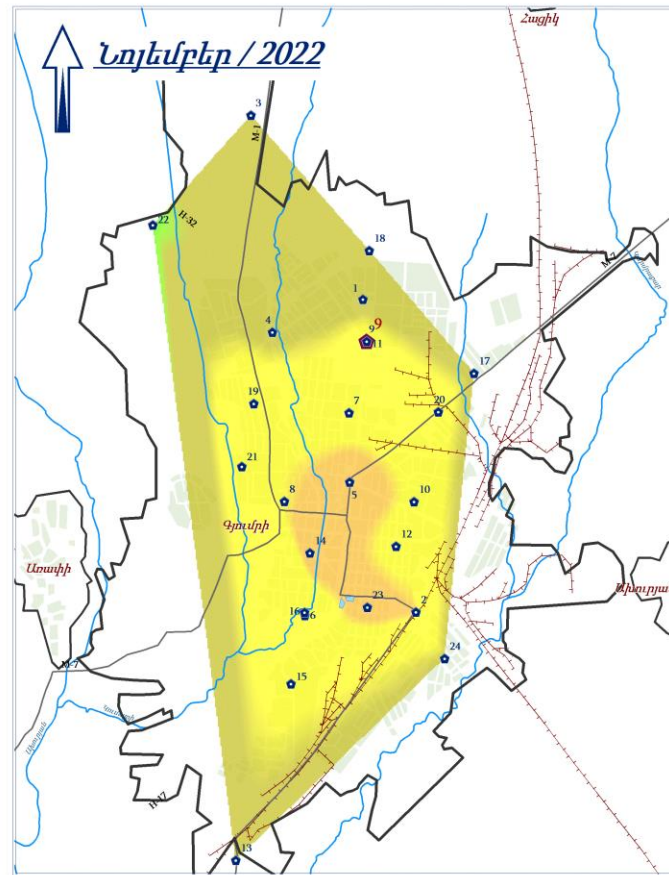
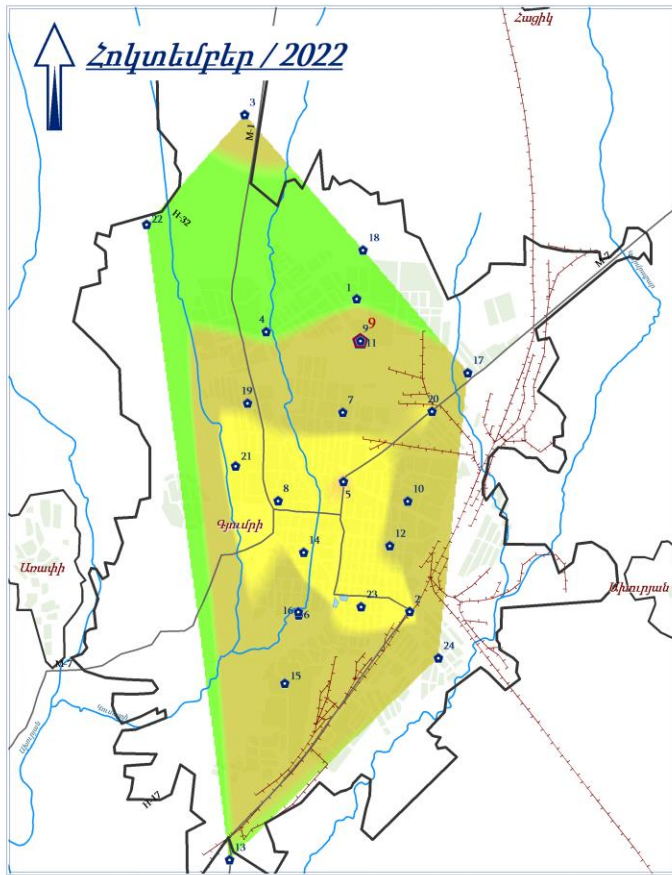
Պայմանական նշաններ

- Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
- Գետային ցանց
- Ճանապարհներ և փողոցներ
- Միջպետական ճանապարհ
- Երկաթգծեր
- Բնակավայրեր

Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն
բաշխվածության սանդղակը ($մգ/մ^3$)

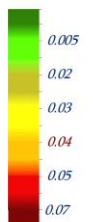
**Գյումրի քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2)
միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը**

Պարմանական նշաններ

- Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
- Գետային ցանց
- Զանապարհներ և փողոցներ
- Միջպետական ճանապարհ
- Երկաթգծեր
- Բնակավայրեր

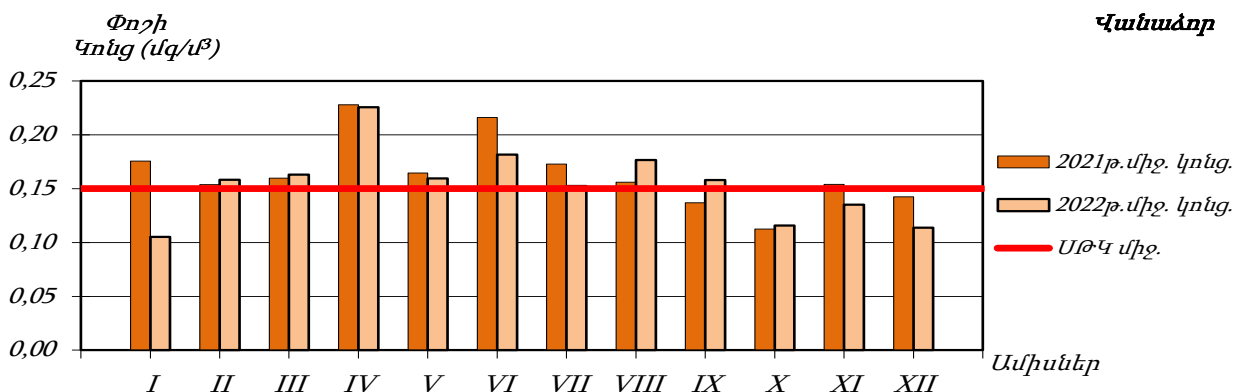
Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ^3)

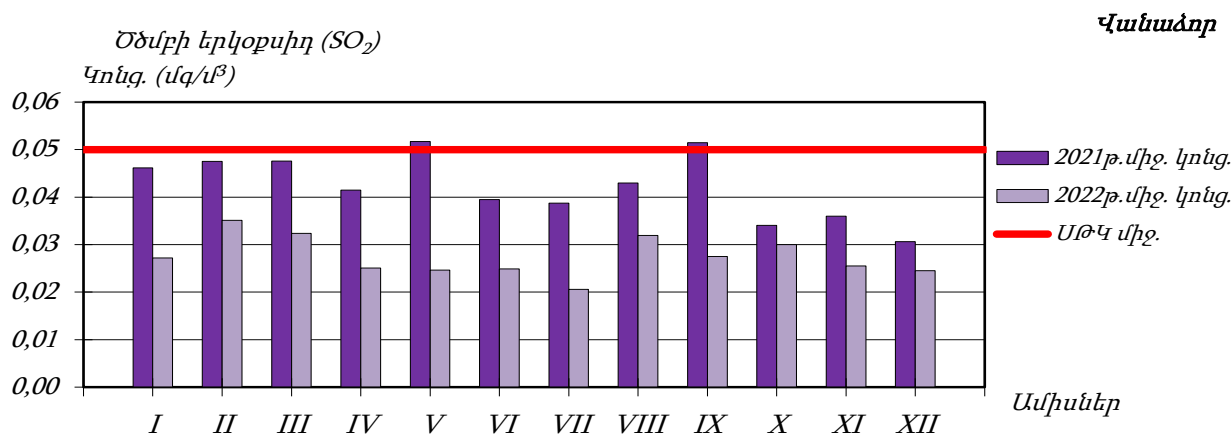
Վանաձոր

Վանաձոր քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում են երեք անշարժ դիտակայան և 24 շարժական դիտակետ:

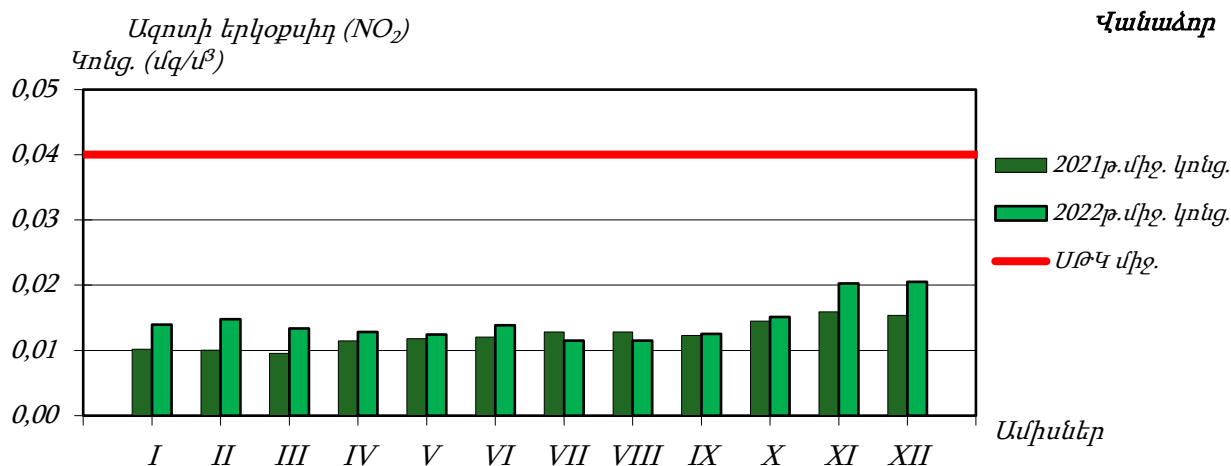
2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները երեք ամիսներին չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Գծապատկեր 19. Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

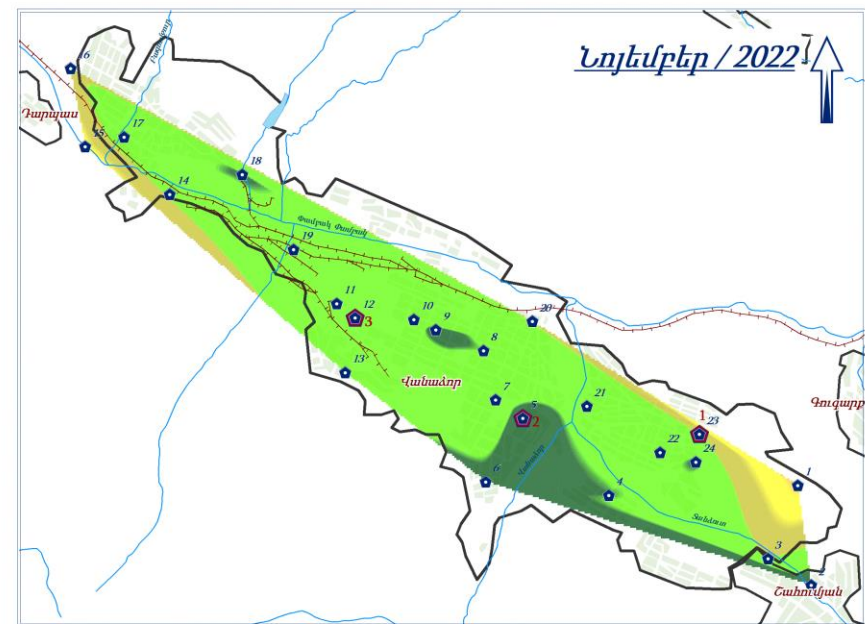
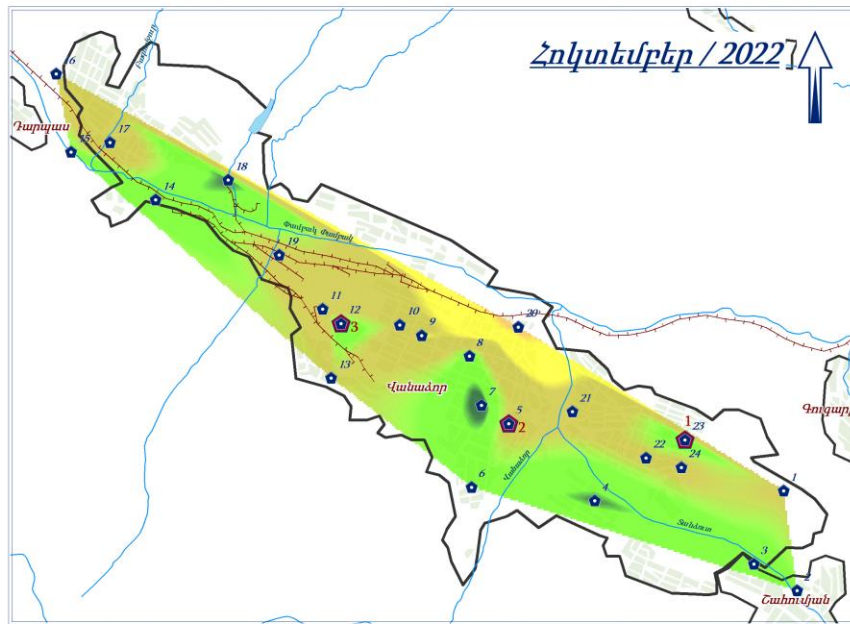

Գծապատկեր 20. Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

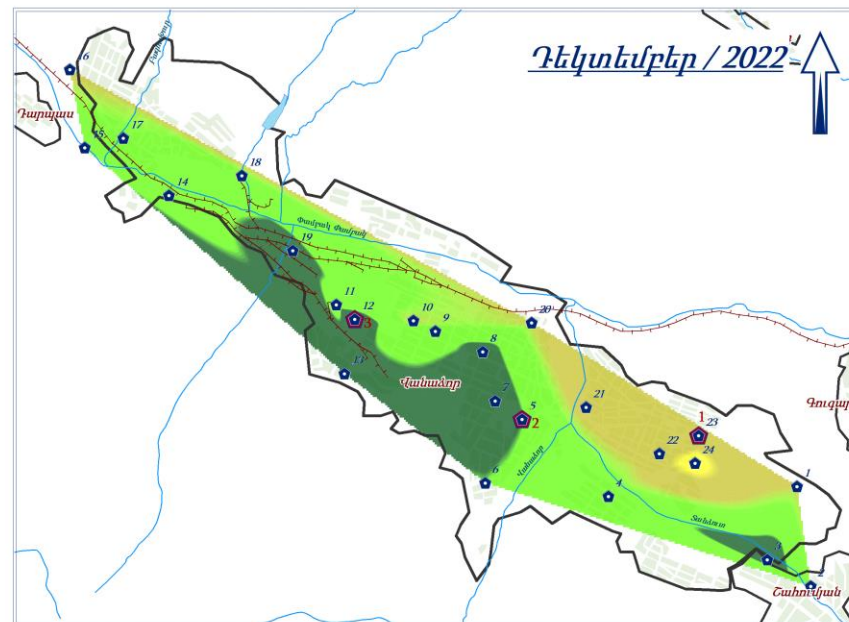
Գծապատկեր 21. Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

**Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2)
միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը**

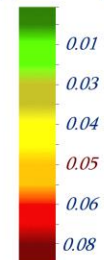

Պայմանական նշաններ

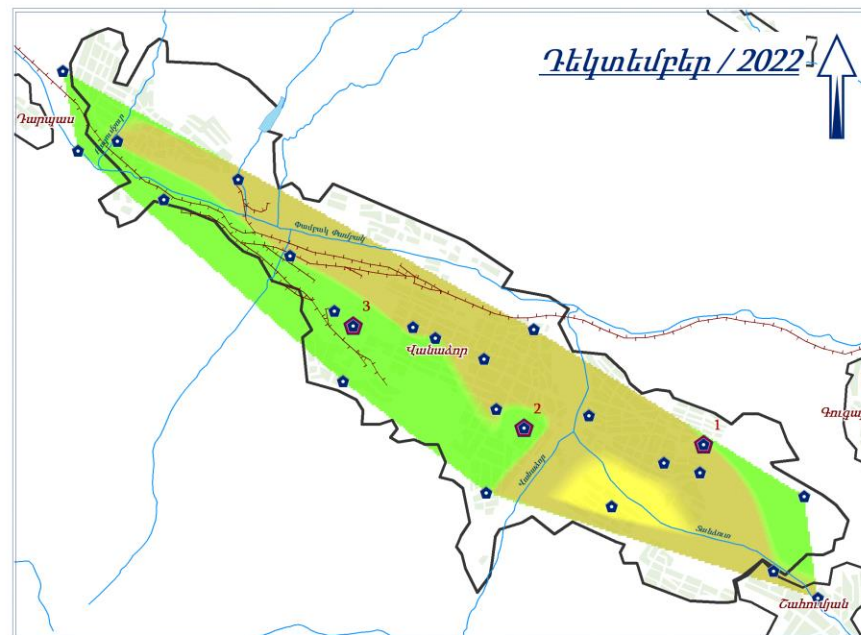
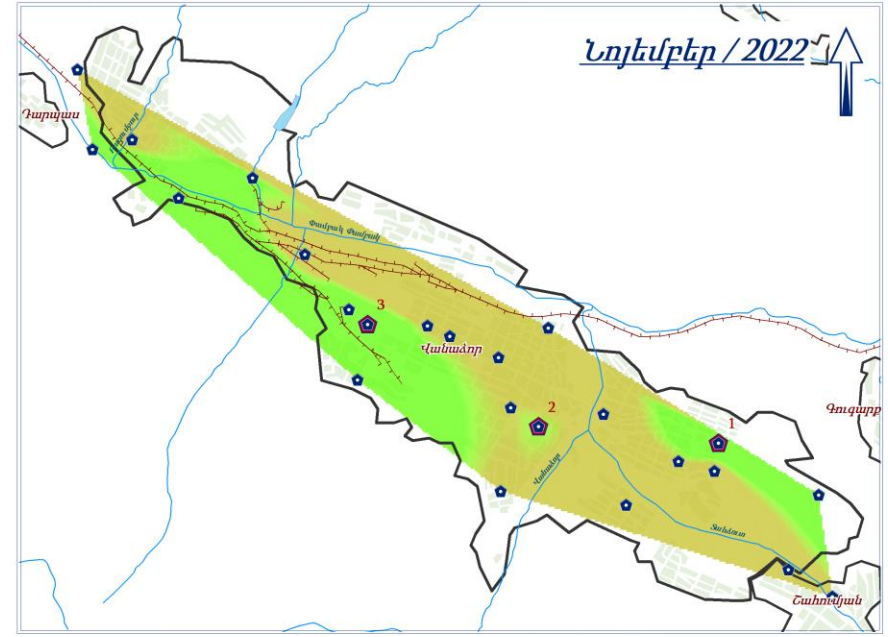
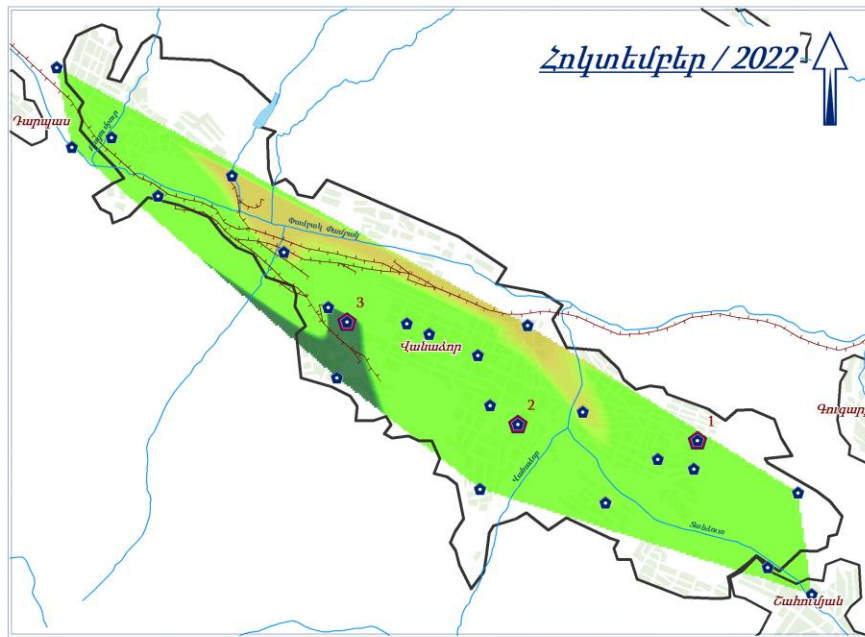
- Պասիվ նմուշառման
դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման
դիտակայաններ
- Գետային ցանց
- Ճանապարհներ
և փողոցներ
- Միջպետական
ճանապարհ
- Երկաթգծեր
- Բնակավայրեր

Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն
բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ³)

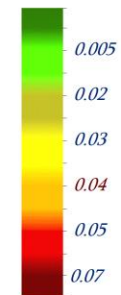
**Վանաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2)
միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը**

Պայմանական նշաններ

- Պասիվ նմուշառման
դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման
դիտակայաններ
- Գետային ցանց
- Ճանապարհներ
և փողոցներ
- Միջպետական
ճանապարհ
- Երկաթգծեր
- Բնակավայրեր

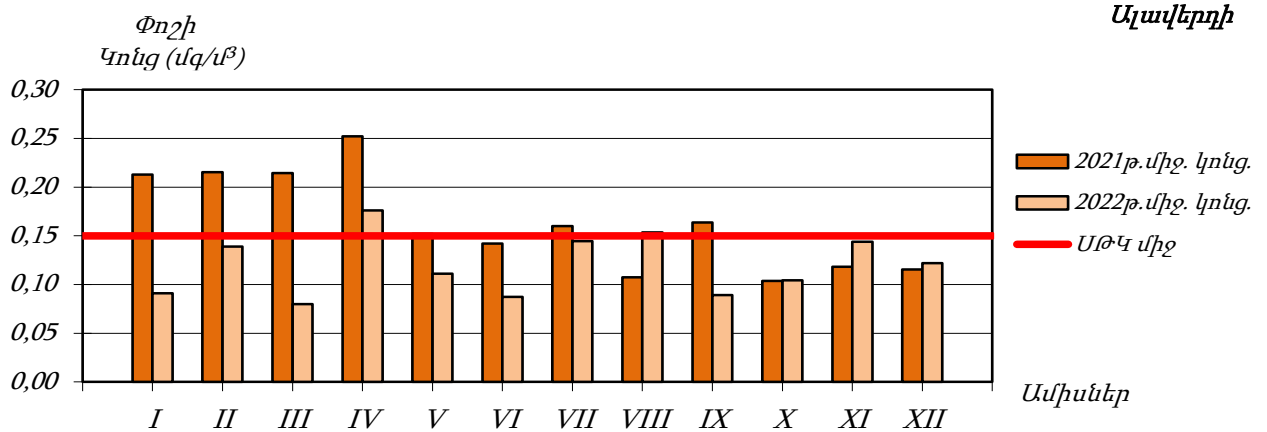
Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն
բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ^3)

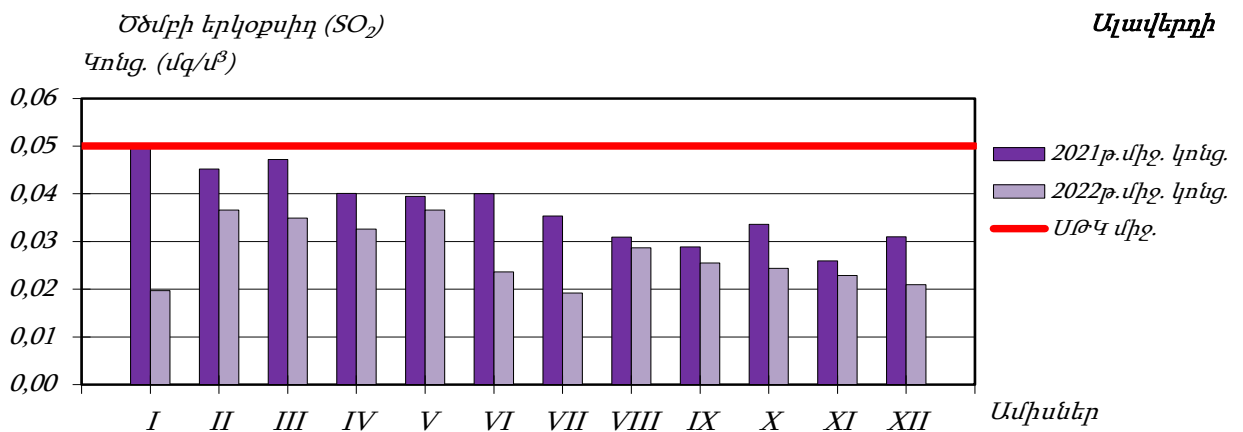
Ալավերդի

Ալավերդի քաղաքում և հարակից համայնքներում կատարվում են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Գործում են երեք անշարժ դիտակայան և 42 շարժական դիտակետ:

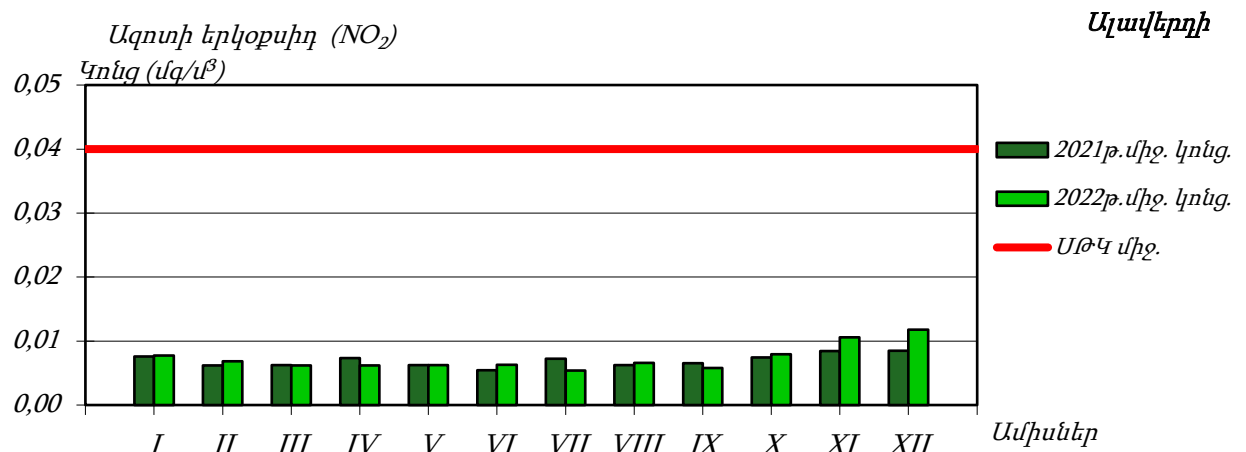
2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում Ալավերդի քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները երեք ամիսներին չեն գերազանցել համապատասխան ՄԹԿ-ները:

Գծապատկեր 22. Ալավերդի քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 23. Ալավերդի քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

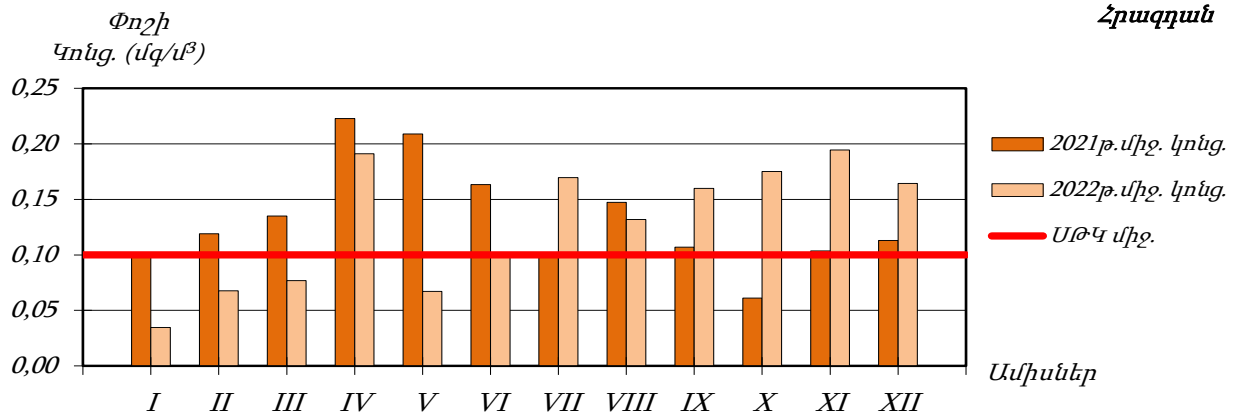

Գծապատկեր 24. Ալավերդի քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

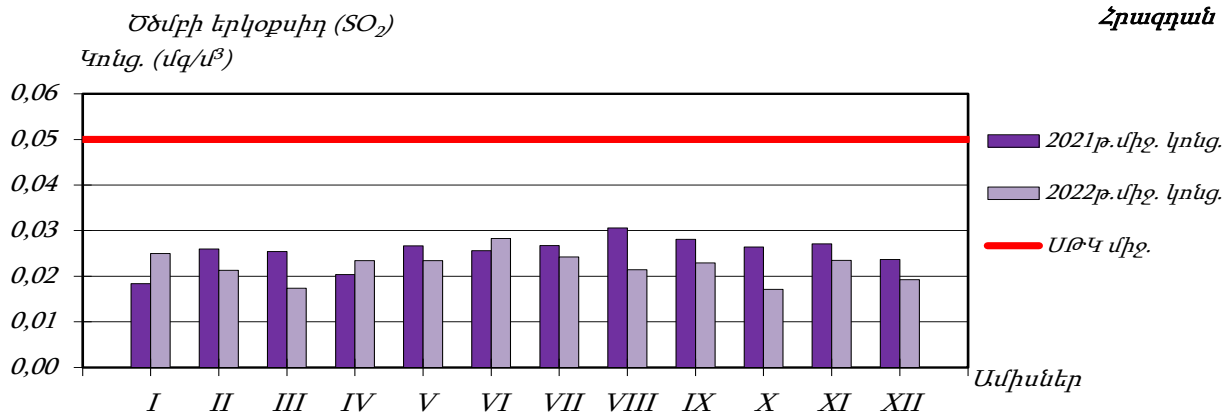
Հրազդան

Հրազդան քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի երկօքսիդի և ազոտի երկօքսիդի դիտարկումներ: Քաղաքում գործում են մեկ անշարժ դիտակայան և 17 շարժական դիտակետ:

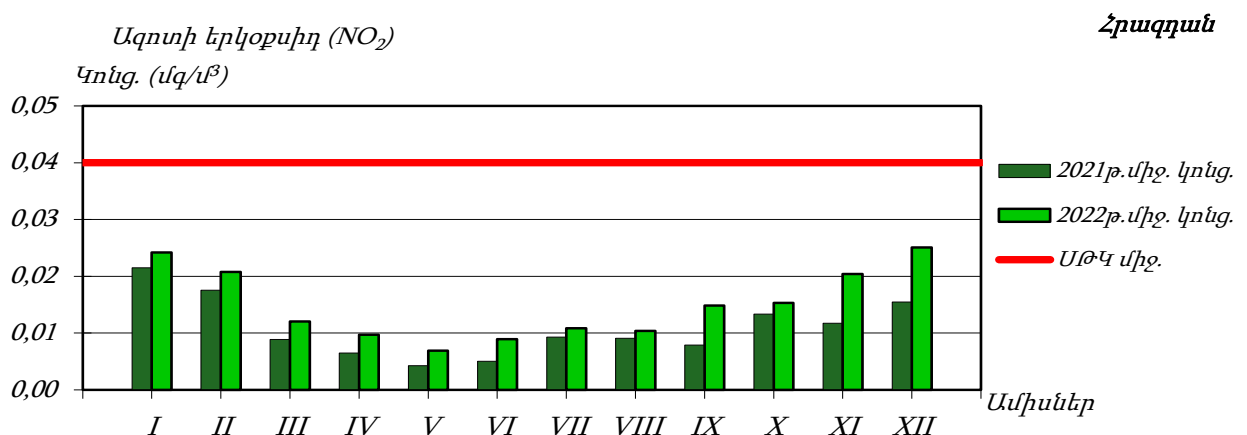
Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան գերազանցել է համապատասխան ՄԹԿ-ն հոկտեմբեր ամսին 1.8 անգամ, նոյեմբեր՝ 1.9 անգամ, իսկ դեկտեմբերին՝ 1.6 անգամ: Ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՄԹԿ-ները:

Գծապատկեր 25. Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

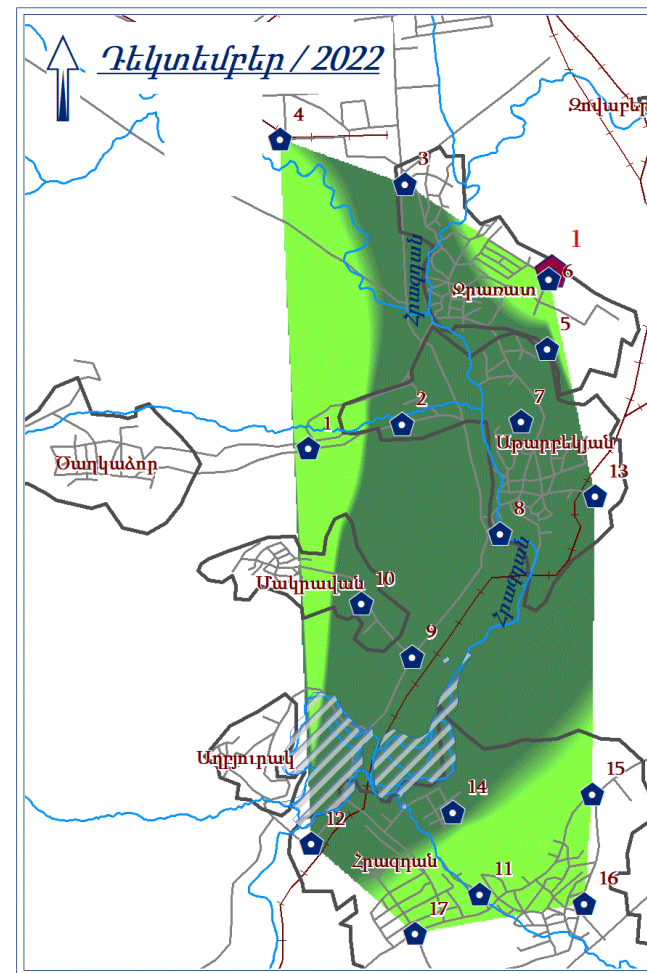
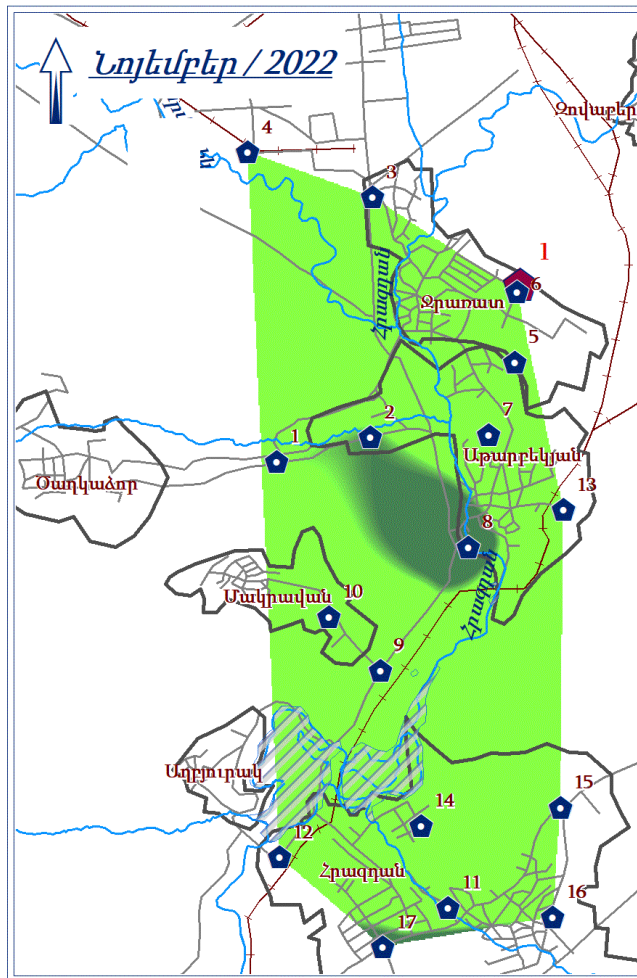
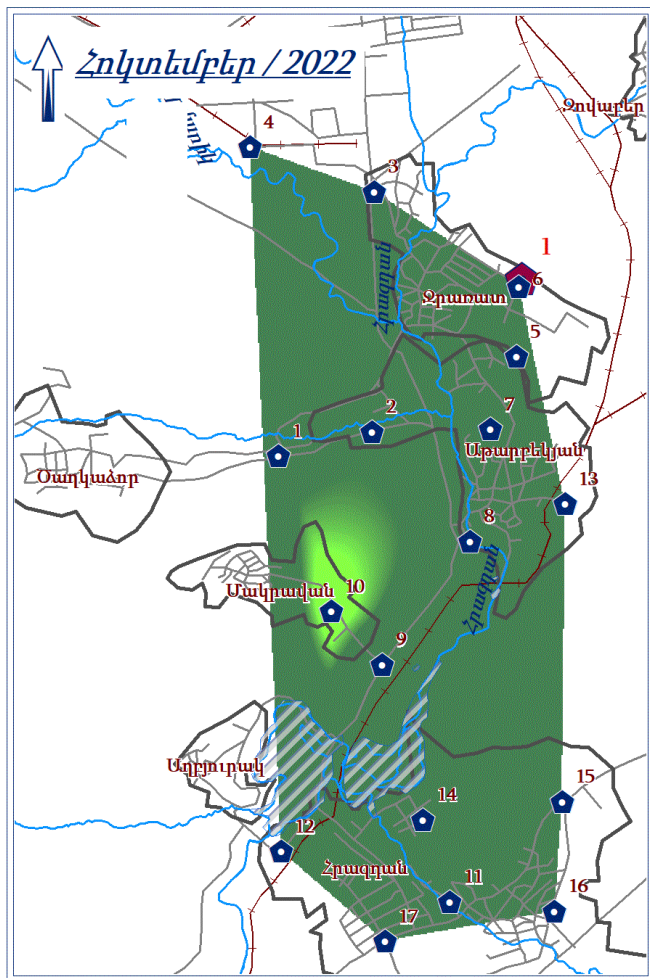

Գծապատկեր 26. Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

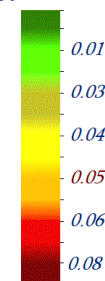

Գծապատկեր 27. Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտ երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի (SO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

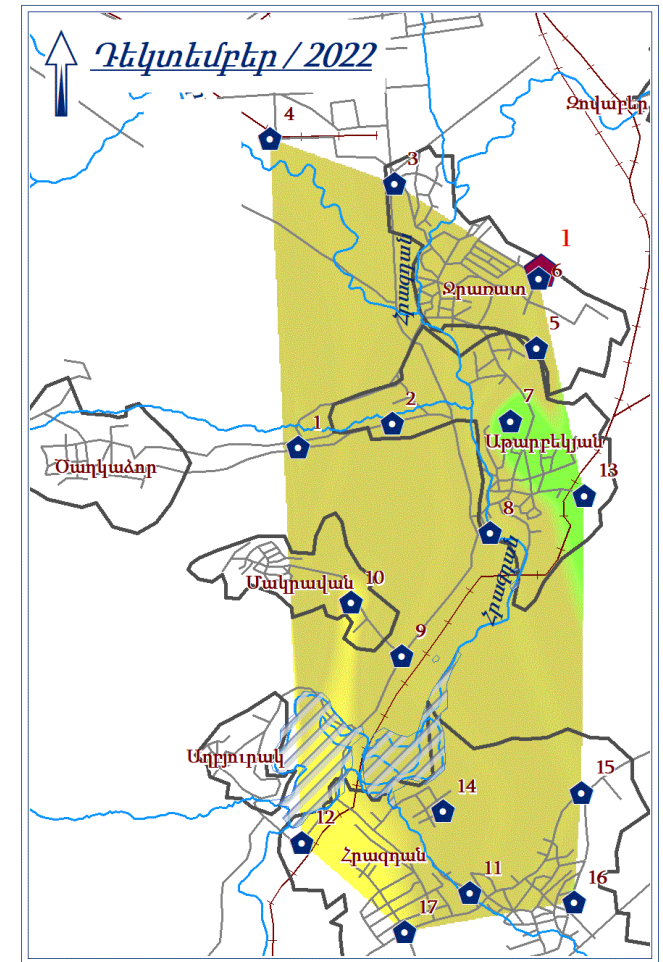
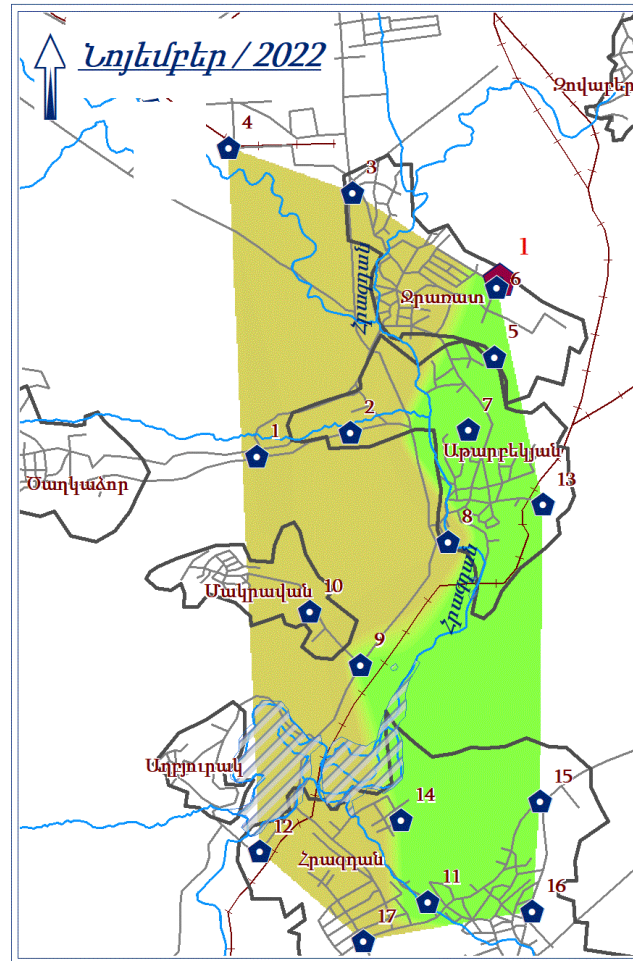
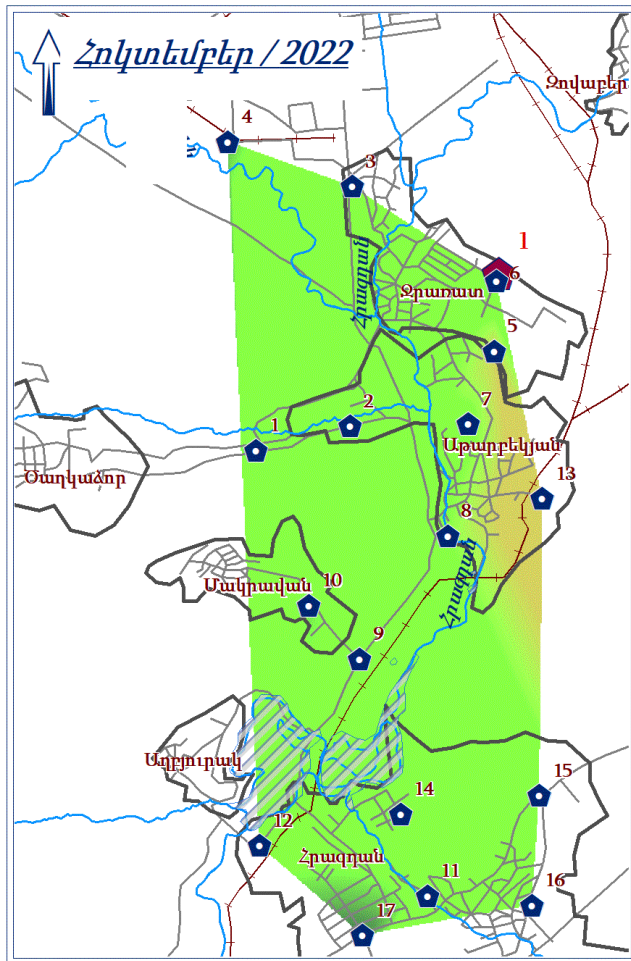
Ծծմբի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն
բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ³)

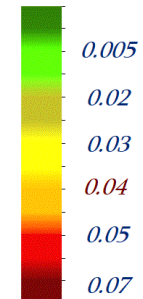
Պայմանական նշաններ

	Պասիվ նմուշառման դիտակետեր		Գետային ցանց
	Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ		Բնակավայրեր
	Ճանապարհներ և փողոցներ		Աղբյուրակ, ջրամբար
	Երկաթգծեր		

Հրազդան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի (NO_2) միջին ամսական կոնցենտրացիոն բաշխվածությունը

Ազոտի երկօքսիդի կոնցենտրացիոն բաշխվածության սանդղակը (մգ/մ³)

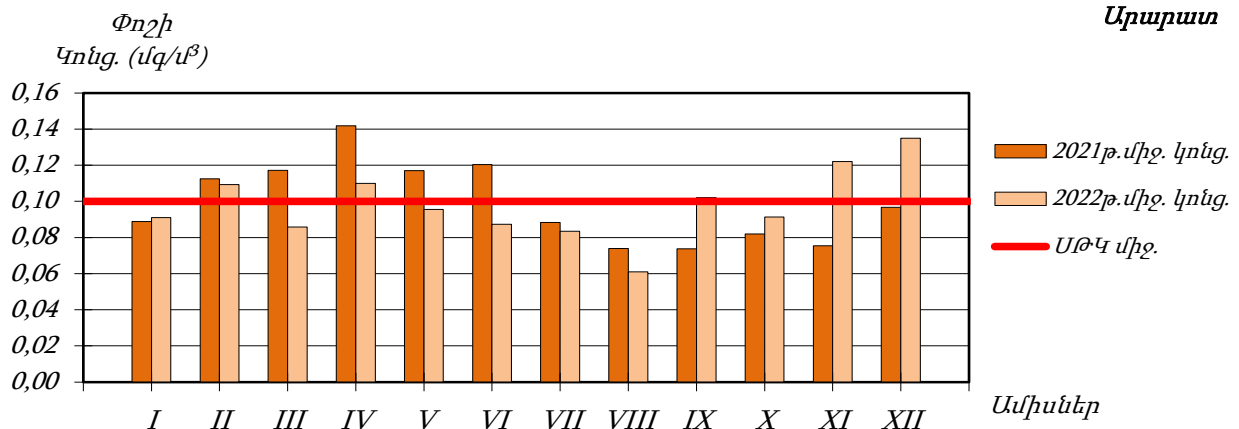
Պայմանական նշաններ

- Պասիվ նմուշառման դիտակետեր
- Ակտիվ նմուշառման դիտակայաններ
- Ճանապարհներ և փողոցներ
- Երկաթգծեր
- Գետային ցանց
- Բնակավայրեր
- Աղբյուրակ, ջրամբար

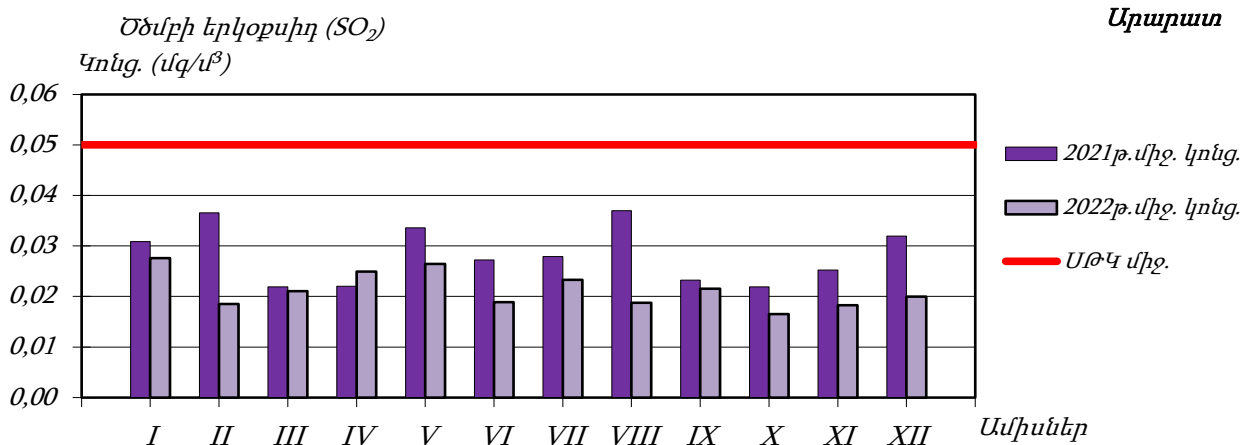
Արարատ

Արարատ քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում են մեկ անշարժ դիտակայան և 12 շարժական դիտակետ:

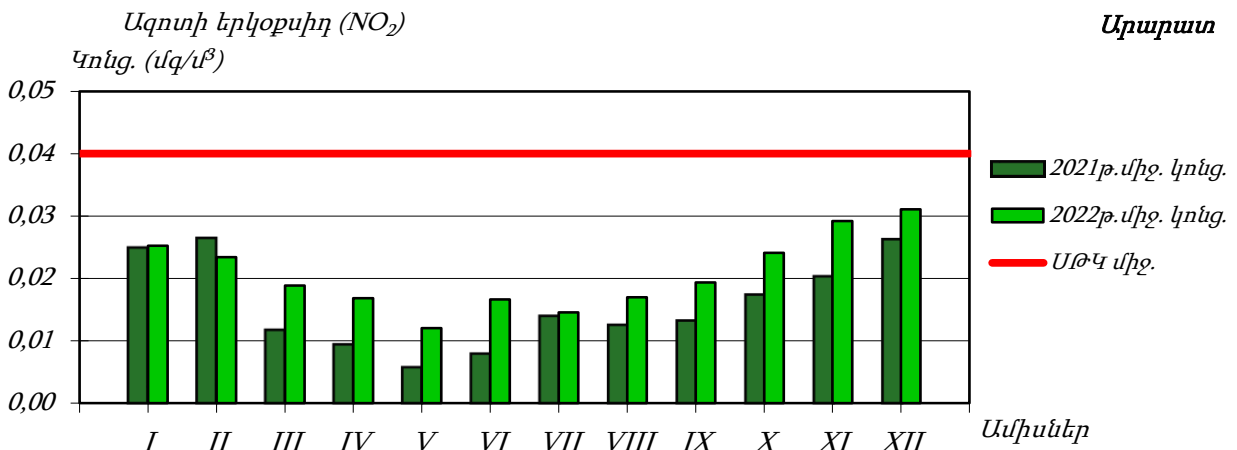
2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում Արարատ քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիան նոյեմբեր ամսին գերազանցել է ՍԹԿ-ն 1.2 անգամ, իսկ դեկտեմբերին 1.3 անգամ: Ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների կոնցենտրացիաները երեք ամիսներին չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Գծապատկեր 28. Արարատ քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 29. Արարատ քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

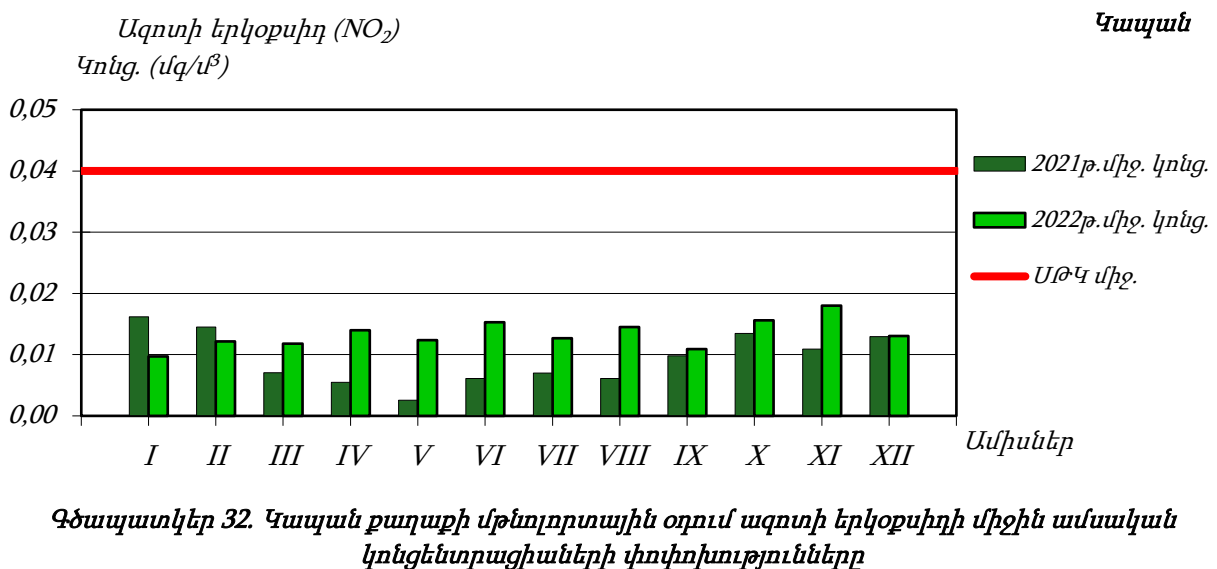
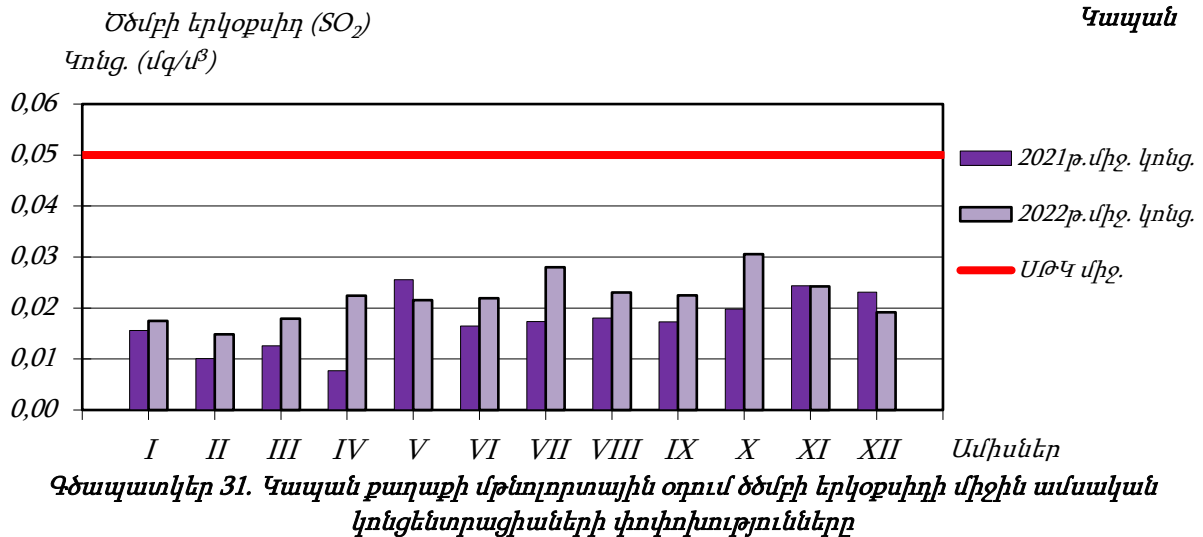

Գծապատկեր 30. Արարատ քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Կապան

Կապան քաղաքի մթնոլորտային օդում կատարվում են ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 11 շարժական պասիվ նմուշառման դիտակետ:

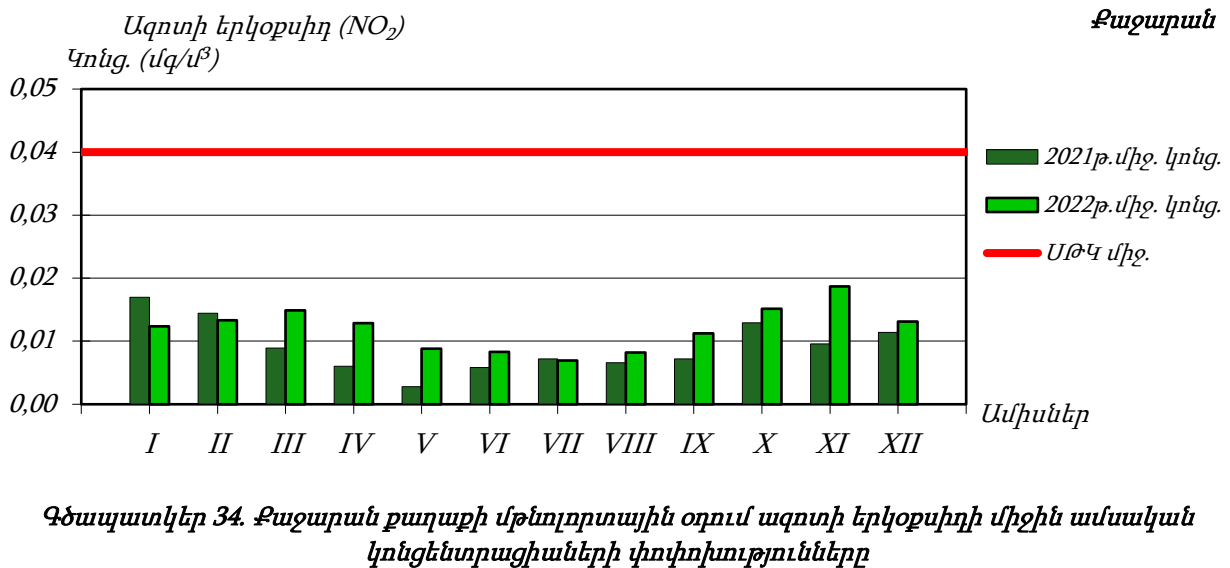
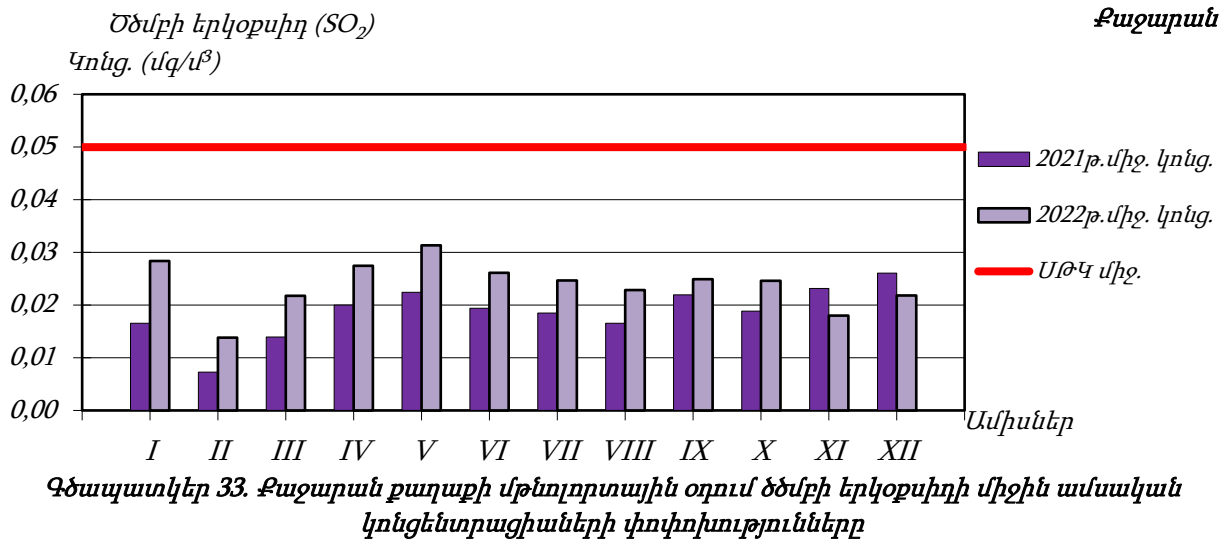
2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում Կապան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները երեք ամիսներին չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Քաջարան

Քաջարան քաղաքի մթնոլորտային օդում կատարվում են ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 15 շարժական պասսիվ նմուշառման դիտակետ:

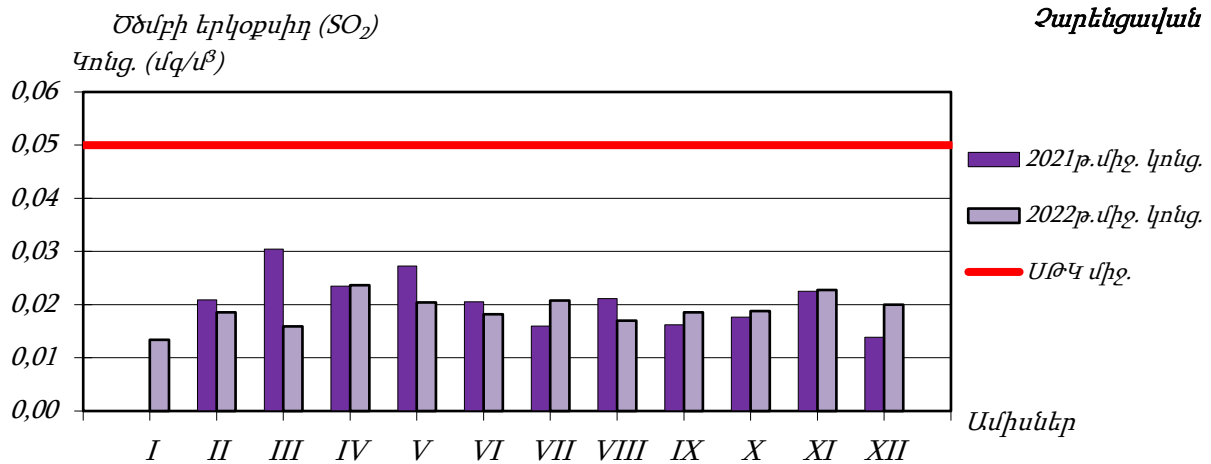
2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում Քաջարան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

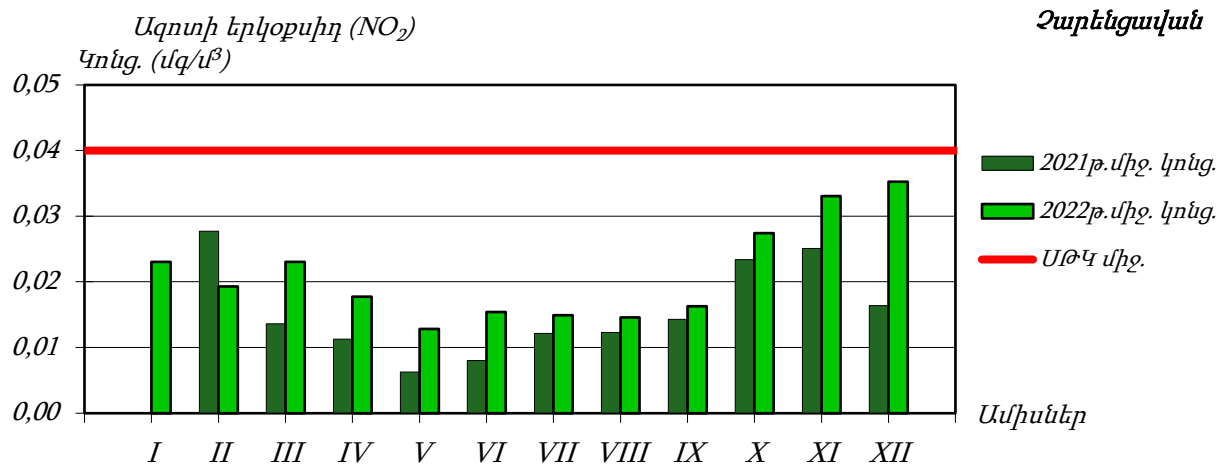
Չարենցավան

Չարենցավան քաղաքի մթնոլորտային օդում կատարվում են ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում է 10 շարժական պասիվ նմուշառման դիտակետ:

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում Չարենցավան քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՄԹԿ-ները:

Գծապատկեր 35. Չարենցավան քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

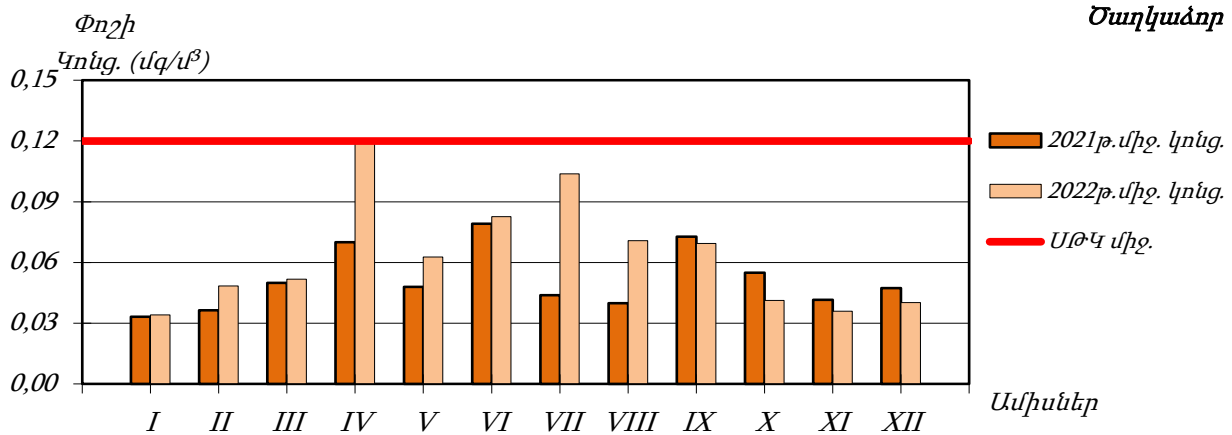

Գծապատկեր 36. Չարենցավան քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

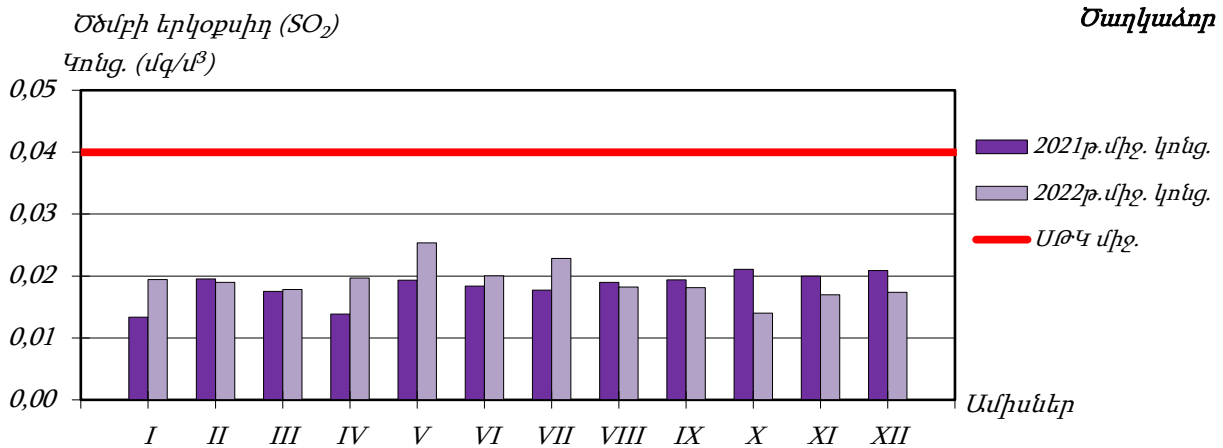
Ծաղկաձոր

Ծաղկաձոր քաղաքում կատարվում են փոշու, ծծմբի և ազոտի երկօքսիդների դիտարկումներ: Քաղաքում գործում են մեկ անշարժ դիտակայան և 14 շարժական պասիվ նմուշառման դիտակետ:

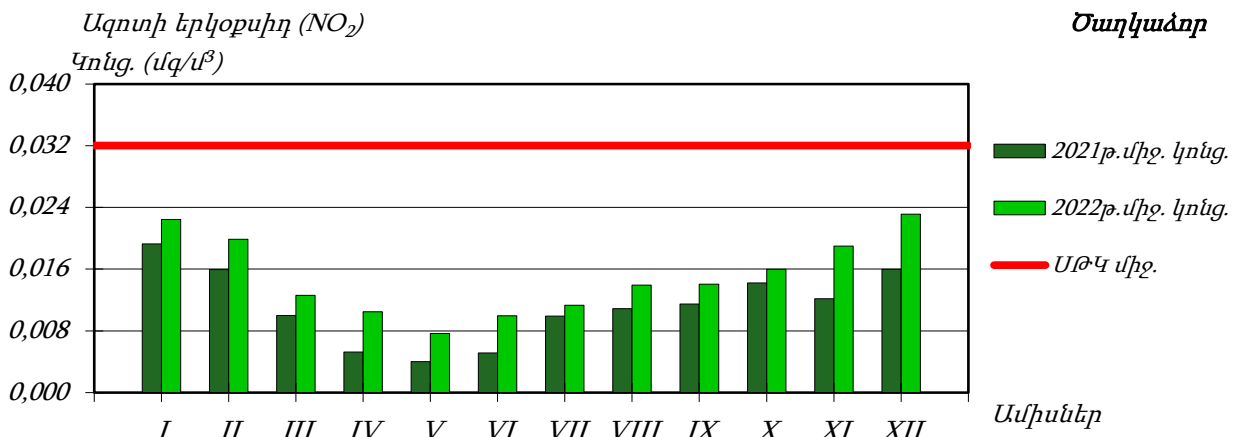
2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում որոշված ցուցանիշների միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Գծապատկեր 37. Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում փոշու միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 38. Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ծծմբի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 39. Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային օդում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Մթնոլորտային տեղումների որակ

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակի ընթացքում Ծաղկաձորում վերցվել է մթնոլորտային տեղումների 4 նմուշ: Նմուշներից յուրաքանչյուրում որոշվել է տեղումների որակը բնութագրող 35-ական ցուցանիշ: Որոշված ցուցանիշների կոնցենտրացիաները բերված են Աղյուսակ 2-ում: 4-րդ եռամսյակում չներկայացված ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կներկայացվի տարեկան տեղեկագրում:

Աղյուսակ 2. Ծաղկաձոր քաղաքի մթնոլորտային տեղումներում որոշ ցուցանիշների կոնցենտրացիաները.

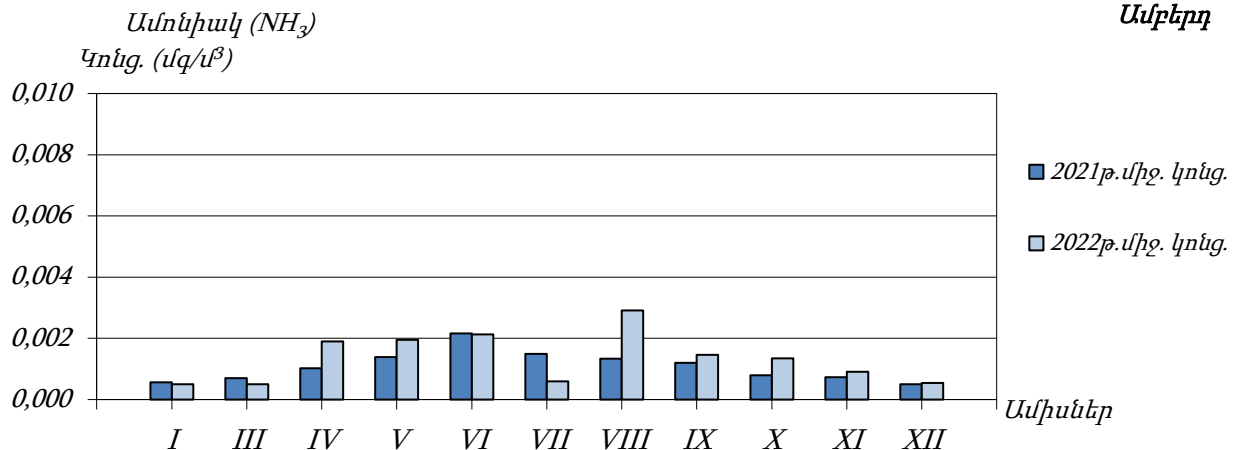
Ամսաթիվ	Ջրածնային ցուցիչ	Էլեկտրահաղորդականություն, մկՍմ/սմ	Սուլֆատ իոն, մգ/լ	Քլորիդ իոն, մգ/լ	Նիտրատ իոն, մգ/լ	Ամոնիում իոն, մգ/լ
09.10.2022	6.32	23.2	2.04	0.51	1.60	0.393
15.10.2022	6.34	58.2	8.07	0.97	5.24	2.345
21.10.2022	6.17	44.1	5.89	0.96	5.06	0.382
26.11.2022	6.06	26.3	2.45	0.81	5.67	0.919

**Եվրոպայում մեծ տարածությունների վրա օդի աղտոտիչների տարածման
մոնիթորինգի և գնահատման համատեղ ծրագիր**

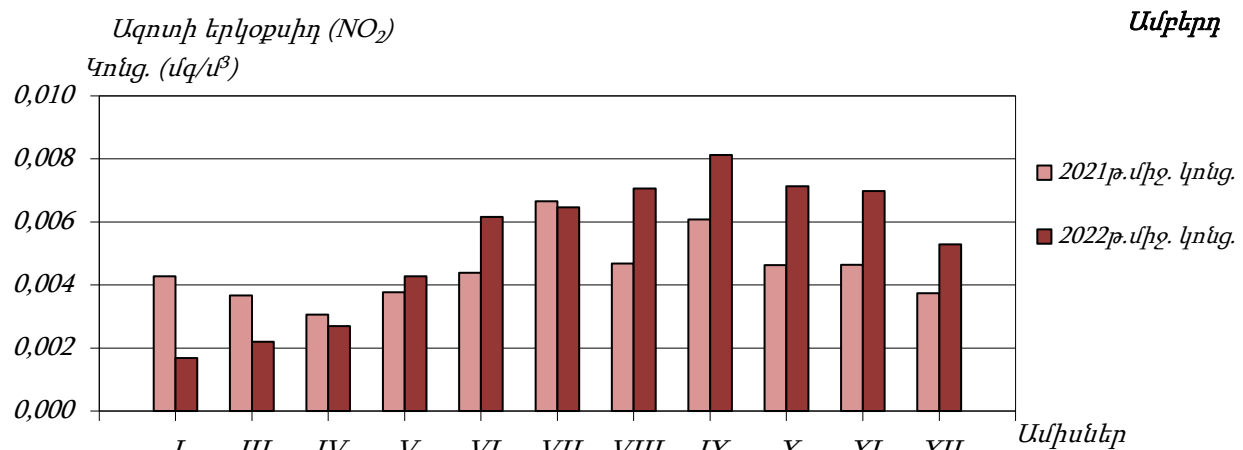
Մթնոլորտային օդ

Ամբերդի միջազգային կայանում 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում կատարվել են մթնոլորտային օդի և փոշու դիտարկումներ: Մթնոլորտային օդի նմուշներում որոշվել են ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի երկօքսիդի, ամոնիակի և նիտրատ իոնի, իսկ փոշու նմուշներում՝ քլորիդ, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոնների և 21 մետաղների պարունակությունները: Կատարված դիտարկումների վերաբերյալ ընդհանրական տեղեկատվություն կտրվի տարեկան տեղեկագրում:

Ազոտի երկօքսիդի ($U\theta_{\text{միջ}}=0.04\text{մգ/մ}^3$) և ամոնիակի ($U\theta_{\text{միջ}}=0.04\text{մգ/մ}^3$) միջին ամսական կոնցենտրացիաները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Գծապատկեր 40. Ամբերդի կայանում ամոնիակի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 41. Ամբերդի կայանում ազոտի երկօքսիդի միջին ամսական կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Մթնոլորտային տեղումների որակ

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակի ընթացքում Ամբերդի կայանում վերցվել է 7 նմուշ: Նմուշներից յուրաքանչյուրում որոշվել է տեղումների որակը բնութագրող 35-ական ցուցանիշ: Որոշված ցուցանիշների կոնցենտրացիաները բերված են Աղյուսակ 3-ում: 4-րդ եռամսյակում չներկայացված ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը կներկայացվի տարեկան տեղեկագրում:

Աղյուսակ 3. Ամբերդի մթնոլորտային տեղումներում որոշ ցուցանիշների կոնցենտրացիաները.

Ամսաթիվ	Ջրածնայի ն ցուցիչ	Էլեկտրահա ղորդականու թյուն. մկՍմ/սմ	Սուլֆատ իոն. մգ/լ	Քլորիդ իոն. մգ/լ	Նիտրատ իոն. մգ/լ	Ամոնիում իոն. մգ/լ
09.10.2022	6.98	73.0	8.87	1.424	4.062	4.320
21.10.2022	6.60	16.8	6.16	1.587	3.928	4.177
16.11.2022	6.11	15.5	1.842	0.611	1.240	0.434
25-26.11.2022	5.01	18.1	3.587	0.124	1.883	0.414
26-27.11.2022	5.81	6.2	0.323	0.418	0.477	0.145
30.11.2022	5.12	8.1	1.045	0.085	1.161	0.146
07-08.12.2022	4.01	43.9	3.543	1.477	5.288	0.249

4. ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ՍՏՈՐԵՐԿՐՅԱ ՔԱՂՑՐԱՀԱՍ ՁՐԵՐ

Միջավայրի պայմանների և մարդու առողջության վրա բացասաբար ազդող ֆիզիկական, քիմիական և կենսաբանական աղտոտիչների թափանցումը, առաջացումն ու կուտակումը բնական ջրերում կոչվում է ջրի աղտոտում: Ջրի աղտոտման աղբյուրները հետևյալն են.

- կենցաղային հոսքաջրերը,
- արդյունաբերական հոսքաջրերը,
- ձնհալի և անձրևների ժամանակ հողահանդակներից տեղափոխված պեստիցիդները,
- բնակավայրերից վնասակար նյութերը,
- անձրևի և ձյան միջոցով՝ մթնոլորտից անջատվող աղտոտող նյութերը:

Աղտոտման աղբյուրները կարող են լինել ինչպես կետային, այնպես էլ ցրված: Կենցաղային հոսքաջրերը հիմնականում աղտոտված են լինում կենսածին նյութերով, արդյունաբերական հոսքաջրերը՝ առավել հաճախ նավթամթերքներով, ֆենոլներով, ծանր մետաղներով (կապար, կադմիում, պղինձ, ցինկ և այլն) և բարդ օրգանական միացություններով (սինթետիկ լվացամիջոցներ, ներկեր, ճարպեր), որոնք վատթարացնում են ջրի որակը, խմելու և սննդի մեջ օգտագործելու համար դարձնում ոչ պիտանի, խախտվում են ջրային ավազանի կենսաբանական շարժընթացները, նվազում է աղտոտող նյութերից ջրի ինքնամաքման հատկությունը, փոխվում է ջրային կենսաբազմազանության կազմն ու սննդային արժեքը: Կենցաղային հոսքաջրերը հիմնականում պարունակում են աղիքային վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչներ:

Մակերևութային ջրեր

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական ռեժիմի դիտարկումներ իրականացվել են 91 հիդրոլոգիական դիտակետում, այդ թվում՝ 82 գետային, 5 ջրամբարային (Արփի լիճ, Ախուրյան, Մարմարիկ, Ապարան, Ագատ) և 4 լճային (Սևանա լճում): Դիտակետերում իրականացվում են ամենօրյա դիտարկումներ մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական ռեժիմի վերաբերյալ (ջրի մակարդակ, ջրի և օդի ջերմաստիճան, սառցային երևույթներ, ջրի էլքի չափումներ): 61 օպերատիվ դիտակետերից ամենօրյա ռեժիմով տվյալներ են ստացվել մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական ռեժիմի վերաբերյալ, այդ տվյալների հիման վրա կազմվել են հիդրոլոգիական տեղեկագրեր և տրամադրվել պետական կառավարման, տեղական ինքնակառավարման մարմիններին և այլ շահառուների:

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է հանրապետության 46 գետի, Ախուրյանի, Ապարանի, Ագատի, Երևանյան լիճ և Կեչուտի ջրամբարների, Արփա-Սևան և Որոտան-Արփա ջրատարների և Սևանա լճի 63 դիտակետում: Ջրի որակը բնութագրվում է ֆիզիկաքիմիական մինչև 45 ինդիկատորային ցուցանիշով (հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ): Ջրի որակի գնահատումը կատարվել է համաձայն ՀՀ կառավարության 2011թ. հունվարի 27-ի N75-Ն որոշման: Մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրաքիմիական յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով: Եթե ջրի որակի տարբեր ցուցանիշներ ընկնում են որակի տարբեր դասերի մեջ, ապա վերջնական դասակարգման մեջ հաշվի է առնվում վատագույնը: Գործում է

հետևյալ սկզբունքը. «Եթե մեկը վատ վիճակում է, ապա բոլորն են վատ վիճակում»: Ջրամբարներում ջրի որակի գնահատումը կատարվում է միայն սնուցող նյութերով:

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական դիտարկումներն իրականացվել են հանրապետության ազգային ցանցում ընդգրկված 119 ստորերկրյա ջրաղբյուրում, որոնք ներառում են 25 շատրվանող հորատանցք, 47 չշատրվանող հորատանցք և 47 բնաղբյուր: Ջրաղբյուրներում կատարվում են ջրի ծախսի, մակարդակի (ճնշման) և ջերմաստիճանի դիտարկումներ ամսական 6 անգամ հաճախականությամբ:

Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Հյուսիսային ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 21 դիտակետում: Որոշ օպերատիվ հիդրոլոգիական դիտակետերի ջրի էլքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 4-ում:

Աղյուսակ 4. Հյուսիսային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական էլքեր, մ ³ /վ								
		հոկտեմբեր			նոյեմբեր			դեկտեմբեր		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Փամբակ	Թումանյան	4.29	6.75	64	3.97	6.94	57	4.08	5.61	73
Դեբեդ	Այրում	11.9	19.8	60	11.7	20.5	57	11.3	16.4	69
Չորագետ	Գարգառ	7.53	9.90	76	7.12	9.96	71	6.83	8.01	85
Աղստև	Իջևան	2.38	5.21	46	2.35	5.11	46	3.19	3.67	87
Գետիկ	Գոշ	0.82	1.83	45	0.86	1.73	50	0.83	1.18	70

Մակերևութային ջրերի որակ

Հյուսիսային ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 22 դիտակետում:

Փամբակ գետի ջրի որակը Խնկոյան գյուղից վերև և Վանաձոր քաղաքից վերև հատվածներում հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Մայիտակ քաղաքից ներքև հատվածում ջրի որակը հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), Վանաձոր քաղաքից ներքև հատվածում ջրի որակը հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Դեբեդ գետի ջրի որակը Մարց գետի թափման կետից ներքև և Այրում քաղաքից վերև հատվածներում հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սահմանի մոտ հատվածում ջրի որակը հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Չորագետ գետի ջրի որակը Ստեփանավան քաղաքից վերև հատվածում հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում հոկտեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «լավ» (2-րդ դաս):

Տաշիր գետի ջրի որակը Միխայելովկա գյուղից վերև հատվածում հոկտեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), Սարատովկա գյուղից ներքև հատվածում հոկտեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Մարց գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

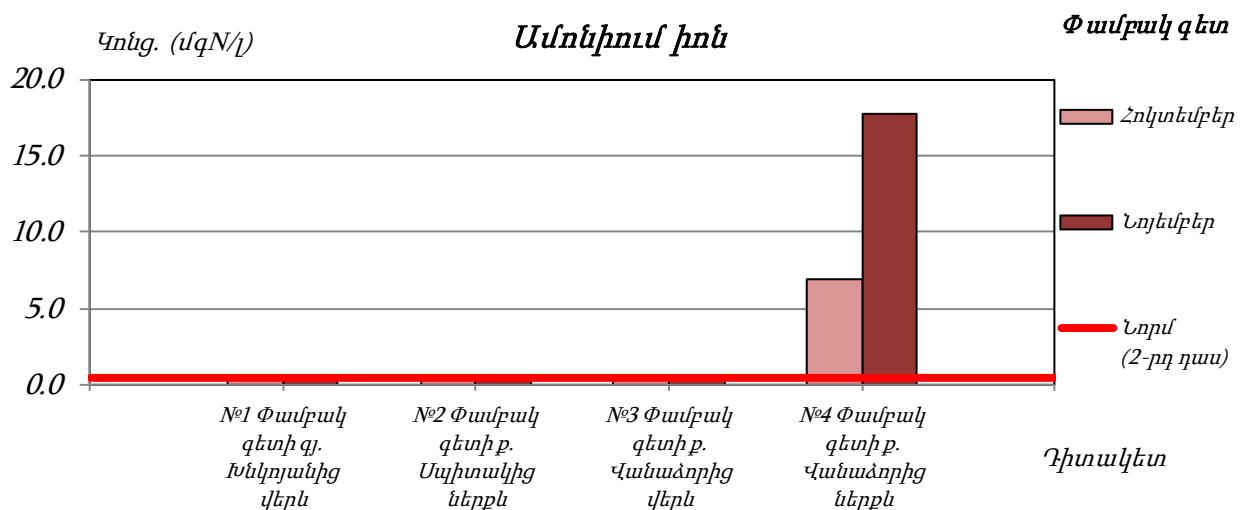
Ախթալա գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Գարգառ գետի ջրի որակը ակունքում հոկտեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), գետաբերանում հոկտեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «լավ» (2-րդ դաս):

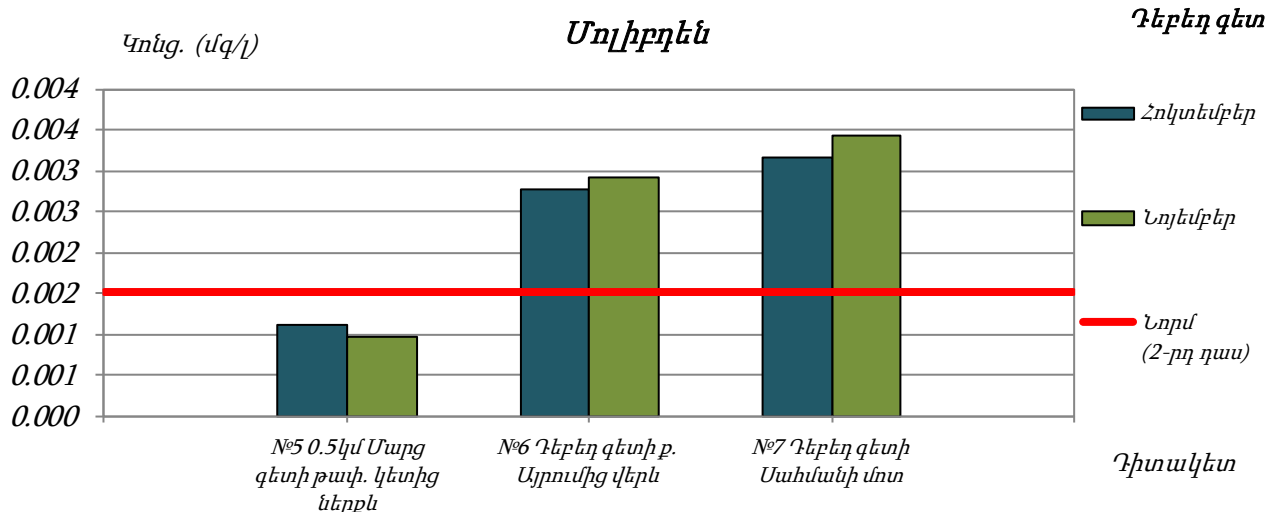
Շնող գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Աղստև գետի ջրի որակը Դիլիջան քաղաքից վերև հատվածում հոկտեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս), Դիլիջան քաղաքից ներքև հատվածում հոկտեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս): Իջևան քաղաքից վերև հատվածում հոկտեմբերին և նոյեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Իջևան քաղաքից ներքև հատվածում հոկտեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

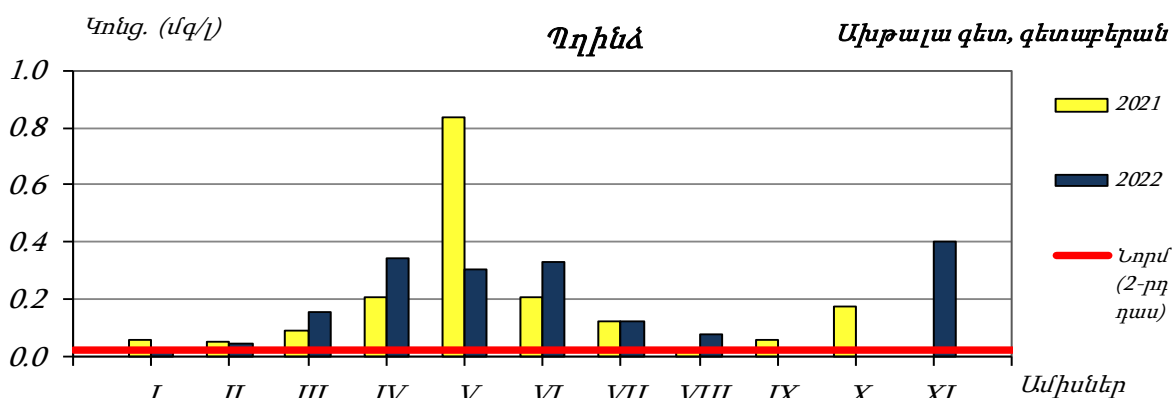
Գետիկ գետի ջրի որակը Վահան գյուղից վերև հատվածում հոկտեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «լավ» (2-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում հոկտեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

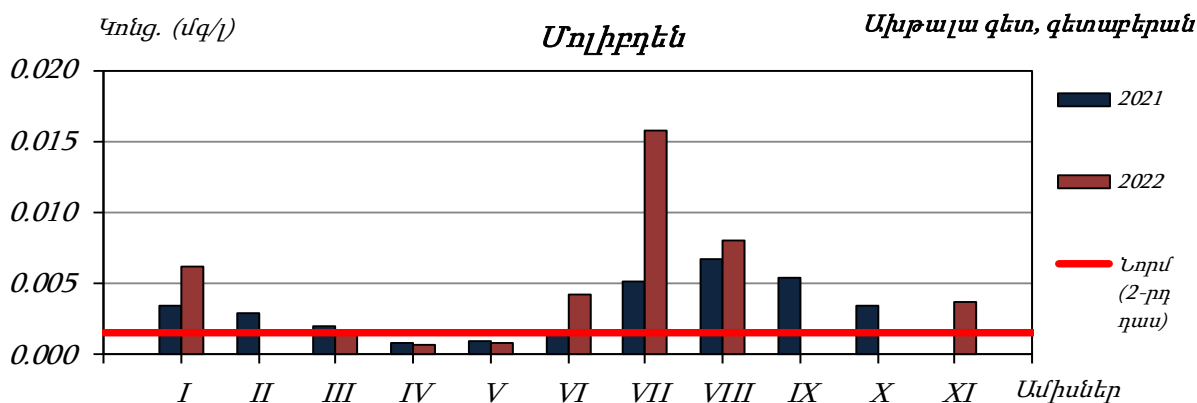
Գծապատկեր 42. Փամբակ գետում ամոնիում իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 43. Դեբեդ գետում մոլիբդենի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 44. Ախթալա գետում պղնձի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

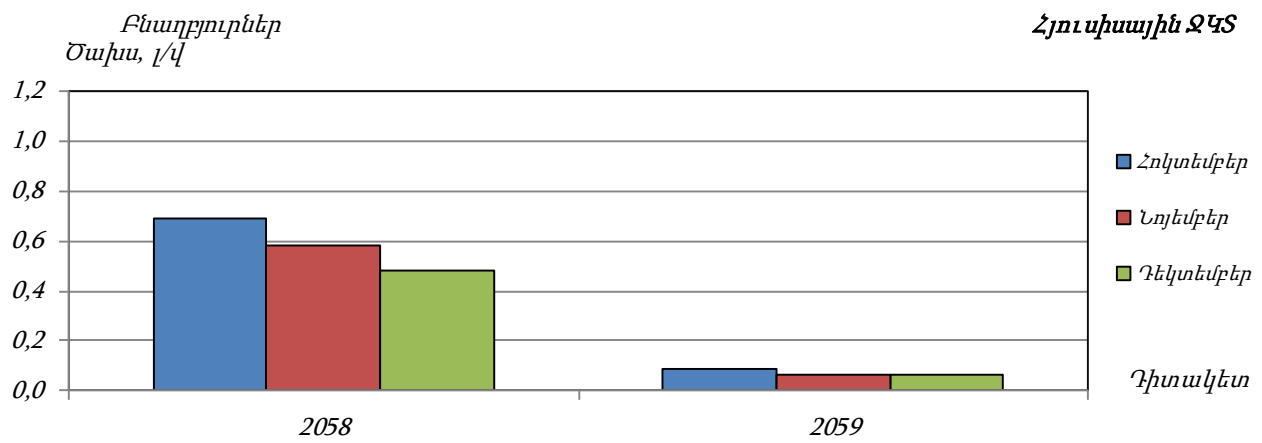

Գծապատկեր 45. Ախթալա գետում մոլիբդենի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Հյուսիսային ԶԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են 2 բնադրություն, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը և ջրի ծախսը:

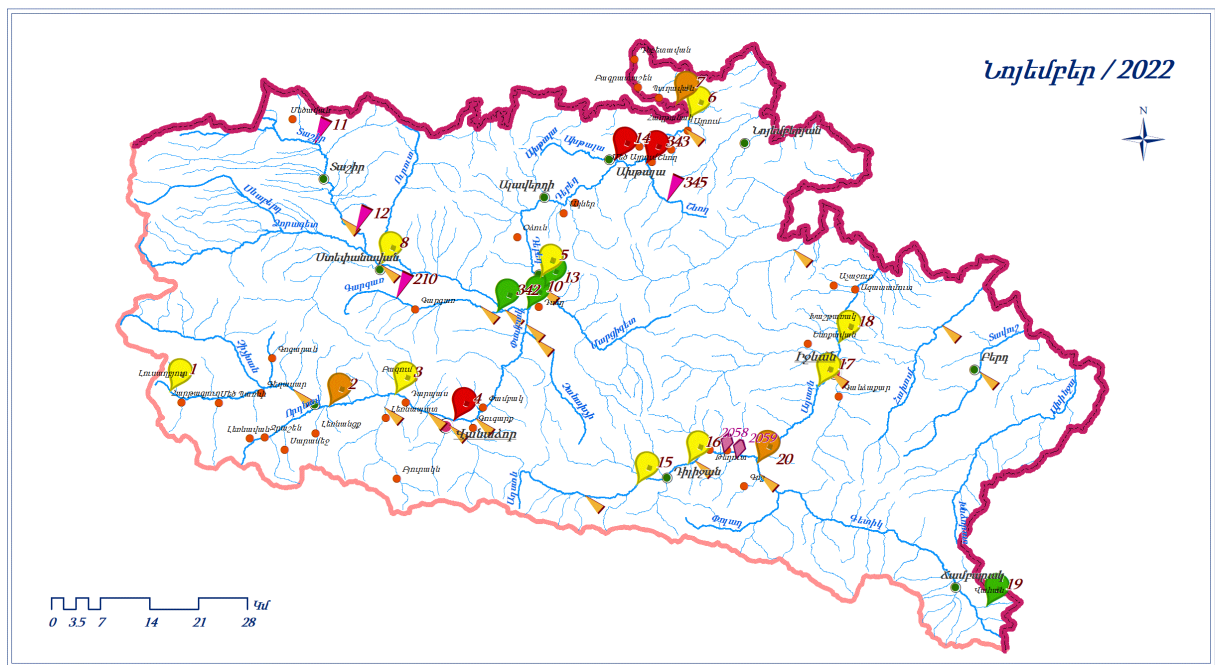
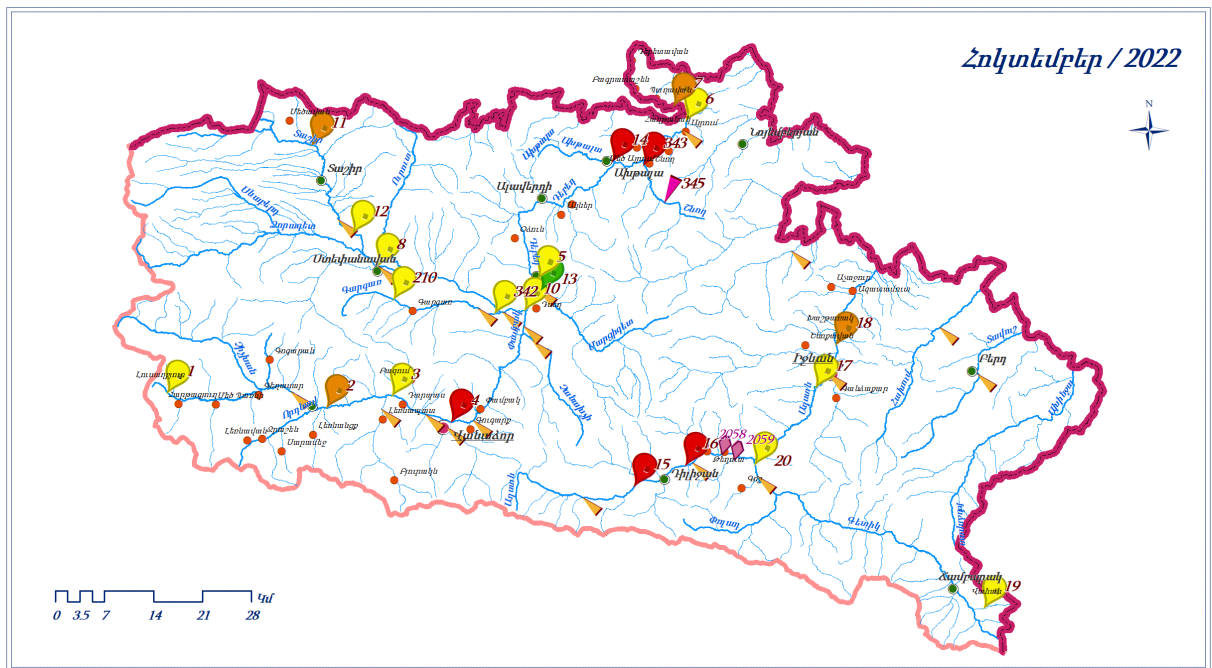
Հաղարծին համայնքի N2058 և N2059 դիտակետերում նկատվել է ծախսի աննշան իջեցում:

Գծապատկեր 46. Հյուսիսային ՋԿՏ-ի բնադրյուններում ծախսերի փոփոխությունները

Ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է N 2058 բնադրյունում, որտեղ հանքայնացման և նիտրատ իոնի պարունակությունները չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

ՀՀ Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը

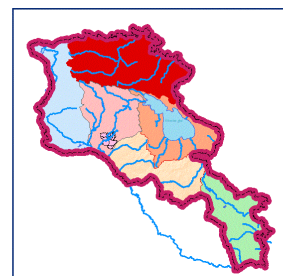

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

- Մարզկենտրոններ
- Քաղաքներ
- Բնակավայրեր
- Մակերևութային ջրերի
 - ▶ որակի մոնիթորինգի դիտակետեր
 - ▶ հիդրոլոգիական դիտակետեր
- ▶ Ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր
- Գետային ցանց
- ՀՀ պետական սահման
- Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրերի որակի դասեր

- 2-րդ դաս
- 3-րդ դաս
- 4-րդ դաս
- 5-րդ դաս

Ախտության ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Ախտությանի ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 16 դիտակետում, այդ թվում՝ 14 գետային և 2 ջրամբարային: Օպերատիվ դիտակետերից երկուսի ջրի էլքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 5-ում:

Աղյուսակ 5. Ախտությանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի էլքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական էլքեր, մ³/վ								
		հոկտեմբեր			նոյեմբեր			դեկտեմբեր		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Ախտության	Ախտրիկ	2.97	5.63	53	3.78	5.76	66	4.23	5.72	74
Մեծամոր	Մեծամոր	2.20	18.5	12	2.21	20.9	11	2.53	24.7	10

Մակերևութային ջրերի որակ

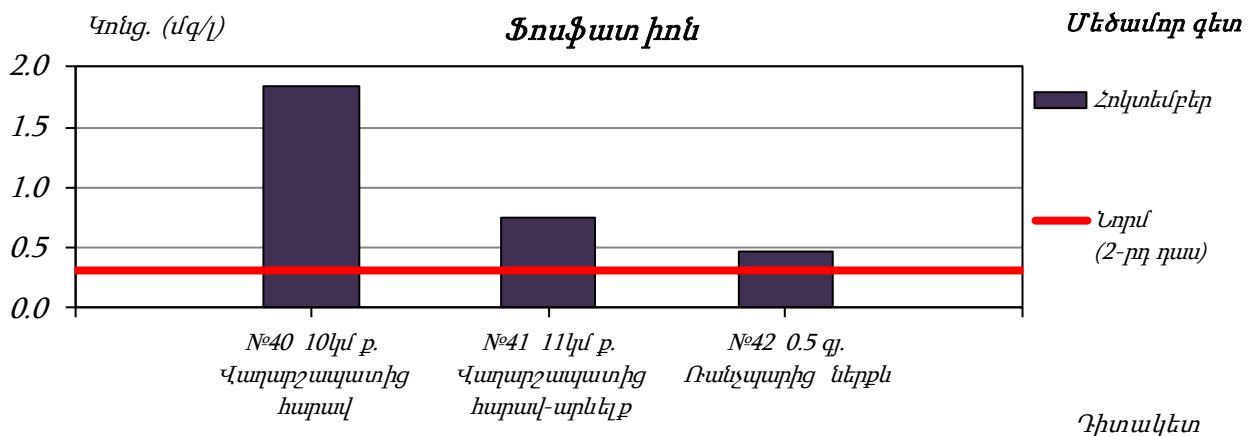
Ախտությանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 11 դիտակետում:

Ախտության գետի ջրի որակը Ամասիա գյուղից ներքև, Գյումրի քաղաքից վերև և Բագարան գյուղից ներքև հատվածներում նոյեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Գյումրի քաղաքից ներքև՝ «վատ» (5-րդ դաս):

Աշոցք գետի ջրի որակը Մուսայելյան գրուղից վերև հատվածում նոյեմբերին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում՝ «վատ» (5-րդ դաս):

Կարկաչուն գետի ջրի որակը գետաբերանում նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Մեծամոր գետի ջրի որակը Վաղարշապատ քաղաքից հարավ և Վաղարշապատ քաղաքից հարավ-արևելք հատվածներում հոկտեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Ռանչյար գյուղից ներքև հոկտեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Գծապատկեր 47. Մեծամոր գետում ֆոնդատ ինդի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

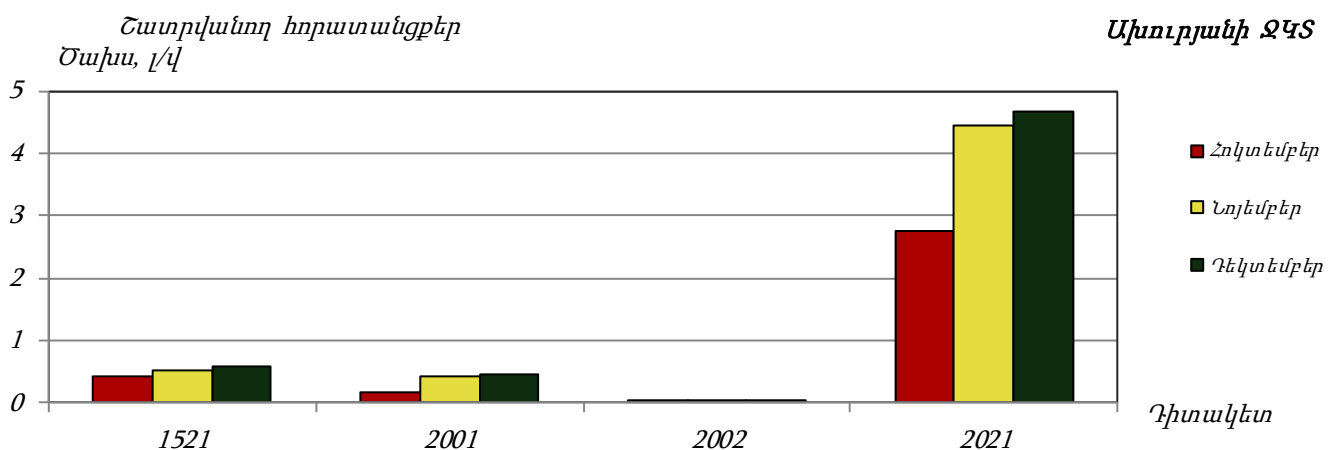
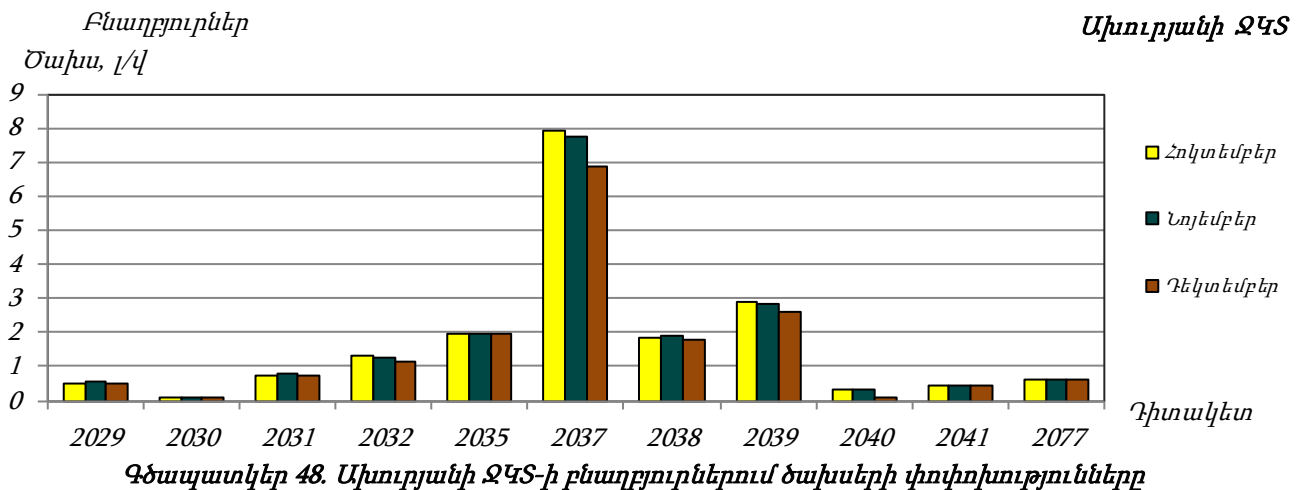
Ախուրյանի ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մշտադիտարկումներ կատարվել են թվով 40 դիտակետում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը:

Արարատյան արտեզյան ավազանի N105, N108, N192, N198, N1521, N1533, N1537, N2001, N2002, N2018, N2021, N2022, N2025, N2026, N2055 և N2057 դիտակետերում նկատվել են մակարդակի բարձրացումներ:

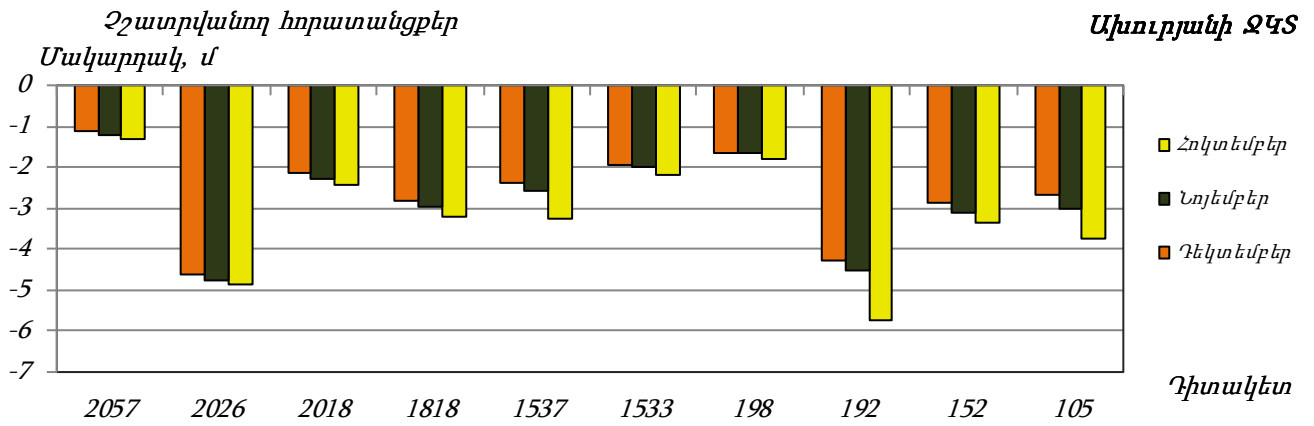
Նախորդ եռամսյակի համեմատ Ակնաշեն, Տարոնիկ (N2001, N2002) համայնքների շատրվանող հորատանցքները սկսել են շատրվանել և դիտարկվել են դրական մակարդակներ: Դեկտեմբեր ամսին N2001 դիտակետի ծախսը կազմել է 0.44լ/վ:

Շիրակի մարզի դիտակետերում հիմնականում նկատվում են աղբյուրների ծախսերի իջեցումներ, բացառությամբ Մարմաշենի N2035 դիտակետում, որտեղ ծախսի ավելացումը անշան է՝ 0.07լ/վ: Աշոցքի N2038, N2039, N2040 և N2077 դիտակետերի աղբյուրներում նկատվել են ծախսերի աննշան իջեցումներ: Աշոցքի N2041 դիտակետում նախորդ եռամսյակի պես դիտարկվել է ծախսի համեմատաբար կայուն վիճակ: Առափիի N2042 դիտակետի ջրհորում նկատվել է ջրի մակարդակի բարձրացում, իսկ Ախուրյանի N2043 դիտակետում դիտվել է ջրի մակարդակի իջեցում: Նոյեմբեր և դեկտեմբեր ամիսներին N2053, N2108, N2108 և N2051 դիտակետերում կատարվել են վերանորոգման աշխատանքներ հետագա ճշգրիտ չափումներ կատարելու համար:

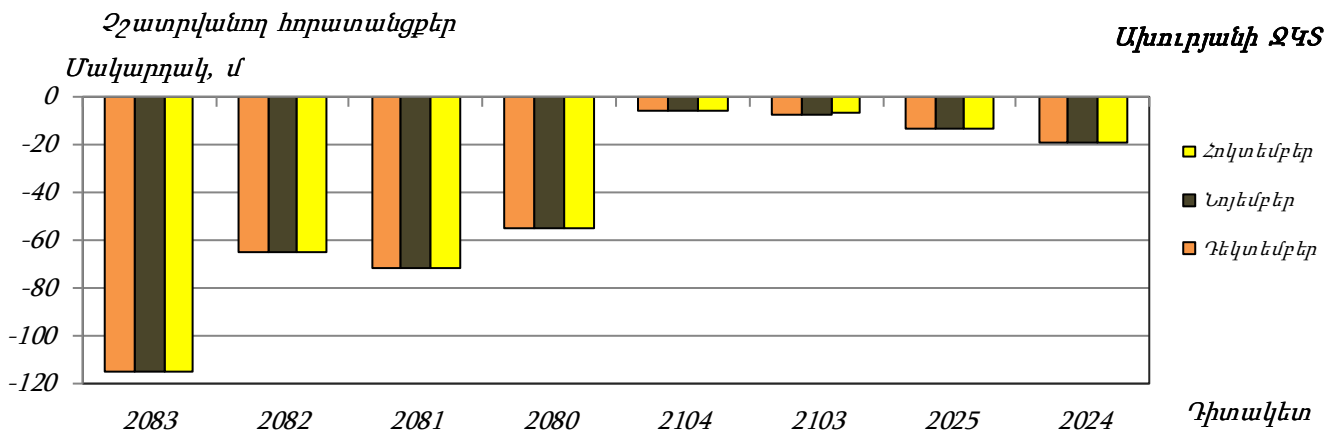
Ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է 19 դիտակետում: Արտամետի N2083 և Լուսազյուղի N2022 հորատանցքերում, ինչպես նաև Առափիի գրունտային ջրհորի N20242 դիտակետում հանքայնացումը գերազանցել է համապատասխան ՍԹԿ-ն:

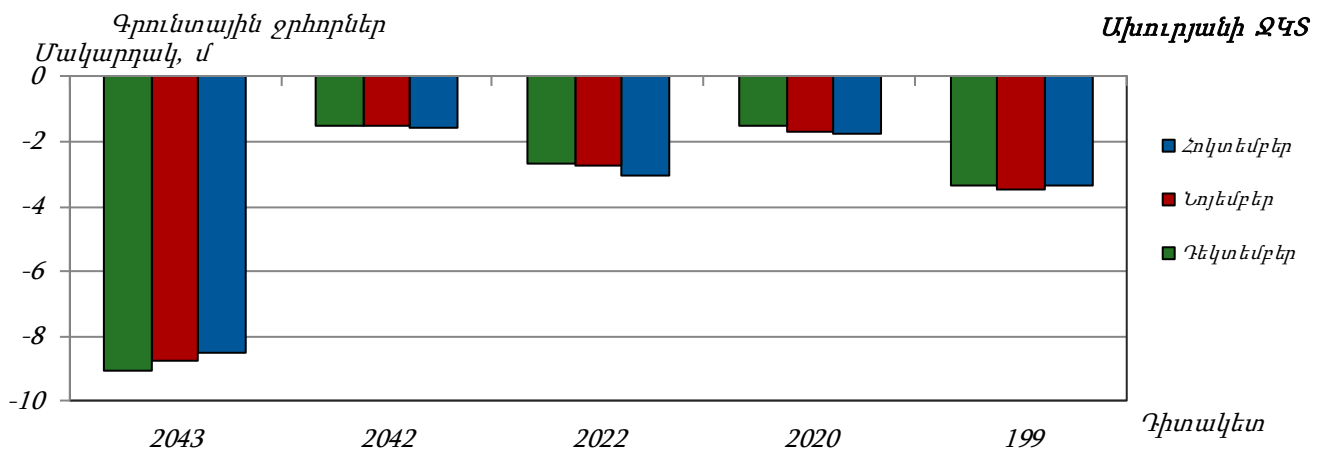
Գծապատկեր 49. Ախտության ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերի ծախսերի փոփոխությունները

Գծապատկեր 50. Ախտության ՋԿՏ-ի չշատրվանող հորատանցքերի մակարդակների փոփոխությունները

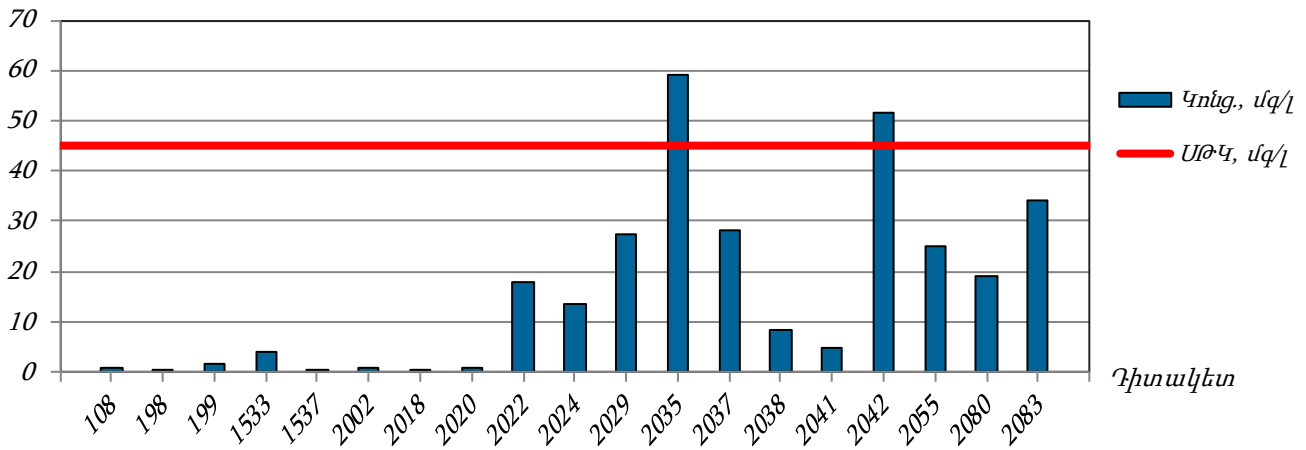
Գծապատկեր 51. Ախտության ՋԿՏ-ի չշատրվանող հորատանցքերի մակարդակների փոփոխությունները

Գծապատկեր 52. Ախտության ՋԿՏ-ի գրունտային ջրհորների մակարդակների փոփոխությունները

Նիտրատ իոն

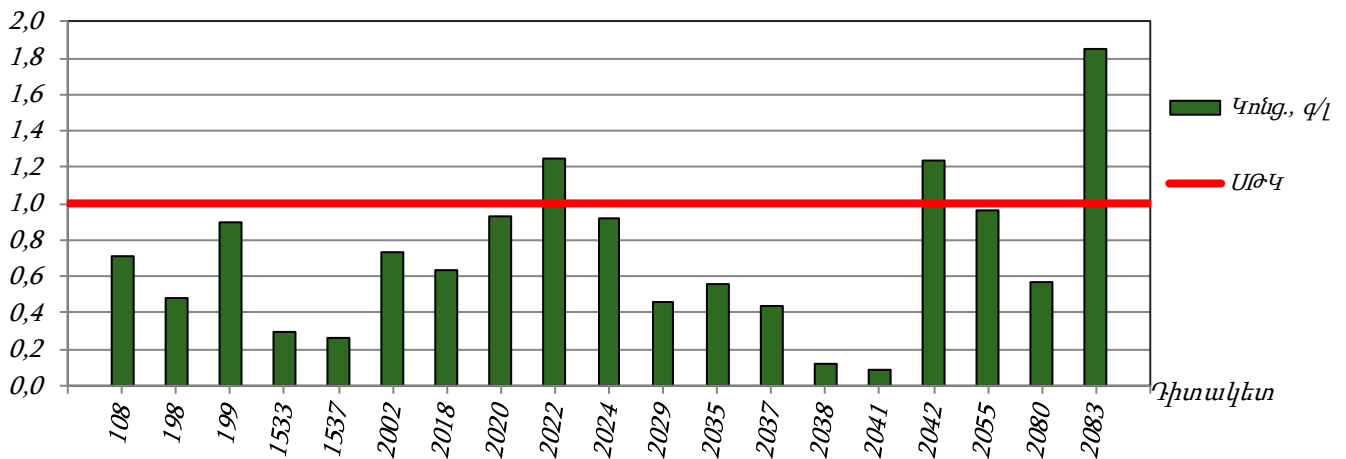
Ախուրյանի ՋԿՏ

Գծապատկեր 53. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերում նիտրատ իոնի պարունակությունը

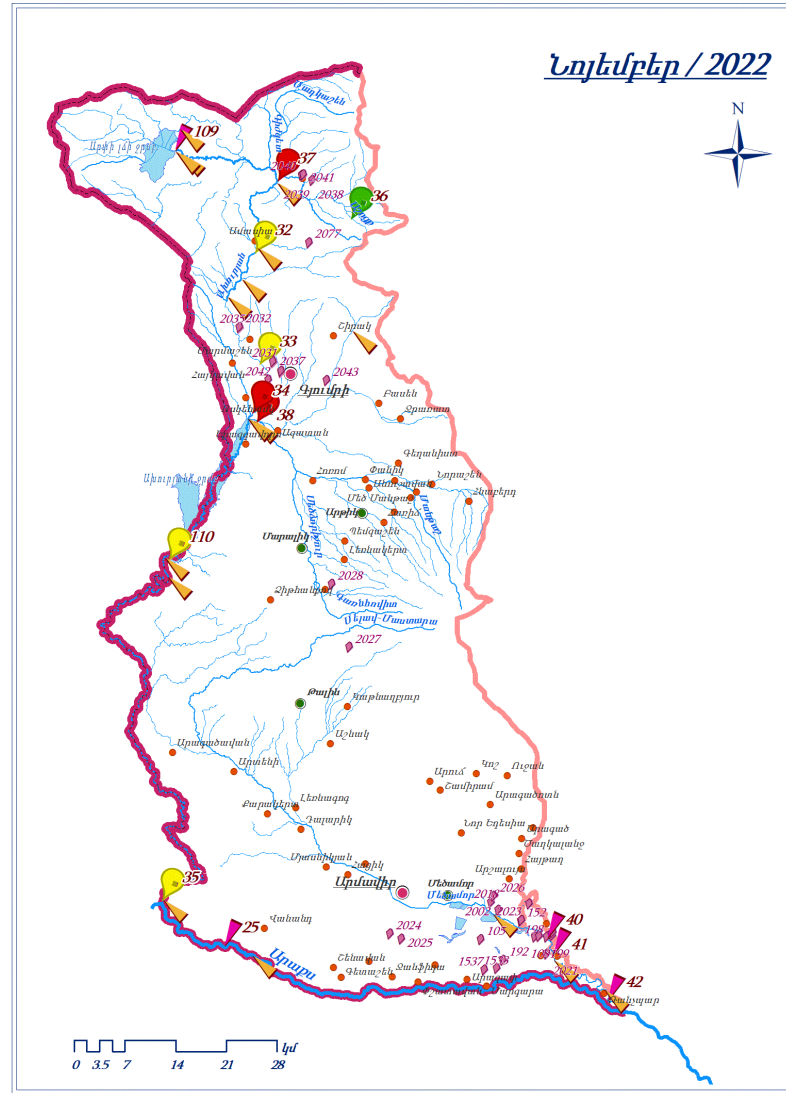
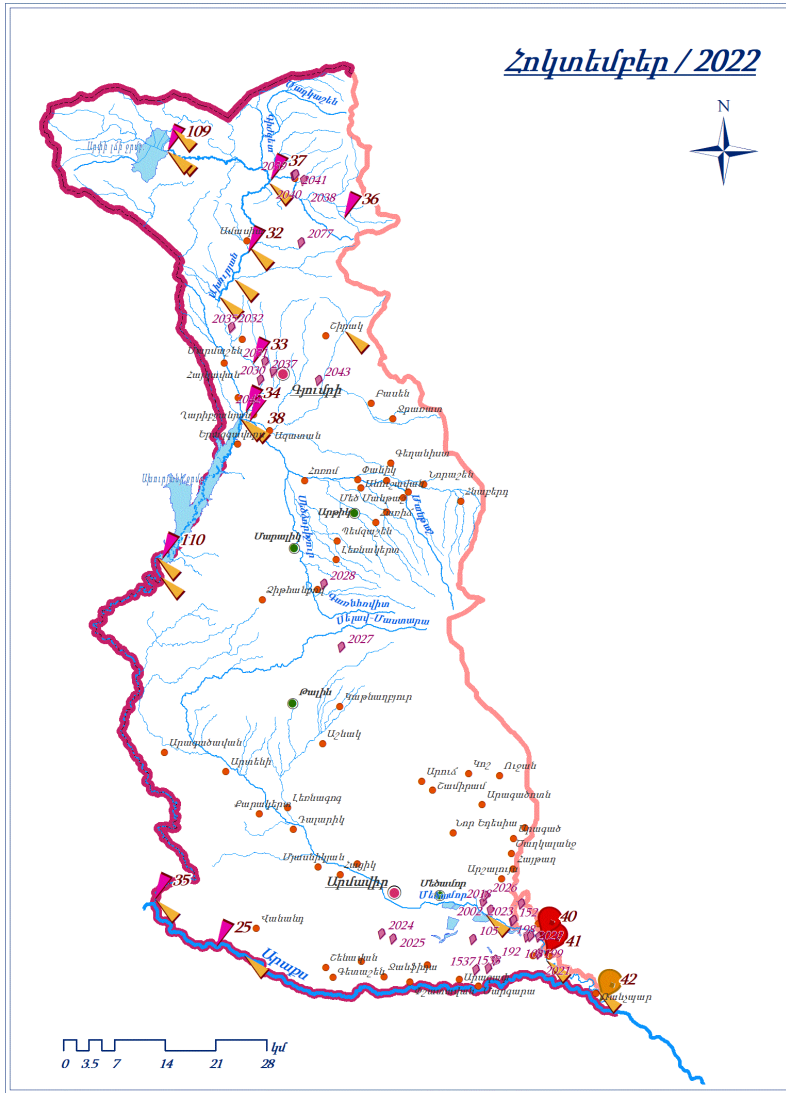
Հանքայնացում, գ/լ

Ախուրյանի ՋԿՏ

Գծապատկեր 54. Ախուրյանի ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերում ջրի հանքայնացումը

ՀՀ Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

● Մարզկենտրոն

● Քաղաքներ

● Բնակավայրեր

Մակերևութային ջրերի

▶ որակի մոնիթորինգի դիտակետեր

▶ հիդրոլոգիական դիտակետեր

▶ Ստորերկրյա ջրերի
մոնիթորինգի դիտակետեր

— Գետային ցանց

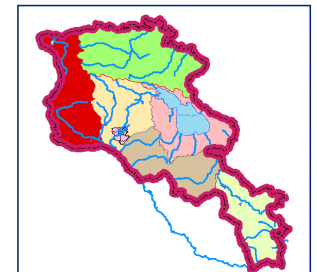
— ՀՀ պետական սահման

— Լճեր և ջրամբարներ

— Հարավային ջրավազանային
կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրերի
որակի դասեր

- 2-րդ դաս
- 3-րդ դաս
- 4-րդ դաս
- 5-րդ դաս

Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Հրազդանի ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 16 դիտակետում, այդ թվում՝ 13 գետային, 2 ջրամբարային և մեկ 1 ջրանցքի: Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի ելքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 6-ում:

Աղյուսակ 6. Հրազդանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական ելքեր, մ ³ /վ								
		հոկտեմբեր			նոյեմբեր			դեկտեմբեր		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Հրազդան	Հրազդան	2.27	3.33	68	2.23	3.44	65	2.19	3.10	71
Հրազդան	Արգել	2.28	3.73	61	2.27	3.69	62	2.09	3.13	67
Հրազդան	Երևան	4.36	3.32	131	5.77	3.94	146	7.31	5.93	123
Մարմարիկ	Հանքավան	0.62	0.48	129	0.60	0.51	118	0.62	0.45	138
Մարմարիկ	Աղավնաձոր	1.11	1.48	75	1.15	1.50	77	1.15	1.33	86
Քասախ	Վարդենիս	0.22	0.53	42	0.21	0.55	38	0.22	0.50	44
Քասախ	Աշտարակ	3.29	2.75	120	3.92	2.93	134	2.49	2.66	94

Մակերևութային ջրերի որակ

Հրազդանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 20 դիտակետում:

Քասախ գետի ջրի որակը Ապարան քաղաքից վերև հատվածում նոյեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Ապարան քաղաքից ներքև հատվածում նոյեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Աշտարակ քաղաքից վերև և ներքև հատվածներում նոյեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում հոկտեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «վատ» (5-րդ դաս):

Գեղարոտ գետի ջրի որակը Արագած գյուղից վերև նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Շաղվարդ գետի ջրի որակը Փարպի գյուղից ներքև նոյեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

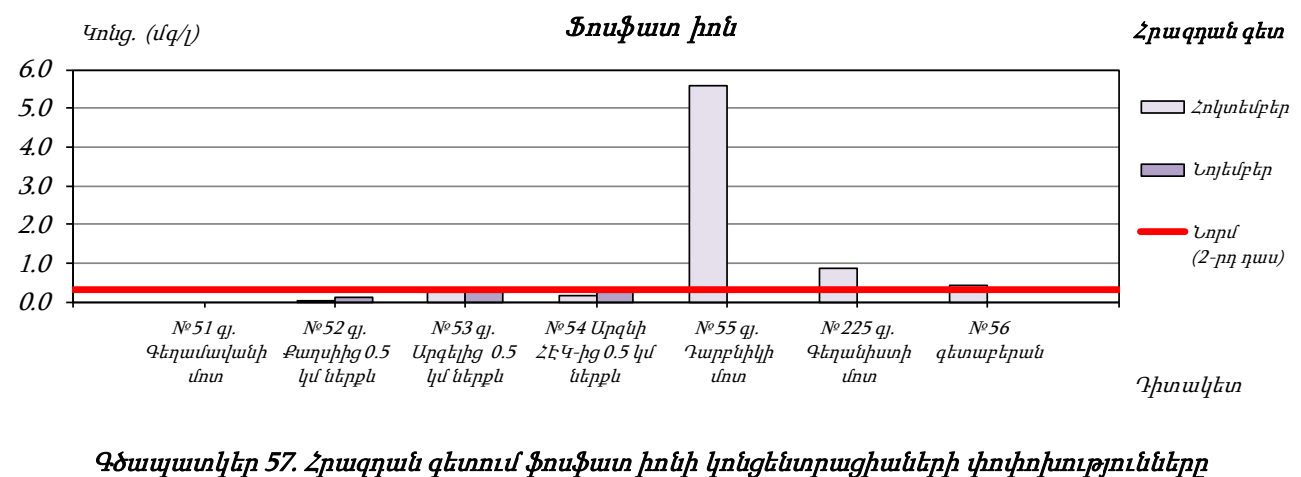
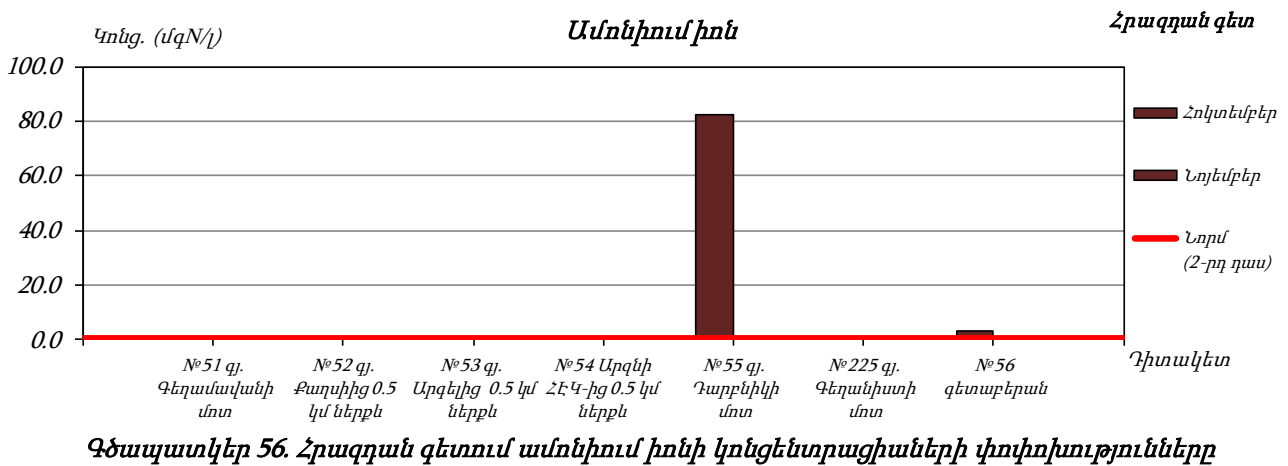
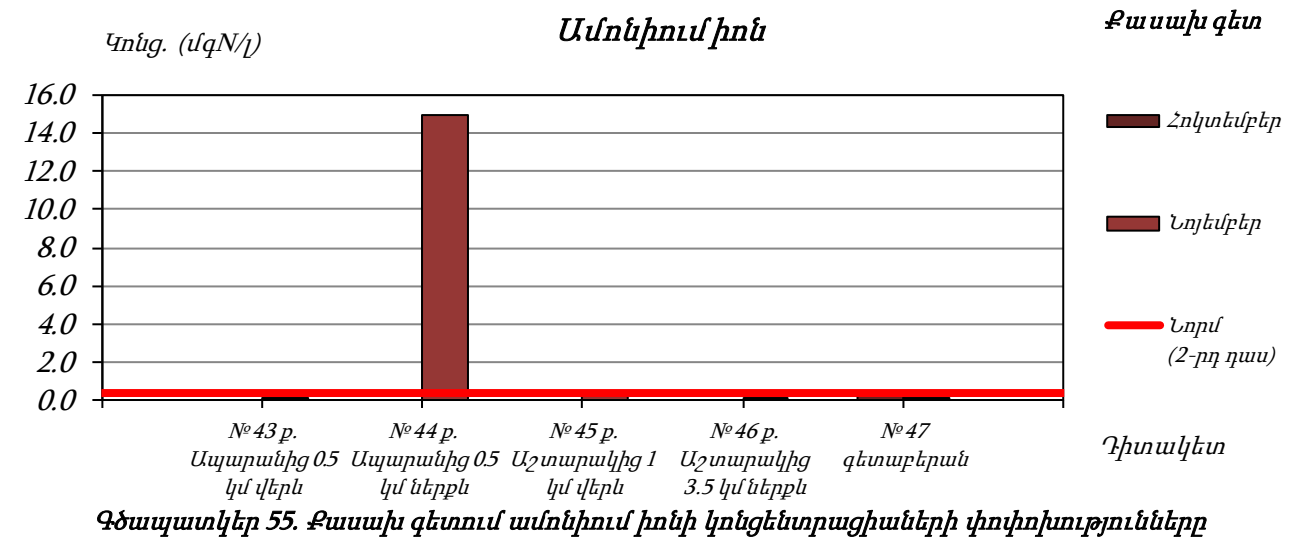
Հրազդան գետի ջրի որակը Քաղսի գյուղից ներքև, Արգել գյուղից ներքև և Արգնի ՀԷԿ-ից վերև հատվածներում հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Երևանից ներքև՝ Դարբնիկ գյուղի մոտ, գետաբերանի և Գեղանիստ գյուղի մոտ հատվածներում հոկտեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Գետատ գետի ջրի որակը գատաբերանում հոկտեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Մարմարիկ գետի ջրի որակը Հանքավան գյուղից վերև հատվածում հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում հոկտեմբերին ջրի որակը գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր) գետի ջրի որակը Ծաղկաձոր քաղաքից վերև հատվածում հոկտեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), նոյեմբերին՝

«անբավարար» (4-րդ դաս), իսկ Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև հատվածում՝ հոկտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «վատ» (5-րդ դաս):

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

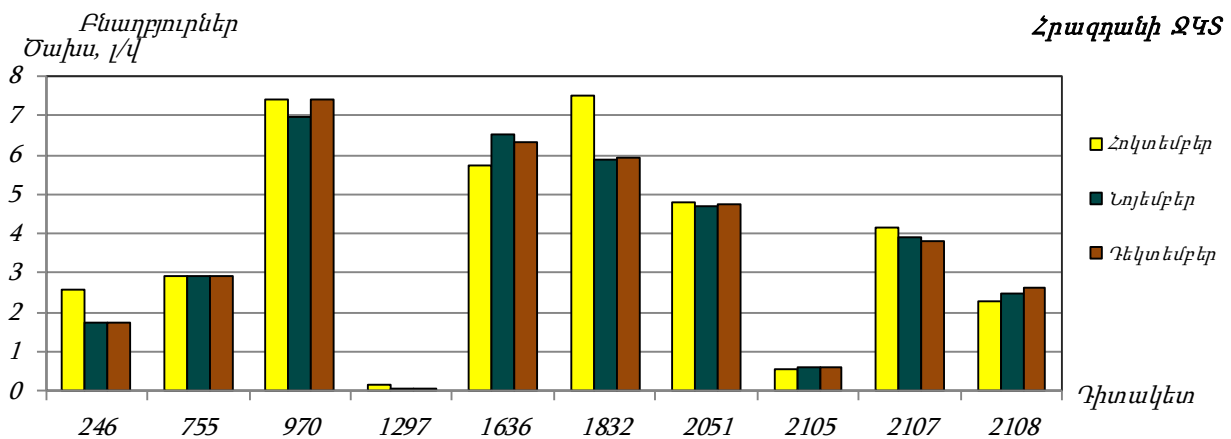
Հրազդանի ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մոնիթորինգ կատարվել է թվով 32 դիտակետում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը:

Արարատյան արտեզյան ավազանի (Հովտաշեն, Մասիս, Ջրահովիտ) N2053, N1519 և N2007 շատրվանոց հորատանցքերում նկատվել են ծախսերի բարձրացումներ: Մակարդակի իջեցումներ են նկատվում Արարատյան արտեզյան ավազանի նախալեռնային գոտու N2085 (Արագած), N2086 (Դոդս), N2087 (Աղավնատուն) և N2088 (Լեռնամերձ) դիտակետերում:

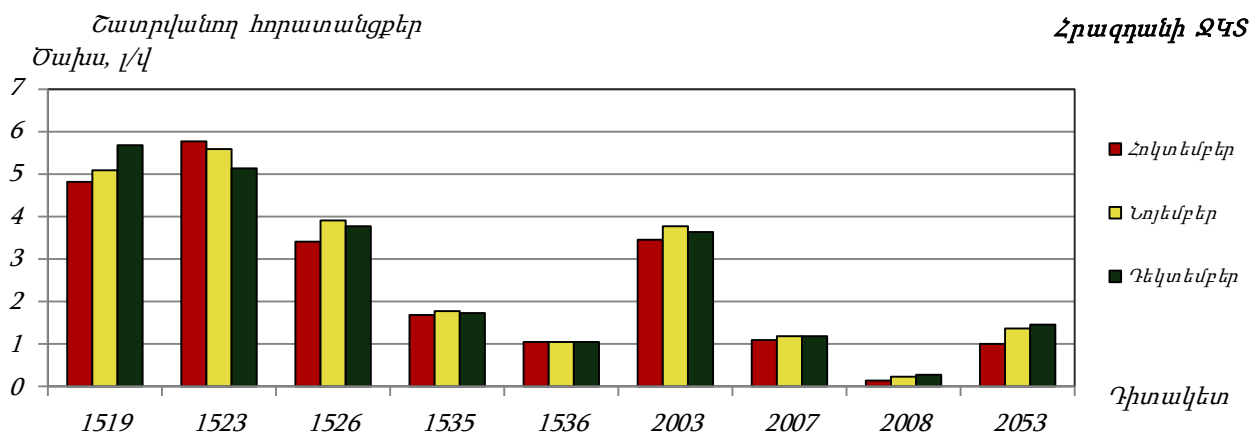
Հրազդան գետավազանի N246 (Բջնի) դիտակետում դիտվել է ծախսի իջեցում:

Արագածոտնի մարզում՝ Նիգավանի N2010 և N2011 ջրհորներում նկատվել են գրունտային ջրերի մակարդակի իջեցումներ: Համանման իջեցումներ են նկատվել նաև Ապարանի N2051 «Միրո» աղբյուր դիտակետում:

Ջրի որկաի մոնիթորինգ իրականացվել է 13 դիտակետում: Մասիսի N1519 Ջրահովիտի N2007, Հովտաշենի N2053, շատրվանոց հորատանցքերում հանքայնացումը գերազանցել է համապատասխան ՄԹԿ-ն:

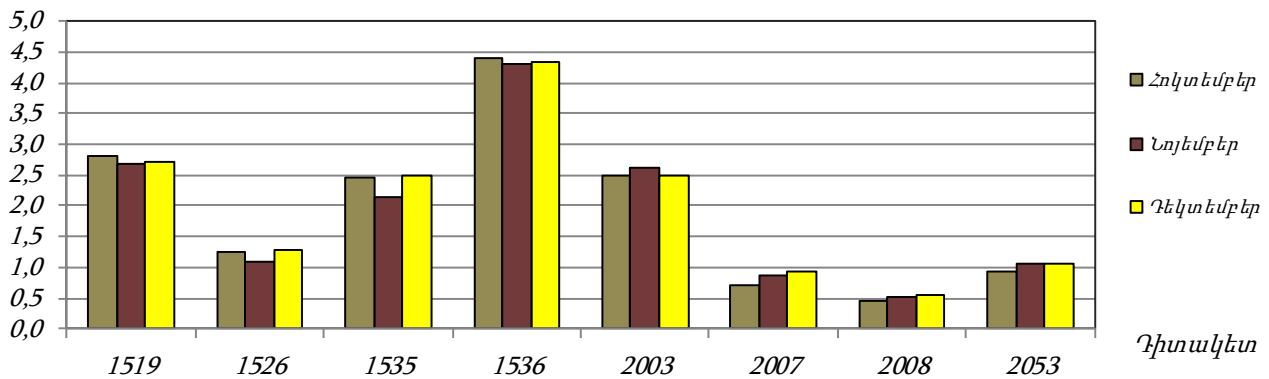
Գծապատկեր 58. Հրազդանի ՋԿՏ-ի բնաղբյուրների ծախսերի փոփոխությունները

Գծապատկեր 59. Հրազդանի ՋԿՏ-ի շատրվանոց հորատանցքերի ծախսերի փոփոխությունները

Շատրվանող հորատանցքեր
Մակարդակ, մ

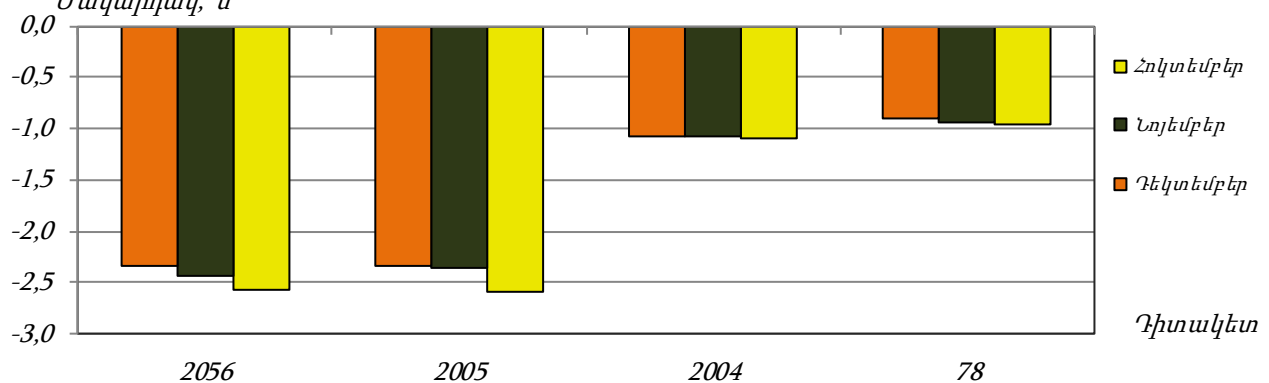
Հրազդանի ՋԿՏ

Գծապատկեր 60. Հրազդանի ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերի մակարդակների փոփոխությունները

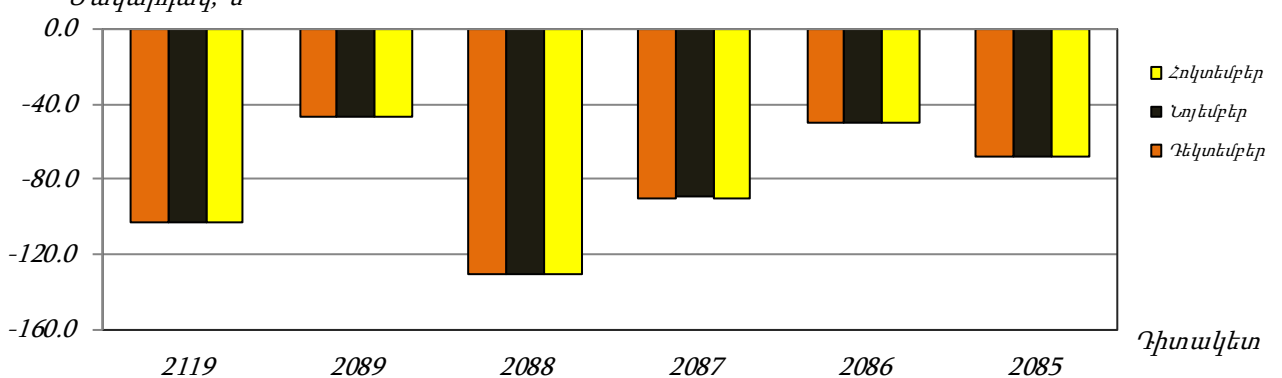
Շատրվանող հորատանցքեր
Մակարդակ, մ

Հրազդանի ՋԿՏ

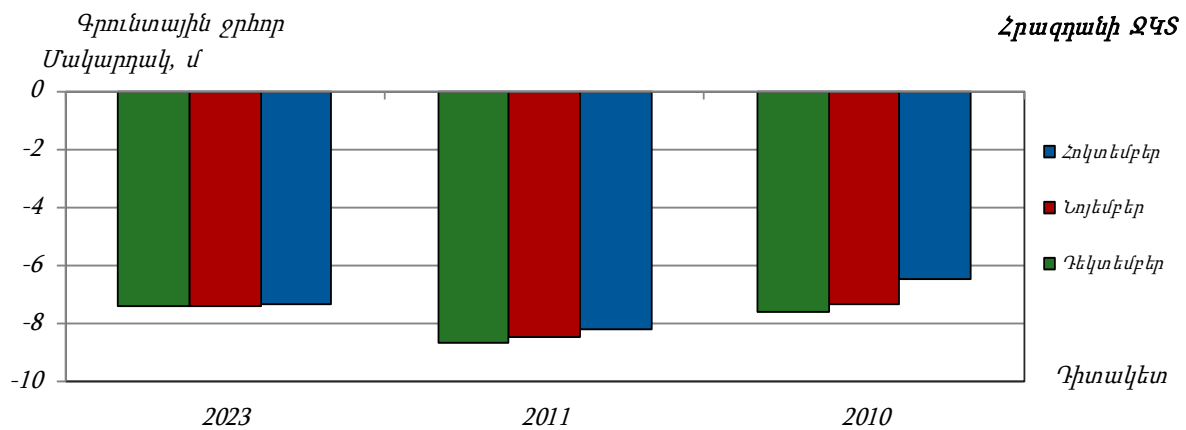

Շատրվանող հորատանցքեր
Մակարդակ, մ

Հրազդանի ՋԿՏ

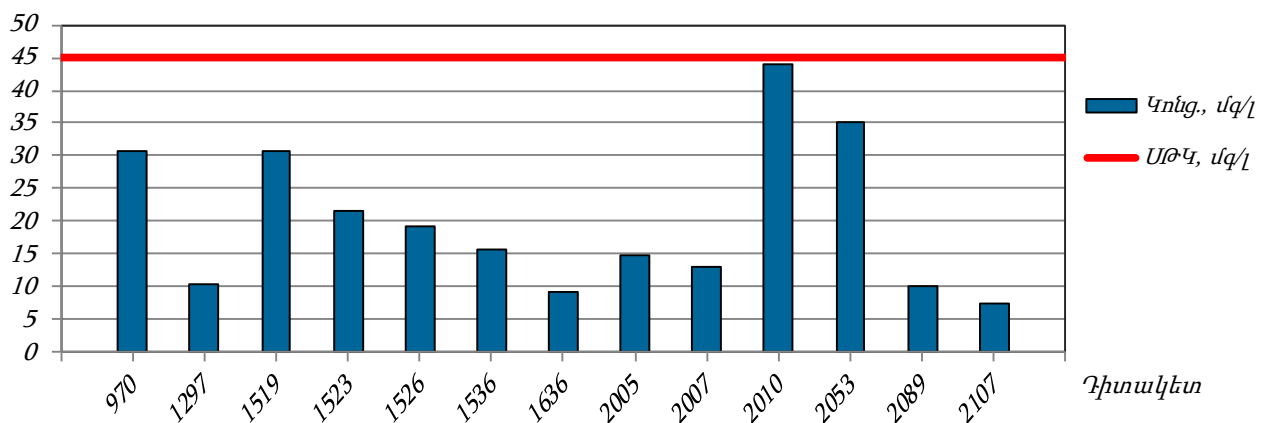
Գծապատկեր 61. Հրազդանի ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերի մակարդակների փոփոխությունները

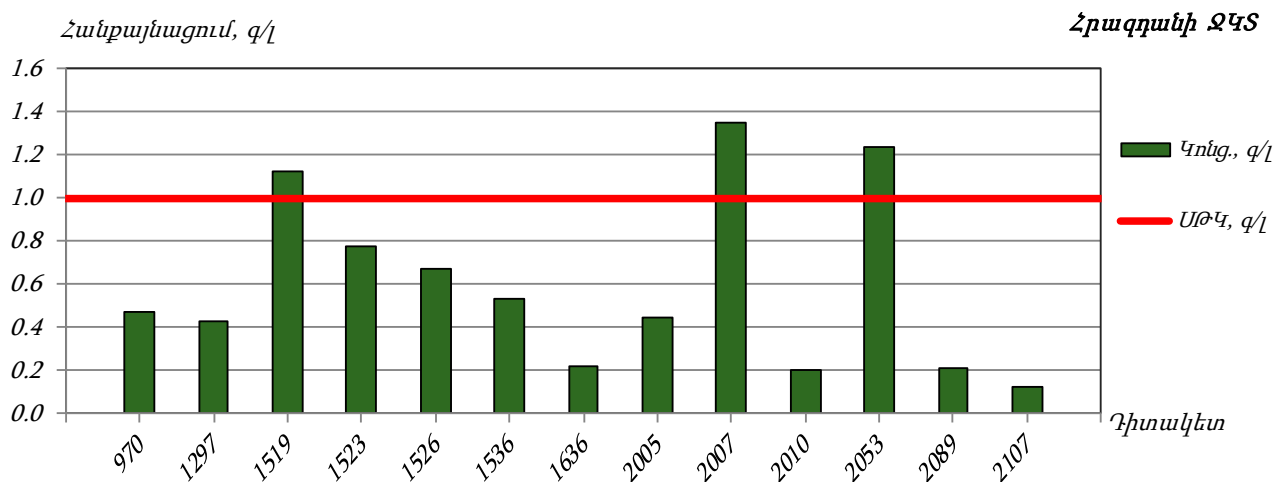
Գծապատկեր 62. Հրազդանի ՋԿՏ-ի գրունտային ջրերի մակարդակների փոփոխությունները

Նիտրատ իոն

Հրազդանի ՋԿՏ

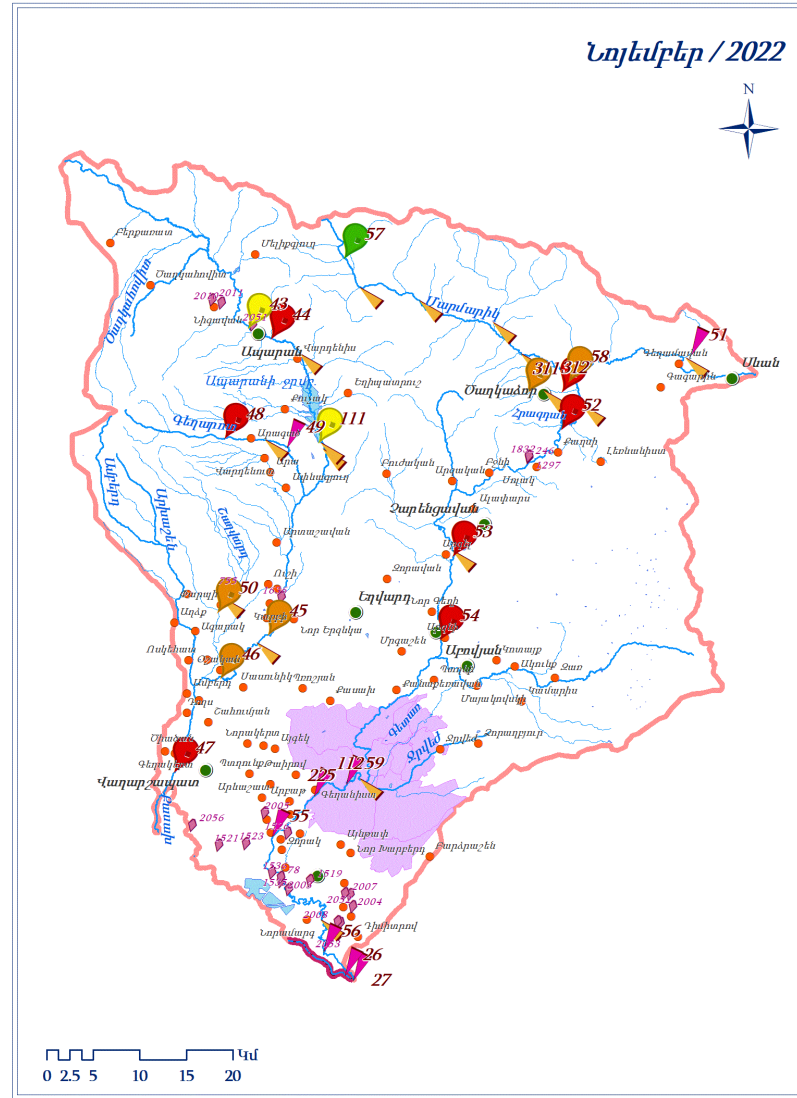
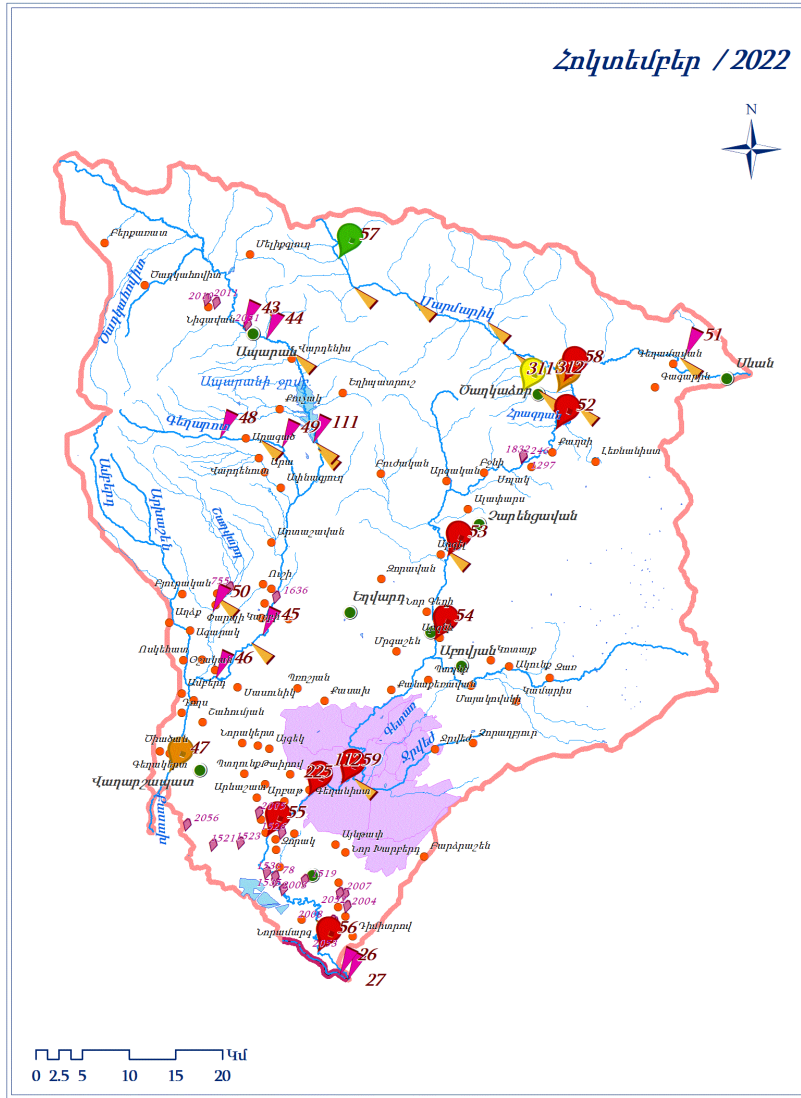

Գծապատկեր 63. Հրազդանի ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերում նիտրատ իոնի պարունակությունը

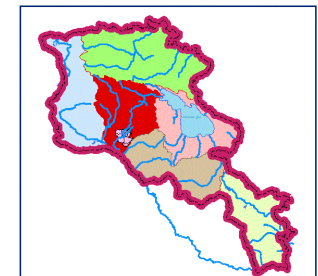
Գծապատկեր 64. Հրազդանի ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերում ջրի հանքայնացումը

ՀՀ Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածքի
մակերևութային ջրերի որակը

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

- Մարզկենտրոն
 Քաղաքներ
 Բնակավայրեր
 Մակերևութային ջրերի
 որակի մոնիթորինգի դիտակետեր
 հիդրոլոգիական դիտակետեր
 Ստորերկրյա ջրերի
 մոնիթորինգի դիտակետեր
 Գետային ցանց
 ՀՀ պետական սահման
 Լճեր և ջրամբարներ
 Հարավային ջրավազանային
 կառավարման տարածք
 Մակերևութային ջրերի
 որակի դասեր
 2-րդ դաս
 3-րդ դաս
 4-րդ դաս
 5-րդ դաս

Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք

Մակերևութային ջրեր

Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Սևանի ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 17 դիտակետում, այդ թվում՝ 12 գետային, 4 լճային (Սևանա լիճ) և 1 ջրանցքում: Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի ելքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 7-ում:

Աղյուսակ 7. Սևանի ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական ելքեր, մ³/վ								
		հոկտեմբեր			նոյեմբեր			դեկտեմբեր		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Ձկնագետ	Ծովագյուղ	0.26	0.33	79	0.22	0.36	61	0.22	0.24	92
Մասրիկ	Ծովակ	1.87	2.98	63	2.04	2.88	71	2.28	2.66	86
Մարտունի	Գեղհովիտ	0.52	0.79	66	0.58	0.82	71	0.55	0.76	72
Արգիճի	Վ. Գետաշեն	1.57	2.33	67	2.94	2.47	119	2.17	2.38	91
Գավառագետ	Նորասու	2.61	2.93	89	2.61	3.01	87	2.65	2.99	89

Մակերևութային ջրերի որակ

Սևանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 18 դիտակետում:

Ձկնագետ գետի ջրի որակը Մեմյոնովկա գյուղից վերև հատվածում հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), գետաբերանի հատվածում ջրի որակը հոկտեմբեր և դեկտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «վատ» (5-րդ դաս):

Մասրիկ գետի ջրի որակը գետաբերանի հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), դեկտեմբերին՝ «վատ» (5-րդ դաս):

Սոթք գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում երեք ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Կարճաղբյուր գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում երեք ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Վարդենիս գետի ջրի որակը հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին Վարդենիկ գյուղից վերև գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Գետաբերանում ջրի որակը հոկտեմբերին և դեկտեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

Մարտունի գետի ջրի որակը Գեղհովիտ գյուղից վերև հոկտեմբեր և նոյեմբեր ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում ջրի որակը նոյեմբերին և դեկտեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

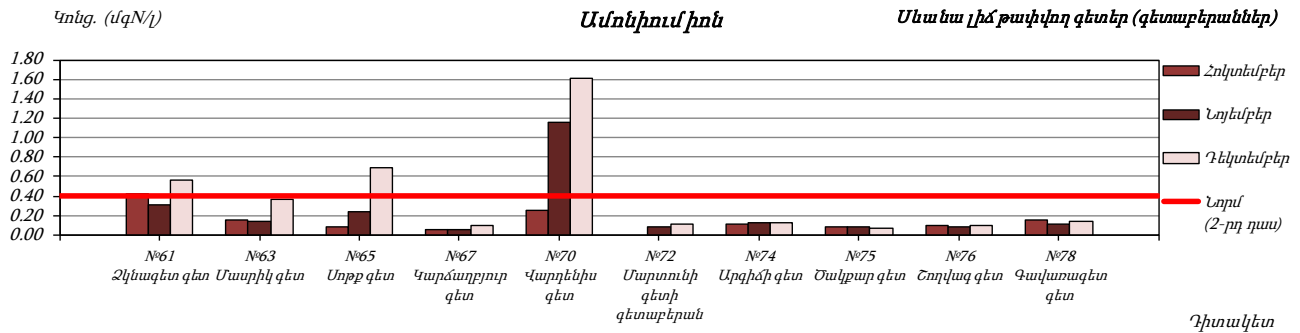
Արգիճի գետի ջրի որակը Լեռնահովիտ գյուղից վերև հատվածում հոկտեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), նոյեմբեր և դեկտեմբեր ամիսներին՝ «լավ» (2-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում ջրի որակը երեք ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Ծակքար գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում հոկտեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), նոյեմբեր և դեկտեմբեր ամիսներին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

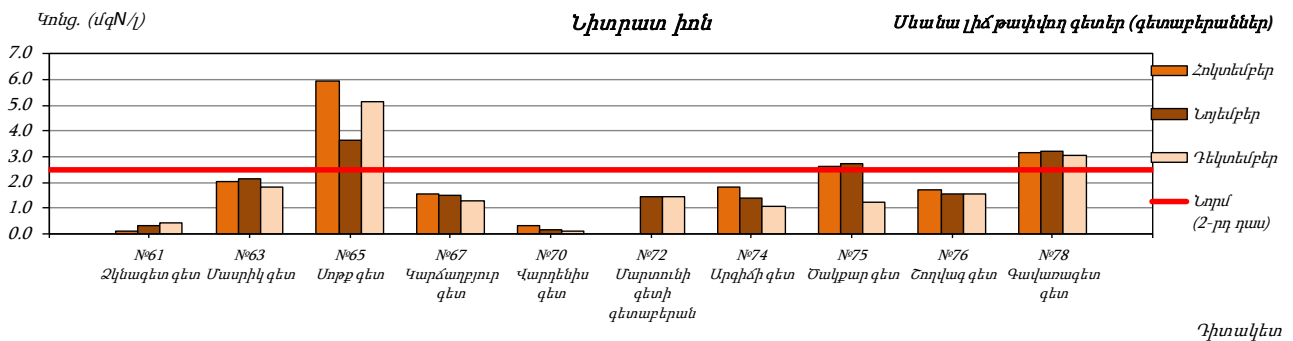
Շողվազ գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում հոկտեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), նոյեմբեր և դեկտեմբեր ամիսներին՝ «միջակ» (3-րդ դաս):

Գավառագետ գետի ջրի որակը Ծաղկաշեն գյուղից վերև հոկտեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում ջրի որակը երեք ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

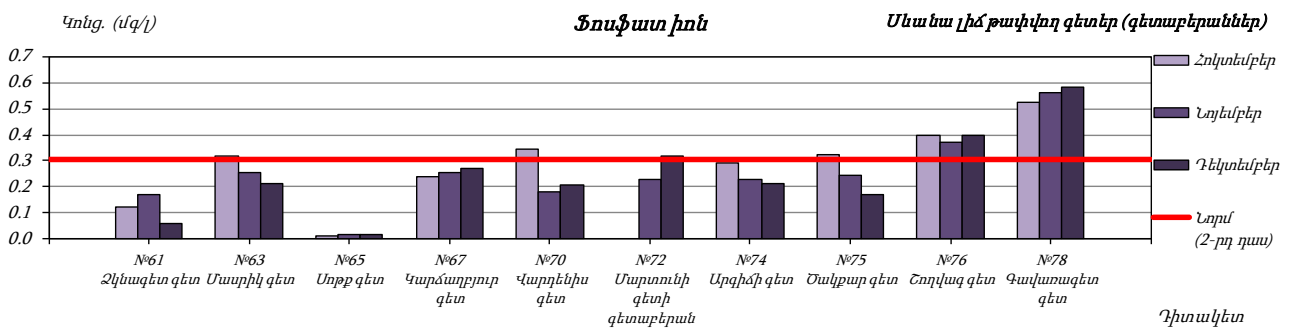
Արփա-Սևան ջրատարի ջրի որակը Ծովինար գյուղից հարավ-արևելք հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Գծապատկեր 65. Սևանա լիճ թափվող գետերի գետաբերաններում ամոնիում իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 66. Սևանա լիճ թափվող գետերի գետաբերաններում նիտրատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

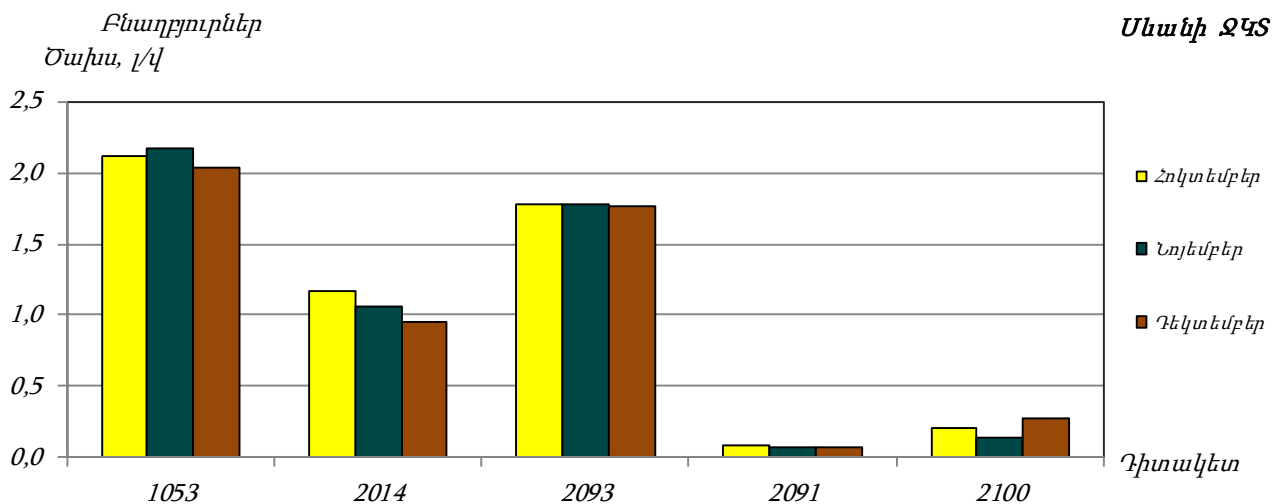
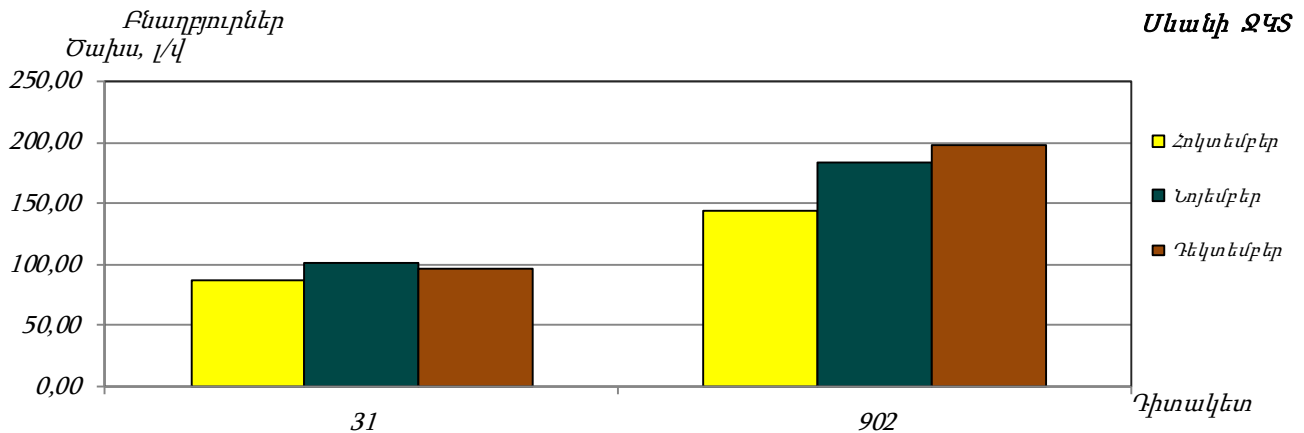
Գծապատկեր 67. Սևանա լիճ թափվող գետերի գետաբերաններում ֆոսֆատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Սևանի ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մոնիթորինգն իրականացվել է 15 դիտակետում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը:

Գրեթե բոլոր շատրվանող հորատանցքերում դիտվել են մակարդակների բարձրացումներ:

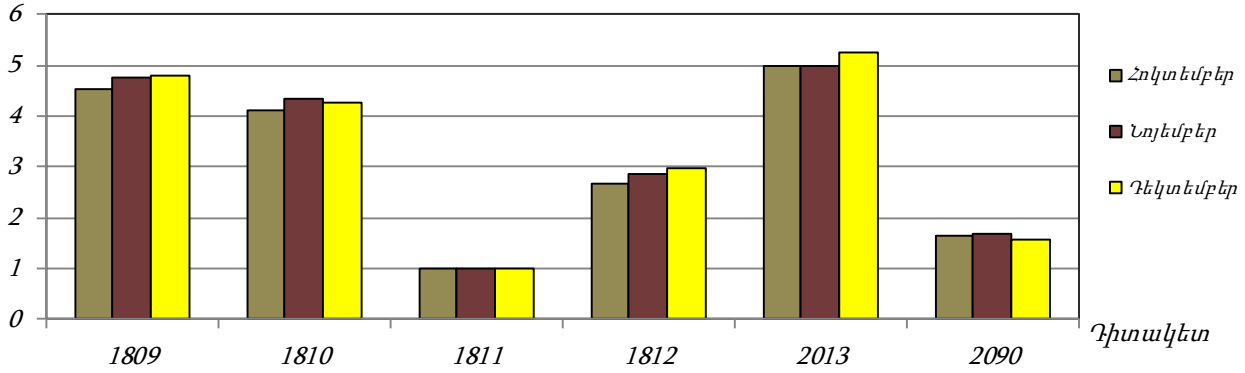
Ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է 8 դիտակետում: Հանքայնացումն ու նիտրատ իոնի պարունակությունը չեն գերազանցել համապատասխան ՍԹԿ-ները:

Գծապատկեր 68. Սևանի ՋԿՏ-ի բնաղբյուրներում ծախսերի փոփոխությունները

Շատրվանող հորատանցքեր
Մակարդակ, մ

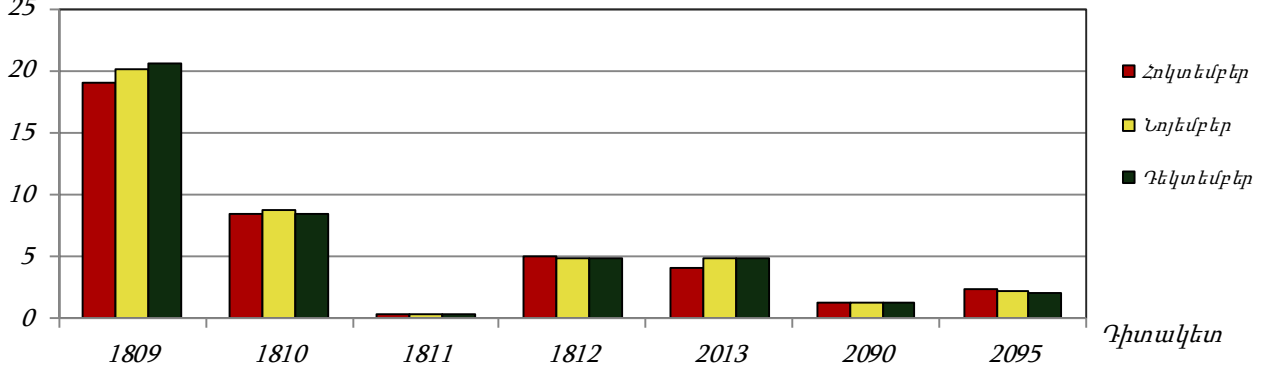
Սևանի ՋԿՏ

Գծապատկեր 69. Սևանի ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերում ջրի մակարդակների փոփոխությունները

Շատրվանող հորատանցքեր
Ծախս, լ/վ

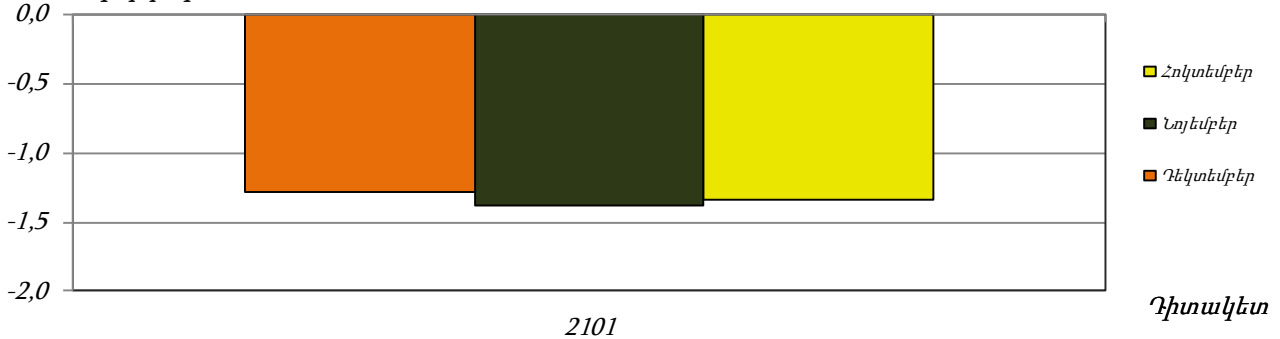
Սևանի ՋԿՏ

Գծապատկեր 70. Սևանի ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերում ջրի ծախսերի փնների ուփոխությունները

Չշատրվանող հորատանցքեր
Մակարդակ, մ

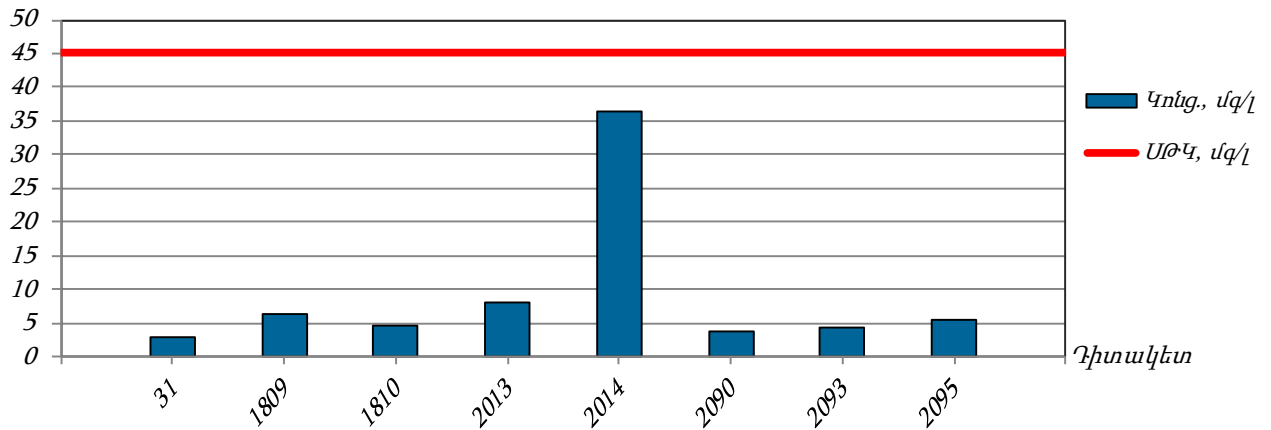
Սևանի ՋԿՏ

Գծապատկեր 71. Սևանի ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերում ջրի մակարդակների փոփոխությունները

Նիտրատ իոն

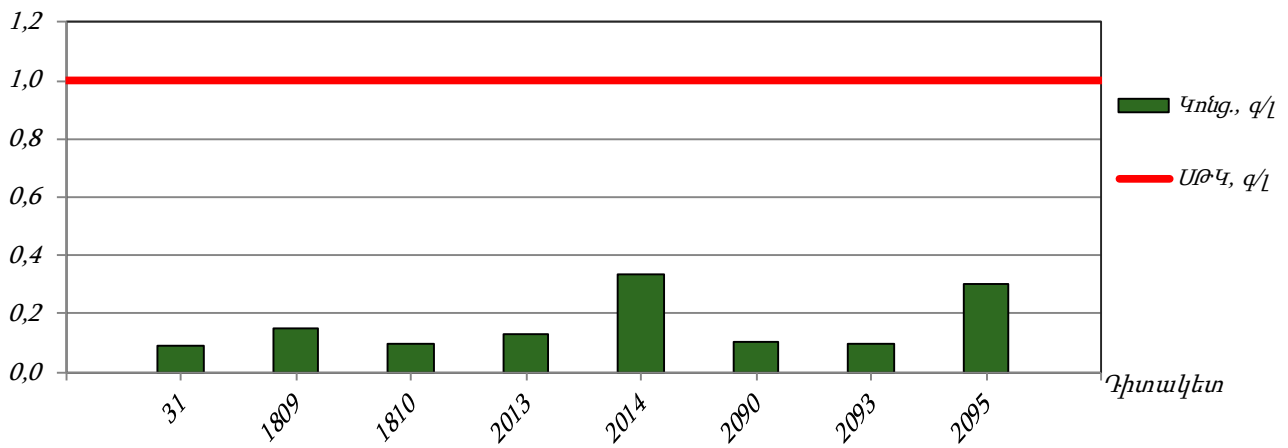
Սևանի ՋԿՏ

Գծապատկեր 72. Սևանի ՋԿՏ-ի դիտակետերում նիտրատ իոնի պարունակությունը

Հանքայնացում, գ/լ

Սևանի ՋԿՏ

Գծապատկեր 73. Սևանի ՋԿՏ-ի դիտակետերի հանքայնացումը

Սևանա լիճ

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում հիդրոլոգիական դիտարկումներ են իրականացվել Սևանա լճի 4 դիտակետում՝ (Սևանա թերակղզի, Շորժա, Կարճաղբյուր, Մարտունի): Հիդրոոդերևութաբանական տվյալների հիման վրա կազմվել է Սևանա լճի հոկտեմբեր, նոյեմբեր և դեկտեմբեր ամիսների ջրային հաշվեկշիռը:

**Աղյուսակ 8. Սևանա լճի ջրային հաշվեկշիռը 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում
Հոկտեմբեր**

Ջրային հաշվեկշռի տարրերը	Ընդամենը (մլն. մ³)				Բազմամյա բնութագրեր (մլն.մ³) 1961–2021թթ.		
	Ըստ տասնօրյակների			Ամսվ ա ընթաց - քում	Նվազ.	միջին	Առավ.
	1	2	3				
ՄՈՒՏՔ							
Լիճը թափվող գետերով	8.04	9.72	12.18	29.94	20.7	38.0	57.4
Արփա-Սևան ջրատարով մուտք գործած ջրի ծավալը, այդ թվում ստորերկրյա ներհոսքը	0.78	0.74	0.83	2.35	0.00	7.90	18.8
Տեղումները լճի մակերևույթի վրա	8.90	7.30	9.20	25.40	6.30	43.0	112.3
Ստորերկրյա հոսք	2.60	2.60	2.70	7.90	4.20	6.60	12.5
Ընդամենը	20.32	20.36	24.91	65.59	56.6	91.0	166.9
ԵԼՔ							
Հրազդան գետով	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	22.1	156.0
Գոլորշացում լճի մակերևույթից	44.3	37.2	42.0	123.5	102.0	145.8	178.2
Ստորերկրյա հոսք	0.40	0.40	0.40	1.20	0.40	1.10	1.70
Ընդամենը	44.7	37.6	42.4	124.7	123.1	176.6	300.2
Կուտակում (նվազում)	-12.7	-25.5	-25.5	-63.7	-205.4	-92.2	2.6
Բացարձակ անկապք	-11.68	8.26	8.01	4.59		6.70	
Հարաբերական անկապք %	26.1	18.0	15.9	3.55	0.10	5.90	25.6

Բնութագրեր	Լճի մակարդակը, մ	Լճի մակերեսը, կմ²	Լճի ծավալը, կմ³
Ամսվա առաջին օրը	1900.43	1277.845	38.0875
Ամսվա վերջին օրը	1900.38	1277.369	38.0238
Միջին ամսական	1900.41	1277.655	38.0621

Մակարդակի փոփոխությունը ամսվա ընթացքում

-0.05(մ)

Մակարդակի փոփոխությունը 01.01.22 31.10.22 ընթացքում

-0.05(մ)

31.10.22 և 31.10.21 մակարդակի տարբերությունը

-0.13 (մ)

Նույնիքներ

Ջրային հաշվեկշռի տարրերը	Ընդամենը (մլն. մ³)				Բազմամյա բնութագրեր (մլն.մ³) 1961–2021թթ.		
	Ըստ տասնօրյակների			Ամսվա ընթացքում	Նվազ.	միջին	Առավ.
	1	2	3				
ՄՈՒՏՔ							
Լիճք թափվող գետերով	11.15	11.18	11.43	33.76	24.9	38.4	54.0
Արփա-Սևան ջրատարով մուտք գործած ջրի ծավալը, այդ թվում ստորերկրյա ներհոսքը	0.82	0.86	0.86	2.54	0.00	8.30	22.4
Տեղումները լճի մակերևույթի վրա	0.60	7.50	6.30	14.40	0.00	31.4	79.5
Ստորերկրյա հոսք	2.60	2.60	2.60	7.80	4.10	6.10	9.90
Ընդամենը	15.17	22.14	21.19	58.50	46.4	82.7	141.1
ԵԼՔ							
Հրազդան գետով	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	18.8	151.0
Գոլորշացում լճի մակերևույթից	42.9	35.6	29.2	107.7	80.6	116.7	151.5
Ստորերկրյա հոսք	0.40	0.40	0.40	1.20	0.40	1.10	1.70
Ընդամենը	43.30	36.00	29.60	108.9	93.9	142.0	260.1
Կուտակում (նվազում)	-25.4	-25.5	-12.8	-63.7	-218.2	-66.4	8.80
Բացարձակ անկապք	-2.73	11.64	4.39	13.30		6.90	
Հարաբերական անկապք %	6.30	24.4	12.9	10.9	0.40	7.00	25.9

Բնութագրեր	Լճի մակարդակը, մ	Լճի մակերեսը, կմ²	Լճի ծավալը, կմ³
Ամսվա առաջին օրը	1900.38	1277.369	38.0238
Ամսվա վերջին օրը	1900.33	1276.894	37.9601
Միջին ամսական	1900.35	1277.084	37.9856

Մակարդակի փոփոխությունը ամսվա ընթացքում -0.05 (մ)
 Մակարդակի փոփոխությունը 01.01.22 30.11.22 ընթացքում -0.10 (մ)
 30.11.22 և 30.11.21 մակարդակի տարբերությունը - 0.14 (մ)

Դեկտեմբեր

Ջրային հաշվեկշռի տարրերը	Ընդամենը (մլն. մ³)				Բազմամյա բնութագրեր (մլն.մ³) 1961–2021թթ.		
	Ըստ տասնօրյակների			Ամսվա ընթացքում	Նվազ.	միջին	Առավ.
	1	2	3				
ՄՈՒՏՔ							
Լիճը թափվող գետերով	11.43	11.11	11.79	34.33	20.7	37.0	51.4
Արփա-Սևան ջրատարով մուտք գործած ջրի ծավալը, այդ թվում ստորերկրյա ներհոսքը	0.86	0.86	0.95	2.67	0.00	8.10	22.9
Տեղումները լճի մակերևույթի վրա	7.90	1.30	0.30	9.50	0.40	22.8	56.4
Ստորերկրյա հոսք	2.60	2.60	2.70	7.90	4.20	6.20	7.90
Ընդամենը	22.79	15.87	15.74	54.40	43.1	71.7	108.4
ԵԼՔ							
Հրազդան գետով	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	20.2	177.0
Գոլորշացում լճի մակերևույթից	29.5	24.5	27.8	81.8	62.9	95.4	113.7
Ստորերկրյա հոսք	0.40	0.40	0.40	1.20	0.40	1.10	1.70
Ընդամենը	29.9	24.9	28.2	83.0	63.0	122.2	240.9
Կուտակում (նվազում)	-25.4	-12.8	-25.5	-63.7	-178.4	-57.3	24.9
Բացարձակ անկապք	18.29	3.77	13.04	35.10		8.50	
Հարաբերական անկապք %	38.0	13.1	31.6	29.7	0.40	7.70	46.2

Բնութագրեր	Լճի մակարդակը, մ	Լճի մակերեսը, կմ²	Լճի ծավալը, կմ³
Ամսվա առաջին օրը	1900.33	1276.894	37.9601
Ամսվա վերջին օրը	1900.28	1276.418	37.8964
Միջին ամսական	1900.30	1276.608	37.9219

Մակարդակի փոփոխությունը ամսվա ընթացքում

-0.05 (մ)

Մակարդակի փոփոխությունը 01.01.22 31.12.22 ընթացքում

-0.15 (մ)

31.12.22 և 31.12.21 մակարդակի տարբերությունը

-0.15 (մ)

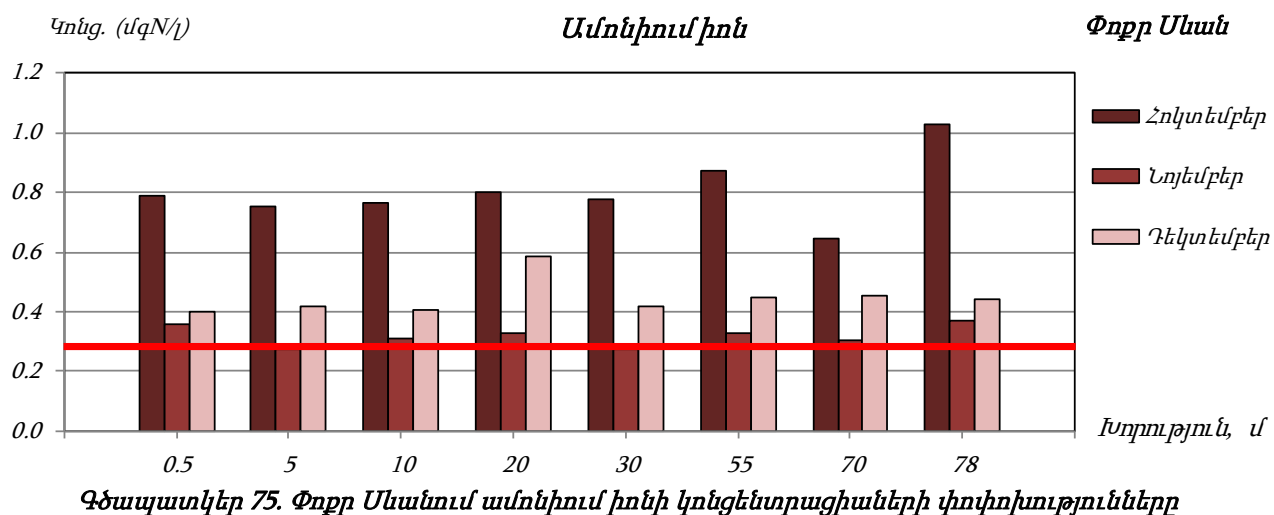
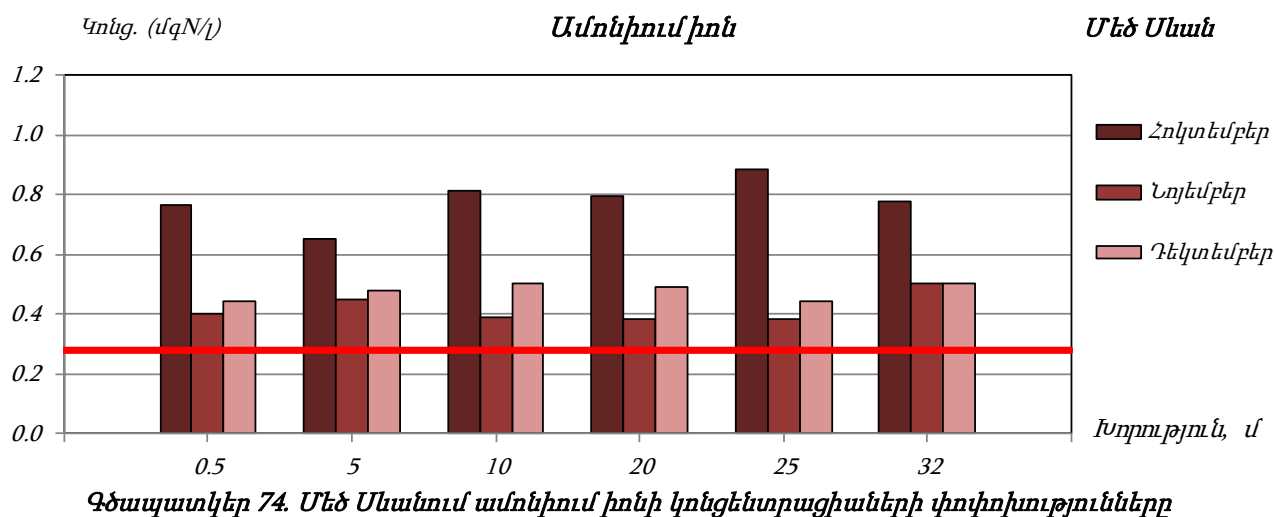
2022 թվականի հոկտեմբերի 1-ին լճի մակարդակը կազմել է 1900.43մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատությամբ ցածր է եղել 11սմ-ով: 2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին լճի մակարդակը կազմել է 1900.28մ, որը նախորդ տարվա նույն օրվա համեմատ ցածր է եղել 15 սմ-ով: 2022 թվականի հոկտեմբերի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը լճի մակարդակը իջել է 15 սմ-ով:

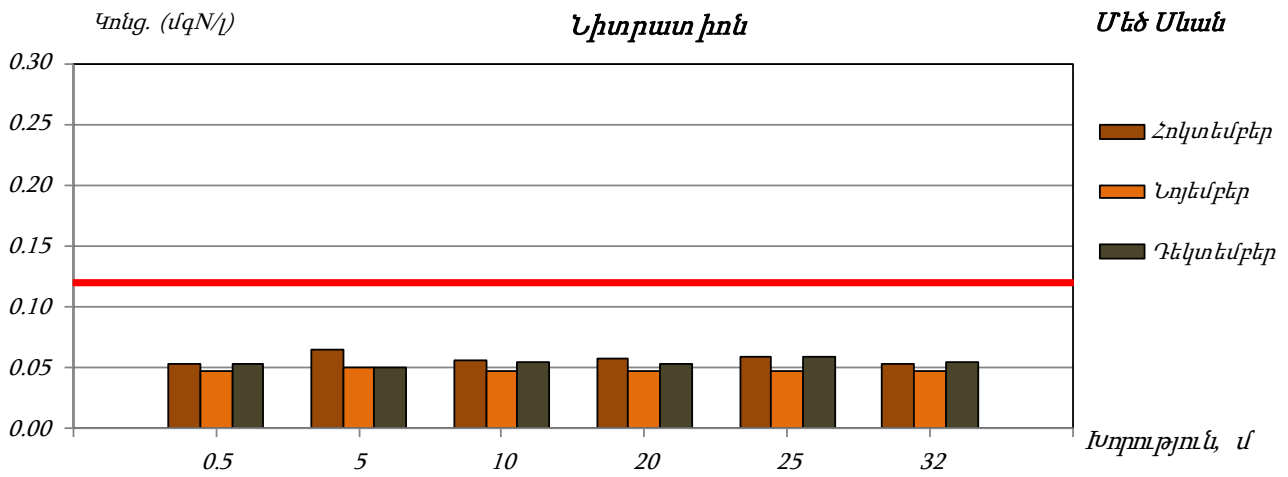
Արփա-Սևան ջրատարով լիճ մուտք գործած ջրի ծավալը հոկտեմբեր ամսին կազմել է 2.346 մլն մ³, նոյեմբերին՝ 2.536 մլն մ³, դեկտեմբերին՝ 2.666 մլն մ³:

2022 թվականի հոկտեմբերի 1-ին Սևանա լճի մակերեսը կազմել է 1277.845 կմ², ծավալը 38.0875 կմ³, իսկ եռամսյակի վերջին օրը՝ դեկտեմբերի 31-ին համապատասխանաբար՝ 1276.418 կմ² և 37.8964 կմ³:

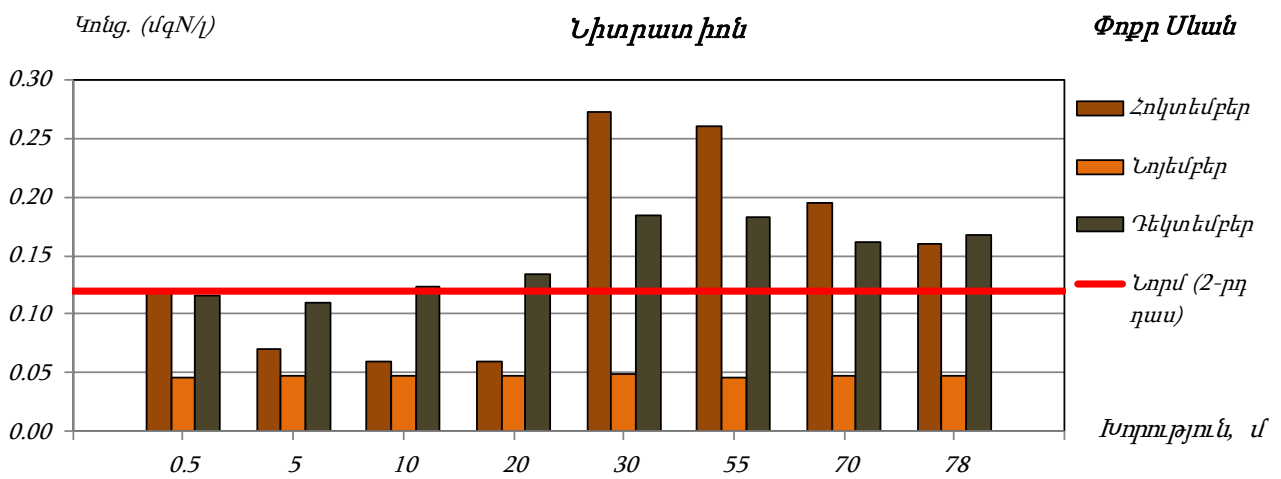
Սևանա լճի ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է Փոքր և Մեծ Սևանների տարբեր խորություններում: Սևանա լճի ջրի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75 Ն որոշման Հավելված 12.1-ի համաձայն: Երեք ամիսներին Սևանա լճի ջրի որակի գնահատականները ներկայացված են Աղյուսակ 9-ում:

Սևանա լճում կենսածին նյութերի պարունակությունները.

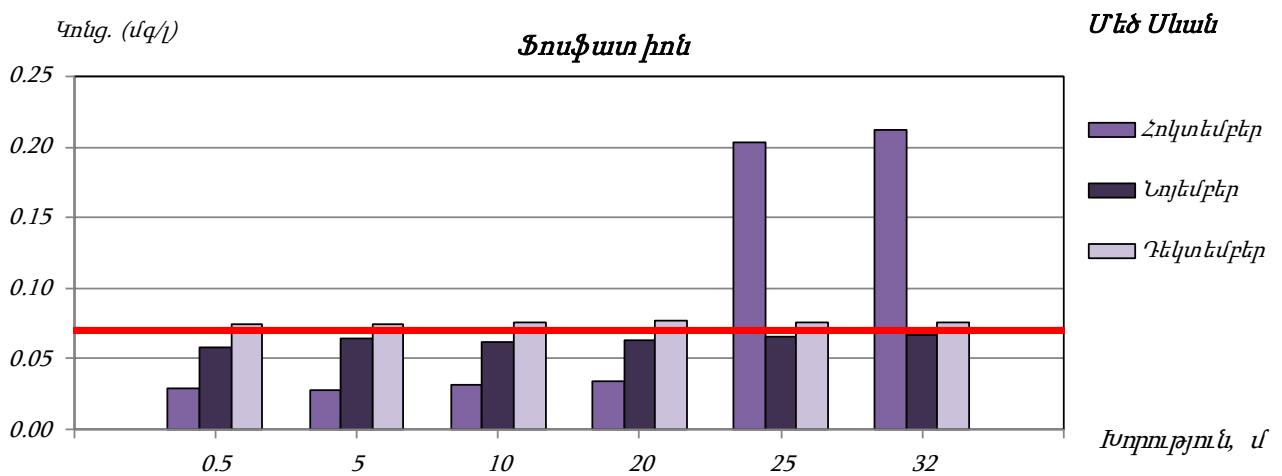

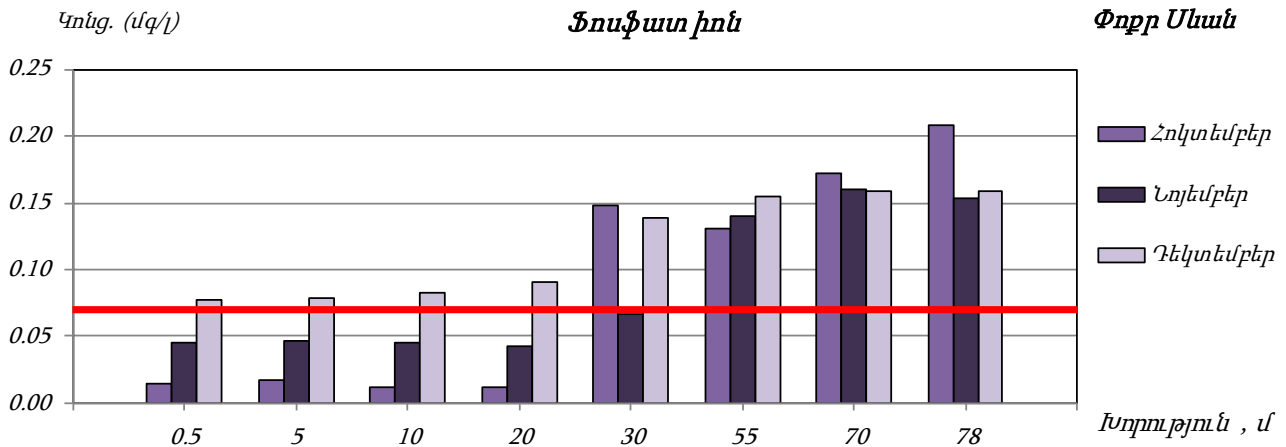
Գծապատկեր 76. Մեծ Սևանում նիտրատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 77. Փոքր Սևանում նիտրատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 78. Մեծ Սևանում ֆոսֆատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 79. Փոքր Սևանում ֆոսֆատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Աղյուսակ 9. Սևանա լճի ջրի որակը 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում

Հոկտեմբեր

Տեղադրություն, խորություն	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն	ԹՔՊ, բոր	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ՀԱԱ	4-րդ	
Մեծ Սևան, 5մ խորություն	Բոր	3-րդ	4-րդ
	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ՀԱԱ	4-րդ	
Մեծ Սևան, 10մ խորություն	ԹՔՊ, բոր	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, ՀԱԱ	4-րդ	
Մեծ Սևան, 20մ խորություն	ԹՔՊ, բոր	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, ՀԱԱ	4-րդ	
Մեծ Սևան, 25մ խորություն	ԹՔՊ, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ՀԱԱ	4-րդ	
	Մանգան	5-րդ	
Մեծ Սևան, 30մ խորություն	ԹՔՊ, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ՀԱԱ	4-րդ	
	Մանգան	5-րդ	
Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, բոր	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ՀԱԱ	4-րդ	
Փոքր Սևան, 5մ խորություն	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, բոր	3-րդ	4-րդ
	Ամոնիում իոն, ՀԱԱ	4-րդ	

<i>Տեղադրություն, խտրություն</i>	<i>Ջրի որակի բնութագրիչ</i>	<i>Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների</i>	<i>Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների</i>
<i>Փոքր Սևան, 10մ խտրություն</i>	<i>Բոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ԸԱԱ</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 20մ խտրություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, բոր, ԿՉՆ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, ԸԱԱ</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 30մ խտրություն</i>	<i>ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ԸԱԱ</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 55մ խտրություն</i>	<i>ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, մանգան, ԸԱԱ</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 70մ խտրություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրատ իոն, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ԸԱԱ</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն, մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 80մ խտրություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրատ իոն, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ԸԱԱ, ԿՉՆ</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն, մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	

Նոյնիքեր

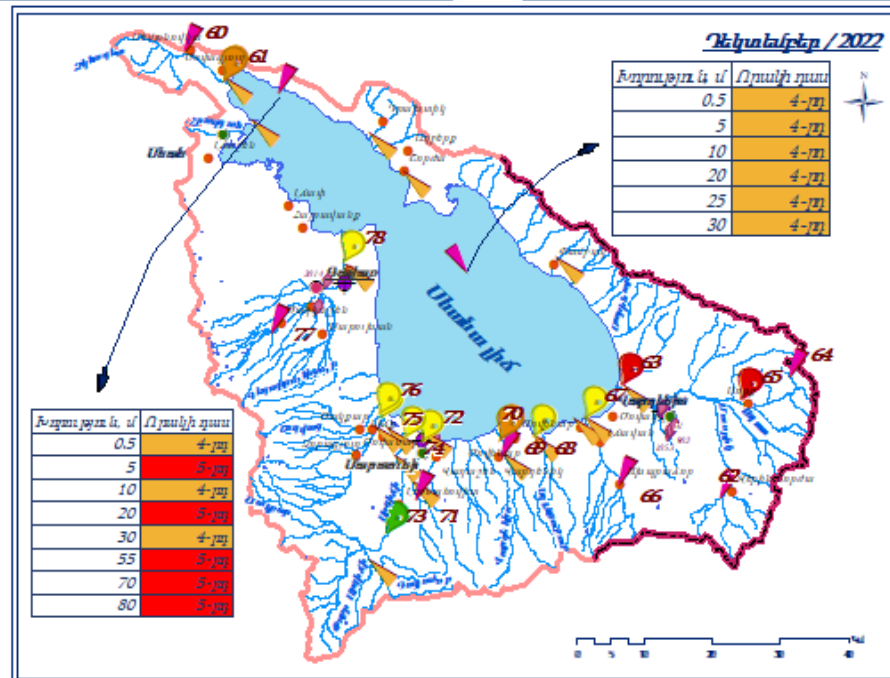
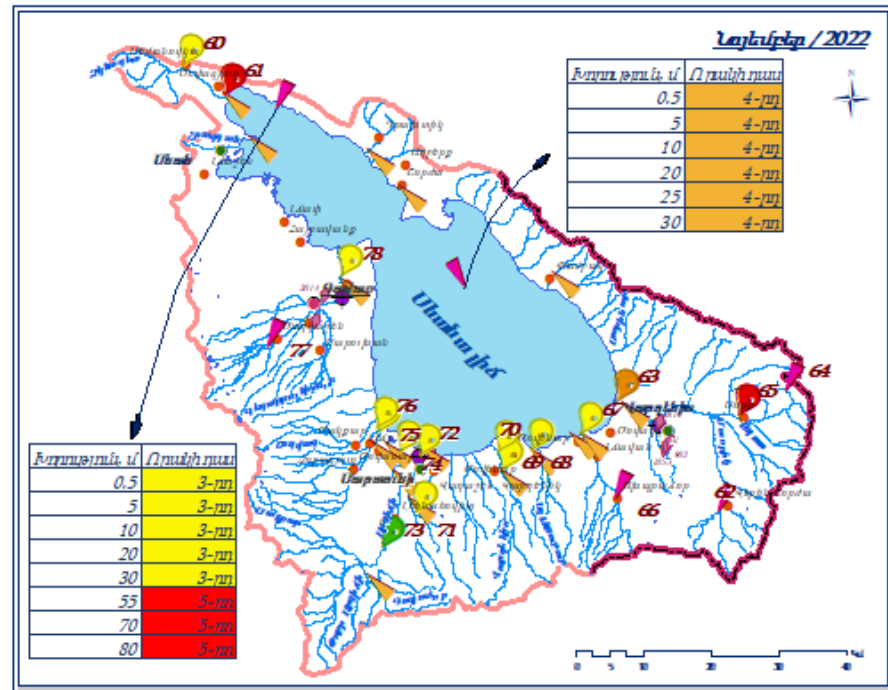
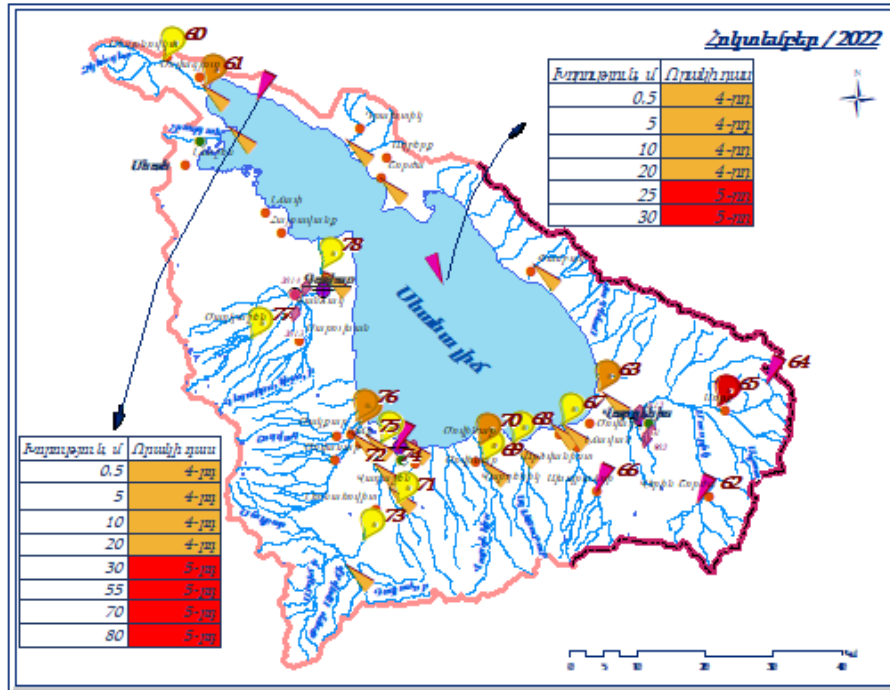
<i>Տեղադրություն, խորություն</i>	<i>Ջրի որակի բնութագրիչ</i>	<i>Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների</i>	<i>Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների</i>
<i>Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն</i>	<i>Երկաթ, բոր, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, մանգան</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 5մ խորություն</i>	<i>Երկաթ, բոր, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, մանգան</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 10մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, երկաթ, բոր, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Մանգան</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 20մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, երկաթ, բոր, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Մանգան</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 25մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, երկաթ, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Մանգան, բոր</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 30մ խորություն</i>	<i>Նիտրիտ իոն, երկաթ, բոր, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, մանգան</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, բոր, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Փոքր Սևան, 5մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, բոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Փոքր Սևան, 10մ խորություն</i>	<i>Ամոնիում իոն, բոր, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Փոքր Սևան, 20մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, բոր, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Փոքր Սևան, 30մ խորություն</i>	<i>Մանգան, բոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>3-րդ</i>
<i>Փոքր Սևան, 55մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, բոր, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 70մ խորություն</i>	<i>Ամոնիում իոն, բոր, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ֆոսֆատ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 80մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ամոնիում իոն, բոր, ԼՍԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ֆոսֆատ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	

Դեկտեմբեր

<i>Տեղադրություն, խորություն</i>	<i>Ջրի որակի բնութագրիչ</i>	<i>Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների</i>	<i>Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների</i>
<i>Մեծ Սևան, 0.5մ խորություն</i>	<i>Ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր, ԼԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 5մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր, ԼԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 10մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր, ԼԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 20մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր, ԼԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 25մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր, ԼԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Մեծ Սևան, 30մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր, ԼԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 0.5մ խորություն</i>	<i>Ֆոսֆատ իոն, բոր, ԼԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 5մ խորություն</i>	<i>Ֆոսֆատ իոն, բոր, ԼԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 10մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր, ԼԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 20մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, ԼԱԱ</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Նիտրիտ իոն</i>	<i>5-րդ</i>	

<i>Տեղադրություն, խորություն</i>	<i>Ջրի որակի բնութագրիչ</i>	<i>Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների</i>	<i>Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների</i>
<i>Փոքր Սևան, 30մ խորություն</i>	<i>Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, բոր, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>4-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, մանգան</i>	<i>4-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 55մ խորություն</i>	<i>Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, բոր, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 70մ խորություն</i>	<i>ԹՔՊ, նիտրատ իոն, բոր, ԸԱԱ</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	
<i>Փոքր Սևան, 80մ խորություն</i>	<i>Նիտրատ իոն, բոր, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր</i>	<i>3-րդ</i>	<i>5-րդ</i>
	<i>Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն</i>	<i>4-րդ</i>	
	<i>Մանգան</i>	<i>5-րդ</i>	

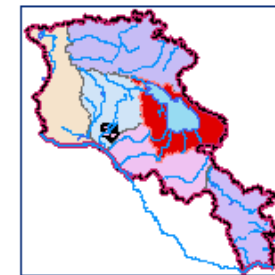
ՀՀ Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

- Մաքցենտրան
- Բաղադրում
- Բաղադրում
- ▲ Մակերևութային ջրերի որակի մակերևութային ջրերի որակի
- ▲ Մաքցենտրան ջրերի մակերևութային ջրերի որակի
- Պետական սահման
- Լճեր և ջրամբարներ
- Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք

3-րդ	«միջակ»	
4-րդ	«անբավարար»	
5-րդ	«վատ»	

Մակերևութային ջրերի որակի դասեր

- 2-րդ դաս
- 3-րդ դաս
- 4-րդ դաս
- 5-րդ դաս

Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք
Մակերևութային ջրեր
Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Արարատյան ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 12 դիտակետում, այդ թվում՝ 11 գետային և 1 ջրամբարային (Ագատի ջրամբար): Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի ելքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացված են Աղյուսակ 10-ում:

Աղյուսակ 10. Արարատյան ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական ելքեր, մ³/վ								
		հոկտեմբեր			նոյեմբեր			դեկտեմբեր		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Ագատ	Գառնի	2.21	2.95	75	2.27	3.07	74	1.99	3.04	65
Վեդի	Ուրցաձոր	0.12	0.51	24	0.20	0.72	28	0.32	0.72	44
Արփա	Ջերմուկ	3.00	2.75	109	2.65	2.66	100	2.34	2.58	91
Արփա	Արենի	6.54	7.30	90	8.38	8.11	103	8.11	7.55	107

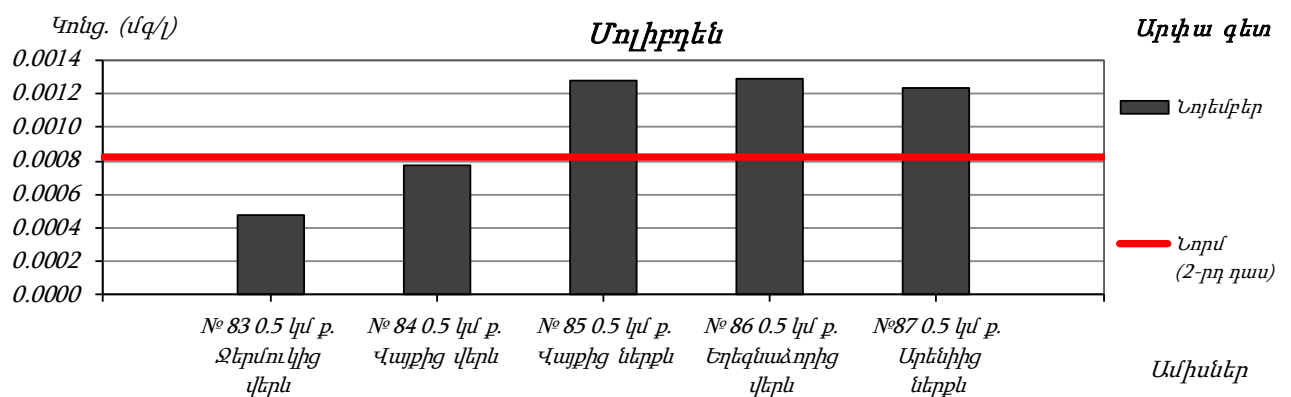
Մակերևութային ջրերի որակ

Վեդի գետի ջրի որակը Ուրցաձոր գյուղից վերև նոյեմբերին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

Արփա գետի ջրի որակը Ջերմուկ քաղաքից վերև, Վայք քաղաքից վերև, Վայք քաղաքից ներքև և Եղեգնաձոր քաղաքից վերև նոյեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Արենի գյուղից ներքև հատվածում ջրի որակը նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Եղեգիս գետի ջրի որակը Շատին գյուղից ներքև հատվածում նոյեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Որոտան-Արփա ջրատարի ջրի որակը թունելի ելքի հատվածում նոյեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Գծապատկեր 80. Արփա գետում մոլիբդենի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

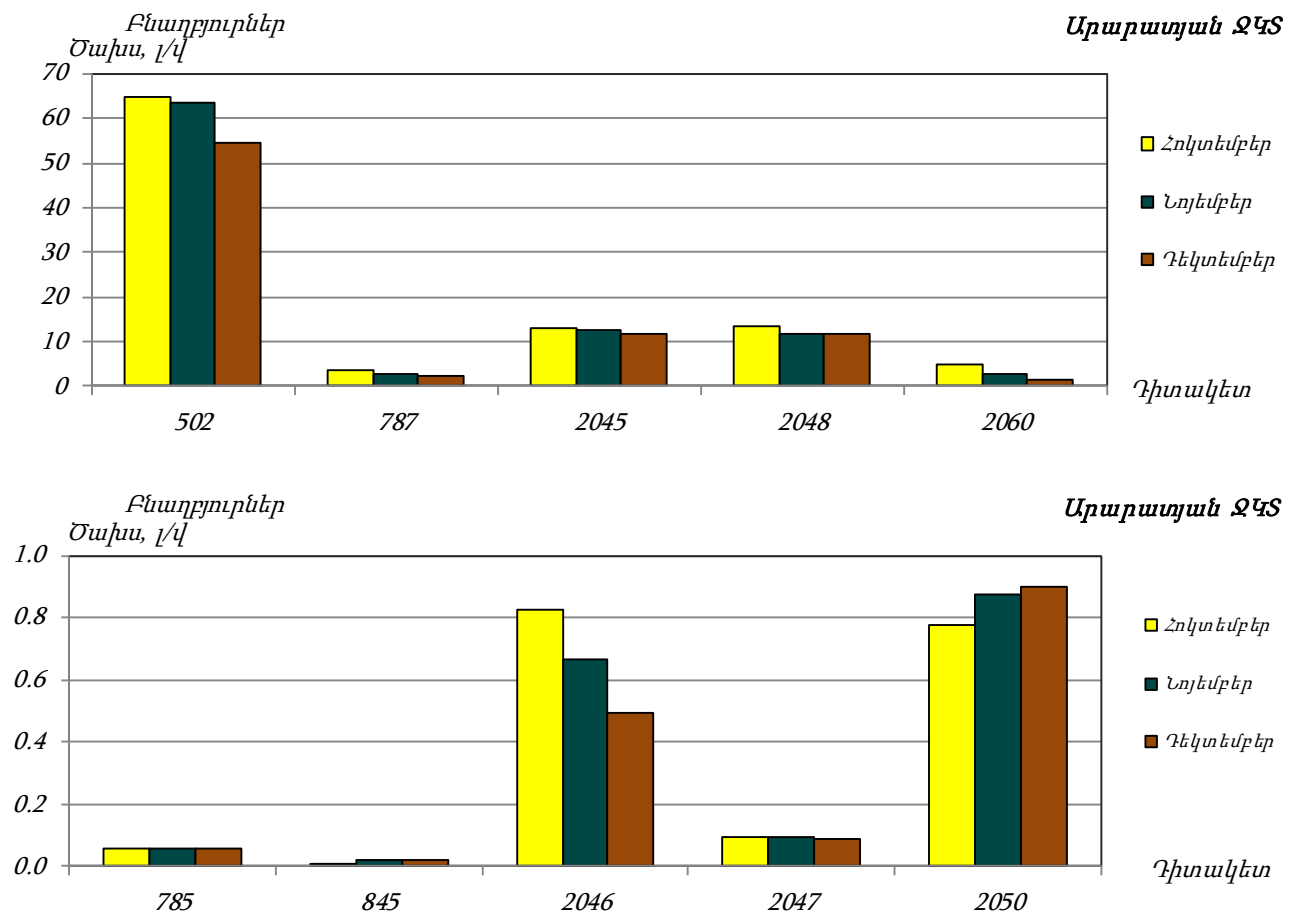
Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Արարտյան ՋԿՏ-ում ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մոնիթորինգն իրականացվել է 23 դիտակետում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը, ծախսը և մակարդակը:

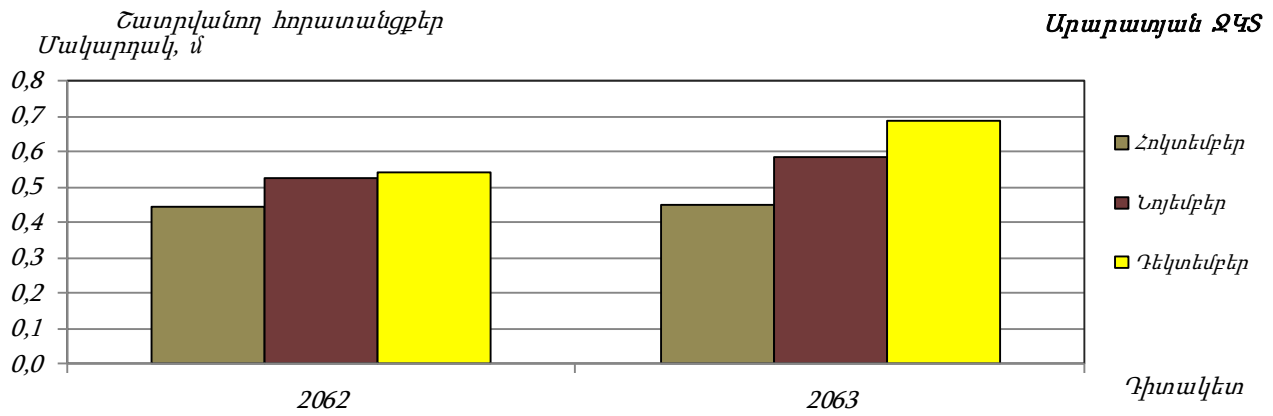
Մալիշկա (N502), Կեչուտ (N2060), Գառնիի (N2045, N2046) բնակավայրերի դիտակետերում նկատվել են ծախսի իջեցումներ: Ագարակաձորի (N785) դիտակետում նկատվել է ծախսի կայուն վիճակ: Արարատյան արտեզյան ավազանի հարավ-արևելյան մասում գտնվող Եղեգնավանի N2065, Արարատի N2076 դիտակետերում նկատվել են մակարդակի իջեցումներ:

N2064, N2069 շատրվանող հորատանցքերում նկատվել է ջրի մակարդակի իջեցում: Ծախսի բարձրացումներ են դիտվել Արտաշատի N2062 և Դալարի N2063 շատրվանող հորատանցքերում:

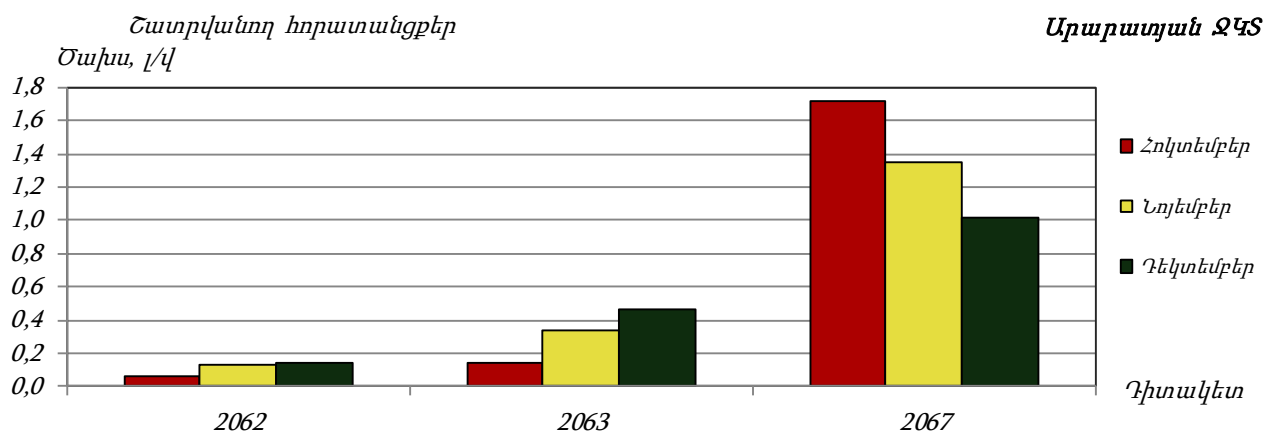
Ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է 10 դիտակետում: N2067 դիտակետի հանքայնացումը գերազանցել է համապատասխան ՍԹԿ-ն:

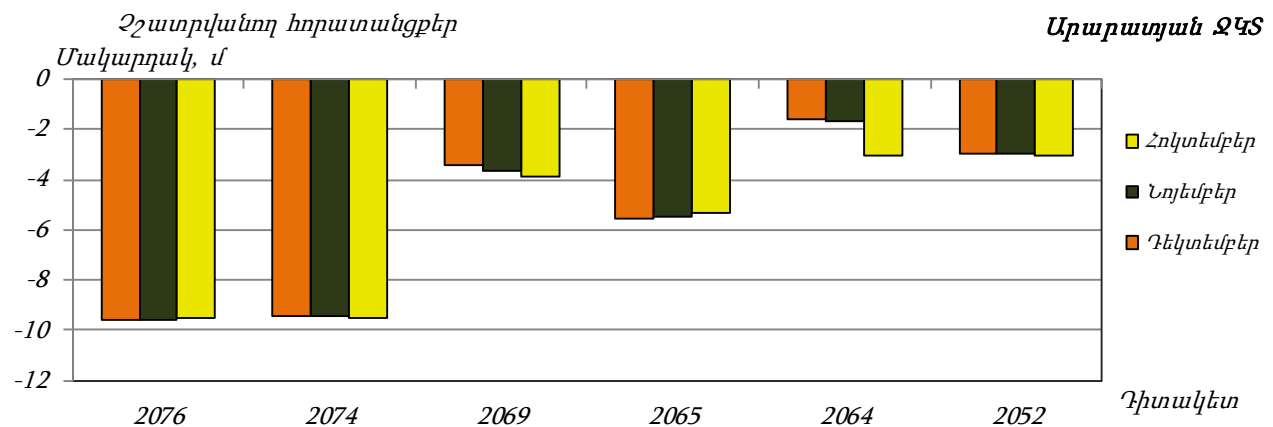
Գծապատկեր 81. Արարատյան ՋԿՏ-ի բնադրությունների ծախսերի փոփոխությունները

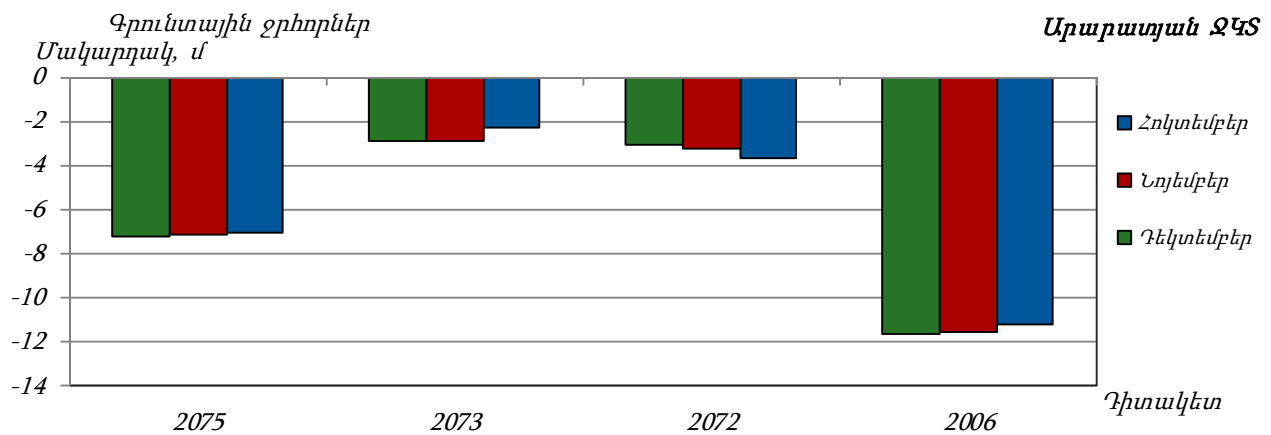
Գծապատկեր 82. Արարատյան ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերում մակարդակների փոփոխությունները

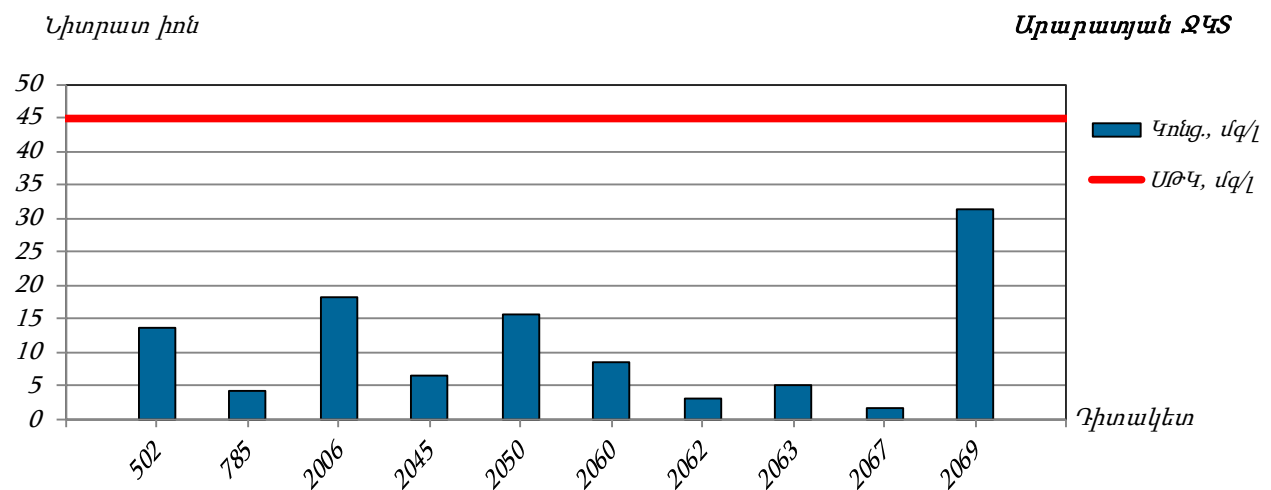
Գծապատկեր 83. Արարատյան ՋԿՏ-ի շատրվանող հորատանցքերում ծախսերի փոփոխությունները

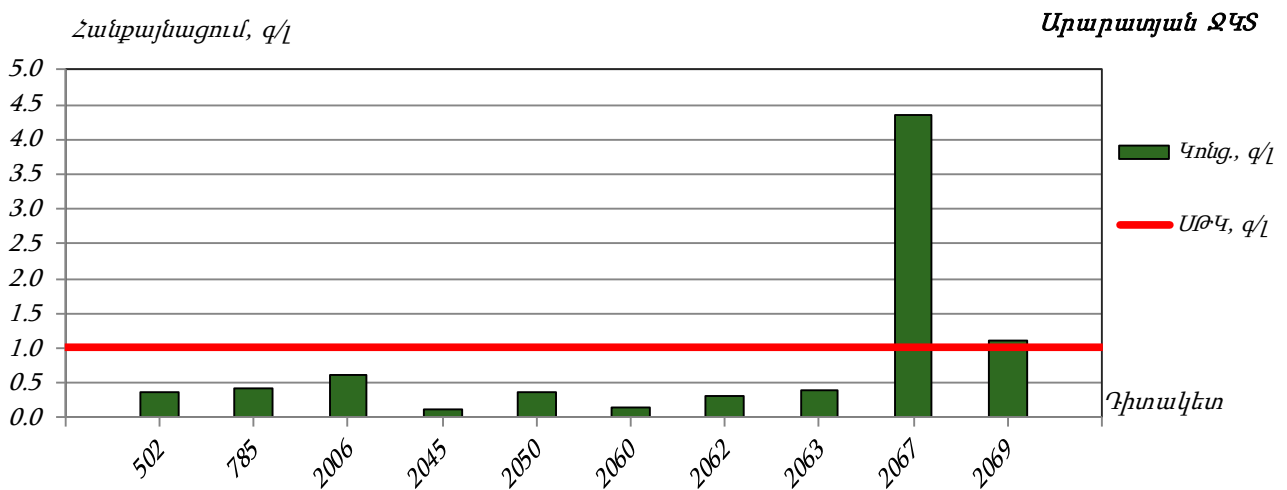
Գծապատկեր 84. Արարատյան ՋԿՏ-ի չշատրվանող հորատանցքերում մակարդակների փոփոխությունները

Գծապատկեր 93. Արարատյան ՋԿՏ-ի գրունտային ջրհորներում մակարդակների փոփոխությունները

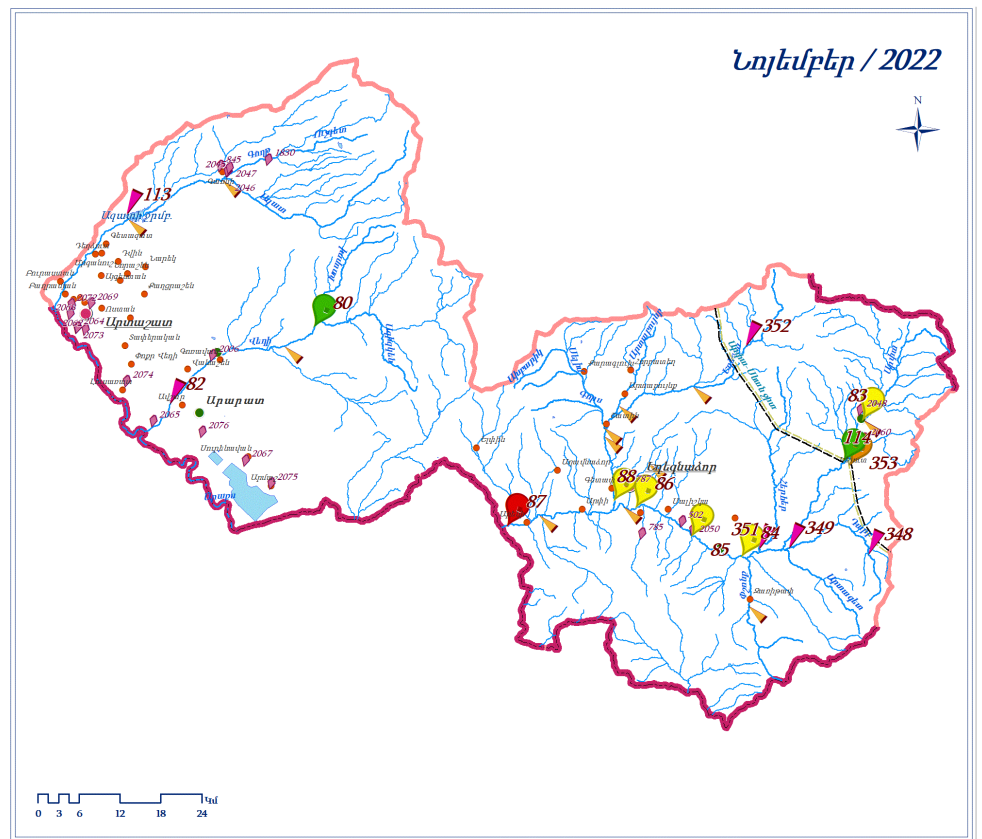
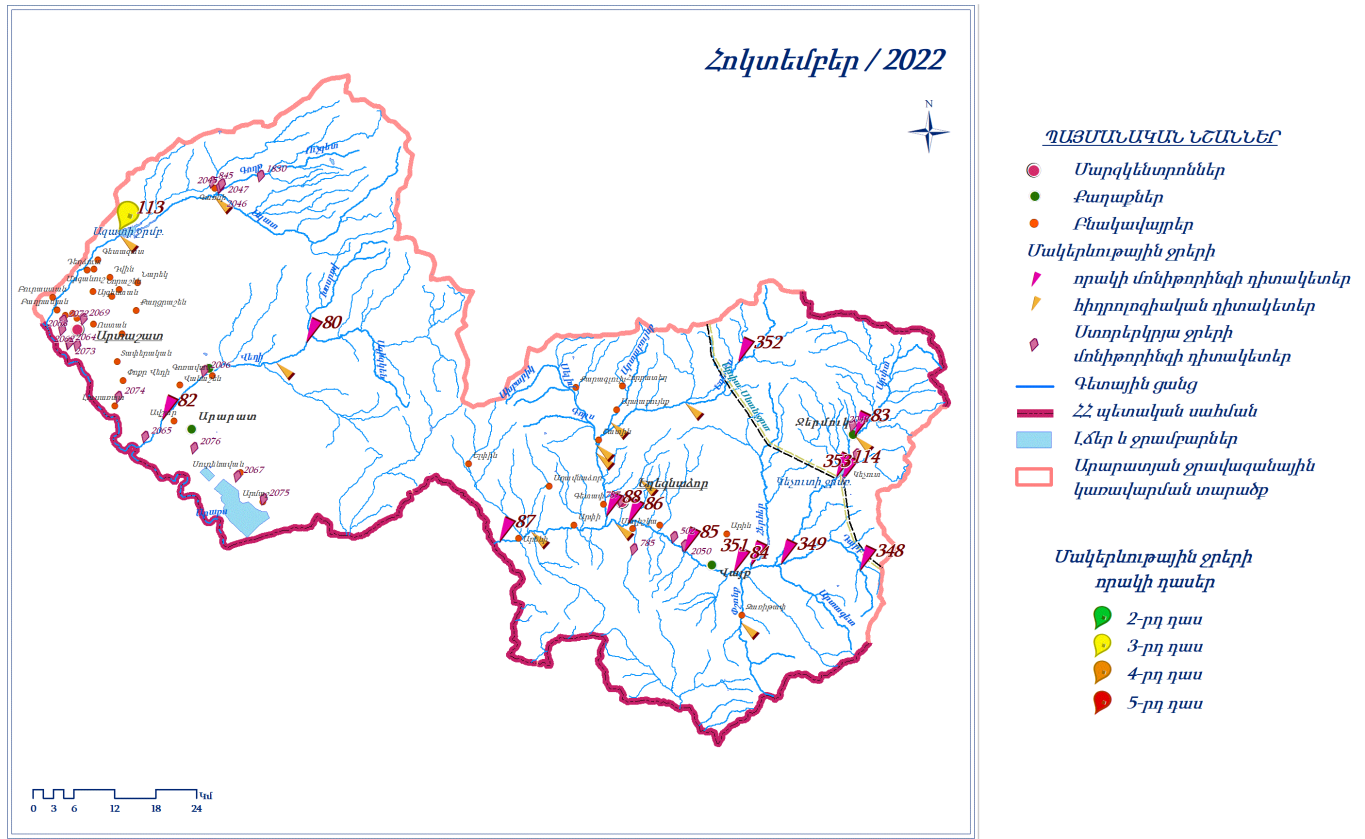

Գծապատկեր 93. Արարատյան ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերում նիտրատ իոնի պարունակությունը

Գծապատկեր 93. Արարատյան ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերի հանքայնացումը

ՀՀ Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային ջրերի որակը

Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք
Մակերևութային ջրեր
Հիդրոլոգիական դիտարկումներ

Հարավային ՋԿՏ-ում հիդրոլոգիական դիտարկումներն իրականացվում են 9 դիտակետում: Որոշ օպերատիվ դիտակետերի դիտարկումներից ստացված ջրի ելքերի վերաբերյալ միջին ամսական փաստացի տվյալները և նորմաների նկատմամբ շեղումները ներկայացված են աղյուսակ 11-ում:

Աղյուսակ 11. Հարավային ՋԿՏ-ի որոշ դիտակետերում ջրի ելքը.

Գետ	Դիտակետ	Միջին ամսական ելքեր, մ ³ /վ								
		Խոկտեմբեր			Նոյեմբեր			դեկտեմբեր		
		փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%	փաստացի	նորմա	%
Մեղրիգետ	Մեղրի	0.13	0.95	14	0.13	1.09	12	0.27	0.98	28
Ողջի	Կապան	0.96	2.53	38	0.94	2.07	45	0.94	1.61	58
Որոտան	Գորայք	1.69	2.07	82	1.68	2.02	83	1.68	1.99	84

Մակերևութային ջրերի որակ

Կարճևան գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Մեղրիգետ գետի ջրի որակը Մեղրի քաղաքից վերև և գետաբերանի հատվածներում նոյեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

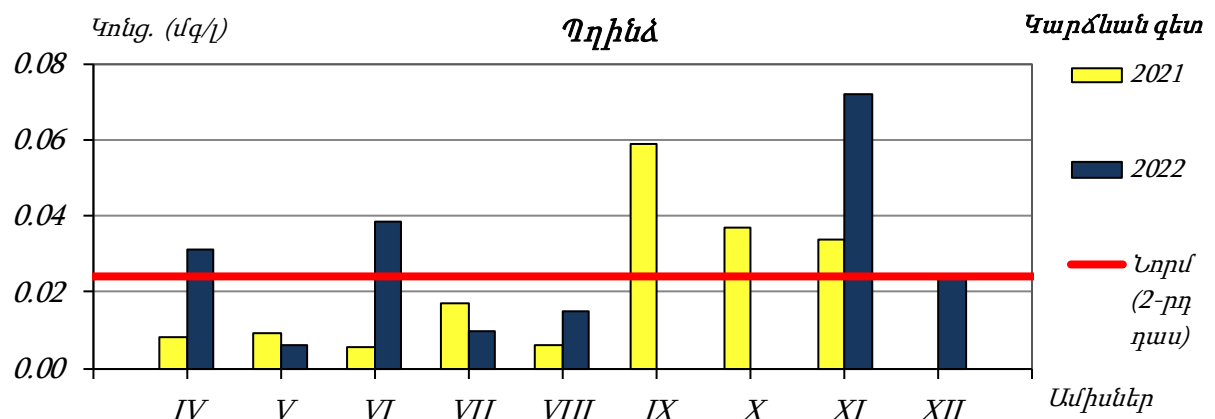
Աճանան (Նորաշենիկ) գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Գեղի գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում նոյեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

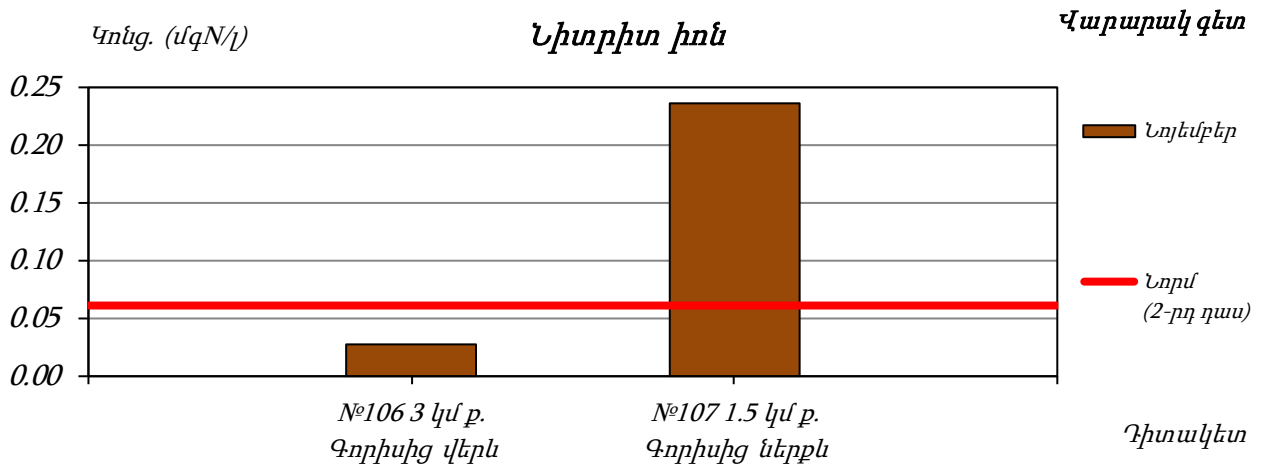
Որոտան գետի ջրի որակը Գորայք գյուղից վերև նոյեմբերին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս): Միսիան քաղաքից վերև հատվածում ջրի որակը նոյեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), Միսիան քաղաքից ներքև հատվածում ջրի որակը նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս):

Միսիան գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում նոյեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Վարարակ գետի ջրի որակը Գորիս քաղաքից վերև հատվածում նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Գետաբերանի հատվածում ջրի որակը նոյեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս):

Գծապատկեր 85. Կարձնան գետում պղնձի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

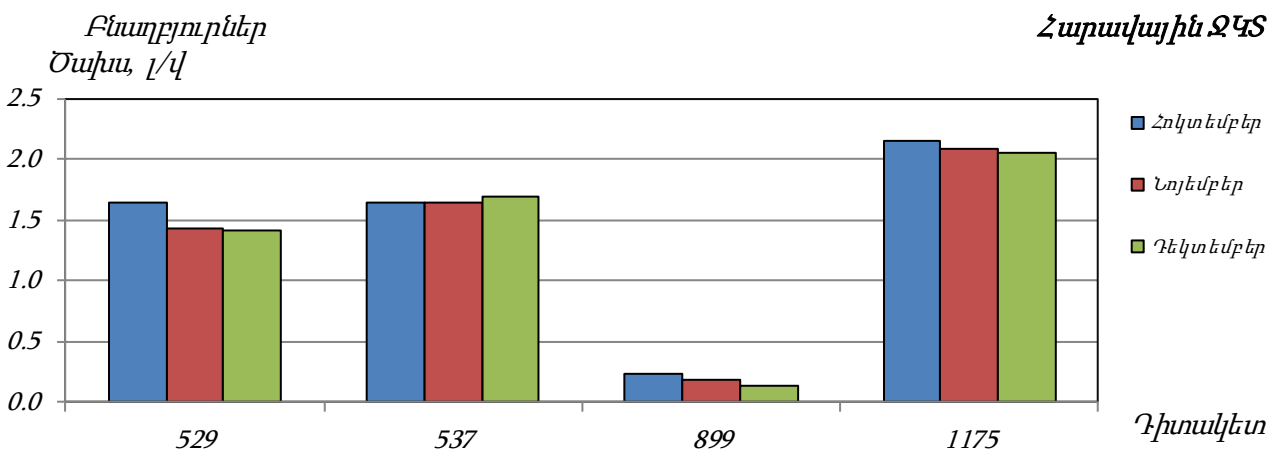
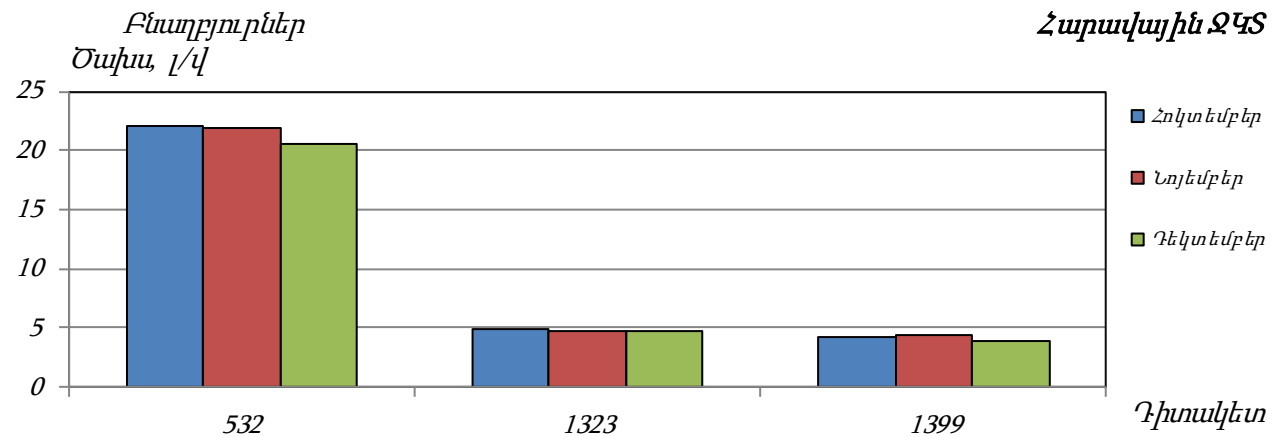
Գծապատկեր 86. Վարարակ գետում նիտրիտ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Ստորերկրյա քաղցրահամ ջրեր

Հարավային ՋԿՏ-ի ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի քանակական մոնիթորինգն իրականացվել է 7 բնաղբյուրում, որտեղ դիտարկվել են ջրի ջերմաստիճանը և ծախսը:

Դիտակետերի մեծ մասում դիտվել են ծախսի իջեցումներ:

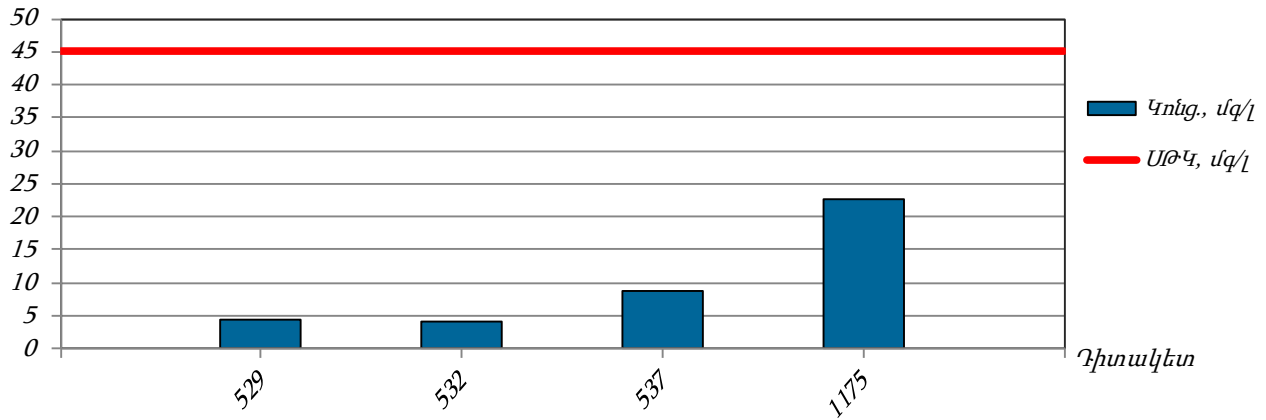
Ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է 4 դիտակետում, որտեղ ցուցանիշները չեն գերազանցել ՍԹԿ-ները:

Գծապատկեր 87. Հարավային ՋԿՏ-ի բնաղբյուրներում ծախսերի փոփոխությունները

Նիտրատ իոն

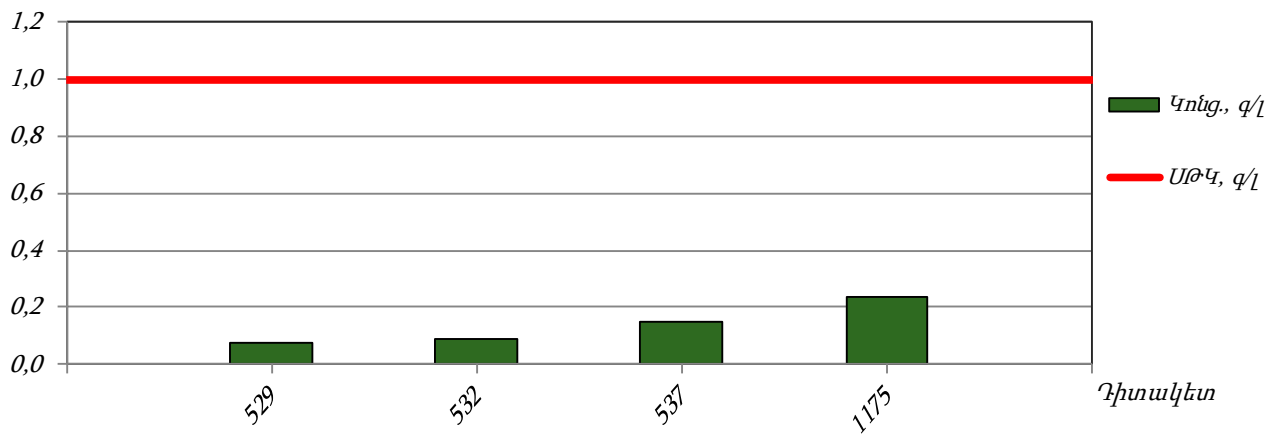
Հարավային ՋԿՏ

Գծապատկեր 88. Հարավային ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերում նիտրատ իոնի պարունակությունը

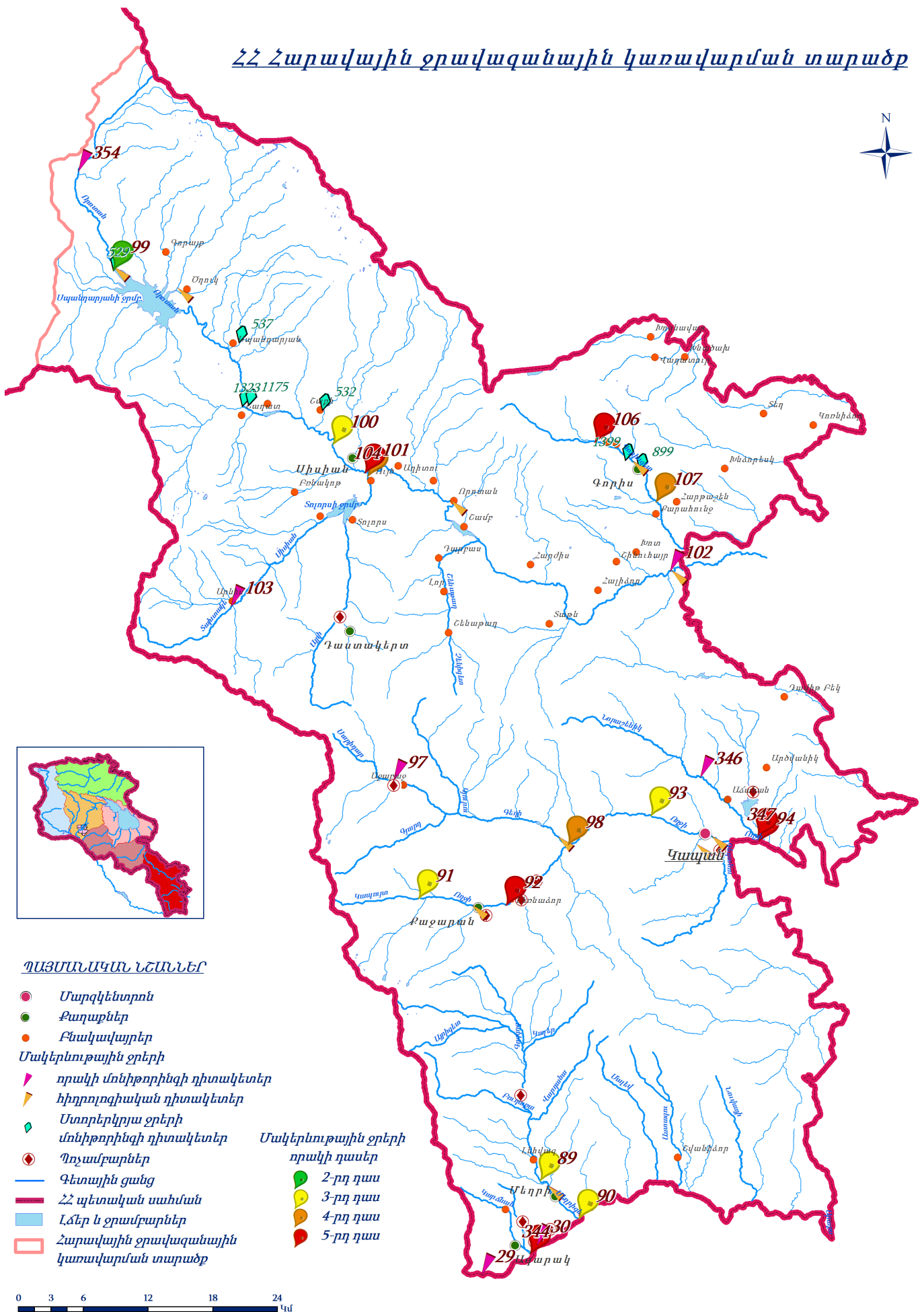
Հանքայնացում, գ/լ

Հարավային ՋԿՏ

Գծապատկեր 89. Հարավային ՋԿՏ-ի ստորերկրյա ջրերի դիտակետերի հանքայնացումը

ՀՀ Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք

Ջրամբարներ

Ախուրյանի, Արփի լիճ, Ազատի և Ապարանի ջրամբարներում իրականացվում են հիդրոլոգիական դիտարկումներ և ջրի որակի մոնիթորինգ, Մարմարիկի ջրամբարում իրականացվում են միայն հիդրոլոգիական դիտարկումներ, իսկ Կեչուտի ջրամբարում և Երևանյան լճում՝ միայն ջրի որակի մոնիթորինգ:

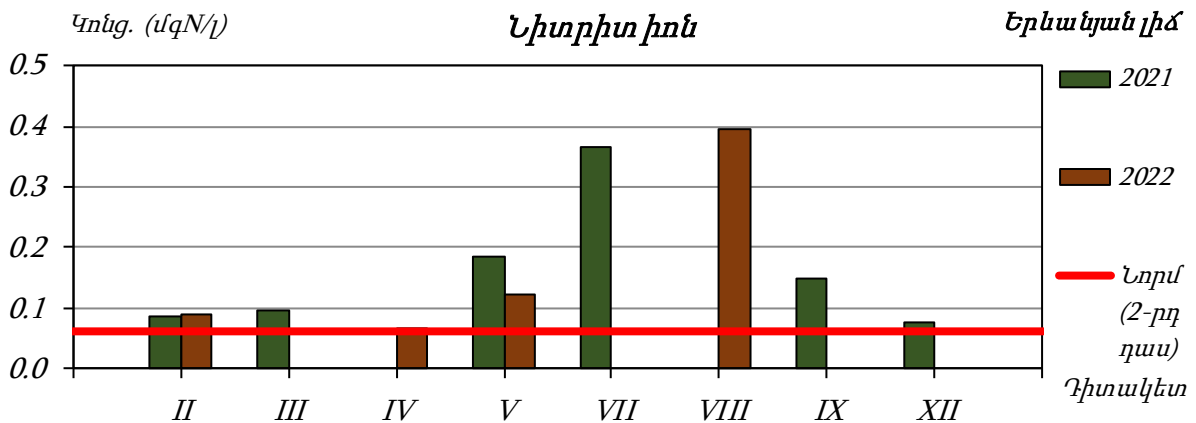
2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում ջրամբարների լցվածությունների մեծությունները եռամսյակի ամիսների վերջին օրերի դրությամբ ներկայացված են 12-րդ աղյուսակում:

Աղյուսակ 12. Ջրամբարների ջրալցվածությունը 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում

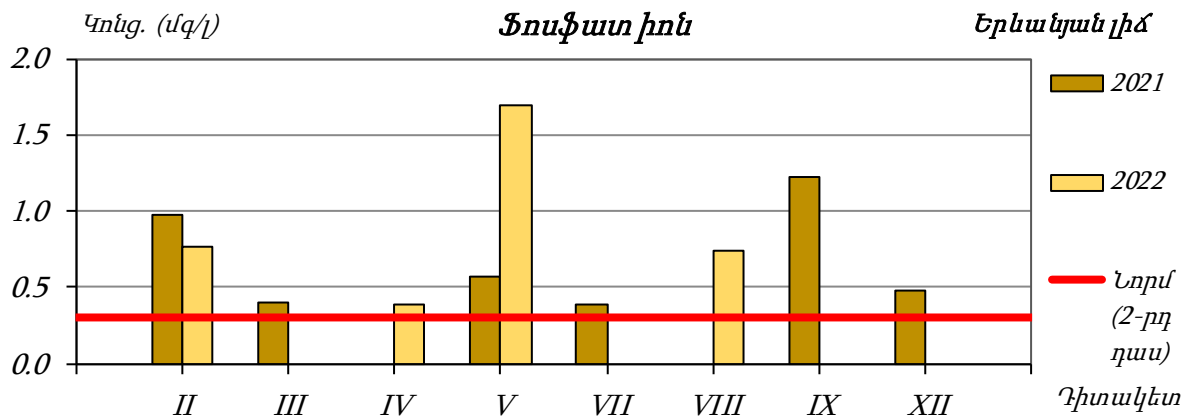
Ջրամբարի անվանումը	Ջրամբարի ընդհանուր ծավալը, մլն. խոր.մ	Փաստացի լցվածությունը, հոկտեմբերի 31-ի դրությամբ		Փաստացի լցվածությունը, նոյեմբերի 30-ի դրությամբ		Փաստացի լցվածությունը, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
		ընդամենը մլն. խոր.մ	ընդհանուր ծավալի նկատմամբ %	ընդամենը մլն. խոր.մ	ընդհանուր ծավալի նկատմամբ %	ընդամենը մլն. խոր.մ	ընդհանուր ծավալի նկատմամբ %
Ախուրյան	525	79.3	15	94.6	18	126	24
Արփիլիճ	105	39.7	38	40.4	38	41.4	39
Ազատ	70	7.99	11	10.2	15	16.3	23
Ապարան	91	10.2	11	10.9	12	11.7	13
Մարմարիկ	24	1.60	7	1.81	8	1.97	8

Ջրամբարների ջրի որակ

Ախուրյանի ջրամբարի ջրի որակը նոյեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Ապարանի ջրամբարի ջրի որակը նոյեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Երևանյան լիճ ջրամբարի ջրի որակը հոկտեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Ազատի ջրամբարի ջրի որակը հոկտեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս): Կեչուտի ջրամբարի ջրի որակը նոյեմբերին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս):

Գծապատկեր 90. Երևանյան լճում նիտրիտ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Գծապատկեր 91. Երևանյան լճում ֆոսֆատ իոնի կոնցենտրացիաների փոփոխությունները

Աղյուսակ 13. Ջրամբարների ջրի որակը 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում
Հոկտեմբեր

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Երևանյան լիճ ջրամբար	ամբարտակի մոտ (112)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ԼՍԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	5-րդ
		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	4-րդ	
		Նիտրիտ իոն	5-րդ	
Ազատի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (113)	Ամոնիում իոն	3-րդ	3-րդ

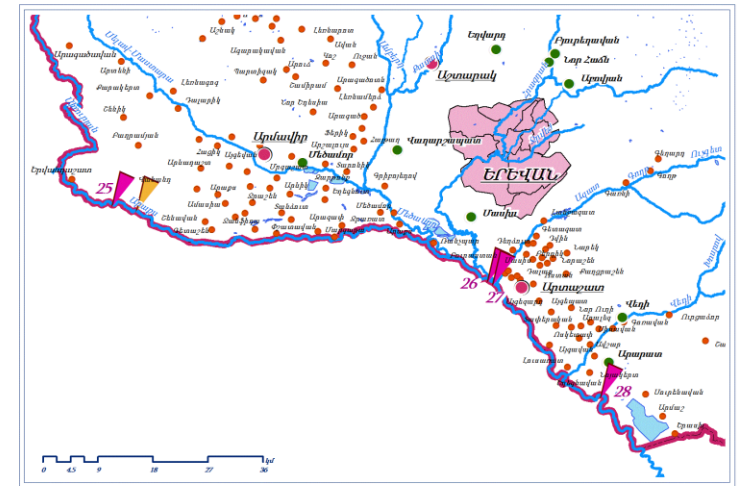
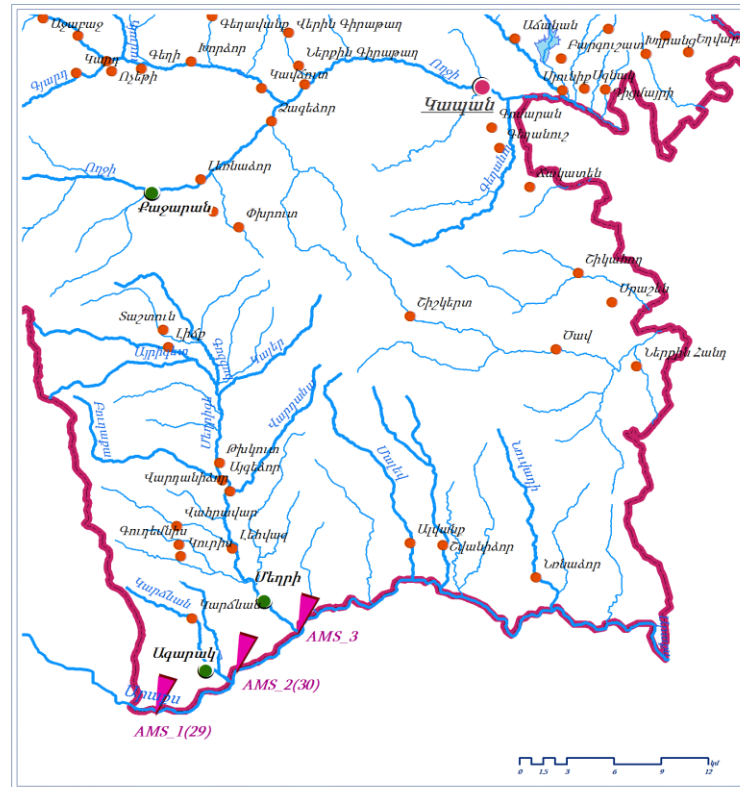
Նոյեմբեր

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Ախուրյանի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (110)	Ամոնիում իոն	3	3-րդ
Ապարանի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (111)	Ամոնիում իոն	3	3-րդ
Կեչուտի ջրամբար	ամբարտակի մոտ (114)	—	2	2-րդ

Արաքս գետ

ԱՐԱՔՍԻ ԳԵՏԻ ԶՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ԴԻՏԱՅԱՆՑ

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում դիտարկումներ են իրականացվել Արաքս գետի 7 դիտակետում: Որոշված ցուցանիշներից գերազանցվել են ԹՔՊ-ի, ԹԿՊ5-ի, ամոնիում, նիտրիտ և սուլֆատ իոնների, նատրիումի, մագնեզիումի, ցինկի, պղնձի, քրոմի, մանգանի, վանադիումի, երկաթի, ալյումինի և սելենի համապատասխան ՍԹԿ-ները: Արաքս գետի աղտոտվածության գերազանցումների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկություն ըստ առանձին ամիսների բերված է աղյուսակ 14-ում:

ՊԱՅԱՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

- Մարզկենտրոններ
- Քաղաքներ
- Բնակավայրեր
- Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտակետեր
- հիդրոլոգիական դիտակետ
- Գետային ցանց
- ՀՀ պետական սահման
- Լճեր և ջրամբարներ

Աղյուսակ 14. Արաքս գետի ջրի որակի մոնիթորինգի գնահատման արդյունքները 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում

Հոկտեմբեր

Դիտակետի տեղադրություն համար) (դիտակետի	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՄԹԿ-ից (անգամ)											
	Ամոնիում իոն, ՄԹԿ=0,39 մգN/լ	Նիտրիտ իոն, ՄԹԿ=0,024 մգN/լ	Սուլֆատ իոն, ՄԹԿ=100 մգ/լ	Նատրիում ՄԹԿ=120 մգ/լ	Մագնեզիում, ՄԹԿ=40 մգ/լ	Պղինձ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Քրոմ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Մանգան, ՄԹԿ=0,01 մգ/լ	Վանադիում, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Երկաթ, ՄԹԿ=0,5 մգ/լ	Ալյումին, ՄԹԿ=0,04 մգ/լ	Սելեն, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ
Հուշակերտ գյուղից 0.9 կմ ներքև (25)	1.2	–	–	–	–	2.5	3.4	–	6.2	–	2.2	–
Ագարակ քաղաքից 2 կմ հարավ ((29) AMS-1)	–	1.8	2.4	1.3	1.3	2.9	3.9	2.4	14.4	–	2.6	2.4
Ագարակ քաղաքից 2.5 կմ ք. հարավ-արևելք ((30) AMS-2)	–	1.9	2.4	1.3	1.3	4.1	3.8	2.4	14.5	–	2.6	2.5

Նոյեմբեր

Դիտակետի տեղադրություն (դիտակետի համար)	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՄԹԿ-ից (անգամ)											
	Ամռնի ժամ, ՄԹԿ=0,39 մգN/լ	Նիստի ժամ, ՄԹԿ=0,024 մգN/լ	Սուլֆատ ժամ, ՄԹԿ=100 մգ/լ	Նատրիում ՄԹԿ=120 մգ/լ	Մագնեզիում, ՄԹԿ=40 մգ/լ	Պղինձ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Քրոմ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Մանգան, ՄԹԿ=0,01 մգ/լ	Վանադիում, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Երկաթ, ՄԹԿ=0,5 մգ/լ	Ալյումին, ՄԹԿ=0,04 մգ/լ	Սելեն, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ
Հուշակերտ գյուղից 0.9 կմ ներքև (25)	1.2	–	–	–	–	2.5	3.4	–	6.2	–	2.2	–
Ագարակ քաղաքից 2 կմ հարավ ((29) AMS-1)	–	1.8	2.4	1.3	1.3	2.9	3.9	2.4	14.4	–	2.6	2.4
Ագարակ քաղաքից 2.5 կմ ք. հարավ-արևելք ((30) AMS-2)	–	1.9	2.4	1.3	1.3	4.1	3.8	2.4	14.5	–	2.6	2.5

Դեկտեմբեր

Դիտակետի տեղադրություն (դիտակետի համար)	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՄԹԿ-ից (անգամ)													
	Թթվածնի 5-օրյա կենսաբիսիական պահանջարկ, ՄԹԿ=3 մգ/լ	Ամոնիում իոն, ՄԹԿ=0,39 մգN/լ	Նիտրիտ իոն, ՄԹԿ=0,024 մգN/լ	Սուլֆատ իոն, ՄԹԿ=100 մգ/լ	Նատրիում ՄԹԿ=120 մգ/լ	Մագնեզիում, ՄԹԿ=40 մգ/լ	Ցինկ, ՄԹԿ=0,01 մգ/լ	Պղինձ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Քրոմ, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Մանգան, ՄԹԿ=0,01 մգ/լ	Վանադիում, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ	Երկաթ, ՄԹԿ=0,5 մգ/լ	Ալյումին, ՄԹԿ=0,04 մգ/լ	Սելեն, ՄԹԿ=0,001 մգ/լ
Ագարակ քաղաքից 2 կմ հարավ ((29) AMS-1)	–	1.3	1.4	2.9	1.2	1.4	–	2.4	3.7	1.8	13.4	–	1.4	3.2
Ագարակ քաղաքից 2.5 կմ ք. հարավ-արևելք ((30) AMS-2)	1.2	1.7	1.6	3.0	1.2	1.4	–	8.2	5.0	2.3	14.0	1.2	3.1	4.0
Շվանիձոր գյուղից ներքև (AMS-6)	–	1.9	1.7	2.8	–	1.4	2.7	140.9	6.8	27.6	29.7	15.4	41.3	5.7

5. ՀՈՂԱՅԻՆ ԾԱԾԿՈՒՅԹ

Հողային ծածկույթի աղտոտման աղբյուրներ կարող են հանդիսանալ՝

- մետաղաձուլական գործարանները,
- արդյունաբերական և կենցաղային թափոնները,
- գյուղատնտեսությունը,
- տրանսպորտը և այլն:

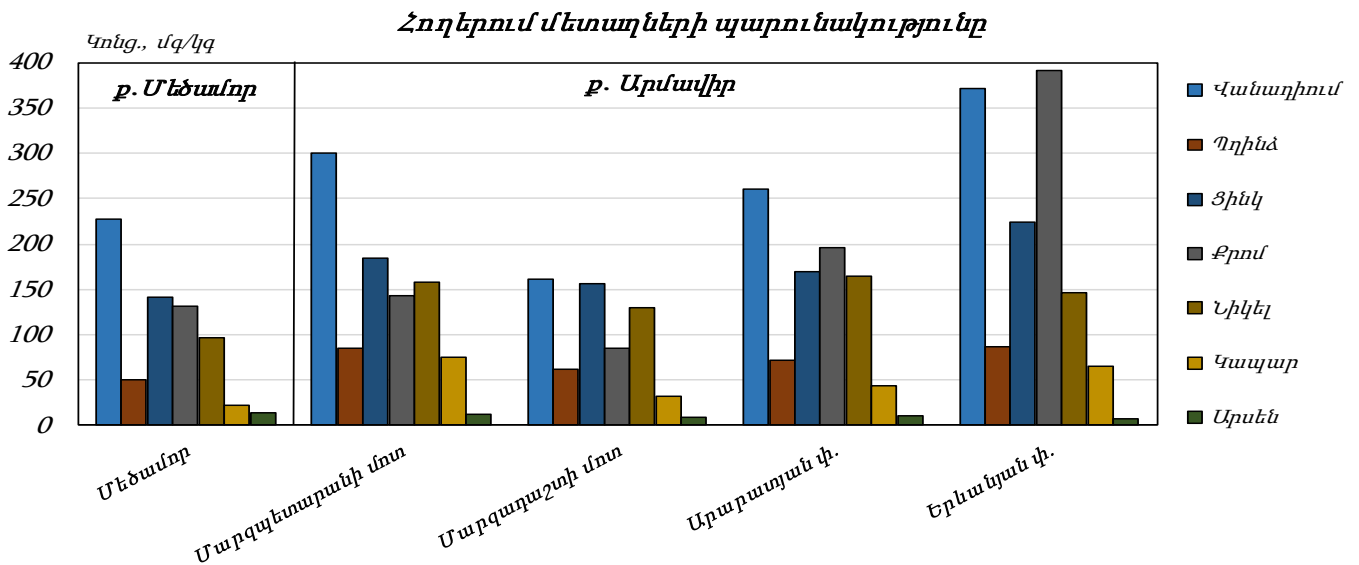
Մարդու գործունեության արդյունքում միջավայր թափանցած ծանր մետաղների մեծ մասը կուտակվում է հողում: Այնուհետև դրանց մի մասը անցնելով ջրային միջավայր՝ կլանվում է բույսերի կողմից և հայտնվում սննդային շղթայում: Հողի արդյունաբերական աղտոտման հիմնական աղբյուրներն են մետաղաձուլական գործարանների և արդյունաբերական այլ ձեռնարկությունների թափոնները: Նման աղտոտումները կարող են առաջացնել հողի աղտոտվածություն ծանր մետաղներով (պղինձ, ցինկ, արսեն, կապար, մոլիբդեն, մանգան, նիկել, կադմիում, քրոմ և այլն) և ցիանական միացություններով:

Հողերի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվարի 25-ի N 01-Ն հրամանի համաձայն:

2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում հողային ծածկույթի՝ ծանր մետաղներով աղտոտվածության ուսումնասիրման համար դիտարկումներն իրականացվել են Մեծամոր, Արմավիր, Կապան, Քաջարան, Մեղրի և Ագարակ քաղաքներում:

Մեծամոր քաղաքում ուսումնասիրված հողերում վանադիումի պարունակությունը գերազանցում է համապատասխան ՍԹԿ-ն՝ 1.5 անգամ, պղինձի պարունակությունը՝ 16.7 անգամ, ցինկի պարունակությունը՝ 6.1 անգամ, քրոմի պարունակությունը՝ 21.8 անգամ, նիկելի պարունակությունը՝ 24.3 անգամ և արսենի պարունակությունը՝ 7.0 անգամ:

Արմավիր քաղաքում ուսումնասիրված հողերում վանադիումի պարունակությունը գերազանցում է համապատասխան ՍԹԿ-ն՝ 1.1-2.5 անգամ, պղինձի պարունակությունը՝ 20.7-28.7 անգամ, ցինկի պարունակությունը՝ 6.8-9.7 անգամ, քրոմի պարունակությունը՝ 14.2-65.2 անգամ, նիկելի պարունակությունը՝ 32.5-41.0 անգամ, կապարի պարունակությունը՝ 1.4-2.4 անգամ և արսենի պարունակությունը՝ 4.0-6.5 անգամ:

Գծապատկեր 92. Մետաղների պարունակությունը Արմավիրի մարզի քաղաքային հողերում

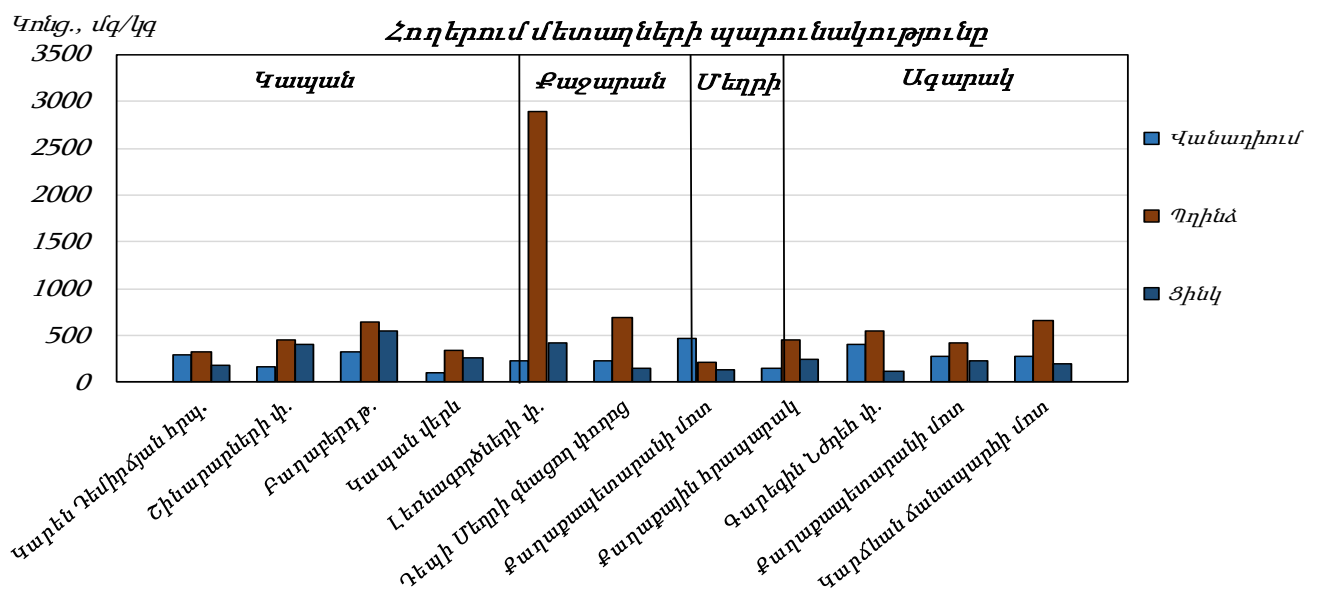
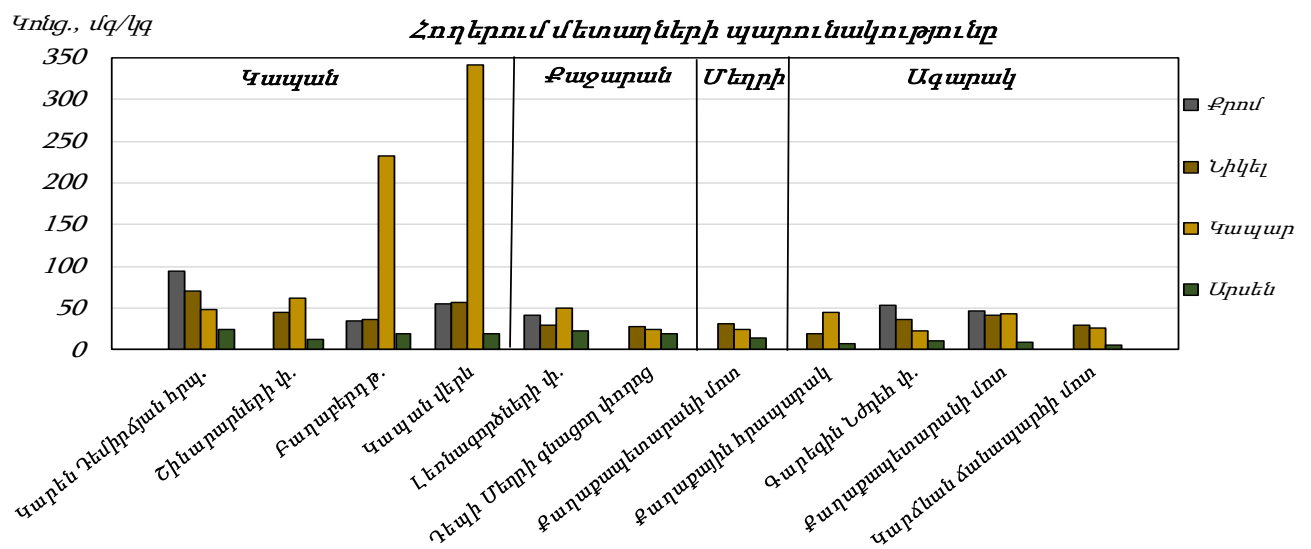
Կապան քաղաքում ուսումնասիրված հողերում վանադիումի պարունակությունը գերազանցում է համապատասխան ՍԹԿ-ն՝ 1.1-2.2 անգամ, պղինձի պարունակությունը՝ 107.7-213.3 անգամ, ցինկի պարունակությունը՝ 7.7-23.7 անգամ, քրոմի պարունակությունը՝ 1.7-15.7

անգամ, նիկելի պարունակությունը՝ 9.3-17.5 անգամ, կապարի պարունակությունը՝ 1.5-10.7 անգամ և արսենի պարունակությունը՝ 6.5-12.0 անգամ:

Քաջարան քաղաքում ուսումնասիրված հողերում վանադիումի պարունակությունը գերազանցում է համապատասխան ՍԹԿ-ն՝ 1.5-1.6 անգամ, պղնձի պարունակությունը՝ 230.3-966.0 անգամ, ցինկի պարունակությունը՝ 6.3-18.5 անգամ, քրոմի պարունակությունը՝ 1.7-7.0 անգամ, նիկելի պարունակությունը՝ 7.0-7.3 անգամ, կապարի պարունակությունը՝ 1.6 անգամ և արսենի պարունակությունը՝ 10.0-11.5 անգամ:

Մեղրի քաղաքում ուսումնասիրված հողերում վանադիումի պարունակությունը գերազանցում է համապատասխան ՍԹԿ-ն՝ 3.2 անգամ, պղնձի պարունակությունը՝ 70.7 անգամ, ցինկի պարունակությունը՝ 5.9 անգամ, քրոմի պարունակությունը՝ 1.7 անգամ, նիկելի պարունակությունը՝ 7.8 անգամ և արսենի պարունակությունը՝ 7.0 անգամ:

Ագարակ քաղաքում ուսումնասիրված հողերում վանադիումի պարունակությունը գերազանցում է համապատասխան ՍԹԿ-ն՝ 1.8-2.7 անգամ, պղնձի պարունակությունը՝ 140.3-220.3 անգամ, ցինկի պարունակությունը՝ 5.1-11.0 անգամ, քրոմի պարունակությունը՝ 1.7-8.8 անգամ, նիկելի պարունակությունը՝ 4.8-10.5 անգամ, կապարի պարունակությունը՝ 1.3-1.4 անգամ և արսենի պարունակությունը՝ 3.0-5.0 անգամ:

Գծապատկեր 93. Մետաղների պարունակությունը Սյունիքի մարզի քաղաքային հողերում

Աղյուսակ 15. Հողային ծածկույթում մետաղների գերազանցումները ՍԹԿ-ներից 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում

Դիտակետի տեղադրություն	Կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹԿ-ից (անգամ)						
	Վանադիում, ՍԹԿ=150նգ/կգ	Պղինձ, ՍԹԿ=3 նգ/կգ	Յինկ, ՍԹԿ=23 նգ/կգ	Քրոմ, ՍԹԿ=6 նգ/կգ	Նիկել, ՍԹԿ=4 նգ/կգ	Կապար, ՍԹԿ=32 նգ/կգ	Արսեն, ՍԹԿ=2 նգ/կգ
ք. Մեծամոր	1.5	16.7	6.1	21.8	24.3	-	7.0
ք. Արմավիր, Մարզպետարանի մոտ	2.0	28.3	8.0	23.8	39.5	2.4	6.5
ք. Արմավիր, Մարզադաշտի մոտ	1.1	20.7	6.8	14.2	32.5	-	4.5
ք. Արմավիր, Արարատյան փ.	1.7	24.0	7.3	32.7	41.0	1.4	5.0
ք. Արմավիր, Երևանյան փ.	2.5	28.7	9.7	65.2	36.8	2.0	4.0
ք. Կապան, Կարեն Դեմիրճյան հրապ.	1.9	107.7	7.7	15.7	17.5	1.5	12.0
ք. Կապան, Շինարարների փ.	1.1	150.3	17.3	1.7	11.0	1.9	6.5
ք. Կապան, Բաղաբերդ թ.	2.2	213.3	23.7	5.8	9.3	7.3	10.0
ք. Կապան, Կապան վերև	-	116.7	11.2	9.2	14.3	10.7	9.5
ք. Քաջարան, Լեռնագործների փ.	1.5	966.0	18.5	7.0	7.3	1.6	11.5
ք. Քաջարան, Դեպի Մեղրի գնացող փողոց	1.6	230.3	6.3	1.7	7.0	-	10.0
ք. Մեղրի, Քաղաքապետարանի մոտ	3.2	70.7	5.9	1.7	7.8	-	7.0
ք. Ագարակ, Քաղաքային հրապարակ	-	152.7	11.0	1.7	4.8	1.4	3.5
ք. Ագարակ, Գարեգին Նժդեհ փ.	2.7	182.3	5.1	8.8	9.0	-	5.0
ք. Ագարակ, Քաղաքապետարանի մոտ	1.8	140.3	10.2	7.8	10.5	1.3	4.5
ք. Ագարակ, Կարճևան ճանապարհի մոտ	1.9	220.3	9.0	1.7	7.3	-	3.0

6. ԱՆՏԱՌՆԵՐ

Անտառապահականություն

Պահպանության վիճակի մասնակի դիտարկում-ուսումնասիրություններ են իրականացվել «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Նոյեմբերյանի անտառտնտեսություն», «Զիլիզայի անտառտնտեսություն», «Թումանյանի անտառտնտեսություն», «Արագածոտնի անտառտնտեսություն», «Գորիսի անտառտնտեսություն» և «Միսիանի անտառտնտեսություն», «Կապանի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղերում:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Նոյեմբերյանի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Դաշտային դիտարկում-ուսումնասիրություններն իրականացվել են անտառտնտեսության աշխատակիցների հետ համատեղ, առկա խնդիրները տեղորոշել՝ Trimble 3B և Trimble TDC100 դաշտային տեղորոշման սարքավորումներով: Դաշտային դիտարկումների համար հիմք են հանդիսացել Սենտինել 2 /29.08.2021թ. և 18.08.2022թ./ արբանյակային պատկերների համադրման արդյունքում սաղարթում առանձնացված փոփոխությունները: Ուսումնասիրություններ իրականացվել են.

Դովեդի ա/պ 35-րդ քառակուսու 22-րդ հատվածում, ըստ անտառտնտեսության աշխատակիցների բացատրության տվյալ տեղամասում կատարվել է ճանապարհի նորոգման աշխատանքներ:

Զիկատարի ա/պ 13-րդ քառակուսու 14-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կատարվել էր ճանապարհի նորոգման աշխատանքներ:

Զիկատարի ա/պ 13-րդ քառակուսու 6-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային մի քանի քամատապալ, արմատախիլ եղած հաճարենի ծառատեսակի ծառեր: Փայտանյութի մի մասը տեղում չէր:

Զիկատարի ա/պ 14-րդ քառակուսու 19 և 20-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային մի քանի քամատապալ, արմատախիլ եղած հաճարենի ծառատեսակի ծառեր: Փայտանյութի մի մասը տեղում չէր:

Զիկատարի ա/պ 13-րդ քառակուսու 12-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կար քամատապալ եղած հաճարենի ծառատեսակի ծառ: Փայտանյութը տեղում էր:

Ջուջևանի ա/պ 30-րդ քառակուսու 20-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում առկա էին հատված ծառերի կոճղեր, որոնց վրա կային կապույտ ներկանյութով արված համարակալումներ: Տվյալ հատվածում 2021թ-ին շահագործվել էր սանիտարական հատման նշանակության հատատեղ (N-01798):

Ջուջևանի ա/պ 15-րդ քառակուսու 14-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կար կոտրված և քամատապալ եղած, փուջ բնով, 62-սմ տրամագծով կաղնի ծառատեսակի ծառ: Փայտանյութի մի մասը տեղում չէր:

Ջուջևանի ա/պ 20-րդ քառակուսու 9-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կար կոտրված և քամատապալ եղած, փուջ բնով, 150-սմ տրամագծով հաճարենի ծառատեսակի ծառ: Փայտանյութը տեղում չէր:

Կողբի ա/պ 24-րդ քառակուսու 24-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կար քամատապալ եղած բոխի ծառատեսակի ծառ: Փայտանյութը տեղում էր:

Նոյեմբերյանի ա/պ 11-րդ քառակուսու 19-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային քամատապալ, կոտրված հաճարենի ծառատեսակի ծառեր: Մի մասի փայտանյութը տեղում չէր:

Նոյեմբերյանի ա/պ 10-րդ քառակուսու 30-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կար քամատապալ, հատված կաղնի ծառատեսակի ծառ : Փայտանյութը տեղում չէր:

Նոյեմբերյանի ա/պ 22-րդ քառակուսու 15 և 17-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային քամատապալ, կոտրված հաճարենի ծառատեսակի ծառեր , որոնց վրա կային կարմիր ներկով արված համարակալումներ: Մի մասի փայտանյութը տեղում չէր:

Շլոբկուտի ա/պ 14-րդ քառակուսու 18 և 21-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային քամատապալ, կոտրված տարբեր ծառատեսակի ծառեր : Մի մասի փայտանյութը տեղում չէր:

Շլոբկուտի ա/պ 15-րդ քառակուսու 7-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային կոտրված հաճարենի ծառատեսակի ծառեր: Կային ծառերի փայտանյութի մնացորդներ:

Ոսկեպարի ա/պ 20-րդ քառակուսու 15-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային հատված ծառերի կոճղեր, որոնց վրա առկա էին կապույտ ներկով արված համարակալումներ: Նշված տեղամասում 2021թ-ին շահագործված էր **N-01782** **անտառահատման տոմսով** սանիտարական հատատեղ:

Ոսկեպարի ա/պ 22-րդ քառակուսու 32-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային հատված ծառերի կոճղեր, որոնց վրա առկա էին կարմիր ներկով արված համարակալումներ: Նշված տեղամասում շահագործվում էր **N-02002** **անտառահատման տոմսով** սանիտարական հատատեղ:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Զիլիգայի անտառտնտեսություն» մասնաձյուղ

Դաշտային դիտարկում-ուսումնասիրություններն իրականացվել են անտառտնտեսության աշխատակիցների հետ համատեղ, առկա խնդիրները տեղորոշել՝ Trimble 3B և Trimble TDC100 դաշտային տեղորոշման սարքավորումներով: Դաշտային դիտարկումների համար հիմք են հանդիսացել Սենտինել 2 /29.08.2021թ. և 18.09.2022թ./ արբանյակային պատկերների համադրման արդյունքում սաղարթում առանձնացված փոփոխությունները: Ուսումնասիրություններ են իրականացվել

Շամլուղի ա/ւ 4-րդ քառակուսու 35-րդ հատվածում, դիտարկման արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ հատվածում կար քամատապալ եղած հաճարենի տեսակի ծառ:

Շամլուղի ա/ւ 1-ին քառակուսու 10-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային սոճի տեսակի քամատապալ, ձյունակոտոր և չորացած ծառեր:

Շամլուղի ա/ւ 4-րդ քառակուսու 1-ին հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային հատված ծառերի կոճղեր, որոնց արմատավզիկի մոտ առկա էին կապույտ գույնի ներկով արված համարակալումներ, որը 2021թ N01746 տոմսով սանիտարական հատման նպատակով հատկացված և շահագործված հատատեղ է:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Թումանյանի անտառտնտեսություն» մասնաձյուղ

Դաշտային դիտարկում-ուսումնասիրություններն իրականացվել են անտառտնտեսության աշխատակիցների հետ համատեղ, առկա խնդիրները տեղորոշել՝ Trimble 3B և Trimble TDC100 դաշտային տեղորոշման սարքավորումներով: Դաշտային դիտարկումների համար հիմք են հանդիսացել Սենտինել 29.08.2021թ. և 29.08.2022թ. արբանյակային պատկերների համադրման արդյունքում սաղարթում առանձնացված փոփոխությունները:

Ուսումնասիրություններ են իրականացվել հետևյալ տարածքներում.

Շնողի ա/ւ 4-րդ քառակուսու 40, 34 և 37-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կատարվել էր անտառմիջյան ճանապարհի նորոգման և կառուցման աշխատանքներ: Ըստ անտառտնտեսության աշխատակիցների ճանապարհի նորոգման և կառուցման աշխատանքները կատարվել են տեղի համայնքների բնակչությանը թափուկ վառելափայտով ապահովելու համար: Վերը նշված տարածքներում կար մեծ քանակությամբ ցցաչոր, քամատապալ, կոտրված ծառեր նաև կար արմատախիլ եղած, այրված ծառերի կոճղեր: Ճանապարհը կառուցելու վերաբերյալ փաստաթղթեր չեն ներկայացվել:

Շնողի ա/ւ 4-րդ քառակուսու 40-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կար հաճարենի տեսակի 58-սմ տրամագծով 1 հատ հատված և այրված ծառի կոճղ, որի վրա բացակայում էր համարակալումը, պիտակավորումը և մուրճի կնիքը:

Ծաղկաշատի ա/ւ 15-րդ քառակուսու 52-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կար տապալված եղած 54-սմ տրամագծով հաճարենի: Փայտանյութի մի մասը տեղում չէր: (թղթապանակ N6):

Շնողի ա/ւ 11-րդ քառակուսու 19-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կար տապալված եղած 120-սմ տրամագծով հաճարենի: Փայտանյութը տեղում էր:

Սանահինի ա/ւ 2-րդ քառակուսու 100-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կար վառված տապալած 100-սմ տրամագծով հաճարենի: Փայտանյութը տեղում էր:

Շնողի ա/ւ 18-րդ քառակուսու 5-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում տեղի էր ունեցել սողանք:

Շնողի ա/պ 27-րդ քառակուսու 47 և 48-րդ հատվածներում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ հատվածներում կային կոտրված ծառեր, որոնց փայտանյութի մի մասը տեղում չէր: Ըստ աշխատակցի տվյալ հատվածներում տեղի էր ունեցել հրդեհ:

Շնողի ա/պ 9-րդ քառակուսու 4 և 26-րդ հատվածներում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ հատվածներում որոնք գտնվում էին Թեղուտի հանքավայրի տարածքում կամ հարակից տարածքում բացակայում էր անտառաշերտը և լցված էր հողաքարային զանգված:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Արագածոտնի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Դաշտային դիտարկում-ուսումնասիրություններն իրականացվել են անտառտնտեսության աշխատակիցների հետ համատեղ, առկա խնդիրները տեղորոշել՝ Trimble 3B և Trimble TDC100 դաշտային տեղորոշման սարքավորումներով: Դաշտային դիտարկումների համար հիմք են հանդիսացել Սենտինել 29/08/2021թ. և 29/08/2022թ. արբանյակային պատկերների համադրման արդյունքում սաղարթում առանձնացված փոփոխությունները: Ուսումնասիրություններ ենք իրականացրել

Արագածի ա/պ-ն 40°33'21" N 44°28'37" E կորդինատի տարածքում կային չորացած, չորացող և ցցաչոր սոճիներ:

Արագածի ա/պ-ն 40°33'28" N 44°28'22" E կորդինատի տարածքում կային ցցաչոր սոճիներ:

Արագածի ա/պ-ն 40°34'18" N 44°30'17" E կորդինատի տարածքում կային քամատապալ թխենի տեսակի ծառեր:

Եղնջատափի ա/պ 40°30'28" N 44°27'57" E կորդինատի տարածքում, ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում 2022թ-ին հատկացվել է N01720 համարի այլ հատման տոմսով հատատեղը, ուսումնասիրությունների պահին հատատեղն շահագործված էր և հատատեղի տարածքում կառուցվել էր ճանապարհ և տեղադրվել էր ճոպանուղու հենասյուններ:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Գորիսի և Միսիանի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Դաշտային դիտարկում-ուսումնասիրություններն իրականացվել են անտառտնտեսության աշխատակիցների հետ համատեղ, առկա խնդիրները տեղորոշել՝ Trimble 3B և Trimble TDC100 դաշտային տեղորոշման սարքավորումներով: Դաշտային դիտարկումների համար հիմք են հանդիսացել Սենտինել 2 /08.06.2021թ. և 09.30.2022թ./ արբանյակային պատկերների համադրման արդյունքում սաղարթում առանձնացված փոփոխությունները: Ուսումնասիրություններ են իրականացվել՝

Գորիսի ա/պ 4-րդ քառակուսու 65-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կատարվել էր հողային և շինարարական աշխատանքներ:

Գորիսի ա/պ 13-րդ քառակուսու 15-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կատարվել էր ճանապարհի նորոգման աշխատանքներ:

Շուռնուխի ա/պ 17-րդ քառակուսու 11, 12, 14, 15-րդ հատվածներում, 22-րդ քառակուսու 4,5,6,7,8,9 և 16-րդ հատվածներում, 24-րդ քառակուսու 19, 23 և 28-րդ հատվածում, 25-րդ քառակուսու 1 և 2-րդ հատվածում և 41-րդ քառակուսու 2-րդ հատվածներում հատկացված է եղել N01962, N01919, N01854, N01910, N01914, N01919, N01920 և N01961 համարի տոմսերով այլ հատման հատատեղերը: Ուսումնասիրությունների պահին հատատեղերը շահագործված էին և արդեն կառուցվել էր Տանձավեր-Շուռնուխ այլընտրանքային ճանապարհը:

Շուռնուխի ա/պ 27-րդ քառակուսու 27-րդ հատվածում, հատկացված է եղել N01964, համարի այլ հատման հատատեղերը: Ուսումնասիրությունների պահին հատատեղը շահագործված էր, գազատար խողովակափ համար:

Միսիանի անտառտնտեսության մասնաճյուղի Շաղաթի ա/պ 26-րդ քառակուսու 25-րդ հատվածում, 27-րդ քառակուսու 8-րդ հատվածում, 28-րդ քառակուսու 3,6,8,9,17,19,28 և 29-րդ հատվածներում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասերում կառուցվել էր Լծեն–Տաթև այլընտրանքային ճանապարհը:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Կապանի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Դաշտային դիտարկում-ուսումնասիրություններն իրականացվել են անտառտնտեսության աշխատակիցների հետ համատեղ, առկա խնդիրները տեղորոշել՝ Trimble 3B և Trimble TDC100 դաշտային տեղորոշման սարքավորումներով: Դաշտային դիտարկումների համար հիմք են հանդիսացել Սենտինել արբանյակային պատկերների համադրման աղյուսքում սաղարթում առանձնացված փոփոխությունները/16.08.2021թ. և 06.08.2022թ./:

Ուսումնասիրություններ են իրականացվել:

Կապանի ա/պ 33-րդ քառակուսու 16,20,21,24 և 31-րդ հատվածներում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում 2021 թ–ին հատկացված է եղել N-01864 անտառահատման տոմսով այլ հատման նշանակության հատատեղ և վերը նշված տարածքում կառուցվել էր Կապան–Ճակատեն ճանապարհը:

Կապանի ա/պ 34-րդ քառակուսու 7,2,1-15-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կատարվել էր ճանապարհի նորոգման աշխատանքներ:

Դավիթ-Բեկի ա/պ 81-րդ քառակուսու 21-րդ հատվածում, 24-րդ քառակուսու 2,3,4,5,6,7,8,9,11,12-րդ հատվածներում, 25-րդ քառակուսու 6,10,15,18,21-րդ հատվածներում, 87-րդ քառակուսու 1-ին հատվածում, արդյունքում պարզվեց որ տվյալ տեղամասում հատկացված է եղել N-01365 անտառահատման տոմսով այլ հատման նշանակության հատատեղ և վերը նշված տարածքում կառուցվել էր ճանապարհը:

Սյունիքի ա/պ 7-րդ քառակուսու 15,16,18,19,21,22,25,26,27,31,32,33,36,37 և 39-րդ հատվածներում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում հատկացված է եղել N-01930 անտառահատման տոմսով այլ հատման նշանակության հատատեղ և վերը նշված տարածքում կառուցվել էր Վերին Խոտանան–Տանձավեր ճանապարհը:

Արծվանիկի ա/պ 7-րդ քառակուսու 1,2,3,5,6,7,8,9,10,11,12,13,20,23,26,29 -րդ հատվածում, 8-րդ քառակուսու 5,9,10,12,13,19,20 -րդ հատվածներում, 9-րդ քառակուսու 16,18,23,28,30,35-րդ հատվածներում, 10-րդ քառակուսու 1,2,3,4,5,6,8,10,13,17,18,19,20,24,30,31,36,37-րդ հատվածներում, արդյունքում պարզվեց որ տվյալ տեղամասում հատկացված է եղել N-02021 անտառահատման տոմսով այլ հատման նշանակության հատատեղ և վերը նշված տարածքում կառուցվել էր Վերին Խոտանան–Տանձավեր ճանապարհը:

Արծվանիկի ա/պ 30-րդ քառակուսու 6,4 և 2-րդ հատվածներում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում առկա էին հատված ծառերի կոճղեր, որոնց վրա կային կապույտ ներկանյութով արված համարակալումներ: Տվյալ հատվածում 2021թ–ին շահագործվել էր անցումային հատման նպատակով հատատաեղ (N-01861):

Արծվանիկի ա/պ 8-րդ քառակուսու 5 և 9-րդ հատվածներում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում առկա էին հատված ծառերի կոճղեր, որոնց վրա կային կապույտ ներկանյութով արված համարակալումներ: Տվյալ հատվածում 2021թ–ին շահագործվել էր սանիտարական հատման նպատակով հատատաեղ (N-01860): (թղթապանակ N11):

Ճակատենի ա/պ 39-րդ քառակուսու 14-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կատարվել է ճանապարհի մաքրման և լայնացման աշխատանքներ:

Առաջաձորի ա/պ 2-րդ քառակուսու 16-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային հատված ծառերի կոճղեր, որոնց վրա առկա էին կապույտ ներկով արված

համարակալումներ: Տվյալ հատվածում 2021թ-ին շահագործվել էր N-01678 անտառահատման տոմսով անցումային նշանակության հատատեղ:

Առաջաձորի ա/պ 1-րդ քառակուսու 22-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային հատված ծառերի կոճղեր, որոնց վրա առկա էին կապույտ ներկով արված համարակալումներ: Տվյալ հատվածում 2021թ-ին շահագործվել էր N-01682 անտառահատման տոմսով անցումային նշանակության հատատեղ:

Առաջաձորի ա/պ 10-րդ քառակուսու 11-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային հատված ծառերի կոճղեր, որոնց վրա առկա էին կապույտ ներկով արված համարակալումներ: Տվյալ հատվածում 2021թ-ին շահագործվել էր N-01681 անտառահատման տոմսով անցումային նշանակության հատատեղ:

Առաջաձորի ա/պ 49-րդ քառակուսու 18,19 և 25-րդ հատվածներում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կատարվել էր գազի խողովակի անցման երկայնքով հողային շերտի մաքրման աշխատանքներ:

Սյունիքի ա/պ 10-րդ քառակուսու 13 և 14-րդ հատվածներում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային հատված ծառերի կոճղեր, որոնց վրա առկա էին կապույտ ներկով արված համարակալումներ: Տվյալ հատվածում 2021թ-ին շահագործվել էր N-01683 անտառահատման տոմսով անցումային նշանակության հատատեղ:

Սյունիքի ա/պ 25-րդ քառակուսու 6-րդ հատվածում, արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կային հատված ծառերի կոճղեր, որոնց վրա առկա էին կապույտ ներկով արված համարակալումներ: Տվյալ հատվածում 2021թ-ին շահագործվել էր N-01686 անտառահատման տոմսով անցումային նշանակության հատատեղ:

Սյունիքի ա/պ 13-րդ քառակուսու 10-րդ հատվածում(պոչամբարին հարակից), արդյունքում պարզվեց, որ տվյալ տեղամասում կատարվել էին հողային աշխատանքներ:

Անտառխախտման արձանագրությունների ուսումնասիրություններ

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Զիլիզայի անտառտնտեսություն» մասնաձյուղ

2022թ.-ի ընթացքում անտառտնտեսության կողմից կազմվել է թվով 3 անտառխախտման արձանագրություններ՝ 11 ապօրինի հատված ծառերի համար: Մեր կողմից ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել է Ճոճկանի ա/պ 6-րդ քառակուսու 27-րդ հատվածում N000916 անտառխախտման արձանագրությունով արձանագրված 3 հատ ապօրինի հատված ծառ՝ 2հատ կաղնի և 1 բոխի տեսակի, մեր կողմից իրականացված դիտարկան արդյունքում պարզվեց, որ ծառերի կոճղերի վրա առկա էին նարնջագույն գույնի պիտակներ, սակայն անտառխախտման արձանագրության մեջ բացակայում էին պիտակների համարները:

Անտառվերականգնում

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Նոյեմբերյանի անտառտնտեսություն» մասնաձյուղ

Աշխատանքային խմբի կողմից ուսումնասիրվել է 2019 թվականին Ոսկեպարի ա/պ-ն 20-րդ քառակուսում անտառապատված 20 հա, 2020 թվականին Ոսկեպարի ա/պ-ն 16-րդ քառակուսում անտառապատված 20 հա և 2021 թվականին Նոյեմբերյանի ա/պ-ն քառակուսում անտառապատված 3,3 հա տեղամասերը:

2019 թվականին Ոսկեպարի ա/պ-ն 20-րդ քառակուսում անտառապատված տարածքում ըստ տեղաբաշխման սխեմայի գլխավոր ծառատեսակ է ընտրվել կաղնին (40000հատ), ուղեկցող ծառատեսակներ հացենի, կեչի (15000հատ) և տանձենի, խնձորենի (5000հատ), աշխատանքները կատարվել էին փոսային եղանակով: Աշխատանքային խմբի կողմից դրված փորձահրապարակների միջոցով որոշվել էր կաչողականությունը անտառապատված

տարածքում, որը կազմում էր մոտ 70%: Անտառապատված տարածքում կատարվել էին լրացման և խնամքի աշխատանքներ:

2020 թվականին Ոսկեպարի ա/պ-ն 16-րդ քառակուսում անտառապատված տարածքում ըստ տեղաբաշխման սխեմայի գլխավոր ծառատեսակ է ընտրվել կաղնին (40000հատ), ուղեկցող ծառատեսակներ հացենի,կեչի (15000հատ) և տանձենի,խնձորենի (5000հատ), աշխատանքները կատարվել էին փոսային եղանակով: Աշխատանքային խմբի կողմից դրված փորձահրապարակների միջոցով որոշվել էր կաչողականությունը անտառապատված տարածքում, որը կազմում էր մոտ 40%: Անտառապատված տարածքում լրացման և խնամքի աշխատանքներ կատարված էր մի հատվածում, իսկ մնացած հիմնական հատվածում նախատեսվում էր կատարել աշխատանք:

2021 թվականին Նոյեմբերյանի ա/պ-ն 11-րդ քառակուսում անտառապատված տարածքում ըստ տեղաբաշխման սխեմայի գլխավոր ծառատեսակ է ընտրվել կաղնին (6000հատ), ուղեկցող ծառատեսակներ հացենի (2000հատ) և խնձորենի (1900հատ),աշխատանքները կատարվել էին փոսային եղանակով: Աշխատանքային խմբի կողմից կատարվեց անտառապատված տարածքի չափագրում, որը կազմում էր մոտ հա, իսկ դրված փորձահրապարակների միջոցով որոշվել էր կաչողականությունը անտառապատված տարածքում , որը կազմում էր մոտ 70 %: Տարածքում կատարվել էին խնամքի աշխատանքներ, իսկ լրացման աշխատանքները նախատեսված էր կատարել աշխատանք:

«Հայանտառ» «Արագածոտնի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

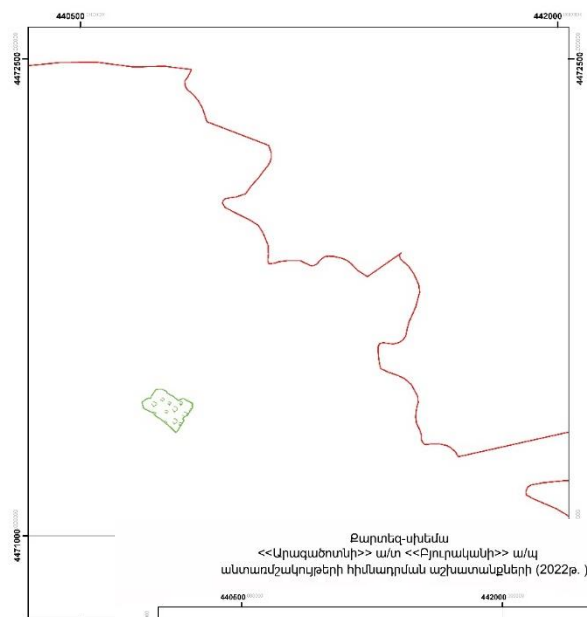
ՊՈԱԿ-ի

Աշխատանքային խմբի կողմից ուսումնասիրվել է Բյուրականի ա/պ-ում **2021 թվականի գարնան 10հա,2021թ աշուն 1 հա, 2022թ գարնան 5հա և Եղնջատափի ա/պ-ում 2021 թվականի աշուն 5հա և 0,3հա անտառապատված** տեղամասերը:

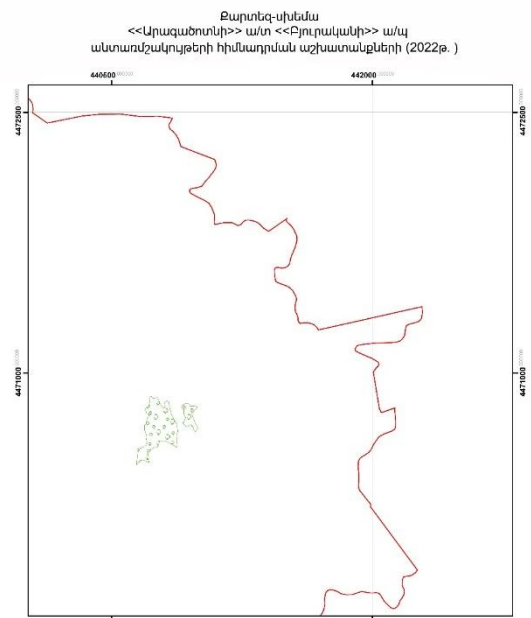
Բյուրականի ա/պ-ում **2021 թվականին գարնան 10 հա անտառապատված** տարածքում առկա էր բարձր և խիտ խոտածածկույթ, ծառերի կաչողականությունը զրո էր:

Բյուրականի ա/պ-ում **2021 թվականին աշնան** նախատեսված 1 հա-ի տարածքում ըստ տեղաբաշխման սխեմայի 1 հա համար գլխավոր ծառատեսակ է ընտրվել կաղնին (1500հատ), ուղեկցող ծառատեսակներ հացենի (500հատ) և թելի (1000հատ), աշխատանքները կատարվել էին խրամատային եղանակով: Աշխատանքային խմբի կողմից դրված փորձահրապարակների միջոցով որոշվել էր կաչողականությունը անտառապատված տարածքում, որը կազմում էր մոտ 20%, ինչը անբավարար ցուցանիշ

Քարտեզ-սխեմա
<<Արագածոտնի>> ա/տ <<Բյուրականի>> ա/պ
անտառաշակույթների հիմնադրման աշխատանքների (2021թ.)

Պայման
 անտ.
 անտ.

Պայմանական նշաններ

անտառաշակույթի տարածք (5,3 հա)
 անտառտնտեսության սահման

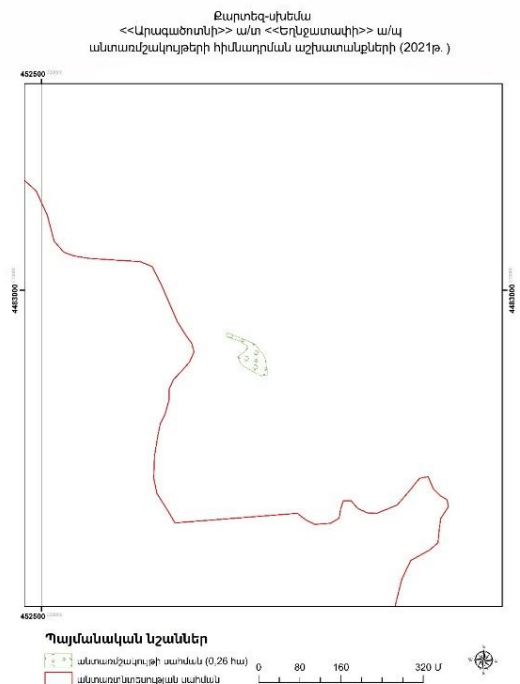
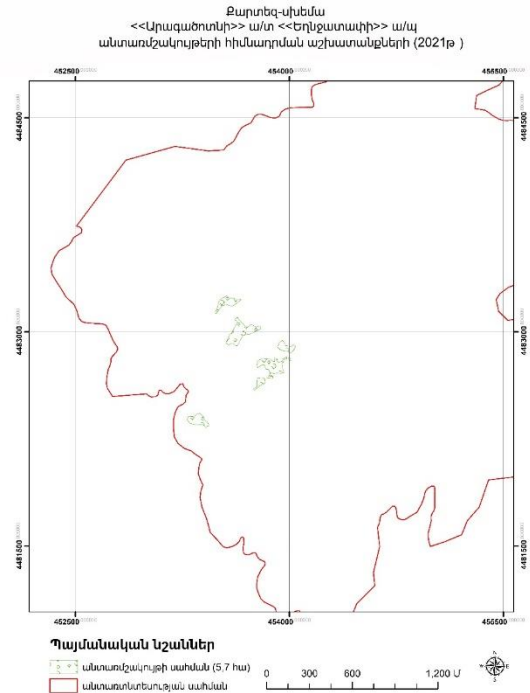

է և ենթակա է վերատնկման: Անտառապատված տարածքում կատարվել էին խնամքի աշխատանքներ:

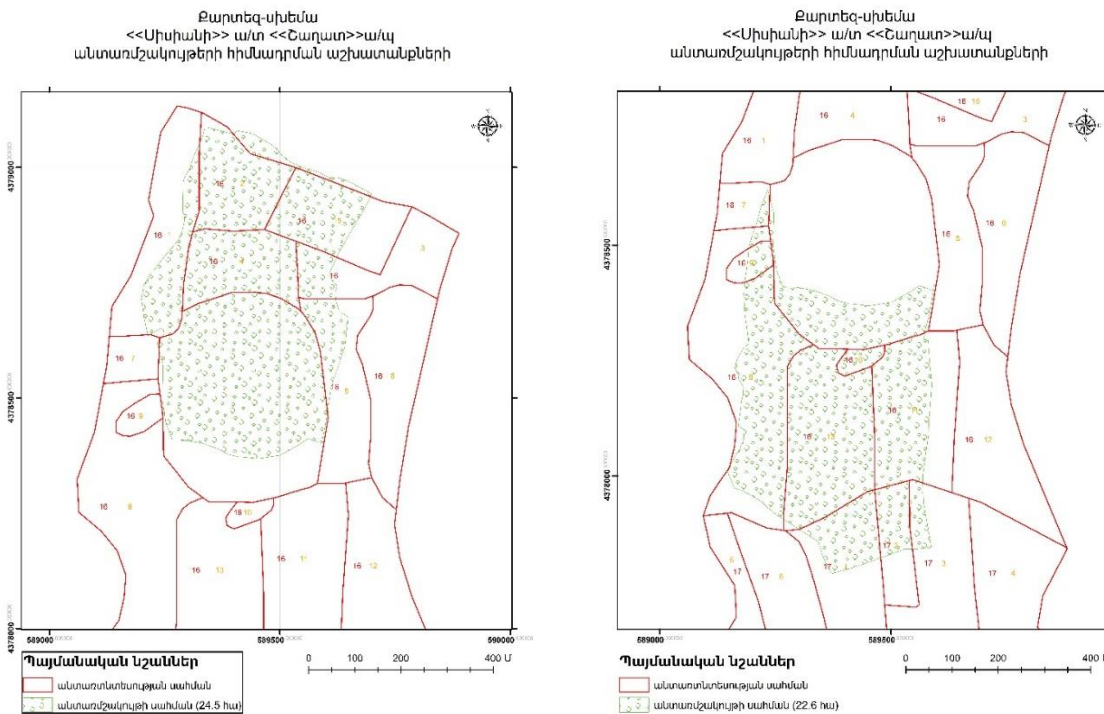
Բյուրականի ա/պ-ում **2022 թվականին գարնան** նախատեսված 5 հա-ի տարածքում, անտառապատման աշխատանքներ է կատարվել ընդամենը 3հա-ում, ըստ տեղաբաշխման սխեմայի 5 հա համար գլխավոր ծառատեսակ է ընտրվել սոճի սովորական (7500հատ), ուղեկցող ծառատեսակներ հացենի (5000հատ) և թեղի (2500հատ), աշխատանքները կատարվել էին 1,5հա փոսային և 3,5հա խրամատային եղանակով: Աշխատանքային խմբի կողմից դրված փորձահրապարակների միջոցով որոշվել էր կաչողականությունը անտառապատված տարածքում, որը կազմում էր մոտ 15%, ինչը նույնպես անբավարար ցուցանիշ է: Նշված տարածքում առկա էր փնջերով չտնկված հացենի տեսակի տնկանյութ: Անտառապատված տարածքում կատարվել էին խնամքի աշխատանքներ:

Եղնջատափի ա/պ-ում **2021 թվականին գարնան** նախատեսված 5 հա-ի տարածքում, ըստ տեղաբաշխման սխեմայի գլխավոր ծառատեսակ է ընտրվել սոճի սովորական (7500հատ), ուղեկցող ծառատեսակներ հացենի (5000հատ) և խնձորենի (2500հատ), աշխատանքները կատարվել էին խրամատային եղանակով: Աշխատանքային խմբի կողմից դրված փորձահրապարակների միջոցով որոշվել էր կաչողականությունը անտառապատված տարածքում, որը կազմում էր մոտ 35%: Ցուցանիշը համարվում է անբավարար և ենթակա է վերատնկման: Անտառապատված տարածքների որոշ հատվածներում կատարվել էին խնամքի աշխատանքներ:

Եղնջատափի ա/պ-ում **2021 թվականին գարնան** նախատեսված 0,3 հա-ի տարածքում, ըստ տեղաբաշխման սխեմայի գլխավոր ծառատեսակ է ընտրվել կեչին, աշխատանքները կատարվել էին խրամատային եղանակով: Աշխատանքային խմբի կողմից դրված փորձահրապարակների միջոցով որոշվել էր կաչողականությունը անտառապատված տարածքում, որը կազմում էր մոտ 25%: Անտառապատված տարածքների որոշ հատվածներում կատարվել էին խնամքի աշխատանքներ:

Միսիանի անտառտնտեսության Շաղատի ա/պ –ում աշխատանքային խմբի կողմից ուսումնասիրվել է 2020-2021թթ. կատարված անտառվերականգման աշխատանքները, 2022 թվականի աշնանը ամբողջ տարածքում կատարվել և ուսումնասիրության ընթացքում շարունակվում էր լրացման աշխատանքներ, այդ իսկ պատճառով սերմնաբուսակների կաչողականությունը նպատակահարմար և առավել ճշգրիտ կլինի գնահատել 2023 թվականի աշնանը: Անտառվերականգման համար նախատեսված ողջ տարածքները գրեթե ամբողջովին ցանկապատված էին (թղթապանակ N9):

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Կապանի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Կապանի անտառտնտեսության մասնաճյուղի կողմից կազմվել է ակտ Առաջաձորի ա/պ 28-րդ քառակուսու 4,8,9 և 13-րդ հատվածներում հիմնադրված 3 հա անտառմշակույթների դուրս գրման համար՝ ցածր կաչողականության արդյունքի հիման վրա:

Հատատեղերի հատկացում և շահագործում

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Նոյեմբերյանի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Նոյեմբերյանի ա/տ մասնաճյուղի կողմից 2022թ.-ի համար նախատեսվել և հաստատվել են 5398,89իմ ընդհանուր ծավալով հատատեղեր՝ որից շինափայտ՝ 340,84 -իմ: Հաստատվել է ընդհանուր թվով 22 հատ սանիտարական հատման նպատակով հատատեղ: Ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել է 14 հատատեղ:

Ուսումնասիրվել է Դովեղի ա/պ 26-րդ քառակուսու 9,10,11,18 և 29-րդ հատվածում 2022թ.-ին N02018 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 201 հատ ծառ, որից բոխի՝ 186, հաճարենի՝ 10, հացենի՝ 4 և թխկի՝ 1 ծառատեսակների, ընդհանուր 201,49 իմ ծավալով: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով:

Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 8%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Դովեղի ա/պ 23-րդ քառակուսու 14,15,18 և 19-րդ հատվածում 2022թ.-ին N02010 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 165 հատ ծառ, որից բոխի՝ 85, հաճարենի՝ 76, լորենի՝ 2 և թխկի՝ 2 ծառատեսակի, ընդհանուր 272,33 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 24,14 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 6%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Դովեղի ա/պ 35-րդ քառակուսու 1,2,4,5 և 6-րդ հատվածում 2022թ.-ին N02011 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 250 հատ սոճի ծառատեսակի ծառ, ընդհանուր 95,96 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 32,18 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Հատատեղի տարածքում կային մի քանի համարակալված հատված ծառերի կոճղեր, որոնց տրամագծերի շեղումը հաշվեգնահատման ցուցակում առկա ցուցանիշների հետ կազմում էր 12%, ինչը մի փոքր ավել է թույլատրելի սահմանից:

Ուսումնասիրվել է Զիկատարի ա/պ 11,12 և 14-րդ քառակուսու 18,9,13,19,3,12,16,7,13 և 18-րդ հատվածում 2022թ.-ին N02007 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 155 հատ ծառ, որից բոխի՝ 151, հաճարենի՝ 2 և կաղնի՝ 2 ծառատեսակների, ընդհանուր 220,3 խմ ծավալով: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 8%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Զիկատարի ա/պ 13-րդ քառակուսու 21,22,25,24,14 և 19-րդ հատվածում 2022թ.-ին N02008 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 130 հատ ծառ, որից բոխի՝ 82 և հաճարենի՝ 48 ծառատեսակի, ընդհանուր 256,38 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 7,13 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 7%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Զուջևանի ա/պ 30 և 29-րդ քառակուսու 10,11,12,8,15,16 և 8-րդ հատվածում 2022թ.-ին N02005 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 147 հատ ծառ, որից բոխի՝ 15, հաճարենի՝ 131 և թխկի՝ 1 հատ ծառատեսակի, ընդհանուր 401,4 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 60,25 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց

արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 4%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Ջուջևանի ա/պ 21-րդ քառակուսու 6,7 և 15-րդ հատվածում 2022թ.-ին N02012 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 156 հատ ծառ, որից բոխի՝ 23, հաճարենի՝ 133 հատ ծառատեսակի, ընդհանուր 335 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 32,21 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Մեր կողմից ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 6%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Ջուջևանի ա/պ 12,2 և 3-րդ քառակուսու 1,30,14 և 13-րդ հատվածում 2022թ.-ին N02009 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 100 հատ ծառ, որից բոխի-37, հաճարենի-62 և թխկի-1 հատ ծառատեսակի, ընդհանուր 337,8 խմ ծավալով, որից շինափայտ 31,72 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 4%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Կողբի ա/պ 23-րդ քառակուսու 25,22,26,9,8,10 և 4-րդ հատվածում 2022թ.-ին N02013 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 160 հատ ծառ, որից բոխի-86, հաճարենի-36, կաղնի 17 և թխկի-21 հատ ծառատեսակի, ընդհանուր 304,1 խմ ծավալով, որից շինափայտ 10,7 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Նտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 9%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Նոյեմբերյանի ա/պ 18-րդ քառակուսու 6,7,8 և 24-րդ հատվածում 2022թ.-ին N01870 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 91 հատ ծառ, որից հաճարենի՝ 51, բոխի՝ 32 և թխկի՝ 6 հատ ծառատեսակի, ընդհանուր 286,2 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 33,7 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 8%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է: Ընտրված ծառերը հիմնականում հասուն, գերհասուն և փուչ բներ ունեցող ծառեր էին:

Ուսումնասիրվել է Նոյեմբերյանի ա/պ 4-րդ քառակուսու 27,28,30,31,34 և 40-րդ հատվածում 2022թ.-ին N01869 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 265 հատ ծառ, որից հաճարենի՝ 71, բոխի՝ 185 և հացի՝ 9 հատ ծառատեսակի, ընդհանուր 517,9 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 47,3 խմ: Հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Մեր կողմից ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման

ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 7%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է: Ընտրված ծառերը հիմնականում հասուն, գերհասուն և փուլջ բներ ունեցող ծառեր էին: Տեղանքում առկա էր երիտասարդ ծառուտ:

Ուսումնասիրվել է Շլոբկուտի ա/պ 14-րդ քառակուսու 1,4,8,9,13,14 և 17-րդ հատվածում 2022թ.-ին N02016 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 41 հատ ծառ, որից հաճաբենի՝ 17 և բոխի՝ 24 հատ ծառատեսակի, ընդհանուր 215 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 3,42 խմ: Հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 6%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է: Ընտրված ծառերը հիմնականում հասուն, գերհասուն և փուլջ բներ ունեցող ծառեր էին: Տեղանքում առկա էր երիտասարդ ծառուտ:

Ուսումնասիրվել է Շլոբկուտի ա/պ 3-րդ քառակուսու 9,10,11,13,16,17,19,22,23 և 24-րդ հատվածում 2022թ.-ին N02006 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 114 հատ ծառ, որից հաճաբենի՝ 54, բոխի՝ 58 և կաղնի՝ 2 հատ ծառատեսակի, ընդհանուր 363,81 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 18,5 խմ: Հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Մեր կողմից ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 7%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է: Ընտրված ծառերը հիմնականում հասուն, գերհասուն և փուլջ բներ ունեցող ծառեր էին:

Ուսումնասիրվել է Ոսկեպարի ա/պ 22-րդ քառակուսու 30,31 և 32-րդ հատվածում 2022թ.-ին N02002 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 197 հատ ծառ, որից հաճաբենի՝ 186, բոխի՝ 3 և թխկի՝ 8 հատ ծառատեսակի, ընդհանուր 534,7 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 11,75 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 6%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է: Ընտրված ծառերը հիմնականում հասուն, գերհասուն և փուլջ բներ ունեցող ծառեր էին: Տեղանքում առկա էր երիտասարդ ծառուտ:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Զիլիզայի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Զիլիզայի ա/տ մասնաճյուղի կողմից 2022թ.-ի համար նախատեսվել և հաստատվել է ընդհանուր թվով 8 հատատեղ՝ սանիտարական հատման նպատակով, 41144,28 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 55,63 խմ: Մեր կողմից ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել է 4 հատատեղ:

Ուսումնասիրվել է Ճոճկանի ա/պ 7-րդ քառակուսու 18,30,31,36 հատվածներում N01753 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հատկացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 570 հատ ծառ, որից 565 բոխի և 5 կաղնի տեսակի ծառեր, ընդհանուր 337,52 խմ ծավալով: Հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են

հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 8%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Շամլուղի ա/պ 1-ին քառակուսու 13,24,25,29,30,31 հատվածներում N01755 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հատկացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 1132 հատ ծառ, որից 1090 բոխի, 35 հաճարենի, 5 կաղնի, 1 տանձենի և 1 թեղի տեսակի ծառեր, ընդհանուր՝ 883,66 խմ ծավալով: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 6%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Խոժոռնիի ա/պ 13-րդ քառակուսու 30,31,32,34,35,36 հատվածներում և 14-րդ քառակուսու 23,24,26,28,29 հատվածներում N01756 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հատկացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 1117 հատ ծառ, որից 1095 բոխի, 20 հաճարենի և 2 թեղի տեսակի ծառեր, ընդհանուր՝ 569,61 խմ ծավալով: Հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 7%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Ախքյորփիի ա/պ 6-րդ քառակուսու 20,21,22 հատվածներում և 9-րդ քառակուսու 17-րդ հատվածում 2022թ.-ին N01754 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հատկացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 189 հատ ծառ, որից 141 բոխի, 47 հաճարենի և 1 թխկի տեսակի ծառեր, ընդհանուր՝ 250,34 խմ ծավալով, որից շինափայտ 8,18 խմ: Հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով, որոնց մի մասը անընթեռնելի էր:

Հատատեղերի ուսումնասիրման ժամանակ դիտարկվել են վերը նշված հատատեղերի համարակալված ծառերի 10%-ը, որի արդյունքում պարզ է դարձել, որ ուսումնասիրված ծառերը հիվանդ, կենսունակությունը կորցրած են և ենթակա են սանիտարական հատման:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Թումանյանի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Թումանյանի ա/տ մասնաճյուղի կողմից 2022թ.-ի համար նախատեսվել և հաստատվել է 2233-խմ ընդհանուր ծավալով հատատեղեր՝ որից շինափայտ՝ 91 -խմ: Հաստատվել է ընդհանուր թվով 7 հատ սանիտարական հատման նպատակով հատատեղեր: Ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել է 3 հատատեղ:

Ուսումնասիրվել է Ծաղկաշատի ա/պ 14-րդ քառակուսու 42,30,29 և 24-րդ հատվածում 2022թ.-ին N01945 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հատկացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 127 հատ ծառ, որից բոխի՝ 32, թխկի՝ 2, ուռենի՝ 3 և հաճարենի՝ 90 ծառատեսակի, ընդհանուր՝ 257,36 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 12,64 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, (օրինակ՝ N 85-74(76) սմ, N 86-54(58) սմ, N 88-54 սմ, N 89-56 սմ, N 100-32 սմ, N 99-34 սմ, N 97-44 սմ և այլն), որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 6%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Սանահինի ա/պ 23-րդ քառակուսու 17 և 11-րդ հատվածում 2022թ.-ին N01944 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 163 հատ ծառ, որից բոխի՝ 105, հաճարենի՝ 53, և կաղնի՝ 5 ծառատեսակի, ընդհանուր՝ 340,21 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 2,92 խմ: Հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով որոնց մի մասը անընթեռնելի էր: Ընտրված ծառերը հիմնականում հասուն, գերհասուն և փուլ բներ ունեցող ծառեր էին:

Ուսումնասիրվել է Շնողի ա/պ 20-րդ քառակուսու 6,8 և 9-րդ հատվածում 2022թ.-ին N01943 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 112 հատ ծառ, որից բոխի՝ 2, հաճարենի՝ 107, ուռենի՝ 2 և թխկի՝ 1 ծառատեսակի, ընդհանուր՝ 504,55 խմ ծավալով: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Մեր կողմից ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, (օրինակ՝ N 16-34 սմ, N 26-68 սմ, N 30-54 սմ, N 37-42 սմ, N 43-68 սմ, N 44-52 սմ, N 72-54 սմ և այլն), որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 8%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Շնողի ա/պ 18-րդ քառակուսու 5,6,10 և 13-րդ հատվածում 2021թ.-ին N01943 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը, որը մնացել էր թերհատ եղանակային պայմաններից ելնելով: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 68 հատ ծառ, որից բոխի՝ 10, հաճարենի՝ 53, այծուռենի՝ 3 և լորենի՝ 2 ծառատեսակի, ընդհանուր՝ 227,67 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 12,73 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կապույտ գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, համարակալորմները դժվարաընթեռնելի էին (օրինակ՝ N 3-84 սմ, N 4-76 սմ, N 13-30 սմ, N 14-62 սմ, N 15-92 սմ, N 16-72 սմ, N 17-58 սմ և այլն), որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 4%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է: Հատատեղի տարածքում կային ծառերի մնացորդներ:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Արագածոտնի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Արագածոտնի ա/տ մասնաճյուղի կողմից 2022թ.-ի համար նախատեսվել և հաստատվել է 466.42 խմ ընդհանուր ծավալով հատատեղեր՝ որից շինափայտ՝ 130-խմ: Հաստատվել է ընդհանուր թվով 2 հատ այլ հատման նպատակով հատատեղեր և 2021թ.-ի համար նախատեսված և չշահագործված 4 սանիտարական հատման նպատակով հատատեղեր: Չշահագործված հատատեղերը ըստ աշխատակիցների 2021թ.-ին չի շահագործվել անբարենպաստ եղանակային պայմաններից ելնելով, իսկ 2022թ.-ին շահագործելու համար հարկավոր է կատարել կրկնակի հատատեղի ուսումնասիրություն, քանզի հատատեղում առկա շինափայտը որակագրկվել էր և պետք էր փոփոխություն կատարել անտառահատման տոմսում: Մեր կողմից ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել է 3 հատատեղ:

Ուսումնասիրվել է Եղնջատափի ա/պ 31-րդ քառակուսու 28,29 և 30-րդ հատվածում 2022թ.-ին N01939 տոմսով հաստատված այլ հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 2362 հատ ծառ, որից կաղնի՝ 1521, սոճի՝ 379, հացենի՝ 402 և տանձենի՝ 60 ծառատեսակի, ընդհանուր՝ 309,08 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 130 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կապույտ գույնի ներկանյութով:

Հատատեղի տարածքում կային հատված ծառերի կոճղեր որոնց մի մասի վրա բացակայում էր համարակալումը: Նաև տարածքում կար կրկնող համարներով ծառեր, օրինակներով հատ 33 համար:

Ուսումնասիրվել է Արագածի ա/պ 2-րդ քառակուսու 1,8 և 11-րդ հատվածում 2021թ.-ին N01934 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 330 հատ սոճի տեսակի ծառ, ընդհանուր՝ 12,4 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 1 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը դեռ չէր շահագործվել, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կապույտ գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ (օրինակ՝ N 36-10 սմ, N 37-10 սմ, N 38-8 սմ, N 39-10 սմ, N 40-8 սմ, N 41-8 սմ, N 44-8 սմ և այլն), որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 1%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Արագածի ա/պ 21-րդ քառակուսու 8,12,15 և 17-րդ հատվածում 2021թ.-ին N01931 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել ընդհանուր թվով 176 հատ ծառ, որից սոճի՝ 155 հատ և թեղի՝ 21 հատ տեսակի ծառեր, ընդհանուր 32,89 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 6,7 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը դեռ չէր շահագործվել, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կապույտ գույնի ներկանյութով: Մեր կողմից ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, (օրինակ՝ N 33-22 սմ, N 34-28 սմ, N 35-26 սմ, N 36-16 սմ, N 41-26 սմ, N 42-30 սմ, N 46-16, 65-22 սմ, 66-32սմ, 67-20սմ, 69-22սմ, 70-20սմ,138-12սմ,139-20սմ և այլն), որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 5%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Գորիսի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Գորիսի ա/տ մասնաճյուղի կողմից 2022թ.-ի համար նախատեսվել և հաստատվել է 1857,569խմ ընդհանուր ծավալով հատատեղեր՝ որից շինափայտ՝ 305,41 -խմ: Հաստատվել է ընդհանուր թվով 18 հատ հատատեղ, որից 13-ը այլ հատում, 2-ը անցումային, 2-ը նոսրացման և 1 հատ սանիտարական հատման նպատակով հատատեղեր: Մեր կողմից ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել է 3 հատատեղ:

Ուսումնասիրվել է Գորիսի ա/պ 26-րդ քառակուսու 4 և 62-րդ հատվածում 2022թ.-ին N01916 տոմսով հաստատված այլ հատման նպատակով հատկացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 269 հատ ծառ, որից բոխի՝ 54, կաղնի՝ 78, հացենի՝ 6 և թեղի՝ 26 և սոճի՝ 105 ծառատեսակի, ընդհանուր 88,612 խմ ծավալով, որից շինափայտ՝ 42,79 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, (օրինակ՝ N 91-32 սմ, N 92-32 սմ, N 95-40 սմ, N 99-44 սմ, N 100-40 սմ, N 102-40 սմ, N 104-36,(40) սմ և այլն), որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 6%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Գորիսի ա/պ 47-րդ քառակուսու 15 և 19-րդ հատվածում 2022թ.-ին N01966 տոմսով հաստատված անցումային հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 518 հատ բոխի տեսակի ծառ, ընդհանուր 143 խմ ծավալով, որից շինափայտ 107,8 խմ: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը

համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Մեր կողմից ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 8%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

Ուսումնասիրվել է Գորիսի ա/պ 35-րդ քառակուսու 14 և 15-րդ հատվածում 2022թ.-ին N01963 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հակացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 307 հատ ծառ, որից բոխի-306 և թխկի-1 ծառատեսակի, ընդհանուր 362,549 խմ ծավալով: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրանքային կարգով իրականացվել են համապատասխան չափումներ, (օրինակ՝ N 115-50 սմ, N 116-56 սմ, N 141-40 սմ, N 79-36 սմ, N 241-62 սմ, N 242-60 սմ, N 243-40 սմ և այլն), որոնց արդյունքները համեմատվել են հաշվեգնահատման ցուցակում առկա տվյալների հետ, արդյունքում տարբերությունը կազմում էր 8%, ինչը թույլատրելի սահմաններում է:

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Կապանի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Կապանի ա/տ մասնաճյուղի կողմից 2022թ.-ի համար նախատեսվել և հաստատվել է 6218,32-խմ ընդհանուր ծավալով հատատեղեր: Հաստատված հատատեղերը ընդհանուր թվով 20 են, որից 2-ը սանիտարական հատման, իսկ 18-ը՝ անցումային հատման նպատակով: Ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել է 5 հատատեղ:

Ուսումնասիրվել է Կապանի ա/պ 33-րդ քառակուսու 34-րդ հատվածում 2022թ.-ին N-01925 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հատկացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 142 հատ բոխի տեսակի ծառ, ընդհանուր 133,86 խմ ծավալով: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործված էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Հատատեղի տարածքում կային նաև հատված կաղնի, թխկի և բոխի տեսակի ծառերի կոճղեր, որոնց վրա բացակայում էր համարակալումը, պիտակավորումը և մուրճի կնիքը:

Ուսումնասիրվել է Ճակատենի ա/պ 19-րդ քառակուսու 18,19 և 21-րդ հատվածում 2022թ.-ին N-01923 տոմսով հաստատված անցումային հատման նպատակով հատկացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 505 ծառ, որից 502 հատ բոխի, 2 հատ թխկի և 1 հատ կեռասենի, ընդհանուր 521,44 խմ ծավալով: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործված էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Անթույլատրելի է կեռասենին հատել անցումային հատման հատատեղում:

Ուսումնասիրվել է Առաջաձորի ա/պ 2-րդ քառակուսու 14 և 15-րդ հատվածում 2022թ.-ին N-01865 տոմսով հաստատված սանիտարական հատման նպատակով հատկացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 150 հատ բոխի ծառատեսակ, ընդհանուր 164,75 խմ ծավալով: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործված էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Ընտրված ծառերը հիմնականում հասուն էին և փուլ բներով:

Ուսումնասիրվել է Առաջաձորի ա/պ 9-րդ քառակուսու 2,3,5 և 17-րդ հատվածում 2022թ.-ին N-01866 տոմսով հաստատված անցումային հատման նպատակով հատկացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 28 հատ բոխի ծառատեսակ, ընդհանուր 216,92 խմ ծավալով: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործված էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր

գույնի ներկանյութով: Հատատեղը համապատասխանում էր խնամքի և սանիտարական հատման կանոններին:

Ուսումնասիրվել է Արծվանիկի ա/պ 10-րդ քառակուսու 3,4,6 և 5-րդ հատվածում 2022թ.-ին N-02023 տոմսով հաստատված անցումային հատման նպատակով հատկացված հատատեղը: Ըստ հաշվեգնահատման ցուցակի հատման են նշանակվել թվով 272 ծառ, որից 271 հատ բոխի և 1 հատ թխկի ծառատեսակներ, ընդհանուր 275,75խմ ծավալով: Ուսումնասիրության պահին հատատեղը շահագործման փուլում էր, հատման համար նախատեսված ծառերը համարակալված էին կարմիր գույնի ներկանյութով: Վերը նշված տարածքում 2022թ-ին հատկացված է եղել այլ հատման հատատեղ, ըստ անտառտնտեսության աշխատակիցների տվյալ հատատեղը պարունակում էր գաղտնիություն և լրացուցիչ տեղեկություններ չեն տրամադրել:

Հիվանդություններով և վնասատուներով վարակված օջախների ուսումնասիրություններ

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Արագածոտնի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Արագածի, Եղնջատափի և Բյուրականի անտառպետությունների ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզվեց, որ վերը նշված տարածքներում առկա էին վնասատուներով և հիվանդություններով վարաքված օջախներ: Օրինակ՝ կաղնուտներում հայտնաբերվել է կաղնու երկարակնճիթ (*curculio glandium*) վնասատուն, որը վնասում է կաղնու սերմերը և բնափայտը: Նաև հայտնաբերվել է ոսկետուտ, ալրացող, լվիճ և կաղնու կլոպ վնասատուները և հիվանդությունները: Կից ներկայացվում են վարաքված օջախների կոորդինատները :

N40° 23' 19.644"	E44° 18' 9.624"
N40° 23' 19.620"	E44° 18' 9.594"
N40° 23' 19.632"	E44° 18' 9.576"
N40° 23' 19.800"	E44° 18' 9.660"
N40° 23' 19.818"	E44° 18' 9.678"
N40° 23' 19.836"	E44° 18' 9.702"
N40° 23' 19.848"	E44° 18' 9.780"
N40° 23' 19.842"	E44° 18' 9.780"
N40° 23' 19.860"	E44° 18' 9.750"
N40° 23' 19.920"	E44° 18' 9.444"
N40° 23' 19.926"	E44° 18' 9.438"
N40° 23' 19.932"	E44° 18' 9.438"
N40° 23' 19.938"	E44° 18' 9.444"
N40° 23' 19.662"	E44° 18' 9.492"
N40° 23' 19.602"	E44° 18' 9.558"
N40° 23' 19.644"	E44° 18' 9.504"
N40° 23' 19.638"	E44° 18' 9.498"
N40° 29' 43.152"	E44° 27' 29.964"
N40° 29' 43.116"	E44° 27' 29.946"
N40° 29' 43.128"	E44° 27' 29.934"
N40° 29' 43.152"	E44° 27' 29.934"
N40° 29' 43.404"	E44° 27' 28.884"
N40° 29' 43.392"	E44° 27' 28.950"
N40° 29' 43.362"	E44° 27' 28.950"

N40° 29' 43.506"	E44° 27' 28.698"
N40° 29' 43.674"	E44° 27' 27.192"
N40° 29' 43.668"	E44° 27' 27.198"

«Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի «Ջիլիզայի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղ

Իրականացված դիտարկում ուսումնասիրությունների արդյունքում պարզվեց, որ ուսումնասիրված գրեթե բոլոր տարածքներում առկա էին բոխի տեսակի ծառեր, որոնց զագաթնային հատվածները՝ մոտ 3մ չորացած էին, ինչը կարող է լինել հիվանդության հետևանք:

Հանձնաժողովի կազմում ուսումնասիրությունների իրականացում

«Դիլիջան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ում սանիտարական հատատեղերի ուսումնասիրություններ

Աշխատանքային խմբի կողմից իրականացվել է Դիլիջան, Շամախյան, Գոշ և Աղավնավանք տեղամասերում նախատեսված սանիտարական հատման ենթակա ծառերի ուսումնասիրություն: Արդյունքում պարզվել է, որ հիմնականում համապատասխանում են հաշվեգնահատման ցուցակի տվյալներին:

Աշխատանքային խմբի կողմից ազգային պարկին առաջարկվեց.

- Հաշվեգնահատման նոր կազմվող ցուցակներից հանել «Գերհասուն ծառերը»:
- Հաղարծին տեղամաս» մասնաճյուղի համար կազմել նոր հաշվեգնահատման ցուցակներ:
- Հաղարծին մասնաճյուղի N 2 պահաբաժնում առկա էին 2 տապալված ծառեր որոնք աշխատանքային խմբի կողմից առաջարկվեց ներառել նոր կազմվող հաշվեգնահատման ցուցակներում ուշադրություն դարձնելով շինափայտայտի ծավալի ներառմանը:
- Աշխատանքների ընթացքում «Գոշ տեղամաս» մասնաճյուղի 4 պահաբաժնում հանդիպեցին չոր, ցցաչոր ծառեր որոնք ևս առաջարկվեց ավելացնել հաշվեգնահատման ցուցակներում:
- «Գոշ տեղամաս» մասնաճյուղի 4 պահաբաժնում (Գոշ լճի ափամերձ տարածքում) գտնվող հաշվառված չոր և ցցաչոր ծառերը հանել հաշվեգնահատման ցուցակներից և հատման չներկայացնել:
- «Դիլիջան տեղամաս», «Շամախյան տեղամաս», «Գոշ տեղամաս» և «Աղավնավանք տեղամաս» մասնաճյուղերում ևս մեկ անգամ իրականացնել տեղագնման աշխատանքներ և բացառել կանաչ սաղարթ ունեցող ծառերի հատումը:
- Բոլոր «Տեղամաս» մասնաճյուղերում բացառել բնափայտի մթերման աշխատանքները արգելոցային գոտիներում:
- Առաջնորդվել «Անտառային օրենսգրքով», «Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» օրենքով և ՀՀ կառավարության 2006 թվականի հունիսի 22-ի N 897-Ն որոշման պահանջներով
- Անտառահատման տոմսերը տրամադրել միայն համապատասխան հանձնարարականը հաստատվելուց հետո:

Բնության հուշարձանների գույքագրման աշխատանքներ:

Բնության հուշարձանների գույքագրման աշխատանքների իրականացման համար դաշտային դիտարկումներ են իրականացվել Կոտայքի մարզի Ողջաբերդ, Գառնի, Գողթ Ձորաղբյուր, Ակունք, Կաթնաղբյուր և Զովաշեն համայնքների հարակից տարածքներում:

Տեղորոշման սարքով (Trimble TDC600) կատարվել է բնության հուշարձանների կոորդինատների հավաքագրում, ինչպես նաև ԱԹՄ-ով (DJI Mavic 2 pro) տեղադիրքի օդալուսանկարահանում:

«Դիլիջան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ում դիտարկում ուսումնասիրություններ

Համաձայն 29.11.2022 թվականի Ն/16.10/9859 հանձնարարականի «Դիլիջան» ազգային պարկում ստեղծված իրավիճակով պայմանավորված՝ պահպանության վիճակը գնահատելու, առկա խնդիրները պարզելու և հնարավոր լուծման տարբերակներ գտնելու նպատակով անտառների և կենսաբազմազանության մոնիթորինգի ծառայության աշխատակիցները իրականացրել են դիտարկում ուսումնասիրություններ, որի արդյունքում ի հայտ են եկել մի շարք թերություններ:

Աշխատանքային խմբի կողմից առաջարկվել է «Դիլիջան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ին տալ պարզաբանումներ հետևյալ հարցերի վերաբերյալ.

- Կարմիր գույնի ներկանյութով համարակալված և հատված ծառերի հատումների հրամանի և անտառահատման տոմսերի տրամադրման վերաբերյալ
- «Դիլիջան տեղամաս» մասնաճյուղի 9-10-րդ պահաբաժնում հատված ծառերի վերաբերյալ
- Մասնաճյուղ տեղամասերում այրված հետքերով ծառերի վերաբերյալ
- «Հաղարծին տեղամաս» մասնաճյուղերի 1,2,3,5,13 պահաբաժիններում անտառախախտումների համար ներկայացնել անտառախախտման արձանագրությունները և հատված ծառերի վերաբերյալ պարզաբանում:
- Ներկայացնել «Հաղարծին տեղամաս» մասնաճյուղի 1,2,3,5,13 պահաբաժիններում և «Դիլիջան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի արգելոցային գոտիներում գտնվելու մասին տեղեկատվություն:

Հավելված 1. Միջին ամսական և տասնօրյակային ջերմաստիճաններն ու շեղումները 1961-1990թթ. համապատասխան նորմաներից 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում

Հոկտեմբեր

Մարզ/Քաղաք	Ամսական ջերմաստիճան (°C)				Միջին ջերմաստիճանը (°C) և շեղումը նորմայից					
					I տասնօրյակ		II տասնօրյակ		III տասնօրյակ	
	դիտված	շեղում	միջին արտվել- յազույն	միջին նվազագույն	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում
ք. Երևան	+15.5+16.1	+1.1+1.9	+21.9+22.5	+8.5+10.5	+20.5+21.6	+4.0+5.3	+15.0+15.6	+0.3+0.9	+11.0+11.2	-0.5-1.2
Արագածոտնի լեռներ	+7.4+9.5	+1.3+1.5	+13.6+15.1	+1.9+5.6	+11.7+14.3	+3.7+4.6	+7.5+9.3	+0.6+1.0	+3.1+4.8	-1.1-1.4
Արագածոտնի անտառներ	+12.1+15.6	+0.7+1.4	+16.6+22.0	+8.1+9.3	+16.8+20.4	+4.1+4.2	+12.0+15.2	+0.7+1.4	+7.6+11.1	-0.1-0.9
Արարատ	+15.1+16.0	+1.0+1.6	+22.1+23.4	+8.9+9.3	+19.2+20.4	+3.4+3.9	+14.6+15.9	+0.2+1.1	+10.8+11.6	-0.5-1.1
Արմավիր	+14.4	+0.7	+22.5	+7.1	+18.6	+2.9	+14.2	+0.1	+10.5	-1.0
Գեղարքունիք	+7.6+10.6	+0.4+1.9	+11.8+17.3	+1.9+6.2	+10.9+14.6	+2.3+4.4	+7.5+10.5	-0.4+1.5	+4.3+6.7	-0.3-1.0
Լոռի	+9.2+11.7	+0.5+1.0	+15.8+17.9	+3.1+6.9	+12.7+15.4	+2.8+3.2	+9.1+11.5	-0.4+0.3	+5.8+8.3	-0.8-1.3
Կոտայք	+9.1+14.0	+0.9+1.5	+16.0+19.5	3.0+9.3	+13.1+18.8	+3.3+4.4	+9.1+13.8	+0.2+0.8	+5.2+9.3	-0.9-1.3
Շիրակ	+7.1+10.9	+0.7+2.0	+14.0+18.5	+0.7+5.5	+11.3+15.6	+3.6+4.9	+7.2+10.9	+0.3+0.9	+2.7+6.3	-1.0-1.7
Սյունիքի հովիտներ	+15.3+18.1	+1.6+1.8	+20.3+24.2	+10.5+13.4	+18.7+21.8	+3.3+3.8	+15.2+17.9	+0.9+1.0	+12.0+14.7	+0.3+0.4
Սյունիքի նախալեռներ	+11.0+11.7	+0.9+1.9	+17.0+17.8	+5.4+6.8	+14.4+14.7	+2.6+3.9	+11.7+11.8	+0.4+2.2	+7.0+8.5	-0.5-0.7
Վայոց ձորի լեռներ	+9.0	+1.7	+17.1	+2.9	+13.0	+4.1	+9.2	+1.4	+4.8	-0.6
Վայոց ձորի նախալեռներ	+15.7	+0.9	+23.5	+9.5	+20.1	+3.4	+15.6	+0.2	+11.4	-1.0
Տավուշ	+10.9+15.0	+0.8	+18.4+20.5	+5.8+10.4	+14.6+19.2	+3.0+3.2	+10.8+14.6	-0.1+0.4	+7.4+11.2	-0.9-1.1

Նոյեմբեր

Մարզ	Ամսական ջերմաստիճան (°C)				Միջին ջերմաստիճանը (°C) և շեղումը նորմայից					
					I տասնօրյակ		II տասնօրյակ		III տասնօրյակ	
	դիտված	շեղում	միջին առավե- րագույն	միջին նվազագույն	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում
ք. Երևան	+7.8+8.6	+1.9+2.5	+14.6+15.5	+1.0+3.8	+9.2+10.0	+0.9+1.3	+6.9+7.5	+0.9+1.8	+7.2+8.2	+3.7+4.5
Արագածոտնի լեռներ	+1.2+3.0	+2.0+2.2	+6.3+8.6	-2.5-3.0	+2.1+4.3	+0.9+1.4	+0.7+1.9	+0.9+1.3	+0.8+2.8	+3.9+4.5
Արագածոտնի նախալեռներ	+5.6+8.5	+2.4+2.5	+9.8+14.9	+2.2+3.1	+7.0+9.6	-0.7+1.4	+4.7+7.6	-1.1+1.4	+5.1+8.2	+4.2+4.3
Արարատ	+7.8+8.3	+1.8+2.2	+14.8+16.0	+1.6+3.7	+9.4+9.8	+0.9+1.2	+6.9+7.5	+1.0+1.5	+7.0+7.9	+3.2+4.0
Արմավիր	+7.5	+1.8	+15.5	+0.6	8.9	0.7	+6.7	+1.2	+6.9	+3.4
Գեղարքունիք	+2.0+4.3	+1.3+2.1	+5.9+10.1	-0.6-3.2	+2.1+5.0	-0.8+0.7	+1.0+3.6	+0.4+1.3	+1.8+4.8	+2.9+4.1
Լոռի	+4.4+7.2	+2.0+2.4	+11.1+12.6	-1.0+2.9	+4.3+6.0	-1.1+0.4	+3.9+7.5	+1.7+2.7	+5.0+8.2	+4.1+5.1
Կոտայք	+3.1+7.0	+1.7+2.1	+8.9+12.6	-0.4+2.6	+4.4+8.3	+0.4+1.3	+2.1+5.7	+0.7+0.8	+2.8+6.9	+3.9+4.2
Շիրակ	+1.5+4.5	+2.0+2.9	+7.0+11.7	-1.6-3.1	+2.0+5.4	+0.6+1.4	+1.3+4.0	+1.4+2.5	+1.3+4.0	+3.6+4.9
Սյունիքի հովիտներ	+8.9+11.8	+1.0+2.3	+15.5+17.8	+4.3+7.6	+8.3+11.6	+0.1-1.2	+8.9+11.5	+1.5+2.0	+9.6+12.2	+4.3+4.6
Սյունիքի նախալեռներ	+4.2+6.7	+1.2+1.5	+11.3+12.5	-1.9+2.6	+4.5+5.5	0.0-1.5	+3.5+6.3	+0.8	+4.5+9.3	+3.6+4.3
Վայոց ձորի լեռներ	+2.2	+1.9	+9.0	-2.5	+3.2	+0.9	+1.1	+0.7	+2.3	+3.9
Վայոց ձորի նախալեռներ	+8.3	+1.4	+15.6	+3.4	+9.7	+0.4	+7.5	+0.6	+7.8	+3.4
Տավուշ	+6.5+9.0	+1.6+2.2	+13.6+14.9	+1.3+5.0	+5.8+8.6	-0.4-1.0	+6.3+9.3	+2.0+2.3	+7.3+9.1	+3.7+4.7

Ղեկտևներ

Մարզ	Ամսական ջերմաստիճան (°C)				Միջին ջերմաստիճանը (°C) և շեղումը նորմայից					
					I տասնօրյակ		II տասնօրյակ		III տասնօրյակ	
	դիտված	շեղում	միջին առավել- յազույն	միջին նվազա- զույն	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում	դիտված	շեղում
ք. Երևան	+2.4+2.7	+2.2+3.3	+5.9+6.4	-0.1-0.4	+3.5+4.8	+1.7+3.7	+2.7+2.9	+2.8+3.5	+0.2+1.0	+2.2+2.6
Արագածոտնի լեռներ	+1.8+3.3	+2.7+3.4	+0.3+2.0	-4.2-6.2	-1.0-3.1	+1.2+2.7	-0.6-1.5	+3.9+5.3	-3.8-5.4	+1.7+2.4
Արագածոտնի նախալեռներ	+0.1+2.3	+2.6+3.0	+2.7+6.2	-0.7-1.8	+0.4+3.6	+0.3+1.9	+1.3+2.2	-0.8+4.3	-1.5+1.0	+2.6+1.3
Արարատ	+2.1+2.8	+2.3+3.0	+5.8+7.0	-0.3+0.0	+3.5+4.9	+2.2+3.4	+2.1+3.0	2.3+3.3	+0.3+0.6	+1.9+2.3
Արմավիր	+2.6	+3.2	+6.8	-0.5	+4.9	+3.7	+2.5	+3.1	+0.3	+2.5
Գեղարքունիք	+0.3+2.8	+0.4+3.1	0.0+4.7	-3.2-7.4	-3.5+0.3	-1.6+2.1	-1.7+1.0	+2.6+3.8	-2.0-5.4	-0.5+3.1
Լոռի	-2.1+0.6	-0.2+0.7	+4.5+5.4	-2.7-6.6	-0.4-3.7	-0.9-3.0	+1.1+3.7	+3.1+3.8	-0.3-3.6	-0.8-1.3
Կոտայք	-1.7+1.2	+2.1+2.8	+2.4+4.9	-3.3-5.5	-0.8+2.1	+1.2+2.4	-0.3+2.0	+3.0+4.3	-0.6-4.0	+1.2+1.6
Շիրակ	-0.2-2.6	+3.7+6.2	+0.9+2.7	-2.5-5.5	-2.0+1.4	+2.4+4.8	-1.0+0.8	+4.6+7.9	-2.3-4.9	+1.8+5.5
Սյունիքի հովիտներ	+2.4+5.2	-0.4+0.6	+7.4+9.5	-0.7+2.7	+1.1+3.5	-2.4-2.9	+4.2+7.1	+1.8+2.6	+1.9+4.9	-0.3+1.3
Սյունիքի նախալեռներ	-1.4+0.3	-1.6+0.2	+5.2+5.5	-2.8-6.6	-1.9-2.7	-1.2-5.1	+1.1+4.0	+2.9+3.0	-0.3-3.3	-1.3-2.6
Վայոց ձորի լեռներ	-2.7	+1.8	+2.5	-6.0	-2.2	+1.1	-1.5	+3.3	-4.3	+0.9
Վայոց ձորի նախալեռներ	+2.8	+2.6	+6.5	+0.2	+4.5	+2.2	+3.1	+3.0	+0.7	+2.3
Տավուշ	+0.4+2.3	-0.2-1.4	+5.3+7.1	-0.1-3.2	-1,5+2,1	-1,5-3,0	+3.5+4.4	+1.1+3.7	-1.1+1.3	-1.1-2.5

Հավելված 2. Ամենաբարձր և ամենացածր ջերմաստիճանները 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում

Հոկտեմբեր

Մարզ	Ամենաբարձր ջերմաստիճանը			Ամենացածր ջերմաստիճանը		
	Օդերևութաբանական կայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	°C	Օդերևութաբանական կայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	°C
ք. Երևան	Զվարթնոց (37788)	5	+33	Զվարթնոց (37788)	31	0
Արագածոտն	Աշտարակ (37785)	6	+34	Ծաղկահովիտ(37690)	30	-7
Արարատ	Արարատ(37874)	5	+34	Արտաշատ (37871)	30,31	0
Արմավիր	Արմավիր (37787)	5	+32	Արմավիր (37787)	30	-2
Գեղարքունիք	Ճամբարակ(37719) Մարտունի(37815) Շորժա (37802)	5,6	+26	Գավառ (37801)	30	-7
Լոռի	Ստեփանավան (37693)	5	+29	Տաշիր (37618)	29	-7
Կոտայք	Եղվարդ (37786)	5	+30	Հրազդան (37792)	30	-4
Շիրակ	Գյումրի (37686)	5,6	+28	Աշոցք (37609)	30	-9
Սյունիք	Մեղրի (37958)	5	+34	Միսիան (37897)	31	-3
Վայոց ձոր	Արենի (37875)	5,6	+33	Ջերմուկ (37882)	30	-3
Տավուշ	Դիլիջան (37706)	5	+31	Դիլիջան (37706)	29,30	-1

Նոյեմբեր

Մարզ	Ամենաբարձր ջերմաստիճանը			Ամենացածր ջերմաստիճանը		
	Օդերևութաբանական կայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	°C	Օդերևութաբանական կայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	°C
ք. Երևան	Զվարթնոց (37788) Մերձավան(37783)	1,6	+20	Զվարթնոց (37788)	16,29	-3
Արագածոտն	Աշտարակ (37785)	1,5	+18	Ծաղկահովիտ(37690)	12	-8
Արարատ	Արարատ(37874)	6	+22	Արտաշատ (37871) Արարատ(37874)	15,16	-2
Արմավիր	Արմավիր (37787)	1,3,4,6	+20	Արմավիր (37787)	8,9,13,19	-2
Գեղարքունիք	Սևան լճային(37717)	4	+15	Գավառ (37801)	29	-9
Լոռի	Օձուն(37627)	3	+17	Տաշիր (37618)	13	-9
Կոտայք	Եղվարդ (37786)	1,4,5,6	+16	Հրազդան (37792)	13,15,16	-9
Շիրակ	Գյումրի (37686)	20	+16	Աշոցք (37609)	7	-7
Սյունիք	Կապան (37959)	22	+23	Միսիան (37897)	24	-8
Վայոց ձոր	Արենի (37875)	5	+21	Ջերմուկ (37882)	13	-7
Տավուշ	Իջևան (37732) Բազրատաշեն(37626)	23	+20	Դիլիջան (37706)	2,12,16	-3

Դեկտեմբեր

Մարզ	Ամենաբարձր ջերմաստիճանը			Ամենացածր ջերմաստիճանը		
	Օդերևութաբանական կայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	°C	Օդերևութաբանական կայանի տեղադրման վայրը և ինդեքսը	դիտման օրը(երը)	°C
ք. Երևան	Զվարթնոց (37788)	17	+11	Զվարթնոց (37788)	31	-9
Արագածոտն	Աշտարակ (37785)	17	+11	Ծաղկահովիտ(37690)	31	-16
Արարատ	Արարատ(37874) Արտաշատ(37871) Ուրցաձոր(37872)	2,3,14,15,16,17	+10	Արտաշատ (37871)	31	-9
Արմավիր	Արմավիր (37787)	16	+11	Արմավիր (37787)	31	-9
Գեղարքունիք	Մարտունի(37808)	15	+10	Գավառ (37801)	28,30,31	-14
Լոռի	Օձուն(37627)	14	+14	Տաշիր (37618)	30	-14
Կոտայք	Եղվարդ (37786) Հրազդան(37792)	17	+10	Հրազդան (37792)	30,31	-14
Շիրակ	Գյումրի (37686)	17,18	+10	Աշոցք (37609)	30	-18
Սյունիք	Մեղրի (37958)	15,16	+15	Սիսիան (37897)	30,31	-14
Վայոց ձոր	Արենի (37875)	17	+12	Ջերմուկ (37882)	30,31	-12
Տավուշ	Դիլիջան (37706)	18	+17	Դիլիջան (37706)	30	-9

Հավելված 3. Գետերի ջրերի որակը 2022 թվականի 4-րդ եռամսյակում

Հոկտեմբեր 2022

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Հյուսիսային	Փամբակ	0.5 կմ գլ. Խնկո-յանից վերև (1)	Ամոնիում իոն	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Սպիտակից ներքև (2)	Ամոնիում իոն, կալցիում, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Նիտրատ իոն, ՀԱԱ	4-րդ	
		1 կմ ք. Վանաձորից վերև (3)	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ՀԱԱ, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև (4)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, ԿԶՆ	4-րդ	
			Ամոնիում իոն	5-րդ	
	Դեբեդ	0.5 կմ Մարց գետի թափման կետից ներքև (5)	Նիտրատ իոն, վանադիում, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Այրումից վերև (6)	Նիտրատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		սահմանի մոտ (7)	Նիտրատ իոն, երկաթ	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
	Չորագետ	0.5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև (8)	Վանադիում	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (10)	Վանադիում	3-րդ	3-րդ
	Տաշիր	0.5 կմ գլ. Միխայելովկայից վերև (11)	Ամոնիում իոն, վանադիում	3-րդ	4-րդ
			ԹՔՊ, մանգան, երկաթ	4-րդ	
		0.5 կմ գլ. Սարատովկայից ներքև (12)	Նիտրատ իոն, վանադիում, երկաթ, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ
	Մարց գետ	Գետաբերան (13)	–	2-րդ	2-րդ
	Ախթալա	Գետաբերան (14)	Նիտրատ իոն, նիկել, մագնեզիում, ՀԱԱ	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, երկաթ, կալցիում, ՀԼԱ	4-րդ	
			Ցինկ, պղինձ, կադմիում, մոլիբդեն, մանգան, կոբալտ, սուլֆատ	5-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
			իոն, ԿՉՆ		
Հյուսիսային	Գարգառ	Ակունք (210)	Մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (342)	Ամոնիում իոն, մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
	Շնող	Գետաբերան (343)	Նիտրատ իոն, պղինձ, երկաթ, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Կալցիում	4-րդ	
			Մոլիբդեն, սուլֆատ իոն	5-րդ	
	Աղստև	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև (15)	Կոբալտ, բարիում	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, մանգան, ալյումին	4-րդ	
			Երկաթ, ԿՉՆ	5-րդ	
		0.5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև (16)	Նիտրիտ իոն, մանգան, վանադիում, բարիում, ալյումին	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, երկաթ	4-րդ	
			ԿՉՆ	5-րդ	
		2 կմ ք. Բջևանից վերև (17)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, մանգան, բարիում	3-րդ	3-րդ
		2 կմ ք. Բջևանից ներքև (18)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, բարիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Նիտրիտ իոն	4-րդ	
	Գետիկ	0.5 կմ գլ. Վահանից վերև (19)	Ամոնիում իոն, մոլիբդեն, ԿՉՆ	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (20)	Ամոնիում իոն, բարիում	3-րդ	3-րդ
Ախուրյան	Մեծամոր	10 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ (40)	Արսեն	3-րդ	5-րդ
			ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, մանգան, բոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ	
		11 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ-արևելք (41)	Արսեն, կոբալտ, երկաթ, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, ԿՉՆ	3-րդ	5-րդ
			Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն,	4-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
			Ֆոսֆատ իոն, մանգան, բոր		
			Ամոնիում իոն	5-րդ	
Ախուրյան	Մեծամոր	0.5 կմ գյ. Ռանչպարից ներքև (42)	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, արսեն, մանգան, Նիտրիտ իոն, բոր	3-րդ 4-րդ	4-րդ
Հրազդան	Քասախ	Գետաբերան (47)	Ֆոսֆատ իոն, արսեն, մոլիբդեն, վանադիում, նատրիում, ՀԼԱ	3-րդ	4-րդ
			ԹՔՊ, նիտրատ իոն, բարիում, ՀԱԱ	4-րդ	
	Հրազդան	0.5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև (52*)	ԹԿՊ	3-րդ	5-րդ
			Վանադիում	5-րդ	
		0.5 կմ գյ. Արզելից ներքև (53*)	Արսեն, բարիում	3-րդ	5-րդ
			Վանադիում	5-րդ	
		0.5 կմ Արզնի ՀԷԿ-ից ներքև (54*)	Վանադիում	5-րդ	5-րդ
		9 կմ ք. Երևանից ներքև. գյ. Դարբնիկի մոտ (55)	Երկաթ, բարիում, կալիում, նատրիում, ծարիր, քլորիդ իոն	3-րդ	5-րդ
			Մանգան, կոբալտ, ԿԶՆ	4-րդ	
			ԹԿՊ, ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, անագ, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ	
		Գետաբերան (56)	Լուծված թթվածին, ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, արսեն, մանգան, կալցիում, բարիում, նատրիում, բոր, ՀԱԱ, քլորիդ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Կոբալտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն	4-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, վանադիում	5-րդ	
Հրազդան	Հրազդան	Գյ. Գեղանիստ (225*)	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, կոբալտ, նատրիում, ՀԱԱ, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
			Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Վանադիում	5-րդ	
	Գետառ	Գետաբերան (59)	ԹՔՊ, կոբալտ	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	5-րդ	
	Մարմարիկ	0.5 կմ գլ. Հանքավանից վերև (57)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (58)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, բարիում, ծարիր, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Մանգան	4-րդ	
			Ամոնիում իոն	5-րդ	
	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	Ծաղկաձոր քաղաքից վերև (311)	Մանգան, վանադիում, երկաթ, բարիում, ալյումին	3-րդ	3-րդ
		Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև (312)	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, երկաթ, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Լուծված թթվածին, կոբալտ, բարիում, ալյումին, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր, ԿԶՆ	4-րդ	
Սևան	Չկնազետ	0.5 կմ գլ. Սեւյոնովկայից վերև (60)	Մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
		Գետաբերան (61)	Ամոնիում իոն, մոլիբդեն, կոբալտ, բարիում, ալյումին	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	
Սևան	Մասրիկ	Գետաբերան (63)	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Վանադիում	4-րդ	
	Սոթք	Գետաբերան (65)	Արսեն, վանադիում, երկաթ, ալյումին, ՀԱԱ, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրատ իոն	4-րդ	
			Ծարիր	5-րդ	
	Կարճաղբյուր	Գետաբերան (67)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, կոբալտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Վարդենիս	0.5 կմ գլ. Վարդենիկից վերև (69)	Սուլֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (70)	Ֆոսֆատ իոն, կոբալտ, սուլֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
	Մարտունի	0.5 կմ գլ. Գեղհովիտից վերև (71)	Մանգան, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Արգիճի	0.5 կմ գլ. Լեռնահովիտից վերև (73)	Երկաթ, ալյումին, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (74)	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
	Ծակքար	Գետաբերան (75)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, կալիում, նատրիում, բոր, քլորիդ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
	Շողվազ	Գետաբերան (76)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, նատրիում, քլորիդ	3-րդ	4-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
			Խոն, ԸԼԱ		
			Ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
Արարատյան	Գավառագետ	0.5 կմ գլ. Ծաղկաշենից վերև (77)	Երկաթ, ալյումին, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (78)	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
	Արփա-Սևան ջրատար	0.7 կմ գլ. Ծովինարից վերև (68)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, արսեն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ, ԸԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ

2-րդ դաս՝ «լավ» որակ 3-րդ դաս՝ «միջակ» որակ, 4-րդ դաս՝ «անբավարար» որակ, 5-րդ դաս՝ «վատ» որակ

*-Հրազդան գետի 52, 53, 54, 225 դիտակետերում ջրի որակի վատ դասը պայմանավորված է վանադիումով, սակայն նշված գետի համար այդ ցուցանիշը աղտոտիչ չի կարելի համարել, քանի որ նրա պարունակությունը համարվում է ֆոնային

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Հյուսիսային	Փամբակ	0.5 կմ գյ. Խնկոյանից վերև (1)	Ամոնիում իոն, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Սպիտակից ներքև (2)	Կալցիում, ՇԱԱ, ՇԼԱ	3-րդ	4-րդ
			Նիտրատ իոն	4-րդ	
		1 կմ ք. Վանաձորից վերև (3)	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ՇԱԱ, ՇԼԱ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև (4)	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ, ՇԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, ՇԱԱ	5-րդ	
	Դեբեդ	0.5 կմ Մարցիգետի թափման կետից ներքև (5)	Նիտրատ իոն, վանադիում, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Այրումից վերև (6)	Նիտրատ իոն, մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		սահմանի մոտ (7)	Նիտրատ իոն, վանադիում, երկաթ	3-րդ	4-րդ
			Մոլիբդեն	4-րդ	
	Չորագետ	0.5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև (8)	Վանադիում	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (10)	–	2-րդ	2-րդ
	Մարց գետ	Գետաբերան (13)	–	2-րդ	2-րդ
	Ախթալա	Գետաբերան (14)	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիկել, մագնեզիում, նատրիում, ՇԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Մոլիբդեն, երկաթ, կալցիում, բերիլիում, ալյումին	4-րդ	
			Ցինկ, պղինձ, կադմիում, մանգան, կոբալտ, սուլֆատ իոն	5-րդ	
	Գարգառ	Գետաբերան (342)	–	2-րդ	2-րդ
	Շնող	Գետաբերան (343)	Նիտրատ իոն, երկաթ, ՇԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Կալցիում	4-րդ	
			Մոլիբդեն,	5-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
			սուլֆատ իոն		
Հյուսիսային	Աղստև	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև (15)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև (16)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
		2 կմ ք. Իջևանից վերև (17)	Բարիում	3-րդ	3-րդ
		2 կմ ք. Իջևանից ներքև (18)	ԹԿՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, բարիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
	Գետիկ	0.5 կմ գյ. Վահանից վերև (19)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (20)	Ամոնիում իոն Բարիում	3-րդ 4-րդ	4-րդ
Ախուրյան	Ախուրյան	1 կմ գյ. Ամասիայից ներքև (32)	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, արսեն, երկաթ, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
		0.8 կմ ք. Գյումրիից վերև (33)	Ամոնիում իոն, արսեն, մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
		5 կմ ք. Գյումրիից ներքև (34)	Ֆոսֆատ իոն, արսեն, մոլիբդեն, ՀԱԱ	3-րդ	5-րդ
			Նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն	5-րդ	
		0.5 կմ գյ. Բազարանից ներքև (35)	Ամոնիում իոն, արսեն, մոլիբդեն, մանգան	3-րդ	3-րդ
	Աշոցք	0.5 կմ գյ. Մուսայելյանից վերև (36)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (37)	Երկաթ	3-րդ	5-րդ
			Արսեն	4-րդ	
			Բոր	5-րդ	
	Կարկաչուն	Գետաբերան (38)	Կալցիում, բոր, ՀԱԱ, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Լուծված թթվածին, ամոնիում իոն, մոլիբդեն, մանգան, նատրիում, սուլֆատ իոն	4-րդ	
			Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր	5-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
			Ֆոսֆոր		
Հրազդան	Քասախ	0.5կմ ք. Ապարանից վերև(43)	Վանադիում	3-րդ	3-րդ
		0.5կմ ք. Ապարանից ներքև(44)	Նիտրիտ իոն, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		1կմ ք. Աշտարակից վերև (45)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Վանադիում	4-րդ	
		3.5 կմ ք. Աշտարակից ներքև (46)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Վանադիում	4-րդ	
		Գետաբերան (47)	Ֆոսֆատ իոն, արսեն, մոլիբդեն, նատրիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Վանադիում, բարիում, ՀԱԱ	4-րդ	
			Նիտրատ իոն	5-րդ	
	Գեղարոտ	0.5 կմ գյ. Արագածից վերև (48)	Նիկել, բոր, ալյումին, սուլֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
			Ցինկ, կոբալտ, բերիլիում	4-րդ	
			Մանգան	5-րդ	
	Շաղվարդ	0.5 կմ գյ. Փարպիից ներքև (50)	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Վանադիում	4-րդ	
	Հրազդան	0.5 կմ գյ. Քաղսիից ներքև (52)*	Վանադիում	5-րդ	5-րդ
		0.5 կմ գյ. Արգելից ներքև (53)*	Արսեն, բարիում, բոր, քլորիդ իոն, Վանադիում	3-րդ	5-րդ
			Վանադիում	5-րդ	
		0.5 կմ Արգնի ՀԷԿ-ից վերև (54)*	Վանադիում	5-րդ	5-րդ
	Մարմարիկ	0.5 կմ գյ. Հանքավանից վերև (57)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (58)	Ֆոսֆատ իոն, արսեն, վանադիում, երկաթ, բարիում, բոր, քլորիդ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	4-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
			Մանգան	4-րդ	
	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	Ծաղկաձոր քաղաքից վերև (311)	Վանադիում, երկաթ, բարիում, ալյումին	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	
		Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև (312)	ԹԿՊ ₅ , նիտրիտ իոն, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Ֆոսֆատ իոն, կոբալտ, երկաթ, բարիում, ալյումին, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, մանգան, վանադիում	5-րդ	
Սևան	Ձկնագետ	0.5 կմ գլ. Մեմֆոնովկայից վերև (60)	Մոլիբդեն	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (61)	Կոբալտ, բարիում, ծարիր, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
			Մանգան	4-րդ	
			Մոլիբդեն	5-րդ	
	Մասրիկ	Գետաբերան (63)	Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Վանադիում	4-րդ	
	Սոթք	Գետաբերան (65)	Նիտրատ իոն, արսեն, վանադիում, երկաթ, բարիում, ալյումին, ՀԱԱ, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Ծարիր	5-րդ	
	Կարճաղբյուր	Գետաբերան (67)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Սևան	Վարդենիս	0.5 կմ գյ. Վարդենիկից վերև (69)	Սուլֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (70)	Ամոնիում իոն, մանգան, սուլֆատ իոն	3-րդ	3-րդ
	Մարտունի	0.5 կմ գյ. Գեղհովիտից վերև (71)	Մանգան, բարիում, ալյումին, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (72)	Ֆոսֆատ իոն, բարիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Արգիճի	0.5 կմ գյ. Լեռնահովիտից վերև (73)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (74)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
	Ծակքար	Գետաբերան (75)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, նատրիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Շողվազ	Գետաբերան (76)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, նատրիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Գավառագետ	Գետաբերան (78)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
	Արփա-Սևան ջրատար	0.7 կմ գյ. Ծովինարից հարավ-արևելք (68)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, արսեն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ, ՀԱԱ	3-րդ	3-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Արարատյան	Վեղի	0.5 կմ գյ. Ուրցաձորից վերև (80)	–	2-րդ	2-րդ
	Արփա	0.5 կմ ք. Ջերմուկից վերև (83)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Վայքից վերև (84)	Մանգան, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Վայքից ներքև (85)	Մոլիբդեն, մանգան, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ ք. Եղեգնաձորից վերև (86)	Մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		0.5 կմ գյ. Արենիից ներքև (87)	Մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	5-րդ
			Անագ	5-րդ	
	Եղեգիս	0.5 կմ հյ. Շատինից ներքև (88)	Արսեն, մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	3-րդ
Հարավային	Կարճևան	Գետաբերան (344)	Նիտրիտ իոն, կալցիում, քլորիդ իոն	3-րդ	5-րդ
			Պղինձ, վանադիում, նատրիում, բոր, ալյումին, սելեն, ՀԼԱ	4-րդ	
			Մոլիբդեն, մանգան, կոբալտ, երկաթ, կալիում, անագ, սուլֆատ իոն	5-րդ	
	Մեղրիգետ	0.5 կմ ք. Մեղրիից վերև (89)	Մանգան, երկաթ	3-րդ	3-րդ
		Գետաբերան (90)	Նիտրիտ իոն, մանգան, երկաթ, կալիում	3-րդ	3-րդ
	Ողջի	1.7 կմ ք. Քաջարանից վերև (91)	Երկաթ	3-րդ	3-րդ
		1.8 կմ ք. Քաջարանից ներքև (92)	Կոբալտ, երկաթ	3-րդ	5-րդ
			Ֆոսֆատ իոն, մանգան, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	
			Ամոնիում իոն	5-րդ	
		0.8 կմ ք. Կապանից վերև (93)	Մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ	3-րդ	3-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Հարավային		0.5 կմ Կապանի օդանավակայանից ներքև (94)	Նիտրիտ իոն, բարիում, ՀԱԱ	3-րդ	5-րդ
			Պղինձ, վանադիում, ալյումին, սուլֆատ իոն	4-րդ	
			Ամոնիում իոն, մանգան, կոբալտ, երկաթ	5-րդ	
	Աճանան (Նորաշենիկ)	Գետաբերան (347)	Նատրիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, ՀԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, պղինձ, կալցիում, ալյումին	4-րդ	
			Յինկ, կադմիում, մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կոբալտ, երկաթ, սուլֆատ իոն	5-րդ	
	Գեղի	Գետաբերան (98)	Երկաթ	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	
	Որոտան	0.5 կմ գյ. Գորայքից վերև (99)	–	2-րդ	2-րդ
		3 կմ ք. Սիսիանից վերև (100)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում	3-րդ	3-րդ
		6 կմ ք. Սիսիանից ներքև (101)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ	3-րդ	5-րդ
			Մանգան	5-րդ	
	Որոտան-Արփա ջրատար	թունելի ելքից (353)	Մոլիբդեն, մանգան, բարիում	3-րդ	4-րդ
			Երկաթ, սուլֆատ իոն	4-րդ	
	Սիսիան	Գետաբերան (104)	Մոլիբդեն, երկաթ	3-րդ	4-րդ
			Մանգան	4-րդ	
	Վարարակ	5 կմ ք. Գորիսից վերև (106)	Ֆոսֆատ իոն, բերիլիում	3-րդ	5-րդ
			Կոբալտ, երկաթ, ալյումին	4-րդ	

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
			Մանգան	5-րդ	
Հարավային	Վարարակ	1.5 կմ Գորիսից ներքև(107)	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, մանգան, կոբալտ, երկաթ, կալցիում	3-րդ	4-րդ
			Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	4-րդ	

2-րդ դաս՝ «լավ» որակ, 3-րդ դաս՝ «միջակ» որակ, 4-րդ դաս՝ «անբավարար» որակ, 5-րդ դաս՝ «վատ» որակ

*-Հրազդան գետի 52, 53, 54 դիտակետերում ջրի որակի վատ դասը պայմանավորված է վանադիումով, սակայն նշված գետի համար այդ ցուցանիշը աղտոտիչ չի կարելի համարել, քանի որ նրա պարունակությունը համարվում է ֆոնային

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Սևան	Զկնագետ	Գետաբերան (61)	ԹԿՊ, ամոնիում իոն, մոլիբդեն, կոբալտ, բարիում, ալյումին, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն	3-րդ	4-րդ
			Մանգան, երկաթ	4-րդ	
	Մասրիկ	Գետաբերան (63)	Ֆոսֆատ իոն, մանգան, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն	3-րդ	5-րդ
			Վանադիում	5-րդ	
	Սոթք	Գետաբերան (65)	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, արսեն, նիկել, վանադիում, բարիում, ԸԱԱ սուլֆատ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	5-րդ
			Մանգան, ալյումին	4-րդ	
			Երկաթ, ծարիր	5-րդ	
	Կարճաղբյուր	Գետաբերան (67)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, ԸԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Վարդենիս	Գետաբերան (70)	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	4-րդ
			Ամոնիում իոն	4-րդ	
	Մարտունի	Գետաբերան (72)	Ֆոսֆատ իոն, բարիում, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն, ԸԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Արգիճի	0.5 կմ գլ. Լեռնահովիտից վերև (73)	–	2-րդ	2-րդ
		Գետաբերան (74)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
	Ծակքար	Գետաբերան (75)	Վանադիում, ԸԼԱ	3-րդ	3-րդ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի տեղադրություն (Դիտակետի համար)	Ջրի որակի բնութագրիչ	Ջրի կարգավիճակի դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների	Ջրի կարգավիճակի ընդհանրական դաս ըստ ֆիզիկաքիմիական բնութագրիչների
Սևան	Շողվազ	Գետաբերան (76)	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, վանադիում, նատրիում, բոր, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, ՀԼԱ	3-րդ	3-րդ
	Գավառագետ	Գետաբերան (78)	Ֆոսֆատ իոն, վանադիում, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ
	Արփա-Սևան ջրատար	0.7 կմ գլ. Ծովինարից հարավ-արևելք (68)	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, արսեն, մոլիբդեն, վանադիում, երկաթ, ՀԱԱ, ընդհանուր ֆոսֆոր	3-րդ	3-րդ

2-րդ դաս «լավ» որակ, 3-րդ դաս «միջակ» որակ, 4-րդ դաս «անբավարար» որակ, 5-րդ դաս «վատ» որակ

Հավելված 4. Դիտակետերի տեղադրության ցանկ

Օդերևութաբանական կայաններ

N	Մարզ	Օդերևութաբանական կայան	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
			լայնություն	երկայնություն
1	Շիրակ	Ամասիա	40.9503	43.7836
2	Արարատ	Անանուն լեռնանցք	39.8306	44.9919
3	Շիրակ	Աշոցք	41.0325	43.8700
4	Արագածոտն	Աշտարակ	40.2944	44.3428
5	Արագածոտն	Ապարան	40.5944	44.3639
6	Արագածոտն	«Ապարանի ջրամբար»	40.4844	44.4361
7	Արագածոտն	Արագած բարձրալեռ	40.4722	44.1811
8	Արարատ	Արարատ	39.8314	44.7083
9	Վայոց ձոր	Արենի	39.7272	45.1883
10	Շիրակ	Արթիկ	40.6233	43.9550
11	Արմավիր	Արմավիր	40.1372	44.0475
12	Արարատ	Արտաշատ	39.9586	44.5375
13	Տավուշ	Բագրատաշեն	41.2453	44.8256
14	Գեղարքունիք	Գավառ	40.3486	45.1300
15	Շիրակ	Գյումրի	40.7628	43.8558
16	Սյունիք	Գորիս	39.5181	46.3383
17	Տավուշ	Դիլիջան	40.7411	44.8656
18	Կոտայք	Եղվարդ	40.3122	44.4828
19	Երևան	Երևան «Աերոլոգիական»	40.2172	44.4997
20	Երևան	Երևան «Արաբկիր»	40.1953	44.5122
21	Արմավիր	«Երևան ագրո»	40.1886	44.3986
22	Արագածոտն	Թալին	40.3864	43.8931
23	Տավուշ	Բջնան	40.8717	45.1472
24	Արագածոտն	Ծաղկաձոր	40.6361	44.2211
25	Սյունիք	Կապան	39.2042	46.4622
26	Արագածոտն	Համբերդ	40.3850	44.0936
27	Կոտայք	Հանքավան	40.6339	44.4836
28	Կոտայք	Հրազդան	40.4928	44.7611
29	Գեղարքունիք	Ճամբարակ	40.6011	45.3494
30	Գեղարքունիք	Մասրիկ	40.2075	45.7644
31	Գեղարքունիք	Մարտունի	40.1369	45.2969
32	Սյունիք	Մեղրի	38.8978	46.2425
33	Գեղարքունիք	Շորժա	40.5006	45.2717
34	Վայոց ձոր	Որոտանի լեռնանցք	39.6931	45.7117
35	Արարատ	Ուրցաձոր	39.9197	44.8272
36	Լոռի	Պուշկինի լեռնանցք	40.9092	44.4347
37	Վայոց ձոր	Ջերմուկ	39.8244	45.6750
38	Գեղարքունիք	Սեմյոնովկա	40.6597	44.8981
39	Գեղարքունիք	Սևան ՀՕԴ	40.5653	45.0083
40	Սյունիք	Միսիան	39.5203	46.0297

N	Մարզ	Օդերևութաբանական կայան	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
			լայնություն	երկայնություն
41	Լոռի	Ստեփանավան	41.0019	44.4128
42	Լոռի	Վանաձոր	40.8389	44.4344
43	Գեղարքունիք	Վարդենյաց	40.0050	45.2419
44	Լոռի	Տաշիր	41.1167	44.2792
45	Լոռի	Օձուն	41.0603	44.6103
46	Կոտայք	Ֆանտան	40.3953	44.6828

Մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտակետեր

Մարզ/ Քաղաք	Քաղաք	Դիտակայանի համար	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
			լայնություն	երկայնություն
Երևան	Երևան	1	40.20602	44.50543
		2	40.12840	44.47842
		7	40.18342	44.52350
		8	40.19103	44.56747
		18	40.17154	44.50842
Արարատ	Արարատ	1	39.84528	44.70159
Կոտայք	Հրազդան	1	40.54867	44.77135
	Ծաղկաձոր	1	40.53748	44.71850
Շիրակ	Գյումրի	1	40.80620	43.84835
Լոռի	Ալավերդի	1	41.09881	44.64245
		2	41.09145	44.65378
		3	41.09944	44.67538
	Վանաձոր	1	40.80320	44.51606
		2	40.80468	44.49322
		3	40.81444	44.47146

Մակերևութային ջրերի հիդրոլոգիական դիտակետեր

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Դիտակետի համար	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի անվանում	Դիտակետի տեսակ	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հյուսիսային	1	Փամբակ	Շիրակամուտ	ռեժիմային	40.8511	44.2350
	2	Փամբակ	Վանաձոր	օպերատիվ	40.8233	44.4635
	3	Փամբակ	Մեղրուտ	ռեժիմային	40.8160	44.5441
	4	Փամբակ	Թումանյան	օպերատիվ	40.9373	44.6291
	5	Դեբեդ	Այրում	օպերատիվ	41.1904	44.8985
	6	Լեռնաջուր	Լեռնապատ	ռեժիմային	40.8293	44.3893
	7	Տանձուտ	Վանաձոր	ռեժիմային	40.8069	44.4993
	8	Ալարեքս	Դեբեդ	օպերատիվ	40.9187	44.6442
	9	Չորագետ	Ստեփանավան	օպերատիվ	41.0134	44.3823
	10	Չորագետ	Գարգառ	օպերատիվ	40.9555	44.5935
	11	Տաշիր	Սարատովկա	օպերատիվ	41.0732	44.3132
	12	Գարգառ	Կուրթան	ռեժիմային	40.9599	44.5517
	13	Մարց իգետ	Թումանյան	ռեժիմային	40.9862	44.6531
	14	Աղստև	Ֆիդլետովո	ռեժիմային	40.7172	44.7303
	15	Աղստև	Դիլիջան	օպերատիվ	40.7621	44.9152
	16	Աղստև	Իջևան	օպերատիվ	40.8784	45.1437
	17	Գետիկ	Գոշ	օպերատիվ	40.7450	45.0247
	18	Պաղջուր	Գետահովիտ	օպերատիվ	40.9023	45.1386
	19	Կիրանց	Աճարկուտ	օպերատիվ	41.0348	45.0829
	20	Հախում	Ծաղկավան	օպերատիվ	40.9359	45.3345
	21	Տավուշ	Բերդ	ռեժիմային	40.8759	45.3982
Ախուրյան	22	Արաքս	Սուրմալու	ռեժիմային	40.0694	43.7970
	23	Ախուրյան	Պաղակն	օպերատիվ	41.0651	43.6621
	24	Ախուրյան	Ամասիա	օպերատիվ	40.9490	43.7901
	25	Ախուրյան	Կապս	ռեժիմային	40.8878	43.7421
	26	Ախուրյան	Ախուրիկ	օպերատիվ	40.7369	43.7782
	27	Ախուրյան	Հայկաձոր	ռեժիմային	40.5386	43.6506
	28	Ախուրյան	Բազարան	ռեժիմային	40.1369	43.6506
	29	Ջկնուտ	Ջորակերտ	ռեժիմային	41.0949	43.6605
	30	Աշոցք	Կրասար	ռեժիմային	41.0301	43.8206
	31	Բլլիգետ	Ջրաձոր	ռեժիմային	40.9098	43.7656
	32	Կարկաչուն	Ղարիբջանյան	օպերատիվ	40.7343	43.7874
	33	Ջաջուռ	Ջաջուռ	ռեժիմային	40.8476	43.9474
	34	Մեծամոր	Տարոնիկ	ռեժիմային	40.1239	44.1868
	35	Մեծամոր	Մեծամոր	ռեժիմային	40.0674	44.2859
	36	Մեծամոր	Ռանչպար	ռեժիմային	40.0307	44.3679
	85	Արփիլիճ ջրամբար	Պաղակն	օպերատիվ	41.0674	43.6532
	86	Ախուրյանի ջրամբար	Ջրափի	օպերատիվ	40.5626	43.6455
Հրազդան	37	Քասախ	Վարդենիս	օպերատիվ	40.5711	44.4094

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Դիտակետի համար	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի անվանում	Դիտակետի տեսակ	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հրազդան	38	Քասախ	Հարթավան	օպերատիվ	40.4788	44.4411
	39	Քասախ	Աշտարակ	օպերատիվ	40.2901	44.3587
	40	Գեղարոտ	Արագած	ռեժիմային	40.4872	44.3677
	41	Շաղվարդ	Փարպի	ռեժիմային	40.3351	44.3138
	42	Հրազդան ՀԷԿ-ի ջրանցք	Գեղամական	օպերատիվ	40.5680	44.8995
	43	Հրազդան	Հրազդան	օպերատիվ	40.5224	44.7682
	44	Հրազդան	Արգել	օպերատիվ	40.3809	44.6054
	45	Հրազդան	Երևան	օպերատիվ	40.1593	44.4898
	46	Հրազդան	Հովտաշեն	ռեժիմային	40.0228	44.4419
	47	Մարմարիկ	Հանքավան	օպերատիվ	40.6351	44.4863
	48	Մարմարիկ	Աղավնաձոր	օպերատիվ	40.5715	44.6910
	49	Գոմուր	Մեղրաձոր	ռեժիմային	40.6019	44.6554
	50	Ծաղկաձոր	Ծաղկաձոր	ռեժիմային	40.5364	44.7198
	87	Ապարանի ջրամբար	Հարթավան	օպերատիվ	40.4848	44.4382
	92	Մարմարիկի ջրամբար	Արտավազ	օպերատիվ	40.6228	44.5616
Սևան	51	Ջկնագետ	Ծովագյուղ	օպերատիվ	40.6176	44.9619
	52	Դրախտիկ	Դրախտիկ	ռեժիմային	40.5462	45.2122
	53	Փամբակ	Փամբակ	ռեժիմային	40.3849	45.5341
	54	Մասրիկ	Ծովակ	օպերատիվ	40.2189	45.6523
	55	Կարճաղբյուր	Կարճաղբյուր	ռեժիմային	40.1792	45.5822
	56	Արփա Սևան ջրատար	Ծովինար	օպերատիվ	40.1563	45.4947
	57	Վարդենիս	Վարդենիկ	օպերատիվ	40.1328	45.4428
	58	Մարտունի	Գեղհովիտ	օպերատիվ	40.0971	45.2831
	59	Արգիճի	Վերին Գետաշեն	օպերատիվ	40.1312	45.2549
	60	Ծաղկաշեն	Վաղաշեն	ռեժիմային	39.9980	45.2109
	61	Լիճք	Լիճք	ռեժիմային	40.1669	45.2432
	62	Բախտակ	Ծակքար	օպերատիվ	40.1683	45.2207
	63	Գավառագետ	Նորատուս	օպերատիվ	40.3775	45.1711
	88	Սևանա լիճ	Սևան թերակղզի	օպերատիվ	40.5628	45.0084
	89	Սևանա լիճ	Շորժա	օպերատիվ	40.4972	45.2700
	90	Սևանա լիճ	Կարճաղբյուր	օպերատիվ	40.1783	45.5644
	91	Սևանա լիճ	Մարտունի	օպերատիվ	40.1623	45.3076
Արարատյան	64	Ազատ	Գառնի	օպերատիվ	40.1097	44.7345
	65	Վեղի	Ուրցաձոր	օպերատիվ	39.9230	44.8264
	66	Արփա	Ջերմուկ	օպերատիվ	39.8378	45.6767
	67	Արփա	Եղեգնաձոր	օպերատիվ	39.7412	45.3247
	68	Արփա	Արենի	օպերատիվ	39.7322	45.2005

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Դիտակետի համար	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի անվանում	Դիտակետի տեսակ	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Արարատյան	69	Վայք	Զառիթափ	ռեժիմային	39.6289	45.5071
	70	Գլաձոր	Վերնաշեն	ռեժիմային	39.7905	45.3605
	71	Եղեգիս	Հերմոն	օպերատիվ	39.8765	45.4274
	72	Եղեգիս	Շատին	օպերատիվ	39.8208	45.2964
	73	Արտաբուն	Արտաբույնք	ռեժիմային	39.8554	45.3179
	74	Սելիմազետ	Շատին	օպերատիվ	39.8305	45.2961
	93	Ազատի ջրամբար	Լանջազատ	օպերատիվ	40.0655	44.5960
Հարավային	75	Մեղրիգետ	Մեղրի	օպերատիվ	38.9149	46.2314
	76	Ողջի	Քաջարան	ռեժիմային	39.1499	46.4121
	77	Ողջի	Կապան	օպերատիվ	39.2050	46.4121
	78	Գեղի	Կավճուտ	ռեժիմային	39.2065	46.2474
	79	Վաչագան	Կապան	ռեժիմային	39.1985	46.3956
	80	Որոտան	Գորայք	օպերատիվ	39.6865	45.7758
	81	Որոտան	Որոտան	օպերատիվ	39.4881	46.1371
	82	Որոտան	Տաթև ՀԷԿ	օպերատիվ	39.4273	46.3733
	83	Ծղուկ	Ծղուկ	օպերատիվ	39.6684	45.8443
	84	Գորիսգետ	Գորիս	օպերատիվ	39.5192	46.3329

Մակերևութային ջրերի որակի մոնիթորինգի դիտակետեր

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հյուսիսային	Փամբակ	1	0.5 կմ գլ. Խնկոյանից վերև	Հղումային	40.84789	44.02672
	Փամբակ	2	0.5 կմ ք. Սպիտակից ներքև	Գործառնական	40.83108	44.29681
	Փամբակ	3	1 կմ ք. Վանաձորից վերև	Գործառնական	40.84675	44.40758
	Փամբակ	4	0.5 կմ ք. Վանաձորից ներքև	Գործառնական	40.81389	44.50769
	Դեբեդ	5	0.5 կմ Մարց գետի թափման կետից ներքև	Գործառնական	40.99859	44.65354
	Դեբեդ	6	0.5 կմ ք. Այրումից վերև	Գործառնական	41.20257	44.90504
	Դեբեդ	7	Սահմանի մոտ	Աղտոտիչների տեղափոխման	41.22172	44.88339
	Չորագետ	8	0.5 կմ ք. Ստեփանավանից վերև	Հսկողական	41.01344	44.38164
	Չորագետ	10	Գետաբերան	Գործառնական	40.95783	44.63109
	Տաշիր	11	0.5 կմ գլ. Միխայելովկայից վերև	Հղումային	41.16904	44.26781
	Տաշիր	12	0.5 կմ գլ. Սարատովկայից ներքև	Հսկողական	41.05566	44.33864
	Մարց գետ	13	Գետաբերան	Գործառնական	40.98386	44.65898
	Ախլալա	14	Գետաբերան	Գործառնական	41.14967	44.77919
	Գարգառ	210	Ակունք	Հղումային	40.97106	44.40867
	Գարգառ	342	Գետաբերան	Հսկողական	40.95372	44.58012
	Շնող	343	Գետաբերան	Գործառնական	41.14547	44.83301
	Աղստև	15	1.2 կմ ք. Դիլիջանից վերև	Գործառնական	40.73207	44.81782
	Աղստև	16	0.5 կմ ք. Դիլիջանից ներքև	Գործառնական	40.75892	44.90480
	Աղստև	17	2 կմ ք. Բջնանից վերև	Գործառնական	40.85888	45.12481
	Աղստև	18	2 կմ ք. Բջնանից ներքև	Գործառնական	40.91377	45.15943
Ախուրյան	Արաքս	25	0.9 կմ գլ. Հուշակերտից ներքև	Աղտոտիչների տեղափոխման	40.07982	43.75280
	Ախուրյան	31	1 կմ գլ. Ամասիայից վերև	Գործառնական	40.95883	43.79635

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Ախուրյան	Ախուրյան	32	1 կմ գյ. Ամասիայից ներքև	Գործառնական	40.94267	43.78777
	Ախուրյան	33	0.8 կմ ք. Գյումրիից վերև	Գործառնական	40.80424	43.79810
	Ախուրյան	34	5 կմ ք. Գյումրիից ներքև	Գործառնական	40.74380	43.78729
	Ախուրյան	35	0.5 կմ գյ. Բազարանից ներքև	Գործառնական	40.13618	43.65183
	Աշոցք	36	0.5 կմ գյ. Մուսայելյանից վերև	Հսկողական	40.98659	43.94436
	Աշոցք	37	Գետաբերան	Գործառնական	41.03280	43.82355
	Կարկաչուն	38	Գետաբերան	Գործառնական	40.73280	43.79404
	Մեծամոր	40	10 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ	Գործառնական	40.09378	44.27545
	Մեծամոր	41	11 կմ ք. Վաղարշապատից հարավ-արևելք	Գործառնական	40.07371	44.28507
	Մեծամոր	42	0.5 կմ գյ. Ռանչպարից ներքև	Գործառնական	40.01670	44.37400
	Արփի լճի ջրամբար	109	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	41.06756	43.65364
	Ախուրյանի ջրամբար	110	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	40.56001	43.65449
Հրազդան	Արաքս	26	Հրազդան գետի թափ. կետից վերև	Աղտոտիչների տեղափոխման	39.97026	44.47332
	Արաքս	27	Հրազդան գետի թափ. կետից ներքև	Աղտոտիչների տեղափոխման	39.96577	44.48335
	Քասախ	43	0.5 կմ ք. Ապարանից վերև	Գործառնական	40.59530	44.34576
	Քասախ	44	0.5 կմ ք. Ապարանից ներքև	Գործառնական	40.58532	44.37516
	Քասախ	45	1 կմ ք. Աշտարակից վերև	Գործառնական	40.29888	44.37375
	Քասախ	46	3.5 կմ ք. Աշտարակից ներքև	Գործառնական	40.25667	44.31453
	Քասախ	47	Գետաբերան	Գործառնական	40.16574	44.25708
	Գեղարոտ	48	0.5 կմ գյ. Արագածից վերև	Հղումային	40.48888	44.31748
	Գեղարոտ	49	Գետաբերան	Գործառնական	40.48026	44.39616
	Շաղվարդ	50	0.5 կմ գյ. Փարպիից ներքև	Հսկողական	40.32051	44.31017
	Հրազդան	51	գյ. Գեղամավանի մոտ	Հղումային	40.57085	44.90705

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հրազդան	Հրազդան	52	0.5 կմ գյ. Քաղսիկից ներքև	Գործառնական	40.49911	44.74314
	Հրազդան	53	0.5 կմ գյ. Արգելից ներքև	Գործառնական	40.37640	44.60682
	Հրազդան	54	0.5 կմ Արգնի ՀԷԿ-ից ներքև	Գործառնական	40.29530	44.59068
	Հրազդան	55	9 կմ ք. Երևանից ներքև, գյ. Դարբնիկի մոտ	Գործառնական	40.10388	44.38051
	Հրազդան	225	գյ. Գեղանիստի մոտ	Գործառնական	40.14350	44.43295
	Հրազդան	56	Գետաբերան	Գործառնական	39.99298	44.44586
	Մարմարիկ	57	0.5 կմ գյ. Հանքավանից վերև	Հղումային	40.66340	44.46692
	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	Գործառնական	40.54579	44.75274
	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	311	Ծաղկաձոր քաղաքից վերև	Հղումային	40.53427	44.69966
	Ծաղկաձոր (Տանձաղբյուր)	312	Ծաղկաձոր քաղաքից ներքև	Գործառնական	40.53535	44.74403
	Գետառ	59	Գետաբերան	Գործառնական	40.15528	44.47378
	Ապարանի ջրամբար	111	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	40.48508	44.43586
	Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	Գործառնական	40.15528	44.47379
Սևան	Չկնազետ	60	0.5 կմ գյ. Սեմյոնովկայից վերև	Հղումային	40.65337	44.89236
	Չկնազետ	61	Գետաբերան	Գործառնական	40.61709	44.96272
	Մասրիկ	62	0.5 կմ գյ. Վերին Շորժայից վերև	Հղումային	40.07766	45.81844
	Մասրիկ	63	Գետաբերան	Գործառնական	40.22116	45.64453
	Սոթք	64	6 կմ գյ. Սոթքից վերև	Հղումային	40.23219	45.93922
	Սոթք	65	Գետաբերան	Գործառնական	40.20006	45.85181
	Կարճաղբյուր	66	0.5 կմ գյ. Ախարաձորից վերև	Հղումային	40.09357	45.64391
	Կարճաղբյուր	67	Գետաբերան	Գործառնական	40.17948	45.58358
	Արփա-Սևան ջրատար	68	0.7 կմ գյ. Ծովինարից հարավ-արևելք	Գործառնական	40.15617	45.49490
	Վարդենիս	69	0.5 կմ գյ. Վարդենիկից վերև	Հղումային	40.13157	45.44433
	Վարդենիս	70	Գետաբերան	Գործառնական	40.15458	45.43939
	Մարտունի	71	0.5 կմ գյ. Գեղհովիտից վերև	Հղումային	40.07857	45.29405
	Մարտունի	72	Գետաբերան	Գործառնական	40.15060	45.30013
	Արգիճի	73	0.5 կմ գյ. Լեռնա-հովիտից վերև	Հղումային	40.03263	45.23684

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Սևան	Արգիճի	74	Գետաբերան	Գործառնական	40.15569	45.26794
	Ծակքար	75	Գետաբերան	Գործառնական	40.18025	45.23165
	Շողվազ	76	Գետաբերան	Գործառնական	40.18562	45.22727
	Գավառագետ	77	0.5 կմ գլ. Ծաղկաշենից վերև	Հղումային	40.29327	45.04236
	Գավառագետ	78	Գետաբերան	Գործառնական	40.36399	45.17619
	Սևանա լիճ	115-ՄՄ	Ծափաթաղ-ափամերձ	Հսկողական	40.40914	45.46089
	Սևանա լիճ	115'-ՄՄ	Ծափաթաղ-կենտրոնական	Հսկողական	40.40508	45.44769
	Սևանա լիճ	116-ՄՄ	Փամբակ-ափամերձ	Հսկողական	40.36483	45.53225
	Սևանա լիճ	116'-ՄՄ	Փամբակ-կենտրոնական	Հսկողական	40.36056	45.51911
	Սևանա լիճ	117-ՄՄ	Արեգունի - ափամերձ	Հսկողական	40.32406	45.59022
	Սևանա լիճ	117'-ՄՄ	Արեգունի-կենտրոնական	Հսկողական	40.32250	45.58400
	Սևանա լիճ	118-ՄՄ	Գիլի-ափամերձ	Հսկողական	40.25264	45.63047
	Սևանա լիճ	118'-ՄՄ	Գիլի-կենտրոնական	Հսկողական	40.27633	45.59589
	Սևանա լիճ	119-ՄՄ	Արփա -ափամերձ	Հսկողական	40.16525	45.49514
	Սևանա լիճ	119'-ՄՄ	Արփա-կենտրոնական	Հսկողական	40.22492	45.52719
	Սևանա լիճ	120-ՄՄ	Ծովինար-ափամերձ	Հսկողական	40.18842	45.45042
	Սևանա լիճ	120'-ՄՄ	Ծովինար-կենտրոնական	Հսկողական	40.20692	45.45658
	Սևանա լիճ	121-ՄՄ	Մարտունի-ափամերձ	Հսկողական	40.16869	45.30122
	Սևանա լիճ	121'-ՄՄ	Մարտունի-կենտրոնական	Հսկողական	40.18178	45.30433
	Սևանա լիճ	123-ՄՄ	Կարմիր գյուղ-ափամերձ	Հսկողական	40.28600	45.22214
	Սևանա լիճ	123'-ՄՄ	Կարմիր գյուղ-կենտրոնական	Հսկողական	40.28728	45.27681
	Սևանա լիճ	124-ՄՄ	Նորատուս-ափամերձ	Հսկողական	40.39383	45.23767
	Սևանա լիճ	124'-ՄՄ	Նորատուս-կենտրոնական	Հսկողական	40.38058	45.33211
	Սևանա լիճ	125-ՓՄ	Գավառագետ-ափամերձ	Հսկողական	40.42908	45.19636
	Սևանա լիճ	125'-ՓՄ	Գավառագետ-կենտրոնական	Հսկողական	40.44906	45.18486
	Սևանա լիճ	126-ՓՄ	Այրիվանք-ափամերձ	Հսկողական	40.43736	45.11172
	Սևանա լիճ	126'-ՓՄ	Այրիվանք-կենտրոնական	Հսկողական	40.45083	45.12369

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Սևան	Սևանա լիճ	127-ՓՄ	Մողեղային-ափամերձ	Հսկողական	40.51261	45.00763
	Սևանա լիճ	127'-ՓՄ	Մողեղային-կենտրոնական	Հսկողական	40.51967	45.02730
	Սևանա լիճ	128-ՓՄ	Լճաշեն-ափամերձ	Հսկողական	40.52589	44.96053
	Սևանա լիճ	128'-ՓՄ	Լճաշեն-կենտրոնական	Հսկողական	40.52035	44.98335
	Սևանա լիճ	129-ՓՄ	Ծովագյուղ-ափամերձ	Հսկողական	40.61978	44.98456
	Սևանա լիճ	129'-ՓՄ	Ծովագյուղ-կենտրոնական	Հսկողական	40.61211	44.98269
	Սևանա լիճ	130-ՓՄ	Գյունեյ-ափամերձ	Հսկողական	40.60908	45.04525
	Սևանա լիճ	130'-ՓՄ	Գյունեյ-կենտրոնական	Հսկողական	40.60900	45.04631
	Սևանա լիճ	131-ՓՄ	Շորժա-ափամերձ	Հսկողական	40.48975	45.25161
	Սևանա լիճ	131'-ՓՄ	Շորժա-կենտրոնական	Հսկողական	40.49689	45.26961
	Սևանա լիճ	122'-ՄՄ	24-րդ կայան-կենտրոնական	Հսկողական	40.23294	45.26084
Արարատյան	Արաքս	28	0.5 կմ ք. Արարատից ներքև	Աղտոտիչների տեղափոխման	39.79531	44.69093
	Վեդի	80	0.5 կմ գյ. Ուրցաձորից վերև	Հղումային	39.94499	44.87135
	Վեդի	82	6 կմ ք. Արարատից ներքև	Գործառնական	39.85685	44.65946
	Արփա	83	0.5 կմ ք. Զերմուկից վերև	Հղումային	39.83813	45.67713
	Արփա	84	0.5 կմ ք. Վայքից վերև	Գործառնական	39.68439	45.49831
	Արփա	85	0.5 կմ ք. Վայքից ներքև	Գործառնական	39.70796	45.42570
	Արփա	86	0.5 կմ ք. Եղեգնաձորից վերև	Գործառնական	39.74028	45.34383
	Արփա	87	0.5 կմ գյ. Արենիից ներքև	Գործառնական	39.72019	45.15524
	Եղեգիս	88	0.5 կմ գյ. Շատինից ներքև	Գործառնական	39.74831	45.31175
	Ազատի ջրամբար	113	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	40.07031	44.59475
	Կեչուտի ջրամբար	114	Ամբարտակի մոտ	Հսկողական	39.79164	45.64919

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջրային ռեսուրս	Դիտակետի համար	Տեղադիրք	Մոնիթորինգի տեսակը	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
					լայնություն	երկայնություն
Հարավային	Արաքս	29	2 կմ ք. Ագարակից հարավ	Աղտոտիչների տեղափոխման	38.84120	46.16058
	Արաքս	30	2.5 կմ ք. Ագարակից հարավ-արևելք	Աղտոտիչների տեղափոխման	38.86553	46.21999
	Մեղրիգետ	89	0.5 կմ ք. Մեղրիից վերև	Հսկողական	38.91993	46.22443
	Մեղրիգետ	90	Գետաբերան	Գործառնական	38.88783	46.26517
	Կարճևան	344	Գետաբերան	Գործառնական	38.85865	46.21273
	Ողջի	91	1.7 կմ ք. Քաջարանից վերև	Հղումային	39.15683	46.09820
	Ողջի	92	1.8 կմ ք. Քաջարանից ներքև	Գործառնական	39.15026	46.19186
	Ողջի	93	0.8 կմ ք. Կապանից վերև	Գործառնական	39.22329	46.34842
	Ողջի	94	0.5 կմ Կապանի օդանավակայանից ներքև	Գործառնական	39.20059	46.46380
	Աճանան (Նորաշենիկ)	346	3 կմ գյ. Աճանանից վերև	Հղումային	39.25450	46.40259
	Աճանան (Նորաշենիկ)	347	գետաբերան	Գործառնական	39.20409	46.46215
	Գեղի	97	0.5 կմ գյ. Աջաբաջից վերև	Հղումային	39.25476	46.07290
	Գեղի	98	Գետաբերան	Գործառնական	39.19999	46.25915
	Որոտան	99	0.5 կմ գյ. Գորայքից վերև	Հղումային	39.68450	45.77656
	Որոտան	100	3 կմ ք. Միսիանից վերև	Հսկողական	39.53677	46.01196
	Որոտան	101	6 կմ ք. Միսիանից ներքև	Գործառնական	39.51269	46.04594
	Որոտան	102	0.5 կմ գյ. Տաթև ՀԷԿ-ից ներքև	Գործառնական	39.42683	46.37339
	Միսիան	103	0.5 կմ գյ. Արևիսից վերև	Հղումային	39.40186	45.90044
	Միսիան	104	Գետաբերան	Գործառնական	39.51006	46.04898
	Վարարակ	106	5 կմ ք. Գորիսից վերև	Հղումային	39.53621	46.29426
	Վարարակ	107	1.5 կմ ք. Գորիսից ներքև	Գործառնական	39.48552	46.35916

Մտորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի դիտակետեր

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Դիտակետի համար	Ջրաղբյուրի տեսակ	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
				երկարություն	լայնություն
Հյուսիսային	2058	Աղբյուր	Տավուշի մ. գ. Հաղարծին	44.96478	40.77684
	2059	Աղբյուր	Տավուշի մ. գ. Հաղարծին	44.98589	40.76935
Ախուրյան	108	հորատանցք	Արմավիրի մարզ գ. Ակնաշեն	44.27833	40.09361
	2029	Աղբյուր	Շիրակի մ.ք. Գյումրի (Չերքեզի ձոր)	43.82917	40.78861
	2030	Աղբյուր	Շիրակի մ.ք. Գյումրի (Չերքեզի ձոր)	43.82917	40.79000
	2031	Աղբյուր	Շիրակի մ. ք. Գյումրի, Վարդբաղ	43.81556	40.80139
	2032	Աղբյուր	Շիրակի մ. գ. Մարմաշեն (լիճ)	43.76000	40.84361
	2035	Աղբյուր	Շիրակի մ. գ. Մարմաշեն (բիսեռակա)	43.76056	40.84306
	2037	Աղբյուր	Շիրակի մ. ք. Գյումրի, Վարդբաղ	43.81583	40.80083
	2038	Աղբյուր	Շիրակի մ. գ. Աշոցք	43.87556	41.02722
	2039	Աղբյուր	Շիրակի մ. գ. Աշոցք (Մսբուլի աղբ)	43.85861	41.03361
	2040	Աղբյուր	Շիրակի մ. գ. Աշոցք (Գարիկի աղբ)	43.86111	41.03389
	2041	Աղբյուր	Շիրակի մ.գ. Աշոցք (Ակոնեց աղբ)	43.86139	41.03417
	2077	Աղբյուր	Շիրակի մարզ գ. Ցողամարզ	43.87222	40.95000
	105	Հորատանցք	Արմավիրի մարզ գ. Եղեգնուտ	44.16444	40.08583
	152	Հորատանցք	Արմավիրի մարզ գ. Առատաշեն-Ապագա	44.22889	40.10972

Ջրավազանային կառավարման	Դիտակետի համար	Ջրաղբյուրի տեսակ	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
Ախուրյան	192	հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Վարդանաշեն	44.20083	40.06028
	198	հորատանցք	Արմավիրի մարզ գ. Ակնաշեն	44.27833	40.09361
	1533	Հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Վարդանաշեն	44.19000	40.05000
	1537	Հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Արագափ	44.17028	40.04806
	1818	Հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Առատաշեն-Ապագա	44.23000	40.11000
	2018	Հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Տարոնիկ	44.18056	40.13222
	2024	Հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Բամբակաշատ	44.01722	40.09167
	2025	Հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Հայկավան	44.03556	40.08528
	2026	Հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Տարոնիկ	44.18444	40.13972
	2057	Հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Ապագա	44.25194	40.08944
	2080	Հորատանցք	Արագածոտնի մարզ գ. Արագածավան	43.65528	40.32556
	2081	Հորատանցք	Արագածոտնի մարզ գ. Արտենի	43.76833	40.29167
	2082	Հորատանցք	Արմավիրի մարզ գ. Մյասնիկյան	43.90611	40.18583
	2083	Հորատանցք	Արմավիրի մարզ գ. Արտամետ	43.83667	40.10444
	2103	Հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Արմավիր	44.05667	40.09611
	2104	Հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Այգեշատ	44.03083	40.06444
	1521	Հատրվանող հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Գայ	44.31000	40.08944
	2001	Հատրվանող հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Ակնաշեն	44.28000	40.09167
	2002	Հատրվանող հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Տարոնիկ	44.19222	40.12278
	2021	Հատրվանող հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Ջրառատ	44.27139	40.06861

Ջրավազանային կառավարման	Դիտակետի համար	Ջրաղբյուրի տեսակ	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
Ախուրյան	2055	շատրվանող հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Ակնաշեն, ԵՄ	44.28111	40.09556
	199	Ջրհոր	Արմավիրի մարզ գ. Ակնաշեն	44.27861	40.09361
	2020	Ջրհոր	Արմավիրի մ. գ. Ապագա	44.25833	40.09028
	2022	Ջրհոր	Արմավիրի մ. գ. Լուսազյուղ	44.27111	40.09000
	2042	Ջրհոր	Շիրակի մ. գ. Առափի	43.80833	40.77861
	2043	Ջրհոր	Շիրակի մ. գ. Ախուրյան	43.90389	40.77861
Հրազդան	246	Աղբյուր	Կոտայքի մ. գ. Բջնի	44.69861	40.46583
	755	Աղբյուր	Արագածոտնի մ.գ Ղազարավան	44.32833	40.33833
	970	աղբյուր	Երևան /ԵՄՀԷԿ/	44.48667	40.19111
	1297	Աղբյուր	Կոտայքի մարզ գ. Սոլակ	44.69833	40.46694
	1636	Աղբյուր	Կոտայքի մարզ. գ Կարբի	44.38694	40.32972
	1832	Աղբյուր	Կոտայքի մ. գ. Սոլակ	44.69861	40.46750
	2051	Աղբյուր	Արագածոտնի մ. ք.Ապարան <<Սիրո աղբյուր>>	44.34806	40.59306
	2105	աղբյուր	Կոտայքի մարզ գ. Բուժական /Համոյի/	44.52306	40.45722
	2107	աղբյուր	Արագածոտնի մարզ ք.Ապարան (Հետքաշ)	44.36111	40.58194
	2108	աղբյուր	Կոտայքի մարզ գ. Բյուրական /Դունի/	44.26778	40.33528
	78	Հորատանցք	Արարատի մարզ գ. Սիս	44.38806	40.05889
	2004	Հորատանցք	Արարատի մ. գ. Ջրահովիտ	44.47583	40.04250
	2005	Հորատանցք	Արարատի մ. գ. Հայանիստ	44.36722	40.12111
	2056	Հորատանցք	Արմավիրի մ. գ. Գրիբոյոզով	44.27667	40.10861

Ջրավազանային կառավարման	Դիտակետի համար	Ջրաղբյուրի տեսակ	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կորդինատներ	
Հրազդան	2085	Հորատանցք	Արմավիրի մարզ գ. Արագած	44.23139	40.21806
	2086	Հորատանցք	Արմավիրի մարզ գ. Դոդա	44.27056	40.21778
	2087	Հորատանցք	Արմավիրի մարզ գ. Աղավնատուն	44.25389	40.23528
	2088	Հորատանցք	Արմավիրի մարզ գ. Լեռնամերձ	44.26528	40.25611
	2089	Հորատանցք	Արագածոտնի մարզ գ. Կարբի	44.34139	40.02444
	2119	Հորատանցք	Արագածոտնի մարզ գ. Փարպի	44.31194	40.31833
	1519	Հատրվանող հորատանցք	Արարատի մ. ք. Մասիս	44.42528	40.05583
	1523	Հատրվանող հորատանցք	Արարատի մ. գ. Հովտաշատ	44.34417	40.09139
	1526	Հատրվանող հորատանցք	Արարատի մ. գ. Դաշտավան	44.39639	40.10139
	1535	Հատրվանող հորատանցք	Արարատի մ. գ. Սիս	44.39861	40.04694
	1536	Հատրվանող հորատանցք	Արարատի մ. գ. Սիս	44.37750	40.06306
	2003	Հատրվանող հորատանցք	Արարատի մ. գ. Սիս	44.38806	40.05472
	2007	Հատրվանող հորատանցք	Արարատի մ. գ. Ջրահովիտ	44.46917	40.04361
	2008	Հատրվանող հորատանցք	Արարատի մ. գ. Հովտաշեն	44.46028	40.01639
	2053	Հատրվանող հորատանցք	Արարատի մ. գ. Հովտաշեն	44.46333	40.01500
	2010	Ջրհոր	Արագածոտնի մ գ. Նիգավան	44.30833	40.61361
	2011	Ջրհոր	Արագածոտնի մ գ. Նիգավան	44.29611	40.61667
	2023	Ջրհոր	Արմավիրի մ. գ. Խորունք	44.24222	40.13028
Մևան	31	Աղբ. խումբ	Գեղարքունիքի մ. գ. Ակունք	45.71972	40.15250
	902	Աղբ. խումբ	Գեղարքունիքի մ. գ. Ակունք	45.72306	40.15694
	1053	Աղբյուր	Գեղարքունիքի մ. գ. Ակունք	45.72917	40.16194
	2014	Աղբյուր	Գեղարքունիքի մ.ք. Գավառ	45.13194	40.35056

Ջրավազանային կառավարման	Դիտակետի համար	Ջրաղբյուրի տեսակ	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
Մևան	2091	աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ գ. Աղբերք /Աղբուլախ/	45.27806	40.53306
	2093	Աղբյուր	Գեղարքունիքի մ. գ. Խաչաղբյուր	45.69167	40.16528
	2100	աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ գ. Լիճք	45.23528	40.16056
	2101	Հորատանցք	Գեղարքունիքի մարզ գ. Լիճք	45.23500	40.16056
	1809	Հատրվանող հորատանցք	Գեղարքունիքի մ. ք. Վարդենիս	45.71000	40.18528
	1810	Հատրվանող հորատանցք	Գեղարքունիքի մ. ք. Վարդենիս	45.70972	40.18417
	1811	Հատրվանող հորատանցք	Գեղարքունիքի մ. ք. Վարդենիս	45.70944	40.18639
	1812	Հատրվանող հորատանցք	Գեղարքունիքի մ. ք. Վարդենիս	45.70917	40.18694
	2013	Հատրվանող հորատանցք	Գեղարքունիքի մ. գ. Գանձակ	45.11583	40.31833
	2090	Հատրվանող հորատանցք	Գեղարքունիքի մ. Գ. Վաղաշեն	45.32944	40.13444
	2095	Հատրվանող հորատանցք	Գեղարքունիքի մարզ գ. Դարանակ	45.56611	40.36444
Արարատյան	502	Աղբյուր	Վայոց ձորի մ. գ. Մալիշկա (Մոզի)	45.40806	39.71806
	785	Աղբյուր	Վայոց ձորի մ. գ. Ագարակաձոր	45.34917	39.70444
	787	Աղբյուր	Վայոց ձորի մ. ք. Եղեգնաձոր	45.33083	39.75917
	2045	Աղբյուր	Կոտայքի մ. գ. Գառնի (Գևոյի)	44.74056	40.11444
	2046	Աղբյուր	Կոտայքի մ. գ. Գառնի (Գաբո-Բակո աղբ)	44.74139	40.11361
	2047	Աղբյուր	Կոտայքի մ. գ. Գառնի (Հեշտոյի աղբ)	44.74333	40.11778
	2048	Աղբյուր	Վայոց ձորի մ. ք. Ջերմուկ	45.67083	39.84250
	2050	Աղբյուր	Վայոց ձորի մ. գ. Ջեղեա	45.42389	39.70861
	2060	Աղբյուր	Վայոց ձորի մ. գ. Կեչուտ	45.67639	39.81056

Ջրավազանային կառավարման	Դիտակետի համար	Ջրաղբյուրի տեսակ	Տեղադիրք	Աշխարհագրական կոորդինատներ	
Արարատյան	845	Աղբյուր	Կոտայքի մարզ. գ Գառնի	44.72917	40.11972
	2052	Հորատանցք	Արարատի մ. գ. Մրգավետ	44.47889	40.03083
	2064	Հորատանցք	Արարատի մ. ք. Արտաշատ	44.52028	39.93639
	2065	Հորատանցք	Արարատի մ. գ. Եղեգնական	44.63194	39.83139
	2069	Հորատանցք	Արարատի մ. ք. Արտաշատ (Նորվզլու)	44.54028	39.96389
	2074	Հորատանցք	Արարատի մ. գ. Լուսառատ	44.59278	39.87639
	2076	Հորատանցք	Արարատի մ. գ. Արարատ	44.70444	39.81944
	2062	Հատրվանող հորատանցք	Արարատի մ. ք. Արտաշատ	44.53139	39.93444
	2063	Հատրվանող հորատանցք	Արարատի մ. գ. Դալար	44.50917	39.95194
	2067	Հատրվանող հորատանցք	Արարատի մ. գ. Սուրենական	44.76778	39.78750
	2006	Ջրհոր	Արարատի մ. ք Վեդի	44.71889	39.90611
	2072	Ջրհոր	Արարատի մ. գ. Դալար	44.51083	39.96278
	2073	Ջրհոր	Արարատի մ. ք Արտաշատ	44.51972	39.93639
	2075	Ջրհոր	Արարատի մ. գ. Արմաշ	44.80583	39.76167
Հարավային	529	Աղբյուր	Սյունիքի մ գ. Գորհայք	45.77722	39.68444
	532	Աղբյուր	Սյունիքի մ գ. Շաքի	46.00139	39.56611
	537	Աղբյուր	Սյունիքի մ գ. Սպանդարյան	45.91250	39.62333
	899	Աղբյուր	Սյունիքի մ.ք Գորիս	46.34250	39.51278
	1175	Աղբյուր	Սյունիքի մ գ. Անգեղակոթ	45.92194	39.57083
	1323	Աղբյուր	Սյունիքի մ գ. Անգեղակոթ	45.91528	39.57000
	1399	Աղբյուր	Սյունիքի մ.ք Գորիս	46.32750	39.52111

Հավելված 5. Ցուցանիշների ցանկ

Մթնոլորտային օդում որոշվող

Ավտոմատ դիտարկումներ	Ակտիվ դիտարկումներ	Պասիվ դիտարկումներ
1. Ածխածնի մոնօքսիդ	1. Փոշի 2. Փոշում մետաղներ, անիոններ 3. Ծծմբի երկօքսիդ 4. Ազոտի երկօքսիդ 5. Գետնամերձ օզոն	1. Ծծմբի երկօքսիդ 2. Ազոտի երկօքսիդ

Մակերևութային ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

1. Ջերմաստիճան	24. Նատրիում
2. Գույն	25. Կալցիում
3. Հոտ	26. Մագնեզիում
4. Թափանցելիություն	27. Լիթիում
5. Կախության չոր նյութեր (ԿՇՆ)	28. Երկաթ
6. Էլեկտրահաղորդականություն	29. Մանգան
7. Լուծված թթվածին	30. Ալյումին
8. Թթվածնի քիմիական պահանջարկ (ԹՔՊ)	31. Պղինձ
9. Թթվածնի հնգօրյա կենսաքիմիական պահանջարկ (ԹԿՊ ₅)	32. Քրոմ
10. Ջրածնային ցուցիչ	33. Ցինկ
11. Ընդհանուր լուծված աղեր (ԸԼԱ)	34. Կոբալտ
12. Կոշտություն	35. Մոլիբդեն
13. Հիդրոկարբոնատ իոն	36. Կադմիում
14. Սուլֆատ իոն	37. Կապար
15. Քլորիդ իոն	38. Վանադիում
16. Ֆտորիդ իոն	39. Նիկել
17. Ֆոսֆատ իոն	40. Սելեն
18. Ընդհանուր ֆոսֆոր	41. Արսեն
19. Նիտրատ իոն	42. Բերիլիում
20. Նիտրիտ իոն	43. Բարիում
21. Ամոնիում իոն	44. Բոր
22. Սիլիկատ իոն	45. Ծարիր
23. Կալիում	46. Անագ

Ստորերկրյա ջրերում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

1. Գույն	21. Կալցիում
2. Հոտ	22. Տիտան
3. Ջրածնային ցուցիչ	23. Վանադիում
4. Ընդհանուր լուծված աղեր (ՀԼԱ)	24. Քրոմ
5. Ընդհանուր կոշտություն	25. Երկաթ
6. Չոր մնացորդ	26. Մանգան
7. Կախության չոր նյութեր (ԿՉՆ)	27. Կոբալտ
8. Նիտրատ իոն	28. Նիկել
9. Նիտրիտ իոն	29. Պղինձ
10. Սուլֆատ իոն	30. Ցինկ
11. Քլորիդ իոն	31. Արսեն
12. Ամոնիում իոն	32. Սելեն
13. Հիդրոկարբոնատ իոն	33. Ստրոնցիում
14. Լիթիում	34. Մոլիբդեն
15. Բերիլիում	35. Կադմիում
16. Բոր	36. Ֆոսֆոր
17. Նատրիում	37. Անագ
18. Մագնեզիում	38. Ծարիր
19. Ալյումին	39. Բարիում
20. Կալիում	40. Կապար

Տեղումներում որոշվող ցուցանիշների ցանկ

1. Ջրածնային ցուցիչ	19. Երկաթ
2. Նիտրատ իոն	20. Մանգան
3. Սուլֆատ իոն	21. Կոբալտ
4. Քլորիդ իոն	22. Նիկել
5. Ամոնիում իոն	23. Պղինձ
6. Ֆտորիդ իոն	24. Ցինկ
7. էլեկտրահաղորդականություն	25. Արսեն
8. Լիթիում	26. Սելեն
9. Բերիլիում	27. Ստրոնցիում
10. Բոր	28. Մոլիբդեն
11. Նատրիում	29. Կադմիում
12. Մագնեզիում	30. Ֆոսֆոր
13. Ալյումին	31. Անագ
14. Կալիում	32. Ծարիր
15. Կալցիում	33. Բարիում
16. Տիտան	34. Կապար
17. Վանադիում	35. Բիսմութ
18. Քրոմ	

Հավելված 6. Նորմերի և սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաների ցանկ

Բնակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները
(ՀՀ կառավարության 2006թ. փետրվարի 2-ի N160-Ն որոշում)

Վնասակար նյութի անվանումը	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/մ ³		Վտանգավորության դաս
	միջին օրական	առավելագույն միանվագ	
Ածխածնի մոնօքսիդ *	3	5	4
Ազոտի երկօքսիդ	0.04	0.2	2
Ծծմբի երկօքսիդ *	0.05	0.5	3
Փոշի **	0.15	0.5	3
Գետնամերձ օզոն	0.03	0.16	1

Հողում քիմիական նյութերի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները
ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2010թ. հունվարի 25-ի N 01-Ն հրաման)

Նյութերի անվանում	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/կգ
Վանադիում	150
Արսեն	2
Կապար	32
Ծարիր	2
Կոբալտ	5
Պղինձ	3
Նիկել	4
Ցինկ	23
Քրոմ	6
Մանգան	1500

* Ածխածնի օքսիդ

** Անհիդրիդ ծծմբային

*** Կախված մասնիկներ (Արարատ և Հրազդան քաղաքներում փոշու ՍԹԿ-ն 0,1 մգ/մ³ է (փոշի անօրգանական (20-70)% SiO₂-ի պարունակությամբ))

Մակերևութային ջրերի էկոլոգիական նորմերը
(ՀՀ կառավարության 2011թ. հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշում)

Ցուցանիշներ	Որակի դաս					Չափման միավոր
	1-ին (գերազանց)	2-րդ (լավ)	3-րդ (միջակ)	4-րդ (անբավարար)	5-րդ (վատ)	
Լուծված թթվածին	>7 կամՖԿ՝	>6	>5	>4	<4	մգ Օ ₂ /լ
Թթվածնի կենսաքիմիական պահանջարկ (5 օր)	3	5	9	18	>18	մգ Օ ₂ /լ
Թթվածնի քիմիական պահանջարկ (բիքրոմատային)	10	25	40	80	>80	մգ Օ ₂ /լ
Ամոնիումիոն	0.2 կամՖԿ	0.4	1.2	2.4	> 2.4	մգ N/լ
Նիտրիտիոն	0.01 կամՖԿ	0.06	0.12	0.3	>0.3	մգ N/լ
Նիտրատիոն	1 կամՖԿ	2.5	5.6	11.3	>11.3	մգ N/լ
Ֆոսֆատիոն	0.05 կամՖԿ	0.1	0.2	0.4	>0.4	մգ P/լ
Ցինկ, ընդհանուր	ՖԿ	100	200	500	>500	մկգ/լ
Պղինձ, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+20	50	100	>100	մկգ/լ
Քրոմ, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (50)	100	250	>250	մկգ/լ
Արսեն, ընդհանուր	ՖԿ	20	50	100	>100	մկգ/լ
Կադմիում, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+1	ՖԿ+2	ՖԿ+4	>ՖԿ+4	մկգ/լ
Կապար, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10	25	50	>50	մկգ/լ
Նիկել, ընդհանուր	ՖԿ	ՖԿ+10 (20)	50	100	>100	մկգ/լ
Մոլիբդեն, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 25	8xՖԿ կամ 50	>8xՖԿ	մկգ/լ
Մանգան, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 200	8xՖԿ կամ 500	>8xՖԿ	մկգ/լ
Վանադիում, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ+5 կամ 10	4xՖԿ	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Կոբալտ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 20	4xՖԿ կամ 50	8xՖԿ կամ 100	>8xՖԿ	մկգ/լ
Երկաթ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ կամ 0.5	0.5	1	>1	մգ/լ
Կալցիում	ՖԿ	100	200	300	>300	մգ/լ
Մագնեզիում	ՖԿ	50	100	200	>200	մգ/լ
Բարիում	ՖԿ	2xՖԿ կամ 100	4xՖԿ կամ 250	1000	>1000	մկգ/լ
Բերիլիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	100	>100	մկգ/լ
Կալիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ/լ
Նատրիում	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ/լ
Լիթիում	ՖԿ	ՖԿ	-	2500	>2500	մկգ/լ
Բոր	ՖԿ	450	700	1000	>2000	մկգ/լ
Ալյումին	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	5000	>5000	մկգ/լ
Սելեն, ընդհանուր	ՖԿ կամ 10	20	40	80	>80	մկգ/լ
Ծարիր, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
Անագ, ընդհանուր	ՖԿ	2xՖԿ	4xՖԿ	8xՖԿ	>8xՖԿ	մկգ/լ
Թթվածնի քիմիական պահանջարկ (պերմանգանատային)	5 կամՖԿ	10	15	20	>20	մգ Օ ₂ /լ
Ընդհանուր անօրգանական ազոտ	1.5 կամՖԿ	4	8	16	>16	մգ N/լ
Ընդհանուր ֆոսֆոր	0.1 կամՖԿ	0.2	0.4	1	>1	մգ լ
Քլորիդիոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	200	> 200	մգ/լ
Սուլֆատիոն	ՖԿ	2xՖԿ	150	250	> 250	մգ/լ
Սիլիկատներ	ՖԿ	2xՖԿ կամ 10	4xՖԿ կամ 20	8xՖԿ	>8xՖԿ	մգ Si/լ
Ընդհանուր լուծված աղեր**	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մգ/լ
Էլեկտրահաղորդականություն	ՖԿ	2xՖԿ	1000	1500**	>1500	մկՍիմ/սմ
Կոշտություն	2.8	10	20	40	<40	մգ էկվ/լ
Կախյալ նյութեր***	ՖԿ	1.2xՖԿ	2xՖԿ (30)	4xՖԿ	>4xՖԿ	մգ/լ
Հոտ (20°C և 60°C)	<2 (բնական)	2 (բնական)	2	4	>4	բալ
Գույն	(բնական)	>5 (բնական)	20	30	>200	աստ,

Օ ս ն թ ա գ ռ ու թ յ ու ն . Ջրի քիմիական ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով: Եթե ջրի տարբեր ցուցանիշներ ընկնում են տարբեր դասերի մեջ, ապա վերջնական դասակարգման մեջ հաշվի է առնվում վատագույնը:
 ՀՀ 14 խոշոր գետային ավազանների գետերի, գետերի առանձին հատվածների և վտակների ցուցանիշների ֆոնային կոնցենտրացիաները և էկոլոգիական նորմերի ամբողջական ցանկը տրված է <http://www.meteomonitoring.am/> ինտերնետային կայքում:

*Ֆոնային կոնցենտրացիա
 **Հանքայնացում
 ***Կախված մասնիկներ

Մակերևութային ջրերի ձկնատնտեսական սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներ*

Ցուցանիշները	Վնասակարության Լիմիտացված ցուցանիշը	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա, մգ/դմ³
Լուծված թթվածին	Ընդհանուր պահանջներ	6-ից ոչ պակաս
Թթվածնի կենսաքիմիական պահանջարկ (5 օր)	Ընդհանուր պահանջներ	3.0
Թթվածնի քիմիական պահանջարկ (բիքրոմատային)	Ընդհանուր պահանջներ	30.0
Կախյալ նյութեր	Ընդհանուր պահանջներ	Կախյալ նյութերի պարունակությունը բնական ֆոնից չպետք է գերազանցի 0.75 մգ/դմ ³
Ֆոսֆատ իոն	Ընդհանուր պահանջներ	3.5
Նիտրատ իոն	Սանիտարա- թունաբանական	40.0 (N/դմ ³ - 9.0)
Նիտրիտ իոն	Թունաբանական	0.08 (N/դմ ³ - 0.02)
Ամոնիումիոն	Թունաբանական	0.5 (N/դմ ³ - 0.39)
Սուլֆատ իոն	Թունաբանական	100.0
Քլորիդ իոն	Թունաբանական	300.0
Ընդհանուր երկաթ	Թունաբանական	0.5
Սելեն	Թունաբանական	0.001
Պղինձ	Թունաբանական	0.001
Յինկ	Թունաբանական	0.01
Ալյումին	Թունաբանական	0.04
Վանադիում	Թունաբանական	0.001
Քրոմ	Թունաբանական	0.001
Մանգան	Թունաբանական	0.01
Կալիում	Թունաբանական	50.0
Կալցիում	Թունաբանական	180.0
Մագնեզիում	Թունաբանական	40.0
Նատրիում	Թունաբանական	120.0
Կոբալտ	Թունաբանական	0.01
Նիկել	Թունաբանական	0.01
Արսեն	Թունաբանական	0.05
Կադմիում	Թունաբանական	0.005
Կապար	Թունաբանական	0.1
Բրոմ	Սանիտարա- թունաբանական	0.2
Մոլիբդեն	Թունաբանական	0.5
Ստրոնցիում	Թունաբանական	2.0

* М.Л.Кашинцев, Б.С. Степаненко, С.Н. Анисова Обобщенный перечень предельно допустимых концентраций и ориентировочно-безопасных уровней воздействия вредных веществ для воды рыбохозяйственных водоемов. Москва 1990г.

Ընդհանրացված ցուցանիշներով և բնական ջրերում հաճախ հանդիպող վնասակար քիմիական նյութերի և անտրոպոգեն ծագումով նյութերի թույլատրելի սահմանային կոնցենտրացիաների նորմերը
(ՀՀ առողջապահության նախարարի 2002թ. դեկտեմբերի 25-ի N 876 հրաման)

Ցուցանիշներ	Միավոր	Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա
Զրաձնային ցուցիչ	—	6-9 սահմաններում
Ընդհանուր կոշտություն	մմոլ/լ	7.0 (10)
Նիտրատ իոն	մգ/լ	45
Սուլֆատ իոն	մգ/լ	500
Քլորիդ իոն	մգ/լ	350
Բերիլիում	մգ/լ	0.0002
Բոր	մգ/լ	0.5
Ալյումին	մգ/լ	0.5
Քրոմ	մգ/լ	0.05
Երկաթ	մգ/լ	0.3 (1.0)
Մանգան	մգ/լ	0.1 (0.5)
Նիկել	մգ/լ	0.1
Պղինձ	մգ/լ	1.0
Յինկ	մգ/լ	5.0
Արսեն	մգ/լ	0.05
Սելեն	մգ/լ	0.01
Ստրոնցիում	մգ/լ	7.0
Սոլիբրեն	մգ/լ	0.25
Կադմիում	մգ/լ	0.001
Բարիում	մգ/լ	0.1
Կապար	մգ/լ	0.03

«Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն»
ՊՈԱԿ

Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երևան, Չարենցի 46

Տեղեկատվական վերլուծության ծառայություն

Հասցե՝ ՀՀ, Կառավարության 3 տուն

Կայք էջ՝ meteomonitoring.am

Էլ. փոստ՝ hmc@env.am

Էլ. փոստ՝ monitoring-info@mail.ru

Հեռախոս՝ [\(011\) 81-00-84](tel:(011)81-00-84)